

ปัญหาการบังคับใช้โทษปรับในคดียาเสพติด

นายประกาญจน์ ชอบไพบูลย์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

PROBLEM IN ENFORCING PENALTIES ON DRUG OFFENSES

Mr. Prakarn Chobphaibul

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws Program in Laws
Faculty of Law
Chulalongkorn University
Academic Year 2015
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปัญหาการบังคับใช้โทษปรับในคดีอาเสพติด
โดย	นายประกายจน์ ชอบไพบูลย์
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญโญภาส

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับเป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีคณะนิติศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.นันทวัฒน์ บรมานันท์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปาริณา ศรีวินิชย์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญโญภาส)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ณรงค์ ใจหาญ)

.....กรรมการ
(นายมานะ ศิริพิทยาวัฒน์)

ประกาญจน์ ชอบไพบูลย์ : ปัญหาการบังคับใช้โทษปรับในคดียาเสพติด (PROBLEM IN ENFORCING PENALTIES ON DRUG OFFENSES) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ศ.วีระพงษ์ บุญโญภาส, 187 หน้า.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ถึงหลักเกณฑ์ วิธีการ ตลอดจน ปัญหา และอุปสรรคในการนำโทษปรับมาใช้ลงโทษผู้กระทำความผิดในคดียาเสพติด อันจะนำไปสู่ การแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ตลอดจนศึกษาประสิทธิภาพในการดำเนินการบังคับ โทษปรับ เพื่อให้การบังคับใช้โทษปรับสมดังเจตนารมณ์ของกฎหมาย

ในปัจจุบัน การบังคับใช้โทษปรับในคดียาเสพติด มีปัญหาความไม่ได้สัดส่วนของโทษปรับใน คดียาเสพติด ซึ่งไม่มีการแบ่งแยกโทษสำหรับผู้ร้ายใหญ่ กับผู้ร้ายย่อย ปัญหาความไม่สอดคล้อง กันของโทษปรับในคดียาเสพติด ไม่ว่าจะเป็นกรณีการกำหนดโทษจำคุกและปรับในกลุ่มผู้ลักลอบค้า ยาเสพติด กรณีการนำมาตรการที่กำหนดให้ศาลต้องลงโทษปรับด้วยเสมอมาบังคับใช้ กรณีการลงโทษ ปรับน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำ กรณีการเพิ่มโทษเมื่อกระทำความผิดอีก รวมถึงกรณีการกำหนดอัตรา โทษปรับในคดียาเสพติด นอกจากนี้ ยังมีปัญหาการกำหนดโทษปรับเมื่อศาลลดโทษประหารชีวิตใน คดียาเสพติด ซึ่งศาลไม่สามารถกำหนดให้ลงโทษปรับด้วยได้ และปัญหาการบังคับโทษปรับในคดียา เสพติด ซึ่งไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้ไม่สามารถบรรลุเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ต้องการลงโทษในทาง ทรัพย์สิน

วิทยานิพนธ์นี้ได้ศึกษาหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยเสนอให้ปรับปรุงโทษปรับในคดี ยาเสพติดให้มีความเหมาะสมได้สัดส่วนกับการกระทำความผิด และปรับปรุงการบังคับโทษปรับในคดี ยาเสพติดให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมถึงให้รวมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดไว้ในกฎหมาย ฉบับเดียวกัน เพื่อให้กฎหมายยาเสพติดมีความสอดคล้องกันไปแนวทางเดียวกัน

สาขาวิชา นิติศาสตร์

ปีการศึกษา 2558

ลายมือชื่อนิติ .....
 ๒๕๕๘

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก .....

5585999934 : MAJOR LAWS

KEYWORDS: DRUG PENALTIES / FINE

PRAKARN CHOBPHAIBUL: PROBLEM IN ENFORCING PENALTIES ON DRUG OFFENSES. ADVISOR: PROF.VIRAPHONG BOONYOBHAS, 187 pp.

The objectives of this thesis are to study and analyze criteria, methods, problems and obstacles in enforcing penalties on drug offenders which will eventually lead to address narcotic problems as well as study efficiency of penalty enforcement associated with intendment of law.

Presently, the problems found in penalty enforcement on drug offenses are that there is no proper proportion of penalty since penalties for major and minor drug smugglers are similar, irrelevant penalties for drug offenses both imprisonment and penalties against drug smugglers, implementing measures stipulated that courts have to always deliver judgment with penalties, penalties lower than minimum penalties, extended sentence for recidivism and penalty determination for drug offenses. In addition, problems on penalties when a court mitigates death sentence but it cannot mitigate penalties and inefficient penalty enforcement on drug offenses which it cannot comply with intendment of law to penalize on asset.

This thesis therefore pursuits guidelines to address the abovementioned problems by proposing proper proportion of penalties on drug offenses, improving more efficient penalty enforcement as well as aggregating all relevant narcotic laws in an inclusive law for the purpose that all narcotic laws are associated with each other.

Field of Study: Laws

Academic Year: 2015

Student's Signature .....

Advisor's Signature .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ก็เพราะความเมตตาของ ศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญโญภาส ในการรับภาระเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ในความเมตตาที่ได้สละเวลาอันมีค่า ในการให้คำปรึกษาและให้คำแนะนำ ทั้งในด้านข้อมูลทางวิชาการ ความเห็นทางกฎหมาย แนวทางในการคิดวิเคราะห์ปัญหาอย่างรอบด้านและลึกซึ้ง นอกจากนี้ ท่านอาจารย์ยังได้กรุณาตรวจทาน ซึ่งข้อบกพร่องพร้อมชี้แนะวิธีการแก้ไข จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ณรงค์ ใจหาญ และท่านอาจารย์มานะ ศิริพิทยาววัฒน์ ที่ได้กรุณารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปารีณา ศรีวนิชย์ ที่ได้กรุณารับเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รวมทั้งท่านอาจารย์อรุณพล ลิขิตจิตตะที่รับภาระเป็นกรรมการสอบโครงร่างวิทยานิพนธ์ โดยท่านอาจารย์ทั้งสี่ ได้ให้คำแนะนำในแนวทางการวิเคราะห์จากองค์ความรู้ทางวิชาการ และประสบการณ์ในภาคปฏิบัติ ตลอดจนข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณครอบครัว สำหรับกำลังใจที่สร้างแรงผลักดันให้ผู้เขียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นายประเสริฐสุข ขอบไพบุลย์ และนางกาญจนา ขอบไพบุลย์ บิดาและมารดา ที่ได้ให้โอกาสทางการศึกษาตั้งแต่ปฐมวัย และให้การสนับสนุนผู้เขียนในทุกเรื่องด้วยดีเสมอมา

ผู้เขียนขอขอบพระคุณผู้บังคับบัญชาทุกท่าน ตลอดจนเพื่อนร่วมงานทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ กองกฎหมาย สำนักงาน ป.ป.ส. ที่ให้การสนับสนุนการศึกษาของผู้เขียนอย่างเต็มที่ และขอขอบคุณเพื่อนทุกคนของผู้เขียนทั้งจากโรงเรียน ภ.ป.ร.ราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ รุ่นที่ 32 โรงเรียนเตรียมทหาร รุ่นที่ 42 คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รุ่นที่ 5 หลักสูตรเจ้าหน้าที่ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด รุ่นที่ 18 หลักสูตรนักกฎหมายภาครัฐ ระดับต้น รุ่นที่ 8 คณะนิติศาสตร์มหาบัณฑิต รหัส 55 และน้องนักศึกษาฝึกงานจากคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่มาฝึกงานที่สำนักงาน ป.ป.ส. ทุกท่าน ที่ให้คำปรึกษาและให้กำลังใจ ตลอดจนช่วยเหลือผู้เขียนในทุกเรื่องด้วยดีตลอดมา

หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อวงการวิชาการ หรือประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาเสพติดของประเทศ หรือประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าของผู้ที่สนใจ ผู้เขียนขอถวายความดีนี้เป็นพุทธบูชา และบูชาพระคุณของบุพการีและคณาจารย์ของผู้เขียนทุกท่าน หากมีข้อบกพร่องประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับความผิดพลาดไว้แต่เพียงผู้เดียว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	5
1.4 วิธีการศึกษาค้นคว้า.....	5
1.5 สมมุติฐาน.....	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎี และหลักการลงโทษปรับ.....	7
2.1 วิวัฒนาการของโทษปรับ.....	7
2.2 วัตถุประสงค์ของโทษปรับ.....	9
2.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับโทษปรับ.....	10
2.3.1 การปรับตามจำนวนที่กฎหมายกำหนด โดยแยกออกเป็นขั้นสูงสุด และขั้นต่ำสุด.....	10
2.3.2 การปรับโดยกำหนดตามวันและรายได้ (Day Fine).....	12
2.3.3 การปรับตามจำนวนเท่าของผลประโยชน์ที่ได้รับจากการกระทำความผิด.....	14
2.4 หลักเกณฑ์ในการกำหนดโทษ.....	14
2.4.1 หลักความยุติธรรม.....	15
2.4.2 หลักมนุษยธรรม.....	15

2.4.3	หลักความแน่นอนแต่ยืดหยุ่นของโทษ.....	16
2.4.4	หลักการกำหนดโทษให้สมกับผู้กระทำความผิด	16
2.5	มาตรการบังคับโทษปรับ	16
2.5.1	การยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สิน เพื่อใช้ค่าปรับ.....	17
2.5.2	การกักขังแทนค่าปรับ.....	19
2.6	การรอกการกำหนดโทษหรือกำหนดโทษแต่รอกการลงโทษปรับ.....	23
2.7	สิทธิของผู้ต้องโทษปรับ	25
2.7.1	สิทธิในการอุทธรณ์จำนวนค่าปรับ.....	25
2.7.2	สิทธิในการขอทำงานบริการสังคม หรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ	27
2.7.3	สิทธิในการขอรับพระราชทานอภัยโทษ	31
2.8	การเลิกบังคับโทษค่าปรับ.....	32
2.9	อายุความที่เกี่ยวกับโทษปรับ.....	33
2.10	โทษปรับที่ใช้สำหรับเด็กและเยาวชน	35
บทที่ 3	โทษปรับในคดีอาญา.....	38
3.1	โทษปรับในคดีอาญาเสพติดตามกฎหมายไทย	38
3.1.1	ความเป็นมาของโทษปรับในคดีอาญาเสพติดตามกฎหมายไทย	38
3.1.1.1	กฎหมายลักษณะโจร	38
3.1.1.2	พระราชบัญญัติห้ามสูบฝิ่นกินฝิ่นซื้อฝิ่นขายฝิ่น จ.ศ. 1173	38
3.1.1.3	พระราชบัญญัติเลิกสูบฝิ่นกินฝิ่นซื้อฝิ่นขายฝิ่นโดยเด็ดขาดในกาลกำหนด จ.ศ. 1181	39
3.1.1.4	แต่งตั้งเจ้าภาษีฝิ่น	40
3.1.1.5	พระราชบัญญัติภาษีฝิ่น จุลศักราช 1233	41
3.1.1.6	พระราชบัญญัติ มอฝิ่น แลโคกะอิน พระพุทธศักราช 2456	43

3.1.1.7 พระราชบัญญัติฉีโน พระพุทธศักราช 2464 และพระราชบัญญัติ ยาเสพติดให้โทษ พระพุทธศักราช 2465	44
3.1.1.8 พระราชบัญญัติกัญชา พระพุทธศักราช 2477 และพระราชบัญญัติ พืชกระท่อม พระพุทธศักราช 2486.....	45
3.1.2 โทษปรับในคดียาเสพติดตามกฎหมายสารบัญญัติ.....	48
3.1.2.1 พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522.....	48
3.1.2.2 พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518.....	62
3.1.2.3 พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยา เสพติด พ.ศ. 2534.....	67
3.1.3 การบังคับโทษปรับในคดียาเสพติด	69
3.2 โทษปรับในคดียาเสพติดตามกฎหมายต่างประเทศ.....	74
3.2.1 โทษปรับในคดียาเสพติดของประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายจารีตประเพณี (Common Law).....	74
3.2.1.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา	74
3.2.1.2 ประเทศอังกฤษ	101
3.2.2 โทษปรับในคดียาเสพติดของประเทศที่ใช้ระบบประมวลกฎหมาย (Civil Law).....	119
3.2.2.1 ประเทศฝรั่งเศส.....	119
3.2.2.2 ประเทศเยอรมนี.....	125
บทที่ 4 วิเคราะห์ปัญหาการบังคับใช้โทษปรับในคดียาเสพติด	134
4.1 วิเคราะห์ปัญหาความไม่ได้สัดส่วนของโทษปรับในคดียาเสพติด	136
4.2 วิเคราะห์ปัญหาความไม่สอดคล้องกันของโทษปรับในคดียาเสพติด	143
4.2.1 ปัญหาความไม่สอดคล้องกรณีการกำหนดโทษจำคุกและปรับ ในกลุ่มผู้ลักลอบค้า ยาเสพติด	145

4.2.2 ปัญหาความไม่สอดคล้องกรณีการนำมาตรการที่กำหนดให้ศาลต้องลงโทษปรับด้วย เสมอมาบังคับใช้ในคดียาเสพติด.....	146
4.2.3 ปัญหาความไม่สอดคล้องกรณีการลงโทษปรับน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำในคดี ยาเสพติด	147
4.2.4 ปัญหาความไม่สอดคล้องกรณีการเพิ่มโทษเมื่อกระทำความผิดอีกในคดียาเสพติด	148
4.2.5 ปัญหาความไม่สอดคล้องกรณีการกำหนดอัตราโทษปรับในคดียาเสพติด	151
4.3 วิเคราะห์ปัญหาการกำหนดโทษปรับเมื่อศาลลดโทษประหารชีวิตในคดียาเสพติด	152
4.4 วิเคราะห์ปัญหาการบังคับโทษปรับในคดียาเสพติด	155
4.4.1 ปัญหาผู้ต้องโทษปรับขอผ่อนชำระค่าปรับ	155
4.4.2 ปัญหาการกักขังแทนค่าปรับ.....	158
4.4.3 ปัญหาการทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ.....	159
4.4.4 ปัญหาหน่วยงานที่บังคับโทษปรับในคดียาเสพติด	162
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	166
5.1 บทสรุป	166
5.2 ข้อเสนอแนะ	179
รายการอ้างอิง	183
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	187

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ฐานความผิดและบทลงโทษ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522.....	55
ตารางที่ 2 ฐานความผิดและบทลงโทษ ตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518.....	65
ตารางที่ 3 ฐานความผิดและโทษในคดียาเสพติดของประเทศสหรัฐอเมริกา ตามบัญชี I-V (ยกเว้นกัญชา).....	99
ตารางที่ 4 ฐานความผิดและโทษในคดียาเสพติดของประเทศอังกฤษ.....	102
ตารางที่ 5 อัตราการลงโทษจำคุกหรือกักขังแทนค่าปรับของประเทศอังกฤษ.....	117
ตารางที่ 6 การคำนวณเวลาการทำงานบริการโดยไม่จ่ายค่าตอบแทนของประเทศอังกฤษ.....	118
ตารางที่ 7 การคำนวณจำนวนวันที่ถูกสั่งห้ามออกนอกสถานที่ของประเทศอังกฤษ.....	118
ตารางที่ 8 ฐานความผิดและโทษในคดียาเสพติดของประเทศฝรั่งเศส.....	124

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ยาเสพติดเป็นสิ่งที่มาตั้งแต่สมัยโบราณ ในสมัยก่อนยาเสพติดมักอยู่ในรูปของพืชเสพติด มนุษย์มีการนำพืชเสพติดเหล่านั้นมาใช้ประโยชน์ โดยนำพืชเสพติดนั้นมาใช้โดยตรงหรือสกัดเอาสารที่มีอยู่ในพืชเสพติดนั้นมาใช้ เช่น นำฝิ่น (Opium) มาสกัดแล้วนำมาปรุงเป็นยาใช้ในการรักษา บำบัดบรรเทาความเจ็บปวด หรือใช้ในการรักษาโรค แต่ในขณะเดียวกันก็มีผู้นำฝิ่นมาใช้ในทางที่ผิด โดยนำฝิ่นไปเสพในลักษณะให้มันเมา เคลิบเคลิ้มส่งผลให้เกิดผลกระทบแก่ตัวผู้เสพยาเสพติดนั่นเอง ซึ่งอาจเป็นอันตรายถึงแก่ชีวิต และอาจส่งผลกระทบต่อบุคคลอื่นในสังคมด้วย เพราะเมื่อร่างกายติดยาเสพติดแล้วก็มีความต้องการเสพยาอยู่ตลอดเวลา หากไม่มีเงินไปซื้อยาเสพติดก็อาจมีการกระทำความผิดอื่น เช่น ลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ เพื่อให้ได้ยาเสพติด หรือหากติดยาเสพติดเป็นระยะเวลานาน ก็อาจทำให้เกิดอาการคลุ้มคลั่งแล้วไปกระทำความผิดที่เกี่ยวกับชีวิตหรือร่างกายต่อผู้อื่นได้ ดังที่ทราบกันโดยทั่วไป

ด้วยเหตุที่มีคนนำยาเสพติดไปใช้ในทางที่ผิดและส่งผลกระทบต่อสังคมในวงกว้างเช่นนี้ องค์การสหประชาชาติ (United Nation) ได้ตระหนักถึงปัญหาของยาเสพติดดังกล่าว จึงได้มีการกำหนดข้อตกลงความร่วมมือระหว่างประเทศด้านยาเสพติดไว้ 3 ฉบับคือ 1. อนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1961 และพิธีสารแก้ไข ค.ศ. 1972 (Single Convention on Narcotic Drugs, 1961 as amended by the 1972 Protocol Amending the Single Convention on Narcotic Drugs, 1961) 2. อนุสัญญาว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1971 (Convention on Psychotropic Substances, 1971) และ 3. อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 (United Nations Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances, 1988) เพื่อให้ประเทศสมาชิกต้องประสานความร่วมมือกันในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ทั้งนี้ ในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 ได้กำหนดให้แต่ละภาคีจะต้องดำเนินการให้การกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นความผิดอาญาและมีโทษซึ่งพิจารณาตามลักษณะความร้ายแรงของความผิด เช่น การจำคุกหรือการจำกัดอิสรภาพในรูปแบบอื่น การปรับ และการริบทรัพย์สิน

ด้วยเหตุดังกล่าวประเทศไทยในฐานะภาคีสมาชิกแห่งสหประชาชาติ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายยาเสพติดที่มีอยู่เดิม หรือตรากฎหมายใหม่เพิ่มเติม เพื่อให้สอดคล้องกับพันธกรณีตามกฎหมายระหว่างประเทศ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการควบคุมสังคมให้มีความปลอดภัย โดยปราบปรามการลักลอบนำยาเสพติดไปใช้ในทางที่ผิด เพื่อป้องกันมิให้คนในสังคมเข้าไปเกี่ยวข้อง และขจัดแหล่งเงินทุนในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด แต่การกำหนดความผิดและบทลงโทษในทางอาญา เพื่อใช้ในการควบคุมยาเสพติดหรือวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทนั้น อนุสัญญาระหว่างประเทศกำหนดไว้แต่เพียงกรอบกว้าง เพื่อให้ประเทศภาคีสมาชิกได้กำหนดบทลงโทษที่แตกต่างกันไปให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาเสพติดของแต่ละประเทศ โดยที่ผ่านมานโยบายทางอาญาที่ใช้กับการแก้ไขปัญหายาเสพติดของไทยนอกจากจะมีการใช้นโยบายทางด้านการป้องกัน โดยให้ความรู้กับเด็กและเยาวชน ผู้ใช้แรงงาน เพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน ตลอดจนมีการควบคุมสถานะแวดล้อมที่เป็นปัจจัยเสี่ยงที่อาจถูกนำไปใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดแล้ว นโยบายด้านการปราบปรามก็ถือเป็นนโยบายที่ทุกรัฐบาลให้ความสำคัญ

จากการใช้นโยบายที่เน้นด้านการปราบปรามดังกล่าว ทำให้กฎหมายยาเสพติดของไทยมีบทลงโทษที่รุนแรงถึงขั้นประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต รวมทั้งในเรื่องของโทษปรับที่มีการกำหนดหลักเกณฑ์ไว้เป็นพิเศษที่กำหนดให้ต้อง “จำคุกและปรับ” ในลักษณะที่เป็นการกระทำความผิดของกลุ่มผู้ลักลอบยาเสพติด โดยมีความเชื่อว่าการลงโทษที่รุนแรงจะช่วยยับยั้งมิให้บุคคลไปเกี่ยวข้องกับการลักลอบค้ายาเสพติดได้ และเมื่อรัฐบาลได้มีการประกาศสงครามยาเสพติดหรือการกำหนดให้ปัญหายาเสพติดเป็นวาระแห่งชาติ ทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องเร่งสนองนโยบายด้านการปราบปรามดังกล่าว ส่งผลให้มีการจับกุมผู้กระทำความผิดในคดียาเสพติดเพิ่มมากขึ้นทุกปี ซึ่งหากนโยบายที่ใช้ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดดังกล่าวเดินมาถูกทาง ก็น่าจะทำให้ปัญหายาเสพติดเบาบางลงไป แต่ข้อเท็จจริงกลับเป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม กล่าวคือ ยังมีการจับกุมมากขึ้น มูลค่าของยาเสพติดในท้องตลาดก็ยิ่งเพิ่มสูงขึ้น ผลประโยชน์ตอบแทนของผู้ลักลอบค้ายาเสพติดได้รับก็เพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย ยิ่งเป็นการเพิ่มแรงจูงใจทางด้านทรัพย์สินให้บุคคลอื่นเข้ามากระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมากขึ้น อีกทั้งการที่รัฐใช้นโยบายด้านการปราบปรามดังกล่าวยังส่งผลให้จำนวนนักโทษในเรือนจำเพิ่มสูงขึ้น จนมีคำกล่าวกันว่า “คนล้นคุก” หรือ “นักโทษล้นเรือนจำ” แต่เมื่อย้อนกลับมาทบทวนถึงรูปแบบหรือพฤติกรรมในการลักลอบค้ายาเสพติดจะพบว่า อาชญากรรมยาเสพติดมีรูปแบบในการกระทำความผิดที่มีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรม (Organized crime) เนื่องจากมีลักษณะของการรวมกันของคณะบุคคลต่าง ๆ เข้าเป็นองค์กรมีการดำเนินการอย่างมีแบบแผน มีหัวหน้าและโครงสร้างในการดำเนินงานอย่างเป็นขั้นเป็นตอน มีการแบ่งหน้าที่กันทำระหว่างกัน ทั้งนี้ “นายทุน” จะออกเงินเพื่อไปซื้อยาเสพติดที่ผลิตจากต่างประเทศมีการขนส่งโดย

ผู้รับจ้างขนยาเสพติดที่เรียกว่า “มือขน” แล้วแจกจ่ายไปให้ “ผู้จำหน่ายรายใหญ่” ก่อนที่จะแจกจ่ายไปยัง “ผู้จำหน่ายรายย่อย” เพื่อจำหน่ายในท้องตลาด ขณะที่บุคคลอีกกลุ่มหนึ่งที่ทำงานเกี่ยวกับการเงิน โดยนำเงินที่ได้มาไปพอกเงินเพื่อจัดสรรเป็นผลประโยชน์ในระหว่างกันต่อไป

จากข้อมูลและสถิติของนักโทษในคดียาเสพติดของไทยพบว่า ผู้กระทำความผิดในคดียาเสพติดส่วนใหญ่จะถูกดำเนินคดีในข้อหา “จำหน่าย” หรือ “ครอบครองเพื่อจำหน่าย” ยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ซึ่งมีอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำตั้งแต่ 4 ปีขึ้นไป และปรับตั้งแต่ 400,000 บาทขึ้นไปซึ่งบุคคลเหล่านี้เมื่อได้มีการสำรวจ ถึงพฤติการณ์ในการกระทำความผิดอย่างแท้จริงแล้วจะพบว่า ผู้กระทำความผิดส่วนใหญ่เป็นเพียง “ผู้จำหน่ายรายย่อย” หรือ “มือขน” ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับผลประโยชน์เพียงเล็กน้อยจากการประกอบอาชญากรรม เช่น ได้รับเพียงค่าจ้างจากการขนยาเสพติด หรือได้รับส่วนต่างเพียงเล็กน้อยจากราคายาเสพติด หรือแม้กระทั่งผลประโยชน์ที่ได้รับเป็นเพียงยาเสพติดที่ผู้กระทำความผิดต้องการมีไว้เพื่อเสพของตนเอง เนื่องจากไม่มีเงินที่จะไปซื้อยาเสพติดจึงรับที่จะเป็นผู้จำหน่ายยาเสพติดโดยรับผลประโยชน์เป็นยาเสพติดส่วนต่างเท่านั้น

เมื่อพิจารณากฎหมายยาเสพติดของไทยในปัจจุบันแล้วพบว่า การกำหนดข้อหาหรือฐานความผิดของไทยเป็นการกำหนดจากลักษณะของการกระทำและปริมาณยาเสพติดของกลาง โดยไม่มีการกำหนดให้ต้องพิจารณาถึงพฤติการณ์ในการกระทำความผิดว่าเป็นผู้มีบทบาทนำหรือบทบาทสำคัญที่แท้จริงในองค์กรอาชญากรรมยาเสพติดหรือไม่ ทำให้ในปัจจุบันหลายภาคส่วนในสังคมได้เริ่มมีการวิพากษ์วิจารณ์ถึงอัตราโทษที่ใช้ในคดียาเสพติดว่าไม่เหมาะสม ไม่ได้สัดส่วนกับการกระทำความผิด อีกทั้งเมื่อพิจารณาถึงอัตราโทษที่ใช้ในคดียาเสพติดของไทยแล้วจะพบว่า มีการกำหนดอัตราโทษขั้นต่ำไว้ในกฎหมาย ส่งผลให้ผู้พิพากษาไม่สามารถใช้ดุลพินิจในการกำหนดให้เหมาะสมได้สัดส่วนกับการกระทำความผิดของจำเลยได้

อีกทั้งในส่วนของกฎหมายที่ใช้ในการดำเนินการบังคับโทษปรับนั้น ประเทศไทยได้มีการตราพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. 2550 ซึ่งเหตุผลข้อหนึ่งในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ก็คือ การกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับชำระค่าปรับตามคำพิพากษา เพื่อให้ศาลพิจารณาพิพากษาและบังคับโทษคดียาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการกำหนดเรื่องการบังคับโทษปรับอยู่ใน มาตรา 21 โดยให้พนักงานอัยการร้องขอให้ศาลออกหมายบังคับคดีเพื่อแต่งตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีของกรมบังคับคดีดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ต้องโทษปรับแทนค่าปรับ และกำหนดให้ สำนักงาน ป.ป.ส. เป็นเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา ภายหลังจากที่สำนักงาน ป.ป.ส. ได้ดำเนินการบังคับโทษปรับในคดียาเสพติดในฐานะเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. 2550 มาระยะหนึ่งแล้ว พบว่าการยึดทรัพย์สิน

แทนค่าปรับในคดีอาญาเสพติดมีปัญหาในทางปฏิบัติ เนื่องจากในขั้นตอนการดำเนินการขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดี ยึดหรืออายัดทรัพย์สิน สำนักงาน ป.ป.ส. ในฐานะเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาจะต้องไปดำเนินการตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีของกรมบังคับคดีเพื่อดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินซึ่งเจ้าพนักงานบังคับคดีของกรมบังคับคดีมีภารกิจหลักในการบังคับคดีแพ่งที่มีเป็นจำนวนมากอยู่แล้ว ทำให้ที่ผ่านมาพบปัญหาข้อขัดข้อง คือ กรมบังคับคดีไม่สามารถจัดสรรเจ้าพนักงานบังคับคดีได้เพียงพอในการที่สำนักงาน ป.ป.ส. ร้องขอให้ไปนำยึดหรืออายัดทรัพย์สิน ทำให้การดำเนินการล่าช้าไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และอาจส่งผลให้มีการโอน จำหน่าย ยักย้าย ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สินดังกล่าวไปเสียก่อนได้

ในกรณีที่ไม่สามารถบังคับชำระค่าปรับโดยการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดได้แล้ว กฎหมายได้กำหนดให้ใช้วิธีการกักขังแทนค่าปรับ ซึ่งการบังคับดังกล่าวเป็นการบังคับกับเสรีภาพ หรือเนื้อตัวร่างกาย ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการลงโทษปรับในคดีอาญาเสพติดที่ต้องการลงโทษในทางทรัพย์สิน

ด้วยเหตุนี้จึงมีความจำเป็นต้องศึกษาและวิเคราะห์กฎหมายในเรื่องดังกล่าว เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการบังคับใช้โทษปรับในคดีอาญาเสพติด เพื่อให้มีการบังคับใช้โทษปรับในคดีอาญาเสพติดมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงแนวคิดทฤษฎี และหลักการลงโทษปรับ
2. เพื่อศึกษาถึงปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกและปรับในคดีอาญาเสพติด และปัญหาของโทษปรับในคดีอาญาเสพติด
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการนำโทษปรับมาใช้ในคดีอาญาเสพติดระหว่างประเทศไทยกับต่างประเทศ
4. เพื่อศึกษาหาแนวทางในการพัฒนาการบังคับใช้โทษปรับในคดีอาญาเสพติด เพื่อให้มีการบังคับใช้โทษปรับในคดีอาญาเสพติด สมดังเจตนารมณ์ของกฎหมาย

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้มีขอบข่ายของการศึกษาในเรื่องโทษปรับในคดีอาชญากรรม โดยศึกษาตั้งแต่แนวคิดทฤษฎี หลักการลงโทษปรับ และปัญหาโทษปรับในคดีอาชญากรรม ตามกฎหมาย สารบัญญัติ และตามกฎหมายวิธีสบัญญัติ ตลอดจนศึกษาหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว

1.4 วิธีการศึกษาค้นคว้า

การจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้ทำการศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร วารสาร บทความ คำพิพากษาฎีกา การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเวทีสัมมนาในเรื่องที่เกี่ยวข้อง วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยต่างๆ ของผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านกฎหมาย

1.5 สมมุติฐาน

โทษปรับในคดีอาชญากรรมนั้นมีเจตนารมณ์เพื่อมุ่งลงโทษในทางทรัพย์สินของจำเลย แต่ในปัจจุบันการกำหนดความผิดและบทลงโทษในคดีอาชญากรรมของไทยยังคงมีปัญหา โดยในการกำหนดความผิดและบทลงโทษไม่มีการคำนึงถึงบทบาทและพฤติการณ์ในการกระทำความผิด ตลอดจนบทบัญญัติที่ใช้ในเรื่องโทษปรับในคดีอาชญากรรมยังไม่มีความสะดวกคล่องเป็นระบบเดียวกัน ตลอดจนบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการบังคับโทษปรับ ได้กำหนดให้สำนักงาน ป.ป.ส. จะต้องไปร้องขอต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีเพื่อดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินเพื่อใช้แทนค่าปรับ ทำให้การบังคับโทษปรับในคดีอาชญากรรมยังไม่มีประสิทธิภาพ และในกรณีที่ผู้ต้องโทษปรับในคดีอาชญากรรมไม่มีเงินหรือทรัพย์สินที่จะยึดหรืออายัดมาใช้แทนค่าปรับได้แล้ว กฎหมายก็กำหนดให้มีการกักขังแทนค่าปรับ ซึ่งเป็นการบังคับเอากับเนื้อตัวร่างกายและเสรีภาพของผู้กระทำความผิด ซึ่งไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการลงโทษปรับ ดังนั้น จึงควรมีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การบังคับใช้โทษปรับในคดีอาชญากรรมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย อันจะทำให้การแก้ไขปัญหายาเสพติดของประเทศประสบผลสำเร็จ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงแนวคิดทฤษฎี และหลักการลงโทษปรับ
2. ทำให้ทราบถึงปัญหาการบังคับใช้โทษจำคุกและปรับในคดีอาชญากรรม และปัญหาของโทษปรับในคดีอาชญากรรม

3. ทำให้เห็นความแตกต่างของการนำโทษปรับมาใช้ในคดีอาเสพติดระหว่างประเทศไทยกับต่างประเทศ

4. ทำให้ทราบถึงแนวทางในการพัฒนาการบังคับใช้โทษปรับในคดีอาเสพติด เพื่อให้มีการบังคับใช้โทษปรับในคดีอาเสพติด สมดังเจตนารมณ์ของกฎหมาย

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎี และหลักการลงโทษปรับ

2.1 วิวัฒนาการของโทษปรับ

การลงโทษปรับเริ่มมีมาตั้งแต่สมัยโบราณและมีมาก่อนโทษจำคุกเมื่อพิจารณาจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของกฎหมายลายลักษณ์อักษรที่เก่าแก่ที่สุดที่ค้นพบ คือ ประมวลกฎหมายสมัยพระเจ้าฮัมมูราบี (The Code of Hammurabi) ของชาวบาบิโลเนียน เมื่อประมาณ 1750 ปีก่อนคริสตกาล ซึ่งได้กล่าวถึงหลักของการแก้แค้นทดแทน (Lex Talionis or an eye for an eye and a tooth for a tooth) คือ “ตาต่อตา ฟันต่อฟัน” ซึ่งมีวิธีการลงโทษที่รุนแรง ตั้งแต่การประหารชีวิต การเนรเทศ การทรมานผู้กระทำความผิดไปจนถึงการลงโทษในระดับต่ำ คือ การชำระค่าปรับ ดังเช่นกรณีของการเอาทรัพย์สินของบุคคลอื่นมาใช้โดยไม่ชอบ ผู้กระทำความผิดอาจจะต้องถูกปรับถึง 5 เท่าของมูลค่าทรัพย์สินนั้น หรือในกรณีการลักสัตว์เลี้ยง ก็จะถูกปรับถึง 10 เท่า ถ้าเป็นการประทุษร้ายต่อทรัพย์สินของแผ่นดินหรือทรัพย์สินของหลวงโทษปรับอาจจะสูงถึง 30 เท่าของราคาทรัพย์สิน¹ ภายใต้หลักดังกล่าว ผู้ที่กระทำความผิดหรือฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ของสังคมจะต้องได้รับการปฏิบัติในทำนองเดียวกับที่บุคคลนั้นได้กระทำต่อผู้เคราะห์ร้าย²

ต่อมาหลักของการแก้แค้นทดแทนได้มีการพัฒนาขึ้นในสมัยโรมันโบราณ โดยแทนที่จะเป็นการลงโทษต่อผู้กระทำความผิดโดยตรง เพื่อให้สาสมกับความผิดที่ตนได้กระทำขึ้น แต่ยังมี การลงโทษโดยการบังคับเอาจากทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดอีกด้วย ในระยะแรกจะมีการชำระค่าทรัพย์สินเป็นลักษณะของการไถโทษ (composition) กล่าวคือ เมื่อผู้กระทำความผิดชำระค่าไถโทษแก่รัฐและผู้เสียหายแล้วก็จะไม่มีการแก้แค้นทดแทนกันต่อไป ระบบเช่นนี้นักทฤษฎีทนายเรียกว่า ความยุติธรรมโดยเอกชน (private settlement) ต่อมาเมื่อรัฐได้เริ่มมีอำนาจปกครองจริงจังขึ้นมา ก็ได้ค่อย ๆ พยายามกำจัดอำนาจความยุติธรรมโดยเอกชนลงไป ในขั้นแรกการตกลงกันในเรื่องค่าเสียหายเป็นเรื่องค่าไถโทษนั้นเป็นไปตามความสมัครใจของคู่พิพาท ต่อมาจึงเป็นการบังคับผู้กระทำความผิดให้ชำระทรัพย์สินเป็นค่าไถโทษแก่ผู้เสียหายและผู้เสียหายก็ถูกบังคับให้ต้องยอมรับค่าไถโทษและสละสิทธิในการแก้แค้น ทั้งนี้ โดยรัฐได้กำหนดอัตราค่าไถโทษอื่นเป็นกฎหมาย ดังเช่นที่

---

¹Gerhardt Grebing, *The Fine in Comparative Law: A Survey of 21 Countries* (Cambridge: Institute of Criminology, 1982), p. 4.

²Sue Titus Reid, *Crime and Criminology*, p. 479.

ปรากฏอยู่ในกฎหมาย 12 โຕ๊ะ เป็นต้น ในที่สุดอำนาจของรัฐในด้านจัดการยุติธรรมโดยมหาชนเข้ามาแทนที่ได้ (public settlement) รัฐได้บัญญัติให้ความผิดที่เสียหายแก่ผลประโยชน์ของสังคมเป็นความผิดต่อมหาชน เช่น การทรยศต่อชาติและความผิดร้ายแรงอื่นๆ ส่วนระบบโทษนั้นยังคงมีอยู่ แต่รัฐได้บังคับให้คู่พิพาทชำระส่วนหนึ่งของค่าโทษแก่รัฐเป็นการตอบแทนการที่รัฐเข้ามาจัดความยุติธรรมให้มีลักษณะเป็นค่าขึ้นศาลและเป็นภาษีไปในตัว ส่วนที่เป็นค่าตอบแทนของรัฐนี้มีอัตราเพิ่มสูงขึ้นทุกที แต่ส่วนที่ผู้เสียหายได้รับลดน้อยลงไปเรื่อยๆ จนในที่สุดผู้เสียหายคงได้แต่เพียงค่าชดใช้ความเสียหายเท่านั้น ส่วนที่รัฐบังคับเอานั้นต่อมาได้แยกออกเป็นสองส่วน ส่วนหนึ่งกลายเป็นค่าธรรมเนียมศาล และอีกส่วนหนึ่งได้กลายมาเป็น“ค่าปรับ”³ มีการนำไปใช้โดยออกมาในรูปการชำระค่าทดแทนเป็นตัวเงินให้แก่รัฐ ทำให้มีการนำโทษปรับมาใช้ในความผิดต่างๆ ทั้งที่กระทำโดยเจตนาหรือกระทำโดยประมาททำให้โทษปรับมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในยุโรปสมัยกลาง การลงโทษโดยวิธีปรับและชำระค่าทดแทนกลับกลายเป็นรูปแบบการลงโทษสำหรับผู้มีอำนาจที่ต้องการเพิ่มความร้ายแรง แต่จะเกิดความไม่เท่าเทียมกันของโทษที่ลงต่อผู้กระทำความผิด กล่าวคือ ผู้กระทำความผิดที่มีฐานะดีและมีอิทธิพลมักจะถูกลงโทษเพียงเล็กน้อย หรือไม่ต้องรับโทษในการกระทำความผิด เนื่องจากมีเงินที่สามารถชำระค่าปรับและชำระค่าทดแทนได้ แต่ผู้กระทำความผิดที่ไม่สามารถชำระค่าปรับหรือค่าทดแทนได้ ก็จะได้รับบทประหารต่อร่างกายโดยวิธีการทารุณกรรมต่างๆ ก่อนศตวรรษที่ 19 โทษปรับตามกฎหมายโรมาน-เยอรมานิกได้พัฒนาไปอีกขั้นหนึ่ง คือ ใช้เป็นการลงโทษสถานเบาสำหรับความผิดเล็กน้อยอย่างที่เรียกว่า ความผิดลหุโทษ (petty crimes) ซึ่งผู้กระทำความผิดไม่ควรถูกต้องรับโทษสถานอื่น เพราะอาจเป็น การทารุณโหดร้ายเกินไป เช่น การกระทำความผิดเล็กๆ น้อยๆ ที่กระทบต่อความสงบเรียบร้อยของสังคม แต่ไม่เกิดอันตรายโดยตรงต่อผู้ใด ดังนั้น นับแต่ศตวรรษที่ 19 เป็นต้นมา อาจกล่าวได้ว่ากฎหมายโรมาน-เยอรมานิกได้สร้างโทษปรับให้เป็นระบบโทษทางอาญาชนิดหนึ่งที่สมบูรณ์⁴ ปัจจุบันในต่างประเทศมีการนำโทษปรับมาใช้อย่างแพร่หลาย เพื่อวัตถุประสงค์เพื่อการข่มขู่ยับยั้ง เหมาะสำหรับผู้กระทำความผิดที่มีนิสัยและความประพฤติไม่ดี แต่ไม่มีเหตุสมควรจะต้องเข้าคุกหรือผู้กระทำความผิดที่มีเหตุอันสมควรบรรเทาโทษ ซึ่งควรหลีกเลี่ยงการลงโทษจำคุกกระยะสั้น⁵

³ โคมิน ภัทรภริมย์, “โทษปรับ,” วารสารอัยการ, 163, 14, (กันยายน 2534) : 163.

⁴ Gerhard Grebing, The Fine in Comparative Law : A Survey of 21 Countries, pp. 6-7.

⁵ เชษฐภัทร พรหมชนะ, “การนำมาตรการอื่นมาใช้บังคับนอกเหนือจากการกักขังแทนค่าปรับ,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546), หน้า 19 -21.

2.2 วัตถุประสงค์ของโทษปรับ

มนุษย์เราเมื่อกระทำความผิดมักจะได้รับรางวัลตอบแทนจากสังคม เพื่อเป็นสิ่งจูงใจให้บุคคลนั้นกระทำความผิดต่อไป ทั้งยังเป็นการชักจูงให้บุคคลอื่นทำความผิดด้วยเช่นกัน ในทางกลับกัน เมื่อกระทำความผิดก็ย่อมจะต้องถูกลงโทษ ในอดีตของกฎหมายไทยที่ผ่านมา การลงโทษบุคคลที่กระทำความผิด จึงมุ่งเน้นการลงโทษต่อผู้กระทำความผิดเพื่อทดแทนความเสียหายที่ผู้กระทำความผิดก่อให้เกิดขึ้น และเพื่อเป็นการปราบปรามและข่มขู่อาชญากรมากกว่าที่จะให้ผู้กระทำความผิดเกิดความรู้สำนึก หรือศึกษาให้เข้าใจว่าเหตุใดบุคคลดังกล่าว จึงกลายเป็นผู้ที่ประพฤติตนฝ่าฝืนต่อกฎหมาย และด้วยวัตถุประสงค์เดิมของการลงโทษปรับเป็นการแก้แค้นทดแทนและข่มขู่การลงโทษ จึงเป็นไปในรูป “ตาต่อตา ฟันต่อฟัน” อย่างชัดเจน ก็เพื่อไม่ให้ผู้กระทำความผิดกล้าที่จะกระทำความผิดอีก หรืออีกนัยหนึ่งเพื่อให้บุคคลเกรงกลัวต่อการลงโทษ

ต่อมาการศึกษาค้นคว้าทางด้านอาชญาวิทยาเจริญก้าวหน้าขึ้นตามลำดับ วัตถุประสงค์ของการลงโทษมีการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยในปัจจุบันวัตถุประสงค์ของการลงโทษมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยได้มีการเชื่อมลักษณะความผิดและโทษรวมถึงการใช้มาตรการต่างๆ เพื่อให้ผู้กระทำความผิดเกิดความรู้สำนึก ดังนั้น การแก้แค้นทดแทนย่อมไม่สมเจตนาธรรมของการลงโทษในปัจจุบัน หากแต่จะต้องมีการเปลี่ยนนโยบายเป็นการนำเอาตัวผู้กระทำความผิดกลับคืนสู่สังคมให้มากที่สุด ซึ่งเห็นว่าการลงโทษที่เหมาะสม การอบรมบ่มนิสัย การฝึกฝนอาชีพในระหว่างต้องขัง เป็นวิธีหนึ่งในการนำมาตราการอื่นมาใช้เพื่อให้การลงโทษเกิดความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น ในลักษณะทำนองเดียวกับการกำหนดโทษปรับไว้ในมาตรา 18 แห่งประมวลกฎหมายอาญาไว้ แต่เดิมก็เพื่อให้มีการลงโทษผู้กระทำความผิดอาญาสำหรับคดีความผิดเล็กน้อย

ต่อมาแนวคิดในเรื่องการลงโทษได้เปลี่ยนแปลงไป โดยรัฐจะลงโทษผู้กระทำความผิดเพื่อป้องกันอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับสังคม ซึ่งเป็นอันตรายที่ไม่รุนแรงมากนัก และเพื่อเป็นการทดแทนโทษที่ได้กระทำต่อเสรีภาพ ชีวิต หรือต่อร่างกาย โดยกฎหมายเห็นว่าขนาดของความผิดที่ผู้กระทำได้รับ เมื่อเทียบกับบทลงโทษแล้วไม่มีความจำเป็นถึงกับต้องจำกัดเสรีภาพด้วย นอกจากนี้ การลงโทษจำคุกหรือกักขังมีขึ้นก็เพื่อให้ผู้กระทำความผิดเกิดความหลากหลาย อย่างไรก็ตามการลงโทษจำคุกในระยะเวลายาวนานอาจไม่เพียงพอที่จะทำให้ผู้กระทำความผิดเกิดความหลากหลาย เพราะเมื่อผู้กระทำความผิดถูกตราหน้าจากสังคมทำให้เกิดปมด้อย และเมื่อออกจากคุกบุคคลนั้นก็อาจทำให้สังคมได้รับความเดือดร้อน⁶ ดังนั้น ในการกระทำความผิดอาญาในคดีเล็กน้อย จำเลยหรือผู้ต้องหาจึงไม่ควรได้รับ

⁶สมพร พรหมพิตร, “โทษปรับ,” *อัยการนิเทศ*, 31 ,4 (2512) : 443.

โทษจำคุก จึงมีการเสนอโทษปรับ ซึ่งเป็นการลงโทษในทางทรัพย์สินและเป็นทางออกที่ดีที่สุดในการหลีกเลี่ยงโทษจำคุกระยะสั้น และที่สำคัญยังเป็นการป้องปราม (Deterrence) มิให้ผู้ถูกลงโทษกระทำความผิดซ้ำอีกและทำให้บุคคลอื่นเกิดความยำเกรงด้วย⁷ นอกจากนี้ การที่รัฐใช้การลงโทษจำคุกหรือกักขังยังเป็นผลทำให้รัฐต้องสูญเสียงบประมาณในเรื่องดังกล่าว สำหรับวัตถุประสงค์ด้านการนำโทษปรับมาใช้บังคับกับผู้กระทำความผิดก็เพื่อประโยชน์ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อให้ความสะดวกแก่รัฐโดยรัฐไม่จำเป็นต้องจัดหาสถานที่กักขังหรือจำคุกให้กับนักโทษอีก
2. เพื่อเป็นการประหยัดงบประมาณ
3. เพื่อให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจที่จะกำหนดอัตราโทษให้เหมาะสมกับความร้ายแรงของการกระทำความผิด ตลอดจนความสามารถในทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดด้วย
4. เพื่อให้ผู้กระทำความผิดไม่มีมลทิน
5. โทษปรับจะยังมีประสิทธิภาพขึ้นเมื่อใช้บังคับผู้กระทำความผิดที่มีฐานะยากจน
6. ทำให้รัฐมีรายได้เพิ่มมากขึ้น⁸

2.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวกับโทษปรับ

ทฤษฎีเกี่ยวกับระบบการลงโทษปรับที่นำมาใช้เป็นแนวทางในการบังคับโทษปรับมี 3 ทฤษฎี ได้แก่

2.3.1 การปรับตามจำนวนที่กฎหมายกำหนด โดยแยกออกเป็นขั้นสูงสุด และขั้นต่ำสุด

การลงโทษปรับตามอัตราขั้นสูงสุดและขั้นต่ำสุด ที่มีกำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา เป็นการกำหนดอัตราโทษปรับที่แน่นอน (Fixed Sum) กล่าวคือ จะต้องปรับไม่ต่ำกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนดและต้องไม่เกินกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนด โดยการกำหนดช่วงของค่าปรับดังกล่าวเปิดโอกาสให้ศาลได้ใช้ดุลพินิจ ซึ่งศาลจะต้องกำหนดอัตราโทษปรับดังกล่าว ให้มีความเหมาะสมได้

⁷วีรพล ปานะบุตร, “โทษปรับในสวีเดน”, วารสารอัยการ, 14, 2 (กุมภาพันธ์ 2522) : 27.

⁸เชษฐภัทร พรหมชนะ, “การนำมาตรการอื่นมาใช้บังคับนอกเหนือจากการกักขังแทนค่าปรับ”, หน้า 23-24.

สัดส่วนกับการกระทำความผิดแต่ละบุคคล ดังนั้น การลงโทษแบบดังกล่าวจะต้องพิจารณาถึงสภาพความเป็นอยู่และฐานะทางการเงินของผู้กระทำความผิดในแต่ละบุคคล เพื่อที่จะให้การลงโทษปรับบรรล่วัตถุประสงค์ ทั้งในกลุ่มผู้กระทำความผิดที่มีฐานะร่ำรวย หรือกลุ่มที่มีฐานะยากจน การกำหนดโทษปรับดังกล่าวจึงต้องให้ได้สัดส่วนกับการกระทำความผิดของแต่ละบุคคล มิฉะนั้นแล้วการลงโทษปรับโดยวิธีนี้ อาจไม่มีผลกระทบต่อสภาวะทางเศรษฐกิจหรือความเป็นอยู่ของบุคคลนั้น ๆ สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณีของกฎหมายในเรื่องการลงโทษปรับสำหรับผู้กระทำความผิดที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี หรืออาจส่งผลเกินวัตถุประสงค์ของการลงโทษสำหรับผู้กระทำความผิดที่มีฐานะยากจนที่ไม่มีเงินพอจะชำระค่าปรับและยอมรับโทษกักขังแทนโทษปรับ ซึ่งการลงโทษปรับให้มีความเหมาะสมได้สัดส่วนกับการกระทำความผิดแต่ละราย ก็ยังคงมีปัญหาในเรื่องการใช้ดุลพินิจของศาลว่า จะมีหลักเกณฑ์อย่างไรที่จะกำหนดอัตราโทษปรับสำหรับผู้กระทำความผิดแต่ละคน ซึ่งโดยปกติควรจะมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาสัดส่วนของอัตราโทษปรับกับผู้กระทำความผิดแต่ละบุคคล ดังนี้⁹

ก) การกำหนดสัดส่วนหรืออัตราโทษปรับให้ได้สัดส่วนกับภัยอันตรายหรือความผิด (Proportionment according to Harm and Guilt)

เกณฑ์ในการกำหนดโทษปรับให้ได้สัดส่วนนั้น อาจใช้หลักการเดียวกันกับการกำหนดโทษจำคุกให้ได้สัดส่วนกับความรุนแรงของการกระทำความผิด อย่างไรก็ตาม การกำหนดอัตราโทษอาจคำนึงถึงสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นประกอบการพิจารณากำหนดโทษปรับด้วย

ข) การกำหนดสัดส่วนตามภาวะทางเศรษฐกิจและการเงิน (Proportionment according to Economy or Financial Circumstances)

Filangieri และ Bentham เสนอความคิดว่า การปรับต้องได้สัดส่วนกับฐานะทางการเงินของผู้กระทำความผิด โดยนักนิติศาสตร์ทั้ง 2 ท่าน มีความเห็นว่า บุคคลสองคนที่กระทำความผิดร้ายแรงเท่ากันจะได้รับโทษเสมอภาคกัน แม้ว่าผู้กระทำความผิดทั้งสองจะถูกปรับในจำนวนที่ไม่เท่ากัน แต่เทียบสัดส่วนของทุนทรัพย์ที่มีอยู่แล้วกัน เช่น โทษในการกระทำความผิดอาญาอาจถูกกำหนดให้เป็นโทษปรับ 1 ใน 3 หรือ 1 ใน 4 ของจำนวนทรัพย์สินที่ผู้ต้องหา มีอยู่ ซึ่งวิธีการดังกล่าวมีลักษณะคล้ายคลึงการลงโทษปรับตามวันและรายได้ (Day Fine) ซึ่งจะได้กล่าวในลำดับถัดไป แต่อย่างไรก็ตาม วิธีการดังกล่าวก็อาจมีใช้วิธีการที่ทำให้เกิดความเสมอภาคในการลงโทษ ด้วยเหตุผล

⁹ พิรุฬห์ โตศุภวรรณ, “การลงโทษปรับทางอาญา,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532), หน้า 64-69.

ที่ว่า 1 ใน 10 ของผู้ต้องหาที่มีเงินหนึ่งล้านบาท ย่อมมีค่าต่างจาก 1 ใน 10 ของผู้ต้องหาที่มีเงินหนึ่งแสนบาท ซึ่งมีผู้โต้แย้งความเห็นของนักนิติศาสตร์นี้ว่า การลงโทษดังกล่าวอาจใช้ไม่ได้กับผู้กระทำความผิดที่ไม่มีเงิน

2.3.2 การปรับโดยกำหนดตามวันและรายได้ (Day Fine)

แนวคิดการลงโทษปรับตามวันและรายได้ (Day Fine) เป็นแนวคิดในการลงโทษปรับที่กำหนดอัตราค่าปรับให้มีความสัมพันธ์กับรายได้ โดยเฉลี่ยในแต่ละวันของผู้กระทำความผิด เพื่อให้การลงโทษปรับแก่ผู้กระทำความผิดมีประสิทธิภาพในการยับยั้งมิให้ผู้กระทำความผิดกระทำความผิดอีกตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อข่มขู่หรือยับยั้ง (Deterrence) โดยแนวความคิดการลงโทษปรับตามวันและรายได้เป็นแนวคิดใหม่ที่นอกจากจะช่วยหลีกเลี่ยงการลงโทษจำคุกสำหรับผู้กระทำความผิดที่ไม่สามารถชำระค่าปรับได้ตามการลงโทษปรับแบบกำหนดอัตราแน่นอนตายตัวแล้ว แนวคิดการลงโทษปรับตามวันและรายได้ยังช่วยให้การลงโทษปรับบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการลงโทษไม่ว่าผู้กระทำความผิดจะมีฐานะทางเศรษฐกิจร่ำรวยหรือยากจนก็ตาม เพราะเป็นการคำนวณค่าปรับจากรายได้โดยเฉลี่ยในแต่ละวันของผู้กระทำความผิดตั้งที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น¹⁰

ระบบการลงโทษปรับตามวันและรายได้มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณา 3 ข้อ คือ¹¹

1. รายได้ต่อวันของผู้ที่จะถูกปรับ (day income) ศาลโดยความช่วยเหลือของพนักงานอัยการจะพิจารณารายได้ต่อวันของจำเลยว่า จำเลยในคดีนั้น ๆ มีรายได้วันละเท่าใด
2. จำนวนวัน (amount of day) จำนวนวันที่ศาลเห็นสมควรจะปรับโดยพิจารณาจากความร้ายแรงของความผิด หากความผิดที่ก่อมีความร้ายแรงจำนวนวันก็จะสูงขึ้น โดยจำนวนวันจะเป็นตัวตั้ง เพื่อนำไปคูณกับรายได้ต่อวันของจำเลย
3. จำนวนค่าปรับ (amount of fine) คือ ผลลัพธ์ที่ได้จากการนำจำนวนวันไปคูณกับจำนวนรายได้ต่อวันของจำเลย อันจะเป็นค่าปรับในแต่ละคดีความผิด

¹⁰ พิษยนต์ นิพาสพงษ์, “โทษปรับโดยกำหนดตามวันและรายได้ (Day Fine),” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542), หน้า 17.

¹¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 18.

ในส่วนของปริมาณวัน กฎหมายอาจกำหนดปริมาณขั้นสูง สำหรับความผิดแต่ละฐานที่จะมีการปรับก็ได้ เช่น ในประเทศฟินแลนด์ให้ปรับได้ไม่เกิน 120 วัน และต่ำสุด 1 วัน หรือในประเทศเดนมาร์กที่กำหนดให้ปรับได้ไม่เกิน 60 วัน

อย่างไรก็ตาม ระบบการลงโทษปรับตามวันและรายได้ (Day Fine) ก็มีผู้โต้แย้งว่า ผู้กระทำความผิดมีรายได้ที่แท้จริงได้เท่าใด ในสังคมอุตสาหกรรม ประชาชนจะมีรายได้ที่แน่นอน ดังนั้น การคำนวณรายได้ต่อวันจึงอาจไม่มีความยุ่งยาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่มีระบบการจัดเก็บภาษีที่ดี สามารถตรวจสอบรายได้และการหักภาษี ณ ที่จ่ายได้ เช่นนี้ก็จะสามารถตรวจสอบรายได้ที่แท้จริงได้ถูกต้อง ทำให้การคำนวณรายได้ต่อวันของผู้กระทำความผิดก็อาจทำได้ง่ายกว่าประเทศที่ไม่มีระบบการตรวจสอบภาษีดังกล่าว ซึ่งโดยสรุปแล้วรายได้ต่อวันของจำเลยในระบบนี้อาจจะพิจารณาจาก

ก. รายได้จริง (Strict income)

ข. รายได้เฉลี่ย (Average income)

ค. รายได้ประมาณการ (Potential income)

จะเห็นได้ว่า ระบบการลงโทษปรับตามวันและรายได้เป็นระบบการลงโทษปรับ โดยพิจารณาถึงรายได้ของผู้กระทำความผิด ประกอบกับความร้ายแรงของความผิดที่ผู้กระทำได้ก่อขึ้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นการลงโทษปรับที่สร้างเกณฑ์มาตรฐานที่จะกำหนดจำนวนวันและกำหนดจำนวนค่าปรับเป็นเกณฑ์เดียวกันและใกล้เคียงกัน เพื่อใช้กับผู้กระทำความผิดทุกคน โดยคำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคล (Individualization) หรือผู้กระทำความผิดแต่ละบุคคลเป็นเกณฑ์สำคัญ จึงกล่าวได้ว่า ระบบการลงโทษปรับตามวันและรายได้เป็นระบบการลงโทษปรับที่มีความยุติธรรม ทั้งต่อสังคมและต่อผู้กระทำความผิดแต่ละคน และมีประสิทธิภาพมากกว่าระบบการลงโทษปรับแบบอื่นๆ ซึ่งในปัจจุบันระบบการลงโทษปรับตามวันและรายได้ เริ่มมีการบังคับใช้กันในประเทศต่างๆ มากขึ้น ทั้งในกลุ่มประเทศที่ใช้แนวคำพิพากษาศาลเป็นบรรทัดฐานในการพิจารณาพิพากษาคดีตัดสินใจคดี เช่น ประเทศในระบบ Common Law อย่างประเทศสหรัฐอเมริกาหรือประเทศอังกฤษ และประเทศในระบบ Civil Law เช่น ประเทศสวีเดน ประเทศเยอรมนีและประเทศฝรั่งเศส เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ประเทศต่างๆ เหล่านี้จะมีระบบการลงโทษปรับตามวันและรายได้เหมือนกันในการบังคับแก่ผู้กระทำความผิดที่ต้องชำระค่าปรับ แต่หลักเกณฑ์ในการคิดคำนวณค่าปรับตามวันและรายได้ของในแต่ละประเทศยังมีรายละเอียดที่แตกต่างกันไป¹²

¹² เรื่องเดียวกัน, หน้า 18-19.

2.3.3 การปรับตามจำนวนเท่าของผลประโยชน์ที่ได้รับจากการกระทำความผิด

การลงโทษปรับตามจำนวนเท่าของผลประโยชน์ที่ได้รับจากการกระทำความผิดจะมีกำหนดไว้ตามกฎหมายที่มีเจตนารมณ์ในการคุ้มครองความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือผลประโยชน์ของสาธารณะ เช่น ตามมาตรา 296 แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 บัญญัติว่า “ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 238 มาตรา 239 มาตรา 240 มาตรา 241 หรือมาตรา 243 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับเป็นเงินไม่เกินสองเท่าของผลประโยชน์ที่บุคคลนั้นๆ ได้รับไว้ หรือพึงจะได้รับ เพราะการกระทำฝ่าฝืนดังกล่าว แต่ทั้งนี้ค่าปรับดังกล่าวต้องไม่น้อยกว่าห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” จะเห็นได้ว่า พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ได้กำหนดบทลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว โดยกำหนดค่าปรับเป็นจำนวนเท่าของผลประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดจะได้รับ โดยมุ่งหมายที่จะคุ้มครองความมั่นคงทางเศรษฐกิจและประเทศชาติ การกำหนดบทลงโทษปรับที่หนัก เพื่อให้ผู้กระทำความผิดเข็ดหลาบ ไม่กล้าที่จะกระทำความผิด หรือไม่กระทำความผิดซ้ำอีก อันเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของทฤษฎีการลงโทษเพื่อข่มขู่หรือยับยั้งอาชญากรรม (Deterrence) ทั้งนี้ การลงโทษปรับโดยกำหนดตามจำนวนเท่าของผลประโยชน์ที่ได้รับดังกล่าว เป็นการกำหนดอัตราโทษปรับ เพื่อมุ่งคุ้มครองผลประโยชน์ของมหาชนเป็นหลัก โดยมีได้คำนึงถึงฐานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดแต่อย่างใดว่าจะมีเงินเพียงพอชำระค่าปรับหรือไม่¹³

2.4 หลักเกณฑ์ในการกำหนดโทษ

โทษปรับ (Fine) เป็นโทษที่กำหนดขึ้น เพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ของการลงโทษ กล่าวคือ เป็นการให้ผลร้ายต่อทรัพย์สินของผู้ถูกลงโทษ โดยผู้ถูกลงโทษจะต้องเสียค่าปรับเป็นจำนวนตามที่ศาลพิจารณาในความผิดนั้นๆ ซึ่งการลงโทษปรับนี้เป็นโทษหลักที่ใช้มากที่สุด โดยเฉพาะกรณีที่ยังมีปัญหาเคลือบคลุมว่า ควรจะลงโทษจำคุกหรือไม่ แต่การกำหนดโทษปรับก็มีข้อดี เพราะในความเป็นจริงโทษปรับเป็นโทษที่มีภาระแก่สังคมน้อยที่สุด เช่น ค่าใช้จ่ายต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นค่าใช้จ่ายในการตรวจตราจับกุม หรือค่าใช้จ่ายในการบังคับค่าปรับ หรือจัดให้มีสถานที่กักขัง โดยทั่วไปการกำหนดโทษปรับต้องอยู่ภายใต้บังคับของหลักการลงโทษทางอาญา กล่าวคือ¹⁴

¹³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 14.

¹⁴ พิรุฬห์ โศศกุลวรรณ, “การลงโทษปรับทางอาญา”, หน้า 28.

2.4.1 หลักความยุติธรรม

ในการที่จะลงโทษผู้ฝ่าฝืนกฎหมายต้องคำนึงถึงหลักความยุติธรรมด้วย ไม่ว่าจะเป็ความยุติธรรมต่อผู้เสียหาย หรือผู้กระทำความผิดก็ตามในแง่ของหลักสิทธิมนุษยชนตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ข้อ 11 (2) กล่าวว่า "จะถือว่าบุคคลใดมีความผิดอาญาเพราะเหตุการกระทำหรืองดเว้นการกระทำได้อันยังมีได้ถือว่าเป็นความผิดอาญาตามกฎหมายแห่งชาติ หรือกฎหมายระหว่างประเทศในขณะที่กระทำกรนั้นหาได้ไม่ และจะลงโทษให้หนักไปกว่าโทษที่ใช้ในขณะที่กระทำความผิดหาได้ไม่" จากหลักนี้เอง ย่อมแสดงอยู่ในตัวว่า กฎหมายที่กำหนดโทษปรับเป็นกฎหมายอาญา จึงไม่อาจกำหนดความผิดและกำหนดโทษบุคคลใดในทางที่ขัดกับปฏิญญาสากลดังกล่าว กล่าวคือ จะออกกฎหมายที่มีโทษปรับย้อนหลังไม่ได้ และที่สำคัญโทษจะต้องบังคับใช้ต่อผู้กระทำความผิดโดยองค์กร หรือกระบวนการที่เป็นกลางและได้รับมอบหมายไว้โดยเฉพาะเท่านั้น ซึ่งโดยปกติทั่วไปก็คือ ศาลนั่นเอง แต่หลักข้อนี้ น่าจะหมายถึงว่า เป็นการห้ามผู้เสียหายมิให้เป็นผู้ลงโทษ หรือเป็นผู้บังคับคดีเองเท่านั้น แต่การลงโทษบางชนิด เช่นโทษปรับ อาจมอบให้หน่วยงานอื่นนอกจากศาลเป็นผู้บังคับได้ ภายใต้หลักเกณฑ์ที่กำหนดดังที่เรียกว่า "การเปรียบเทียบ"

2.4.2 หลักมนุษยธรรม

นอกจากหลักความยุติธรรมแล้ว โทษทางอาญาต้องสอดคล้องกับหลักมนุษยธรรมด้วย กล่าวคือ โทษต้องไม่ทารุณโหดร้าย ไม่ว่าจะประเภทของโทษหรืออัตราโทษ รัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกาบทแก้ไข บทที่ 8 ได้บัญญัติในทำนองเดียวกันว่า "จะกำหนดโทษปรับให้เกินสมควรไม่ได้ (Excessive fine) และจะลงโทษอย่างทารุณโหดร้ายและวิธการผิดปกติไม่ได้" ที่เป็นเช่นนี้ เพราะถือว่า การลงโทษปรับที่เกินสมควรจะถือเป็นเรื่องทารุณโหดร้าย เพราะถ้ากำหนดเกินสมควรเสียแล้ว ย่อมตัดโอกาสของผู้กระทำผิดมิให้ต้องรับโทษปรับ ซึ่งอาจเป็นเหตุให้ต้องไปปรับโทษอื่นแทน และเป็นการลงโทษทางเศรษฐกิจที่มีผลกระทบกว้างขวางทำนองเดียวกับการเรียกประกันเกินสมควร (Excessive Bail) ซึ่งเท่ากับว่าเป็นการตัดโอกาสไม่ให้มีทางได้รับประกันตัวนั่นเอง หลักมนุษยธรรมที่สำคัญหลักต่อไปคือ บุคคลจะถูกลงโทษ 2 ครั้ง ในการกระทำเดียวกันไม่ได้ข้อนี้เกิดจากหลักที่ว่า โทษทางอาญาย่อมทำให้บุคคลตกอยู่ในทุกข์ทรมาน ฉะนั้น หากจะฟ้องร้องลงโทษใครก็ควรที่จะทำให้เสร็จในคราวเดียวกัน ไม่ว่าจะลงโทษที่สถานก็ตาม เมื่อคดีเสร็จสิ้นไปแล้ว ไม่ว่าจะผู้นั้นจะพ้นโทษหรือรับโทษอยู่ ย่อมฟ้องร้องลงโทษเป็นครั้งที่ 2 เนื่องจากการกระทำความผิดเดิมในครั้งก่อนไม่ได้ หลักนี้เรียกว่าหลัก privilege against double jeopardy ซึ่งตรงกับหลักการฟ้องซ้ำในคดีอาญานั้นเอง

2.4.3 หลักความแน่นอนแต่ยืดหยุ่นของโทษ

ความแน่นอน (Certainty) คือ ความแน่ชัด แต่มักนำไปสู่หลักเกณฑ์ที่ตายตัว ซึ่งดูจะสวนทางกับความยืดหยุ่น หรือผ่อนปรน แต่ที่จริงหลักทั้งสองใช้ควบคู่กันได้ เพราะความแน่นอนของโทษก็คือ ความชัดเจน เมื่อบุคคลใดกระทำความผิดจะต้องสามารถกำหนดโทษได้แน่นอนว่าเขาจะได้รับโทษประเภทใด แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าทุกคนที่ทำผิดอย่างเดียวกันจะต้องได้รับโทษเท่ากัน หากแต่หมายความว่าทุกคนที่ทำผิดอย่างเดียวกันจะต้องได้รับโทษภายในกรอบหรือระหว่างโทษนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยอีกหลายประการ การคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ นี้เองที่เรียกว่า ความยืดหยุ่น

2.4.4 หลักการกำหนดโทษให้สมกับผู้กระทำความผิด

ในการลงโทษไม่ว่าสถานใดก็ตาม ศาลต้องคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ อีกหลายข้อในทางปฏิบัติ ไม่ว่าจะในประเทศใดๆ ก็ตาม ศาลมักใช้ดุลพินิจกำหนดโทษความผิดต่างๆ ไปในทางที่ไม่สูงเกินไปนัก ในประเทศสหรัฐอเมริกาโทษประหารชีวิตจะมีใช้น้อย ในขณะที่ศาลมักลงโทษจำคุกหรือปรับ มิฉะนั้นก็ใช้วิธีคุมประพฤติซึ่งแพร่หลายที่สุด ในประเทศไทยโทษที่ศาลนิยมใช้มากที่สุด คือ โทษปรับ และโทษจำคุก ส่วนโทษอื่นๆ อยู่ในลำดับรองลงมา โดยเฉพาะโทษกักขังนั้นใช้น้อยมาก ส่วนใหญ่เป็นเรื่องการกักขังแทนค่าปรับ เพราะไม่มีกฎหมายที่ให้อำนาจศาลให้ลงโทษกักขังโดยตรง

2.5 มาตรการบังคับโทษปรับ

เมื่อวันที่ 4 เมษายน พ.ศ. 2559 ได้มีการตราพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 25) พ.ศ. 2559 โดยมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 8 เมษายน 2559

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 25) พ.ศ. 2559 มาตรา 3 ให้ยกเลิกความในมาตรา 29 แห่งประมวลกฎหมายอาญาและให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 29 ผู้ใดต้องโทษปรับและไม่ชำระค่าปรับภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลพิพากษา ผู้นั้นจะต้องถูกยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินเพื่อใช้ค่าปรับหรือมิฉะนั้นจะต้องถูกกักขังแทนค่าปรับ แต่ถ้าศาลเห็นเหตุอันควรสงสัยว่าผู้นั้นจะหลีกเลี่ยงไม่ชำระค่าปรับ ศาลจะสั่งเรียกประกัน หรือจะสั่งให้กักขังผู้นั้นแทนค่าปรับไปพลางก่อนก็ได้

ความในวรรคสองของมาตรา 24 มีให้นำมาใช้บังคับแก่การกักขังแทนค่าปรับ”

การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 29 ดังกล่าวเป็นการเพิ่มวิธีการดำเนินการกับทรัพย์สินของผู้ต้องโทษปรับและไม่ชำระค่าปรับ โดยผู้นั้นจะต้องถูกยึดทรัพย์สินหรือ

อายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินเพื่อใช้ค่าปรับ ซึ่งจากเดิมมีเพียงวิธีการยึดทรัพย์สินเท่านั้น อย่างไรก็ตาม มาตรการเสริมและแทนที่ ซึ่งศาลใช้บังคับกับผู้ต้องโทษที่ไม่มีเงินชำระค่าปรับหรือไม่ชำระค่าปรับ มีด้วยกัน 2 มาตรการ คือ ยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินเพื่อใช้ค่าปรับ และการกักขังแทนค่าปรับ มาตรการเสริม และแทนการปรับทั้ง 2 มาตรการ มีรายละเอียด ดังนี้

2.5.1 การยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สิน เพื่อใช้ค่าปรับ

หากผู้กระทำความผิดไม่สามารถชำระค่าปรับได้ จึงต้องมีการเปลี่ยนโทษปรับเป็นโทษชนิดอื่นแทน เพื่อเป็นการลงโทษการกระทำความผิด โทษทดแทน (Substitute Punishment) ที่เสมอกันและใช้กันมากที่สุดไม่ว่าจะในประเทศใดๆ คือ การยึดทรัพย์สินใช้แทนค่าปรับซึ่งทรัพย์สินที่ถูกยึดจะเป็นของผู้ต้องโทษเอง หรือที่ผู้ต้องโทษเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยก็ได้ นอกจากนี้ มาตรา 29 แห่งประมวลกฎหมายอาญาที่ได้แก้ไขใหม่บัญญัติให้สามารถอายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินเพื่อใช้ค่าปรับได้อีกด้วย

ในส่วนของการยึดทรัพย์สินให้ดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 251 ซึ่งวางหลักว่า ถ้าต้องยึดทรัพย์สินในคราวเดียวกัน สำหรับใช้ค่าธรรมเนียมศาล ค่าปรับ ราคาทรัพย์สินหรือค่าสินไหมทดแทน แต่ทรัพย์สินของจำเลยไม่พอใช้ครบทุกอย่างให้นำจำนวนเงินสุทธิของทรัพย์สินนั้นใช้ตามลำดับดังต่อไปนี้ คือ ค่าธรรมเนียม ราคาทรัพย์สินหรือค่าสินไหมทดแทน และค่าปรับ จากหลักกฎหมายมาตรา 251 แสดงให้เห็นว่า ค่าปรับไม่มีบุริมสิทธิ และถือว่าอยู่ในลำดับหลังนี้ทางแพ่ง เหตุผลที่ค่าปรับอยู่ในลำดับสุดท้าย เนื่องจากกฎหมายคงเห็นว่า ยังมีอิสรภาพของจำเลยเป็นประกันอยู่ หากทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดสิทธิเรียกร้องมาไม่เพียงพอชำระค่าปรับก็ยังสามารถกักขังจำเลยแทนค่าปรับได้¹⁵

ในกรณีที่ศาลมีเหตุอันควรสงสัยว่าต้องโทษปรับจะหลีกเลี่ยงไม่ชำระค่าปรับ กฎหมายให้อำนาจศาล 2 ประการ คือ ศาลจะสั่งเรียกประกันหรือศาลจะสั่งให้กักขังแทนค่าปรับไปพลางก่อนก็ได้ โดยที่กฎหมายให้อำนาจศาลเพียง 2 ประการนี้เท่านั้น ดังนั้น ศาลจึงไม่มีอำนาจสั่งให้ยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินของจำเลยมาใช้ค่าปรับก่อนครบกำหนด 30 วันนับแต่วันที่ศาลพิพากษา จึงมีผลว่าศาลอาจสั่งกักขังได้ทันทีตั้งแต่วันที่ศาลพิพากษามาตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 29 เปิดช่องไว้ แต่ถ้าจะยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินศาลต้องรอให้ครบ 30 วันนับแต่วันที่ศาลพิพากษาถึงที่สุดเสียก่อน วิธีการยึดทรัพย์สินมาใช้แทนค่าปรับ ศาลจะดำเนินการตาม

¹⁵ สมพร พรหมพิตร, “โทษปรับ”, หน้า 466.

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งว่าด้วยการยึดและขายทอดตลาด ในทางปฏิบัติที่ผ่านพบว่า ศาลไทยมักจะไม่ใช่ การยึดทรัพย์สินแทนค่าปรับ แต่จะใช้วิธีการกักขังแทนค่าปรับ ซึ่งเป็นวิธีการที่สะดวกกว่า¹⁶ เนื่องจากมีคำพิพากษาให้ลงโทษปรับก็มักจะมีการเรียกให้ชำระค่าปรับในวันที่มีคำพิพากษานั้นเอง หากไม่ชำระค่าปรับในวันนั้นก็มักจะกักขังแทนค่าปรับไปพลางก่อน เว้นแต่จำเลยจะขอวางหลักประกัน และศาลเห็นสมควรให้วางหลักประกันได้¹⁷

เมื่อประมวลกฎหมายอาญามาตรา 29 ได้กำหนดให้ยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สิน เพื่อใช้ค่าปรับ กฎหมายจึงต้องกำหนดวิธีการบังคับโทษปรับในคดีอาญา เพื่อให้สามารถดำเนินการกับทรัพย์สินของผู้ต้องโทษปรับได้ โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 25) พ.ศ. 2559 มาตรา 4 ได้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา 29/1 แห่งประมวลกฎหมายอาญา

“มาตรา 29/1 ในกรณีที่ผู้ต้องโทษปรับไม่ชำระค่าปรับภายในกำหนดเวลาตามมาตรา 29 วรรคหนึ่ง ให้ศาลมีอำนาจออกหมายบังคับคดีเพื่อยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินของผู้นั้นเพื่อใช้ค่าปรับ

การบังคับคดีตามวรรคหนึ่ง ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลมโดยให้เจ้าพนักงานศาลที่ได้รับแต่งตั้งและพนักงานอัยการเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการบังคับคดี และให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจหน้าที่ยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินของผู้ต้องโทษปรับ และขายทอดตลาดตามที่ได้รับแจ้งจากศาลหรือพนักงานอัยการ ทั้งนี้ มิให้หน่วยงานของรัฐเรียกค่าฤชาธรรมเนียม หรือค่าใช้จ่ายจากผู้ดำเนินการบังคับคดี

การตรวจสอบหาทรัพย์สินของผู้ต้องโทษปรับโดยพนักงานอัยการเพื่อการบังคับคดีตามวรรคสอง ให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในข้อบังคับของอัยการสูงสุด บทบัญญัติมาตรานี้ไม่กระทบต่อการที่ศาลจะมีคำสั่งตามมาตรา 29 วรรคหนึ่ง”

¹⁶ อุททิศ แสนโกศิก, กฎหมายอาญา ภาค 1, (ศูนย์บริการเอกสารและวิชาการ กรมอัยการ, 2525), หน้า 250.

¹⁷ วารภรณ์ ศิริสังข์วัฒน์, “โทษปรับ: ศึกษากรณีระบบวันปรับ,” (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540), หน้า 61-62.

การบังคับโทษปรับ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 29/1 ดังกล่าวได้กำหนดวิธีการบังคับโทษปรับ ในคดีอาญาไว้ว่า ในกรณีที่ผู้ต้องโทษปรับไม่ชำระค่าปรับภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลพิพากษา ให้ศาลมีอำนาจออกหมายบังคับคดีเพื่อยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินของผู้นั้น เพื่อใช้ค่าปรับ โดยให้เจ้าพนักงานศาลที่ได้รับแต่งตั้งและพนักงานอัยการเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการ ดำเนินการบังคับคดีและให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจหน้าที่ยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้อง ในทรัพย์สินของผู้ต้องโทษปรับและขายทอดตลาดตามที่ได้รับแจ้งจากศาลหรือพนักงานอัยการ ทั้งนี้ มิให้หน่วยงานของรัฐเรียกค่าค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายจากผู้ดำเนินการบังคับคดี อีกทั้งยังได้ กำหนดให้พนักงานอัยการมีหน้าที่ในการตรวจสอบหาทรัพย์สินของผู้ต้องโทษปรับ ซึ่งแต่เดิมไม่มีการ กำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องดังกล่าวไว้ ทำให้การบังคับโทษปรับตามคำพิพากษาของศาลไม่มี หน่วยงานที่ลงมารับผิดชอบโดยตรง ซึ่งการแก้ไขกฎหมายครั้งนี้จะช่วยให้การบังคับโทษปรับ ในคดีอาญามีประสิทธิภาพบรรลุลวัตถุประสงค์ในการลงโทษปรับมากยิ่งขึ้น

2.5.2 การกักขังแทนค่าปรับ

ในกรณีที่ผู้ต้องโทษปรับไม่ชำระค่าปรับ และไม่สามารถดำเนินการยึดทรัพย์สินหรือ อายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินเพื่อใช้ค่าปรับได้ ก็มีวิธีการลงโทษแทนการชำระค่าปรับอีกวิธีหนึ่ง คือ การกักขังแทนค่าปรับ ซึ่งการกักขังแทนค่าปรับนั้น มาจากสาเหตุที่ว่า การกำหนดให้มีโทษปรับก็เพื่อ หลีกเลี่ยงการจำคุกในระยะสั้นและช่วยให้ผู้กระทำความผิดไม่ต้องไปคลุกคลีกับผู้กระทำความผิดบาง ประเภทในเรือนจำ การเปลี่ยนโทษปรับไปเป็นโทษจำคุก จึงเป็นการทำลายวัตถุประสงค์ของโทษปรับ โดยสิ้นเชิง เมื่อจำเลยไม่ชำระค่าปรับ จำเลยอาจถูกกักขังแทนค่าปรับได้ และจะใช้วิธีจำคุกแทน ค่าปรับตั้งในสมัยที่ใช้กฎหมายลักษณะอาญาไม่ได้¹⁸ ในทางปฏิบัติเมื่อศาลพิพากษาลงโทษปรับจำเลย ก็มักจะมีการชำระค่าปรับในวันนั้นเอง ถ้าไม่ชำระค่าปรับในวันนั้น ก็มักจะใช้มาตรการกักขังแทน ค่าปรับไปพลางก่อน เว้นแต่จำเลยจะขอวางประกันและศาลเห็นสมควรให้ประกันได้ ตามประมวล กฎหมายอาญา มาตรา 29 อย่างไรก็ดี หากนิติบุคคลเป็นผู้กระทำความผิด ศาลไม่อาจบังคับให้ นิติบุคคลถูกกักขังแทนค่าปรับได้ สามารถยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินเพื่อใช้ ค่าปรับได้อย่างเดียวเท่านั้น

¹⁸พิรุฬห์ โตศุภวรรณ์, “การลงโทษปรับทางอาญา”, หน้า 176-177.

ส่วนสถานที่ในการกักขังแทนค่าปรับการกักขังแทนค่าปรับยอมกักขังได้เฉพาะในสถานที่ที่กำหนดไว้สำหรับการกักขัง ศาลจะกักขังผู้ต้องโทษปรับไว้ในที่อยู่อาศัยของผู้นั้นเองหรือของผู้อื่นที่ยินยอมรับบุคคลนั้นไว้ หรือสถานที่อื่นที่อาจกักขังไม่ได้ ทั้งนี้ เพราะมาตรา 29 วรรคสอง ได้บัญญัติไม่ให้นำความในวรรคสองของมาตรา 24¹⁹ มาใช้บังคับแก่การกักขังแทนค่าปรับ

วิธีการคำนวณระยะเวลาการกักขังแทนค่าปรับนั้น พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 25) พ.ศ. 2559 มาตรา 5 ให้ยกเลิกความในมาตรา 30 แห่งประมวลกฎหมายอาญาซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 15) พ.ศ. 2545 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 30 ในการกักขังแทนค่าปรับ ให้ถืออัตราห้าร้อยบาทต่อหนึ่งวัน และไม่ว่าในกรณีความผิดกระหนงเดียวหรือหลายกระหนง ห้ามกักขังเกินกำหนดหนึ่งปี เว้นแต่ในกรณีศาลพิพากษาให้ปรับตั้งแต่สองแสนบาทขึ้นไป ศาลจะสั่งให้กักขังแทนค่าปรับเป็นระยะเวลาเกินกว่าหนึ่งปี แต่ไม่เกินสองปีก็ได้

ในการคำนวณระยะเวลานั้น ให้นับวันเริ่มกักขังแทนค่าปรับรวมเข้าด้วยและให้นับเป็นหนึ่งวันเต็มโดยไม่ต้องคำนึงถึงจำนวนชั่วโมง

¹⁹มาตรา 24 แห่งประมวลกฎหมายอาญา “ผู้ใดต้องโทษกักขัง ให้กักตัวไว้ในสถานที่กักขังซึ่งกำหนดไว้อันมิใช่เรือนจำ สถานีตำรวจ หรือสถานที่ควบคุมผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวน

ถ้าศาลเห็นเป็นการสมควร จะสั่งในคำพิพากษาให้กักขังผู้กระทำความผิดไว้ในที่อาศัยของผู้นั้นเอง หรือของผู้อื่นที่ยินยอมรับผู้นั้นไว้ หรือสถานที่อื่นที่อาจกักขังได้ เพื่อให้เหมาะสมกับประเภทหรือสภาพของผู้ถูกกักขังก็ได้

ถ้าความปรากฏแก่ศาลว่า การกักขังผู้ต้องโทษกักขังไว้ในสถานที่กักขังตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้นั้น หรือทำให้ผู้ซึ่งต้องพึงพาผู้ต้องโทษกักขังในการดำรงชีพได้รับความเดือดร้อนเกินสมควร หรือมีพฤติการณ์พิเศษประการอื่นที่แสดงให้เห็นว่าไม่สมควรกักขังผู้ต้องโทษกักขังในสถานที่ดังกล่าว ศาลจะมีคำสั่งให้กักขังผู้ต้องโทษกักขังในสถานที่อื่นซึ่งมิใช่ที่อยู่อาศัยของผู้นั้นเอง โดยได้รับความยินยอมจากเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ก็ได้ กรณีเช่นว่านี้ ให้ศาลมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใดให้ผู้ต้องโทษกักขังปฏิบัติ และหากเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ดังกล่าวยินยอม ศาลอาจมีคำสั่งแต่งตั้งผู้นั้นเป็นผู้ควบคุมดูแล และให้ถือว่าผู้ที่ได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายนี้”

ในกรณีที่ผู้ต้องโทษปรับถูกคุมขังก่อนศาลพิพากษา ให้หักจำนวนวันที่ถูกคุมขังนั้น ออกจากจำนวนเงินค่าปรับ โดยถืออัตราห้าร้อยบาทต่อหนึ่งวัน เว้นแต่ผู้ต้องหาต้องคำพิพากษาให้ลงโทษ ทั้งจำคุกและปรับ ในกรณีเช่นว่านี้ ถ้าจะต้องหักจำนวนวันที่ถูกคุมขังออกจากเวลาจำคุกตามมาตรา 22 ก็ให้หักออกเสียก่อน เหลือเท่าใดจึงให้หักออกจากเงินค่าปรับ

เมื่อผู้ต้องโทษปรับถูกกักขังแทนค่าปรับครบกำหนดแล้ว ให้ปล่อยตัวในวันถัดจากวันที่ ครบกำหนด ถ้านำเงินค่าปรับมาชำระครบแล้วให้ปล่อยตัวไปทันที”

จากบทบัญญัติมาตรา 30 แห่งประมวลกฎหมายอาญาดังกล่าว สามารถพิจารณาวิธีการ คำนวณระยะเวลาที่กักขังแทนค่าปรับได้ ดังนี้

1. อัตราที่ใช้ในการคำนวณระยะเวลาที่กักขังแทนค่าปรับ ให้ถืออัตรา 500 บาทต่อ 1 วัน ทั้งกรณีความผิดกระทงเดียวหรือหลายกระทง และห้ามกักขังเกินกำหนด 1 ปี เว้นแต่ศาลพิพากษาให้ ปรับตั้งแต่ 200,000 บาทขึ้นไป ศาลจะสั่งให้กักขังแทนค่าปรับเป็นระยะเวลาเกินกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 2 ปีก็ได้
2. การคำนวณระยะเวลาที่กักขังแทนค่าปรับ ให้นับวันเริ่มกักขังแทนค่าปรับรวมเข้าด้วย และให้นับเป็น 1 วันเต็มโดยไม่ต้องคำนึงถึงจำนวนชั่วโมง
3. ในกรณีที่ผู้ต้องโทษปรับถูกคุมขังก่อนศาลพิพากษา ให้หักจำนวนวันที่ถูกคุมขังนั้น ออกจากจำนวนเงินค่าปรับ โดยถืออัตรา 500 บาทต่อ 1 วัน เว้นแต่ผู้ต้องหาต้องคำพิพากษาให้ลงโทษ ทั้งจำคุกและปรับ ในกรณีเช่นว่านี้ ถ้าจะต้องหักจำนวนวันที่ถูกคุมขังออกจากเวลาจำคุกตาม มาตรา 22²⁰ ก็ให้หักออกเสียก่อน เหลือเท่าใดจึงให้หักออกจากเงินค่าปรับ ทั้งนี้ โทษจำคุกเป็นโทษที่

---

²⁰ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 22 “โทษจำคุกให้เริ่มแต่วันมีคำพิพากษา แต่ถ้าผู้ต้อง คำพิพากษาถูกคุมขังก่อนศาลพิพากษา ให้หักจำนวนวันที่ถูกคุมขัง ออกจากระยะเวลาจำคุกตาม คำพิพากษา เว้นแต่คำพิพากษานั้น จะกล่าวไว้เป็นอย่างอื่น

ในกรณีที่คำพิพากษากล่าวไว้เป็นอย่างอื่น โทษจำคุกตาม คำพิพากษาเมื่อรวมจำนวน วันที่ถูกคุมขังก่อนศาลพิพากษาในคดี เรื่องนั้นเข้าด้วยแล้ว ต้องไม่เกินอัตราโทษขั้นสูงของกฎหมายที่ กำหนดไว้ สำหรับความผิดที่ได้กระทำลงนั้น ทั้งนี้ไม่เป็นการกระทบ กระเทือนบทบัญญัติใน มาตรา 91”

หนักว่าโทษปรับ กฎหมายจึงให้หักวันที่ต้องถูกคุมขังก่อนศาลพิพากษาออกจากโทษจำคุกเพื่อให้ประโยชน์แก่ผู้ต้องคำพิพากษา²¹

4. การปล่อยตัวผู้ต้องโทษกักขังแทนค่าปรับ เมื่อผู้ต้องโทษปรับถูกกักขังแทนค่าปรับครบกำหนดแล้ว ให้ปล่อยตัวในวันถัดจากวันที่ครบกำหนด ถ้านำเงินค่าปรับมาชำระครบแล้ว ให้ปล่อยตัวไปทันที ดังนั้น ผู้ต้องโทษกักขังแทนค่าปรับจะได้รับการปล่อยตัวใน 2 กรณี คือ กรณีแรก เมื่อผู้ต้องโทษกักขังครบกำหนด โดยได้รับการปล่อยตัวถัดจากวันที่ครบกำหนด กรณีที่สอง เมื่อผู้ต้องโทษนำเงินค่าปรับมาชำระส่วนที่เหลือจนครบแล้วจะได้รับการปล่อยตัวทันที

การกักขังแทนค่าปรับไม่อาจเปลี่ยนเป็นโทษจำคุกตามมาตรา 27²² เพราะเป็นการกักขังเพื่อบังคับเอาค่าปรับไม่ใช่โทษ และความผิดที่กระทำไม่มีโทษถึงจำคุก ต้องห้ามตามมาตรา 7 หากศาลลงโทษจำคุกย่อมาขัดต่อมาตรา 2 ได้²³ แต่กรณีที่อาจเปลี่ยนเป็นโทษจำคุกได้นั้น จะต้องเป็นกรณีที่ผู้กระทำความผิดนั้นได้รับโทษกักขังตามมาตรา 23²⁴ เท่านั้น

²¹ หยุต แสงอุทัย, กฎหมายอาญา ภาค 1, พิมพ์ครั้งที่ 18 (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2544), หน้า 192.

²² มาตรา 27 แห่งประมวลกฎหมายอาญา “ถ้าในระหว่างที่ผู้ต้องโทษกักขังตามมาตรา 23 ได้รับโทษกักขังอยู่ ความปรากฏแก่ศาลเอง หรือปรากฏแก่ศาลตามคำแถลงของพนักงานอัยการหรือผู้ควบคุมดูแลสถานที่กักขังว่า

- (1) ผู้ต้องโทษกักขังฝ่าฝืนระเบียบ ข้อบังคับ หรือวินัยของสถานที่กักขัง
- (2) ผู้ต้องโทษกักขังไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนด หรือ
- (3) ผู้ต้องโทษกักขังต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุก

ศาลอาจเปลี่ยนโทษกักขังเป็นโทษจำคุกมีกำหนดเวลาตามที่ศาลเห็นสมควร แต่ต้องไม่เกินกำหนดเวลาของโทษกักขังที่ผู้ต้องโทษกักขังจะต้องได้รับต่อไป”

²³ ทวีเกียรติ มินะกนิษฐ์, หลักกฎหมายอาญา ภาคทั่วไป, พิมพ์ครั้งที่ 6 แก้ไขเพิ่มเติม (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2546), หน้า 103.

²⁴ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 23 “ผู้ใดกระทำความผิดซึ่งมีโทษจำคุก และในคดีนั้นศาลจะลงโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน ถ้าไม่ปรากฏว่าผู้นั้นได้รับโทษจำคุกมาก่อน หรือปรากฏว่าได้รับโทษจำคุกมาก่อน แต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ ศาลจะพิพากษาให้ลงโทษกักขังไม่เกินสามเดือนแทนโทษจำคุกนั้นก็ได้”

2.6 การรอกการกำหนดโทษหรือกำหนดโทษแต่รอกการลงโทษปรับ

เมื่อก่อนการรอกการกำหนดโทษหรือกำหนดโทษแต่รอกการลงโทษมีเฉพาะในโทษจำคุกเท่านั้น แต่ปัจจุบันกฎหมายได้กำหนดให้รอกการกำหนดโทษหรือกำหนดโทษแต่รอกการลงโทษปรับได้เช่นกัน กล่าวคือ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 25) พ.ศ. 2559 มาตรา 7 ให้อยกเลิกความในมาตรา 56 แห่งประมวลกฎหมายอาญาซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 15) พ.ศ. 2545 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 56 ผู้ใดกระทำความผิดซึ่งมีโทษจำคุกหรือปรับ และในคดีนั้นศาลจะลงโทษจำคุกไม่เกินห้าปีไม่ว่าจะลงโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตามหรือลงโทษปรับ ถ้าปรากฏว่าผู้นั้น

- (1) ไม่เคยรับโทษจำคุกมาก่อน หรือ
- (2) เคยรับโทษจำคุกมาก่อนแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ หรือเป็นโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือ
- (3) เคยรับโทษจำคุกมาก่อนแต่พ้นโทษจำคุกมาแล้วเกินกว่าห้าปี แล้วมากระทำความผิดอีกโดยความผิดในครั้งหลังเป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

และเมื่อศาลได้คำนึงถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ และสิ่งแวดล้อมของผู้นั้น หรือสภาพความผิด หรือการรู้สึกความผิด และพยายามบรรเทาผลร้ายที่เกิดขึ้น หรือเหตุอื่นอันควรปรานีแล้ว ศาลจะพิพากษาว่าผู้นั้นมีความผิดแต่รอกการกำหนดโทษหรือกำหนดโทษแต่รอกการลงโทษไว้ ไม่ว่าจะปรับโทษจำคุกหรือปรับอย่างหนึ่งอย่างใดหรือทั้งสองอย่าง เพื่อให้โอกาสกลับตัวภายในระยะเวลาที่ศาลจะได้กำหนดแต่ต้องไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่ศาลพิพากษาโดยจะกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองประพฤติดังกล่าวด้วยหรือไม่ก็ได้

เงื่อนไขเพื่อคุ้มครองประพฤติดังกล่าวของผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ศาลอาจกำหนดข้อเดียวหรือหลายข้อตามควรแก่กรณีได้ ดังต่อไปนี้

- (1) ให้ไปรายงานตัวต่อเจ้าพนักงานที่ศาลระบุไว้เป็นครั้งคราว เพื่อเจ้าพนักงานจะได้สอบถาม แนะนำ ช่วยเหลือ หรือตักเตือนตามที่เห็นสมควรในเรื่องความประพฤติและการประกอบอาชีพ หรือ จัดให้กระทำการกิจกรรมบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์
- (2) ให้ฝึกหัดหรือทำงานอาชีพอันเป็นกิจจะลักษณะ
- (3) ให้ละเว้นการคบหาสมาคมหรือการประพฤติดังกล่าวอันอาจนำไปสู่การกระทำความผิดในทำนองเดียวกันอีก

(4) ให้ไปรับการบำบัดรักษาการติดยาเสพติดให้โทษ ความบกพร่องทางร่างกายหรือจิตใจหรือความเจ็บป่วยอย่างอื่น ณ สถานที่และตามระยะเวลาที่ศาลกำหนด

(5) ให้เข้ารับการฝึกอบรม ณ สถานที่และตามระยะเวลาที่ศาลกำหนด

(6) ห้ามออกนอกสถานที่อยู่อาศัย หรือห้ามเข้าในสถานที่ใดในระหว่างเวลาที่ศาลกำหนด ทั้งนี้ จะใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์อื่นใดที่สามารถใช้ตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทางด้วยก็ได้

(7) ให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือเยียวยาความเสียหายโดยวิธีอื่นให้แก่ผู้เสียหายตามที่ผู้กระทำความผิดและผู้เสียหายตกลงกัน

(8) ให้แก้ไขฟื้นฟูหรือเยียวยาความเสียหายที่เกิดแก่ทรัพยากรธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อม หรือชดใช้ค่าเสียหายเพื่อการดังกล่าว

(9) ให้ทำทัณฑ์บนโดยกำหนดจำนวนเงินตามที่ศาลเห็นสมควรว่าจะไม่ก่อเหตุร้าย หรือก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคลอื่นหรือทรัพย์สิน

(10) เงื่อนไขอื่น ๆ ตามที่ศาลเห็นสมควรกำหนดเพื่อแก้ไข ฟื้นฟู หรือป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดกระทำหรือมีโอกากระทำความผิดซ้ำอีก หรือเงื่อนไขในการเยียวยาผู้เสียหายตามที่เห็นสมควร

เงื่อนไขตามที่ศาลได้กำหนดตามความในวรรคสองนั้น ถ้าภายหลังความปรากฏแก่ศาลตามคำขอของผู้กระทำความผิด ผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้นั้น ผู้อนุบาลของผู้นั้น พนักงานอัยการหรือเจ้าพนักงานว่า พฤติการณ์ที่เกี่ยวกับการควบคุมความประพฤติของผู้กระทำความผิดได้เปลี่ยนแปลงไปเมื่อศาลเห็นสมควร ศาลอาจแก้ไขเพิ่มเติมหรือเพิกถอนข้อหนึ่งข้อใดเสียก็ได้ หรือจะกำหนดเงื่อนไขข้อใดตามที่กล่าวในวรรคสอง ที่ศาลยังมีได้กำหนดไว้เพิ่มเติมขึ้นอีกก็ได้ หรือถ้ามีการกระทำผิดทัณฑ์บนให้นำบทบัญญัติมาตรา 47 มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

จากบทบัญญัติตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56 ดังกล่าว เห็นได้ว่า ผู้ใดกระทำความผิดซึ่งมีโทษจำคุกหรือปรับ และในคดีนั้นศาลจะต้องลงโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปีไม่ว่าจะลงโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม หรือลงโทษปรับสถานเดียว ถ้าปรากฏว่าผู้นั้น ไม่เคยรับโทษจำคุกมาก่อน หรือเคยรับโทษจำคุกมาก่อนแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ หรือเป็นโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือ เคยรับโทษจำคุกมาก่อนแต่พ้นโทษจำคุกมาแล้วเกินกว่า 5 ปี แล้วมากระทำความผิดอีกโดยความผิดในครั้งหลังเป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ เมื่อศาลได้พิจารณาแล้ว ศาลจะพิพากษาว่าผู้นั้นมีความผิดแต่รอการกำหนดโทษหรือกำหนดโทษแต่รอการลงโทษไว้ก็ได้ ไม่ว่าจะเป็นโทษจำคุกหรือปรับอย่างหนึ่งอย่างใดหรือทั้งสองอย่าง ทั้งนี้

ก็เพื่อให้โอกาสผู้กระทำความผิดกลับตัว อย่างไรก็ตาม ระยะเวลาที่ศาลจะกำหนดให้รอการกำหนดโทษหรือกำหนดโทษแต่รอการลงโทษไว้ต้องมีระยะเวลาไม่เกิน 5 ปีนับแต่วันที่ศาลพิพากษาโดยจะกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติของผู้นั้นด้วยหรือไม่ก็ได้ มีข้อสังเกตว่า กฎหมายไม่ได้กำหนดเงื่อนไขของจำนวนอัตราโทษปรับไว้ ดังนั้น ศาลรอการกำหนดโทษหรือกำหนดโทษแต่รอการลงโทษปรับได้ ไม่ว่าจะศาลจะลงโทษปรับเป็นจำนวนเงินเท่าใดก็ตาม และแม้ในคดีแรกผู้กระทำความผิดเคยได้รับโทษปรับมาก่อน ในคดีที่สองศาลก็สามารถรอการกำหนดโทษหรือกำหนดโทษแต่รอการลงโทษได้ เพราะผู้กระทำความผิดไม่เคยได้รับโทษจำคุกมาก่อน

2.7 สิทธิของผู้ต้องโทษปรับ

2.7.1 สิทธิในการอุทธรณ์จำนวนค่าปรับ

เมื่อจำเลยถูกศาลพิพากษาว่ากระทำความผิดจริงและกำหนดโทษปรับที่จะลงกับจำเลยแล้ว จำเลยซึ่งเป็นผู้ต้องโทษปรับยังคงมีสิทธิอุทธรณ์โต้แย้งคำพิพากษาของศาลชั้นต้นในประเด็นที่ว่าศาลใช้ดุลพินิจกำหนดจำนวนเงินค่าปรับไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสมได้ ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายบัญญัติในเรื่องการอุทธรณ์ ฎีกา ทั้งนี้สิทธิดังกล่าวผู้ต้องโทษปรับสามารถสละได้

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาถึงสิทธิในการอุทธรณ์ในเรื่องจำนวนค่าปรับที่ศาลพิพากษาลงโทษแก่จำเลยนั้น สิ่งแรกที่จะต้องพิจารณา คือ อุทธรณ์นั้นเป็นการอุทธรณ์โต้แย้งคำพิพากษาของศาลชั้นต้นในปัญหาข้อเท็จจริง หรือในปัญหาข้อกฎหมาย

การอุทธรณ์โทษปรับที่เป็นปัญหาข้อเท็จจริง

จำนวนค่าปรับที่ศาลพิพากษาลงโทษนั้น เป็นดุลพินิจของศาลที่จะพิจารณาจากข้อเท็จจริงในเรื่องการกระทำความผิดของจำเลย ดังนั้น หากจำเลยประสงค์จะอุทธรณ์โต้แย้งคำพิพากษาในเรื่องจำนวนค่าปรับที่ศาลลงโทษ จึงเป็นการอุทธรณ์โต้แย้งดุลพินิจของศาลในการกำหนดค่าปรับที่จะลงแก่จำเลย เป็นปัญหาเกี่ยวกับความเหมาะสมของการใช้ดุลพินิจ²⁵ จึงเป็นการอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง ซึ่งในเรื่องนี้สามารถแยกพิจารณาได้ 2 กรณี ดังนี้

²⁵ จรรย์ ภักดีธนากุล, กฎหมายลักษณะพยานหลักฐาน, พิมพ์ครั้งที่ 3 แก้ไขเพิ่มเติม (กรุงเทพมหานคร : หจก.จิวรัชการพิมพ์, 2551), หน้า 34.

กรณีที่ 1. จำเลยโต้แย้งว่าค่าปรับตามคำพิพากษาที่ศาลกำหนดนั้นสูงเกินไป

เมื่อการอุทธรณ์โต้แย้งค่าปรับตามคำพิพากษาที่ศาลกำหนดนั้นสูงเกินไปเป็นการอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง จึงต้องพิจารณาจากบทต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 193 ทวิ ที่บัญญัติว่า

“ห้ามมิให้อุทธรณ์คำพิพากษาศาลชั้นต้นในปัญหาข้อเท็จจริงในคดีซึ่งอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เว้นแต่กรณีต่อไปนี้ให้จำเลยอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงได้

- (1) จำเลยต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุกหรือให้ลงโทษกักขังแทนโทษจำคุก
- (2) จำเลยต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุก แต่ศาลรอกการลงโทษไว้
- (3) ศาลพิพากษาว่าจำเลยมีความผิด แต่รอกการกำหนดโทษไว้ หรือ
- (4) จำเลยต้องคำพิพากษาให้ลงโทษปรับเกินหนึ่งพันบาท”

ดังนั้น ต้องพิจารณาก่อนว่า การกระทำความผิดของจำเลยกฎหมายกำหนดอัตราโทษไว้อย่างไร หากกฎหมายกำหนดอัตราโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ โดยหลักห้ามมิให้อุทธรณ์ค่าปรับที่ศาลลงโทษ เว้นแต่เข้าข้อยกเว้น ตาม (1)-(4) จำเลยจึงจะมีสิทธิอุทธรณ์ได้ว่าค่าปรับที่ศาลลงโทษนั้นสูงเกินไป

กรณีที่ 2. จำเลยโต้แย้งว่าค่าปรับตามคำพิพากษาที่ศาลกำหนดนั้นต่ำเกินไป

เรื่องนี้เป็นเรื่องที่ว่าจำเลยมองว่าศาลใช้ดุลพินิจปรับจำเลยต่ำเกินไป โดยมองว่าตนเองสมควรรับโทษปรับสูงกว่าที่ศาลกำหนด เรื่องนี้ก็เป็นปัญหาข้อเท็จจริงเช่นเดียวกับที่กล่าวมาแล้ว โดยต้องพิจารณาก่อนว่าการกระทำความผิดของจำเลยกฎหมายกำหนดอัตราโทษไว้อย่างไร หากกฎหมายกำหนดอัตราโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ห้ามมิให้อุทธรณ์ค่าปรับที่ศาลลงโทษ เว้นแต่เข้าข้อยกเว้น ตาม (1)-(4) จำเลยจึงจะมีสิทธิอุทธรณ์ได้ว่าค่าปรับที่ศาลลงโทษนั้นต่ำเกินไป

แต่มีข้อสังเกตว่า หากโจทก์มิได้อุทธรณ์ขอให้เพิ่มเติมโทษปรับจำเลยมาแล้ว ศาลก็ไม่สามารถพิพากษาเพิ่มเติมโทษปรับที่จะลงแก่จำเลยได้ ทั้งนี้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 212 ที่บัญญัติว่า “คดีที่จำเลยอุทธรณ์คำพิพากษาที่ให้ลงโทษ ห้ามมิให้ศาลอุทธรณ์พิพากษาเพิ่มเติมโทษจำเลย เว้นแต่โจทก์จะได้อุทธรณ์ในทำนองนั้น”

การอุทธรณ์โทษปรับที่เป็นปัญหาข้อกฎหมาย

หากเป็นการอุทธรณ์ว่าศาลชั้นต้นกำหนดจำนวนค่าปรับผิดไปจากที่กฎหมายกำหนด เช่น พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ มาตรา 92 วรรคสอง กำหนดให้ลงโทษปรับจำเลยไม่เกิน 2,000 บาท แต่หากศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษปรับจำเลย 20,000 บาท เช่นนี้เป็นเรื่องที่ศาลพิพากษาไม่ตรงกับข้อกฎหมาย เป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ผู้ต้องโทษปรับสามารถอุทธรณ์ได้เสมอ

2.7.2 สิทธิในการขอทำงานบริการสังคม หรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 15) พ.ศ. 2545 มาตรา 7 ได้บัญญัติให้เพิ่ม มาตรา 30/1 มาตาม 30/2 และมาตรา 30/3 ในประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 9 มกราคม พ.ศ. 2546 โดยเป็นบทบัญญัติที่กำหนดหลักเกณฑ์การทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ ต่อมาพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 25) พ.ศ. 2559 มาตรา 6 ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา 30/1 แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 15) พ.ศ. 2545 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 30/1 ในกรณีที่ศาลพิพากษาปรับ ผู้ต้องโทษปรับซึ่งมิใช่ชนิดบุคคลและไม่มีเงินชำระค่าปรับอาจยื่นคำร้องต่อศาลชั้นต้นที่พิพากษาคดีเพื่อขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ หรือถ้าความปรากฏแก่ศาลในขณะที่พิพากษาคดีว่าผู้ต้องโทษปรับรายใดอยู่ในเกณฑ์ที่จะทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์ตามมาตรานี้ได้ และถ้าผู้ต้องโทษปรับยินยอม ศาลจะมีคำสั่งให้ผู้นั้นทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับก็ได้”

จากบทบัญญัติดังกล่าว เห็นได้ว่า มีการเพิ่มอำนาจศาลให้มีคำสั่งให้ผู้ต้องโทษปรับทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับได้ ภายใต้การยินยอมของบุคคลดังกล่าว กล่าวคือ จากเดิมที่ผู้ต้องโทษปรับต้องยื่นคำร้องต่อศาลชั้นต้นที่พิพากษาคดีเพื่อขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเท่านั้น ศาลจึงมีคำสั่งได้ แต่ตามมาตรา 30/1 วรรคหนึ่งที่แก้ไขใหม่ดังกล่าว ให้อำนาจศาลที่จะมีคำสั่งให้ผู้ต้องโทษปรับทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับได้ ถ้าได้รับความยินยอมจากบุคคลดังกล่าว แม้บุคคลนั้นจะมีได้ยื่นคำร้องในกรณีดังกล่าวแต่อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ตาม สิทธิในการขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับนี้ เป็นสิทธิที่ผู้ต้องโทษปรับสามารถสละได้

เมื่อศาลได้รับคำร้องขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานบริการสาธารณแทนค่าปรับของผู้ต้องโทษปรับแล้ว ศาลจะต้องพิจารณาถึงฐานะการเงิน ประวัติและสภาพความผิดของผู้ต้องโทษปรับ โดยถือแนวปฏิบัติตาม ระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมว่าด้วยการกำหนดจำนวนชั่วโมงที่ถือเป็นการทำงานหนึ่งวัน และแนวปฏิบัติในการให้ทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับและเปลี่ยนสถานที่กักขัง พ.ศ. 2546 ข้อ 6 ที่บัญญัติว่า

“ในการพิจารณาว่าสมควรให้ผู้ต้องโทษปรับทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับหรือไม่ ศาลควรคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดจากมาตรการบริการสังคมและสาธารณประโยชน์ให้มาก และพึงให้ความสำคัญแก่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับฐานะการเงิน ประวัติ และสภาพความผิดของผู้ต้องโทษปรับ และเพื่อการนี้ ศาลอาจสอบถามหรือไต่สวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติมเพื่อให้ได้ข้อมูลประกอบการพิจารณาครบถ้วน รวมทั้งอาจขอความร่วมมือจากพนักงานอัยการหรือหน่วยงานอื่นในการสืบเสาะหาข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณาก็ได้

ฐานะการเงินของผู้ต้องโทษปรับ ให้พิจารณาจากรายได้ ทรัพย์สิน ความเป็นอยู่ ภาระหนี้สินต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้นั้นมีเงินพอที่จะชำระค่าปรับได้ในเวลาที่ยื่นคำร้องหรือไม่

ประวัติของผู้ต้องโทษปรับให้พิจารณาถึงประวัติการกระทำความผิด การศึกษา อาชีพ ความรู้ ความเชี่ยวชาญ ครอบครัวยุ และสภาพแวดล้อม รวมทั้งข้อมูลส่วนบุคคลประการอื่น

สภาพความผิด ให้พิจารณาถึงความหนักเบาแห่งข้อหา ความรุนแรงของการกระทำความผิด สภาวะทางจิตใจ การกระทำความผิดโดยเจตนาหรือประมาท ความเสียหายที่เกิดจากการกระทำความผิด สภาพความผิดที่ไม่ควรอนุญาตให้ทำงานแทนค่าปรับ ได้แก่ ความผิดที่ได้กระทำให้ด้วยเจตนาร้ายหรือทุจริตฉ้อฉล อันมีผลกระทบต่อสาธารณสุขชนส่วนรวม หรือความผิดที่กฎหมายมุ่งประสงค์จะลงโทษในทางทรัพย์สินต่อผู้กระทำความผิดเพื่อมิให้ผู้นั้นได้รับประโยชน์จากการกระทำความผิด เช่น ความผิดฐานฉ้อโกงประชาชน ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงิน ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยตลาดหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการสถาบันการเงิน หรือความผิดตามกฎหมายศุลกากร เป็นต้น”

หากศาลพิจารณาแล้วเห็นสมควร ให้ผู้ต้องโทษปรับทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ ศาลจะมีคำสั่งอนุญาต และกำหนดลักษณะหรือประเภทของงาน ผู้ดูแลการทำงาน วันเริ่มทำงาน ระยะเวลาทำงาน สถานที่ และจำนวนชั่วโมงที่ถือเป็นการทำงานหนึ่งวัน ในคำสั่ง โดยคำนึงถึงเพศ อายุ ประวัติ การนับถือศาสนา ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสสัย อาชีพ สิ่งแวดล้อม หรือสภาพความผิดของผู้ต้องโทษปรับประกอบ

นอกจากที่กล่าวมาแล้วนั้น ระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมว่าด้วยการกำหนดจำนวนชั่วโมงที่ถือเป็นการทำงานหนึ่งวัน และแนวปฏิบัติในการให้ทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับและเปลี่ยนสถานที่กักขัง พ.ศ. 2546 ข้อ 7 ยังกำหนดเพิ่มเติมให้ศาลถือเป็นแนวปฏิบัติว่า ศาลควรพิจารณาด้วยว่าการทำงานนั้นต้องไม่ก่อความเสียหายแก่สังคมหรือบุคคลอื่น และต้องไม่ก่อให้เกิดภาระเกินสมควรแก่ผู้ต้องโทษปรับ ทั้งนี้ให้พิจารณาจากวิถีชีวิต การดำรงชีพ การศึกษาเล่าเรียน ความรับผิดชอบต่อครอบครัว ระยะทางและความสะดวกในการเดินทางไปทำงาน ความเป็นผู้ป่วยเจ็บหรือเป็นโรคติดต่อร้ายแรง การติดยาเสพติดหรือสุราเรื้อรัง ประวัติในการกระทำผิดทางเพศ พฤติกรรมในทางก้าวร้าวรุนแรง ปัญหาทางอารมณ์หรือความบกพร่องทางจิตของผู้ต้องโทษปรับด้วยโดยให้อยู่ภายใต้การดูแลของพนักงานคุมประพฤติ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์การซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อการบริการสังคม การกุศลสาธารณะ หรือสาธารณประโยชน์ที่ยินยอมรับดูแลก็ได้

นอกจากกำหนดประเภท ระยะเวลาทำงาน สถานที่ทำงาน ฯลฯ แล้ว ศาลจะกำหนดเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใดให้ผู้ต้องโทษปรับปฏิบัติ เพื่อแก้ไขฟื้นฟูหรือป้องกันมิให้ผู้นั้นกระทำความผิดซ้ำอีกก็ได้ โดยระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมว่าด้วยการกำหนดจำนวนชั่วโมงที่ถือเป็นการทำงานหนึ่งวัน และแนวปฏิบัติในการให้ทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับและเปลี่ยนสถานที่กักขัง พ.ศ. 2546 ข้อ 11 ได้ยกตัวอย่างวิธีการที่ศาลอาจกำหนดเงื่อนไขเอาไว้ เช่น กำหนดให้เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมทางศีลธรรมหรือฝึกวินัย หรือโครงการอื่นตามที่ศาลเห็นสมควร กำหนดให้ละเว้นการคบหาสมาคมหรือการประพฤติได้อันอาจนำไปสู่การกระทำความผิดในทำนองเดียวกัน หรือกำหนดห้ามเสพสิ่งเสพติดทุกชนิด เป็นต้น

ทั้งนี้ หากข้อเท็จจริงปรากฏแก่ศาลในภายหลังว่าพฤติการณ์ที่เกี่ยวกับการทำงานบริการสังคม หรือทำงานสาธารณประโยชน์ของผู้ต้องโทษปรับเปลี่ยนแปลงไป ศาลมีอำนาจที่จะแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำสั่งที่ให้ผู้ต้องโทษปรับทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์ที่กำหนดไว้ก่อนนั้นก็ได้ ทั้งนี้ตามที่ศาลเห็นสมควร

ในกรณีที่ศาลไม่ได้กำหนดให้ผู้ต้องโทษปรับทำงานติดต่อกันไปการทำงานบริการสังคมต้องอยู่ภายในกำหนดระยะเวลา 2 ปี นับแต่วันเริ่มทำงานตามที่ศาลกำหนด

ในปี พ.ศ. 2546 ประธานศาลฎีกาได้ออกระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมว่าด้วยการกำหนดจำนวนชั่วโมงที่ถือเป็นการทำงานหนึ่งวัน และแนวปฏิบัติในการให้ทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับและเปลี่ยนสถานที่กักขัง พ.ศ. 2546 เพื่อใช้ในการกำหนด

จำนวนชั่วโมงทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ โดยระเบียบดังกล่าวในข้อ 3 ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องจำนวนชั่วโมงที่ถือว่าเป็นการทำงานหนึ่งวันไว้ ดังนี้

1. การทำงานช่วยเหลือดูแลอำนวยความสะดวกหรือให้ความบันเทิงแก่คนพิการ คนชรา เด็กกำพร้าหรือผู้ป่วยในสถานสงเคราะห์หรือสถานพยาบาล งานวิชาการ หรืองานบริการด้าน การศึกษา เช่น การสอนหนังสือ การค้นคว้าวิจัย หรือการแปลเอกสาร เป็นต้น จำนวน 2 ชั่วโมงเป็นการ ทำงานหนึ่งวัน

2. การทำงานวิชาชีพ งานช่างฝีมือหรืองานที่ต้องใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญ เช่น งานช่างฝีมือเครื่องยนต์ ก่อสร้าง คอมพิวเตอร์ หรือวิชาชีพอย่างอื่น เป็นต้น จำนวน 3 ชั่วโมง เป็นการ ทำงานหนึ่งวัน

3. การทำงานบริการสังคมหรือบำเพ็ญสาธารณประโยชน์อื่นที่ไม่ต้องใช้ความรู้ความ เชี่ยวชาญหรืองานอื่นนอกจากที่กำหนดไว้ เช่น งานทำความสะอาดหรือพัฒนาสถานที่สาธารณะ งานปลูกป่า หรือดูแลสวนป่าหรือสวนสาธารณะ งานจราจร เป็นต้น จำนวน 4 ชั่วโมงเป็นการ ทำงาน หนึ่งวัน ในกรณีที่มีเหตุอันสมควร ศาลอาจกำหนดจำนวนชั่วโมงการทำงานให้ลดน้อยลงได้แต่ทั้งนี้ ระยะเวลาการทำงานของผู้ต้องโทษปรับในแต่ละวัน ไม่ควรกำหนดให้เกินวันละ 6 ชั่วโมง²⁶

เมื่อพนักงานคุมประพฤติ หรือหน่วยงานที่ยินยอมรับผิดชอบดูแลการทำงานบริการสังคมของผู้ต้องโทษปรับได้รับคำสั่งศาลแล้ว จะต้องดำเนินการทำความเข้าใจกับผู้ต้องโทษปรับเกี่ยวกับ ข้อกำหนดของศาลและจัดทำกำหนดการนัดการทำงานบริการสังคม เพื่อให้ผู้ต้องโทษปรับได้ทราบว่า จะต้องทำงานเมื่อใด พร้อมทั้งประสานงานกับหน่วยงานรองรับที่จะส่งผู้ต้องโทษปรับไปทำงานบริการ สังคมด้วย ซึ่งในการทำงานบริการสังคมของผู้ต้องโทษปรับนี้หน่วยงานรองรับจะต้องให้ผู้ต้องโทษปรับ ลงเวลาทำงานและลงลายมือชื่อไว้ทุกครั้ง และในการทำงานจะมีผู้ดูแลด้วยโดยผู้ดูแลอาจเป็น เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานรองรับ หรืออาสาสมัครคุมประพฤติก็ได้ และเมื่อผู้ต้องโทษปรับทำงาน ครบถ้วนตามจำนวนชั่วโมงที่กำหนดแล้ว หน่วยงานรองรับจะส่งเอกสารรายงานผลให้แก่พนักงานคุม ประพฤติ หรือหน่วยงานที่ยินยอมรับผิดชอบ เพื่อนำไปรายงานให้ศาลทราบต่อไป

---

²⁶ ระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม ว่าด้วยการกำหนดจำนวนชั่วโมงที่ถือเป็น การทำงานหนึ่งวัน และแนวปฏิบัติในการให้ทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับและ เปลี่ยนสถานที่กักขัง พ.ศ. 2546 ข้อ 8

นอกจากนี้ ภายใต้ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 30/2 ยังได้กำหนดเป็นหลักเกณฑ์ว่า ถ้าภายหลังศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ผู้ต้องโทษปรับทำงานบริการสังคมแทนค่าปรับแล้ว หากปรากฏข้อเท็จจริงต่อศาลในภายหลังว่า ผู้ต้องโทษปรับมีเงินเพียงพอที่จะชำระค่าปรับได้ในเวลาที่ยื่นคำร้อง หรือฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง หรือเงื่อนไขที่ศาลกำหนด ศาลสามารถเพิกถอนคำสั่งอนุญาตและปรับ หรือกักขังแทนค่าปรับผู้ต้องโทษปรับได้ นอกจากนี้ในระหว่างที่ทำงานบริการสังคมแทนค่าปรับ หากผู้ต้องโทษปรับไม่ต้องการที่จะทำงานต่อไป ก็สามารถยื่นคำร้องต่อศาลขอเปลี่ยนเป็นรับโทษปรับ หรือกักขังแทนค่าปรับก็ได้ ซึ่งทั้ง 2 กรณีดังกล่าวข้างต้น ศาลจะหักจำนวนวันที่ทำงานมาแล้วออกจากจำนวนเงินค่าปรับ²⁷

2.7.3 สิทธิในการขอรับพระราชทานอภัยโทษ

แม้ว่าคดีจะถึงที่สุดโดยศาลพิพากษาให้ลงโทษปรับแล้วก็ตาม แต่ผู้ต้องโทษปรับยังคงมีสิทธิทูลเกล้าฯ ถวายเรื่องราวต่อพระมหากษัตริย์ขอรับพระราชทานอภัยโทษปรับได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 259²⁸ หรืออาจขอพระราชทานเปลี่ยนโทษหนักเป็นเบาหรือลดโทษได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 267²⁹ ทั้งนี้สิทธิที่จะทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาขอรับพระราชทานอภัยโทษปรับหรือเปลี่ยนโทษหนักเป็นเบาหรือลดโทษเป็นสิทธิที่ผู้ต้องโทษปรับสามารถสละได้ การพระราชทานอภัยโทษและพระราชทานเปลี่ยนโทษหนักเป็นเบาหรือลดโทษเป็นพระราชอำนาจโดยแท้ของพระมหากษัตริย์ และการจะได้รับพระราชทานอภัยโทษ หรือได้รับพระราชทานเปลี่ยนโทษหนักเป็นเบาหรือลดโทษหรือไม่ เป็นไปตามพระราชอัธยาศัยกรณีที่พระมหากษัตริย์ทรงพระราชทานอภัยโทษเด็ดขาดโดยไม่มีเงื่อนไข ถ้าเป็นโทษปรับที่ชำระแล้ว ให้คืน

²⁷ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการพัฒนามาตรการยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับและมาตรการกักขังแทนค่าปรับตามประมวลกฎหมายอาญาเสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม (2551), หน้า 52.

²⁸ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 259 บัญญัติว่า “ผู้ต้องคำพิพากษาให้รับโทษอย่างใด ๆ หรือผู้ที่มีประโยชน์เกี่ยวข้อง เมื่อคดีถึงที่สุดแล้ว ถ้าจะทูลเกล้าฯ ถวายเรื่องราวต่อพระมหากษัตริย์ขอรับพระราชทานอภัยโทษ จะยื่นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมก็ได้”

²⁹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 267 บัญญัติว่า “บทบัญญัติในหมวดนี้ให้นำมาบังคับโดยอนุโลมแก่เรื่องราวขอพระราชทานเปลี่ยนโทษหนักเป็นเบาหรือลดโทษ”

ค่าปรับทั้งหมด ทั้งนี้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 265³⁰ การกักขังแทนค่าปรับไม่ใช่โทษ เป็นแต่เพียงวิธีการบังคับเพื่อให้มีการชำระค่าปรับตามคำพิพากษาเท่านั้น ดังนั้น แม้ว่าจะมีพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ ปลดปล่อยตัวไปในส่วนของการกักขังแทนค่าปรับ ก็มีได้หมายความว่าได้รับอภัยโทษปรับด้วย ดังนั้น โทษปรับยังคงมีอยู่ ยังคงสามารถใช้มาตรการยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับได้ แต่จะกักขังแทนค่าปรับไม่ได้แล้ว เพราะผู้ต้องโทษปรับได้รับพระราชทานอภัยโทษกักขังแทนค่าปรับแล้ว³¹ แต่ถ้าหากผู้ต้องโทษปรับได้รับพระราชทานอภัยโทษปรับ โทษปรับก็เป็นอันระงับไป

2.8 การเลิกบังคับโทษค่าปรับ

การบังคับโทษปรับย่อมสิ้นสุดเพราะเหตุดังต่อไปนี้

1. จำเลยชำระค่าปรับครบถ้วนแล้วตามจำนวนที่ศาลกำหนดในคำพิพากษา ทั้งนี้ ถ้าหากจำเลยชำระค่าปรับบางส่วนแล้วแต่ยังไม่ครบถ้วน การบังคับโทษปรับก็ยังไม่สิ้นสุด และในกรณีที่จำเลยชำระค่าปรับแต่เพียงบางส่วน และถูกกักขังแทนค่าปรับในส่วนที่ยังคงค้างอยู่ จำเลยจะขอให้คืนเงินค่าปรับที่จำเลยชำระมาบางส่วนแล้วขอเลิกกักขังแทนค่าปรับเต็มตามจำนวนที่ศาลกำหนดในคำพิพากษาไม่ได้
2. ผู้ต้องโทษปรับทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณแทนค่าปรับจนครบถ้วนตามที่กำหนดในคำพิพากษา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

³⁰ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 265 บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีการอภัยโทษเด็ดขาดโดยไม่มีเงื่อนไข ห้ามมิให้บังคับโทษนั้น ถ้าบังคับโทษไปบ้างแล้วให้หยุดทันที ถ้าเป็นโทษปรับที่ชำระแล้ว ให้คืนค่าปรับให้ไปทั้งหมด

ถ้าการอภัยโทษเป็นแต่เพียงเปลี่ยนโทษหนักเป็นเบาหรือลดโทษ โทษที่เหลืออยู่ก็ให้บังคับไปได้

แต่การได้รับพระราชทานอภัยโทษ ไม่เป็นเหตุให้ผู้รับพ้นความรับผิดชอบในการต้องคืนหรือใช้ราคาทรัพย์สินหรือค่าทดแทนตามคำพิพากษา”

³¹ สำนักงานศาลยุติธรรม, “หนังสือที่ ศย 016/51255 เรื่อง ข้อหาหรือเกี่ยวกับการบังคับโทษปรับตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาญา พ.ศ. 2550,” 19 พฤศจิกายน 2553. (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่)

3. เมื่อจำเลยถูกยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับหรือกักขังแทนค่าปรับครบถ้วนแล้วตามจำนวนที่ศาลกำหนดในคำพิพากษา
4. เมื่อจำเลยตาย โทษย่อมเป็นอันระงับไปด้วยความตายของผู้กระทำความผิด ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 38³²
5. การบังคับชำระค่าปรับย่อมสิ้นไปด้วยอายุความล่วงเลยการลงโทษปรับ และอายุความในการยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับ หรือกักขังแทนค่าปรับ
6. เมื่อมีกฎหมายที่ใช้ภายหลังเปลี่ยนแปลงความผิดหรือเปลี่ยนแปลงโทษในทางที่เป็นคุณแก่จำเลย อาจมีผลเป็นการยกเลิกการบังคับโทษปรับได้ เช่น มีการนิรโทษกรรม เป็นต้น
7. เมื่อจำเลยได้รับพระราชทานอภัยโทษ ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นการได้รับพระราชทานอภัยโทษตามที่ได้ทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาขอพระราชทานอภัยโทษ หรือตามพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ

2.9 อายุความที่เกี่ยวกับโทษปรับ

อายุความที่เกี่ยวกับโทษปรับมีอยู่ 3 ประการ คือ

1. อายุความฟ้องร้องคดีที่มีอัตราโทษปรับสถานเดียว มีกำหนด 1 ปี นับแต่วันกระทำความผิด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 95 (5) ซึ่งบัญญัติว่า

“ในคดีอาญา ถ้ามิได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมายังศาลภายในกำหนดดังต่อไปนี้ นับแต่วันกระทำความผิด เป็นอันขาดอายุความ ...

(5) หนึ่งปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งเดือนลงมา หรือต้องระวางโทษอย่างอื่น”

2. อายุความล่วงเลยการลงโทษปรับ มีกำหนด 5 ปี นับแต่ที่มีคำพิพากษาถึงที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 98 ซึ่งบัญญัติว่า

---

³²ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 38 บัญญัติว่า “โทษให้เป็นอันระงับไปด้วยความตายของผู้กระทำความผิด”

“เมื่อได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษผู้ใด ผู้นั้นยังมีได้รับโทษก็ดี ได้รับโทษ แต่ยังไม่ครบถ้วนโดยหลบหนีก็ดี ถ้ายังมีได้ตัวผู้นั้นมาเพื่อรับโทษนับแต่วันที่มีคำพิพากษาถึงที่สุดหรือนับแต่วันที่ผู้กระทำความผิดหลบหนีแล้วแต่กรณี เกินกำหนดเวลาดังต่อไปนี้ เป็นอันล่วงเลยการลงโทษจะลงโทษผู้นั้นมิได้

- (1) ยี่สิบปี สำหรับโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกยี่สิบปี
- (2) สิบห้าปี สำหรับโทษจำคุกกว่าเจ็ดปีแต่ยังไม่ถึงยี่สิบปี
- (3) สิบปี สำหรับโทษจำคุกกว่าหนึ่งปีถึงเจ็ดปี
- (4) ห้าปี สำหรับโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีลงมา หรือโทษอย่างอื่น”

3. อายุความในการยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับ หรือการกักขังแทนค่าปรับ มีกำหนด 5 ปี นับแต่วันที่มิได้มีคำพิพากษาถึงที่สุด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 99 ซึ่งบัญญัติว่า

“การยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับหรือการกักขังแทนค่าปรับ ถ้ามิได้ทำภายในกำหนดห้าปี นับแต่วันที่มิได้มีคำพิพากษาถึงที่สุด จะยึดทรัพย์สินหรือกักขังไม่ได้

ความในวรรคแรกมิให้ใช้บังคับในกรณีการกักขังแทนค่าปรับซึ่งทำต่อเนื่องกับการลงโทษจำคุก”

ถ้าหากพ้นกำหนด 5 ปี นับแต่วันที่มิได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว เป็นอันยึดทรัพย์สินแทนค่าปรับหรือกักขังแทนค่าปรับไม่ได้ แต่ถ้าหากเป็นกรณีการกักขังแทนค่าปรับ ซึ่งทำต่อเนื่องกับการลงโทษจำคุกแล้ว ก็ไม่อยู่ในกำหนดอายุความดังกล่าว ทั้งนี้ เพราะกำหนดโทษจำคุกตามคำพิพากษาอาจมีกำหนดเกินกว่า 5 ปีก็ได้ ดังนั้น ในกรณีที่มีโทษจำคุกด้วยแล้วการกักขังแทนค่าปรับในกรณีที่จำเลยไม่มีเงินชำระค่าปรับ ย่อมกระทำต่อเนื่องกับโทษจำคุกไปในตัวไม่มีอายุความ³³ แต่ถ้าเป็นการยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับ ต้องทำภายในกำหนด 5 ปี นับแต่วันที่มิได้มีคำพิพากษา ถึงที่สุดโดยไม่ต้องคำนึงถึงว่าจะมีโทษจำคุกด้วยหรือไม่ และโทษจำคุกจะมากน้อยเท่าใด³⁴

³³ สมพร พรหมพิตร, “โทษปรับ”, หน้า 458.

³⁴ สุวรรณ ทองเนื้อแข็ง, “การบังคับโทษปรับ,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขา นิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539), หน้า 84.

2.10 โทษปรับที่ใช้สำหรับเด็กและเยาวชน

เนื่องจากเด็กและเยาวชน³⁵ เป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญของประเทศในอนาคต แต่เด็กและเยาวชนยังขาดวุฒิภาวะต่อการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ซึ่งรวมถึงการกระทำความผิดทางอาญาด้วย เมื่อเป็นเช่นนี้ทุกประเทศ จึงเห็นพ้องร่วมกันว่าจะต้องพิทักษ์และคุ้มครองเด็กและเยาวชน ในปี พ.ศ. 2532 องค์การสหประชาชาติ จึงได้จัดทำอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child 1989) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปกป้องคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิเด็ก ซึ่งประเทศไทยได้ลงนามเข้าร่วมเป็นภาคีเมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2535 ทำให้ในปัจจุบันกฎหมายของทุกประเทศก็จะมีหลักการที่คุ้มครองเด็กและเยาวชนเหมือนกัน โดยอาจมีความแตกต่างกันบ้างในส่วนของรายละเอียด ทั้งนี้ประเทศไทยได้นำเอาหลักการที่มีอยู่ในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก มาบัญญัติตราเป็นกฎหมายเพื่อใช้บังคับเพื่อคุ้มครองและพิทักษ์เด็กและเยาวชนทั้งที่เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย และที่เป็นการตรากฎหมายใหม่ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนโดยตรงหลายฉบับ เช่น การแก้ไขปรับปรุงประมวลกฎหมายอาญา³⁶ หรือการตราพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553³⁷

ในเรื่องเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดทางอาญา แม้เด็กหรือเยาวชนจะเป็นผู้กระทำความผิดก็ตาม แต่การกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนมีลักษณะที่แตกต่างกับการกระทำความผิดของผู้ใหญ่ เนื่องจากเด็กและเยาวชนยังขาดวุฒิภาวะยังอ่อนต่อการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ การตัดสินใจกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนมิได้เกิดขึ้นจากสภาพภายในจิตใจแท้ ๆ ของเด็กและเยาวชนเหมือนดังเช่นในการกระทำความผิดของผู้ใหญ่ หากแต่สิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเด็กและเยาวชนยังคงมีผลต่อการตัดสินใจกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนด้วย ดังนั้น อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก จึงกำหนดวิธีการหรือมาตรการในการลงโทษในเด็กและเยาวชนให้แตกต่างกับผู้กระทำ

³⁵ พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 4

“เด็ก” หมายความว่า บุคคลอายุยังไม่เกินสิบห้าปีบริบูรณ์

“เยาวชน” หมายความว่า บุคคลอายุเกินสิบห้าปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึงสิบแปดปีบริบูรณ์

³⁶ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 16) พ.ศ. 2546

³⁷ พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553

ความผิดทั่วไปโดยบัญญัติไว้ใน ข้อ 37³⁸ โดยมีหลักการที่จะไม่นำโทษประหารชีวิตและโทษจำคุกตลอดชีวิตมาใช้กับเด็กและเยาวชน โดยมุ่งหมายที่จะแก้ไขเยียวยาให้เด็กหรือเยาวชนได้มีโอกาสกลับตัวเป็นคนดีและเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศต่อไปในอนาคต ซึ่งประเทศไทยก็ได้นำหลักการดังกล่าวมาบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 18 วรรคสอง³⁹ และกำหนดว่าถ้าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดตามกฎหมายที่มีระวางโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต กฎหมายให้ถือว่าระวางโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิตได้เปลี่ยนเป็นโทษจำคุกห้าสิบปีแทน⁴⁰

เช่นเดียวกันเรื่องโทษปรับที่ใช้กับการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนนั้น เมื่อเด็กและเยาวชนกระทำความผิด ศาลมีอำนาจที่จะเปลี่ยนโทษปรับเป็นการคุมความประพฤติแทนได้ หรือถ้าศาลพิจารณาแล้วเห็นว่าควรลงโทษปรับแก่เด็กและเยาวชน ในการนำมาตรการบังคับโทษปรับมาใช้กับเด็กหรือเยาวชนนั้น ห้ามมิให้ศาลกักขังเด็กหรือเยาวชนแทนค่าปรับ⁴¹ และถ้าเด็กหรือเยาวชน

³⁸ Convention on the Rights of the Child 1989 Article 37

“States Parties shall ensure that:

(a) No child shall be subjected to torture or other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment. Neither capital punishment nor life imprisonment without possibility of release shall be imposed for offences committed by persons below eighteen years of age; ...”

³⁹ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 18 วรรคสอง “..โทษประหารชีวิตและโทษจำคุกตลอดชีวิตมิให้นำมาใช้บังคับแก่ผู้ซึ่งกระทำความผิดในขณะที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปี...”

⁴⁰ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 18 วรรคสาม “..ในกรณีผู้ซึ่งกระทำความผิดในขณะที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีได้กระทำความผิดที่มีระวางโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิตให้ถือว่าระวางโทษดังกล่าวได้เปลี่ยนเป็นระวางโทษจำคุกห้าสิบปี...”

⁴¹ พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 145 วรรคแรก “ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนต้องโทษปรับไม่ว่าจะมีโทษจำคุกด้วยหรือไม่ก็ตาม ถ้าเด็กหรือเยาวชนไม่ชำระค่าปรับ ห้ามมิให้ศาลสั่งกักขังเด็กหรือเยาวชนแทนค่าปรับ แต่ให้ส่งตัวไปควบคุมเพื่อฝึกอบรมในสถานที่ที่กำหนดไว้ในหมวด 4 หรือสถานที่อื่นที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายและศาลเห็นสมควรตามเวลาที่ศาลกำหนด แต่ต้องไม่เกินหนึ่งปี...”

นั้น ไม่มีเงินชำระค่าปรับ กฎหมายให้นำบทบัญญัติในเรื่องการทำงานบริการสังคมหรือทำงานบริการ
สาธารณชนแทนค่าปรับตามประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับ⁴²

---

⁴²พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว
พ.ศ. 2553 มาตรา 145 วรรคสอง “...ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนต้องโทษปรับแต่ไม่มีเงินชำระค่าปรับ
ให้นำบทบัญญัติมาตรา 30/1 มาตรา 30/2 และมาตรา 30/3 แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับ
โดยอนุโลม”

บทที่ 3 โทษปรับในคดียาเสพติด

3.1 โทษปรับในคดียาเสพติดตามกฎหมายไทย

3.1.1 ความเป็นมาของโทษปรับในคดียาเสพติดตามกฎหมายไทย

3.1.1.1 กฎหมายลักษณะโจร

การกำหนดความผิดและบทลงโทษในเรื่องยาเสพติดของไทย ปรากฏครั้งแรกในสมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 หรือพระเจ้าอู่ทอง (พ.ศ. 1893 - 1912) ปฐมกษัตริย์แห่งอาณาจักรกรุงศรีอยุธยา โดยได้มีการบัญญัติไว้ในกฎหมายลักษณะโจร¹ ซึ่งกำหนดว่า

“...ผู้สูบฝิ่น กินฝิ่น ขายฝิ่นนั้น ให้ลงพระราชอาญาจหนักหนา ธิบราชบาทว์ให้สิ้นเชิง ทเวนบกสามวัน ทเวนเรือสามวัน ให้จำใส่คุกไว้จนกว่าจะอดได้ ถ้าอดได้แล้วเรียกเอาทานบน แก้มันญาติพี่น้องไว้แล้ว จึงให้ปล่อยผู้สูบ ขาย กินฝิ่น ออกจากโทษ...”

3.1.1.2 พระราชบัญญัติห้ามสูบฝิ่นกินฝิ่นซื้อฝิ่นขายฝิ่น จ.ศ. 1173

ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ 2) ได้มีการตราพระราชบัญญัติห้ามสูบฝิ่นกินฝิ่นซื้อฝิ่นขายฝิ่น จ.ศ. 1173² โดยมีข้อความที่กล่าวถึงเจตนารมณ์ในการตรากฎหมายฉบับนี้ว่า

“...สมเด็จพระมหาบรมกษัตริราชแต่ก่อนตั้งพระราชกำหนดกฎหมายไว้ ห้ามมิให้ผู้ใดสูบฝิ่นกินฝิ่นซื้อฝิ่นขายฝิ่น จับได้ให้ลงพระราชอาญาทัณฑ์ทำกระทำโทษถึงทวนทเวน ธิบราชบาทว์จำใส่ตรูไว้ ผู้สูบฝิ่นกินฝิ่นหาฟังไม่ จนเกิดความเคืองใต้ฝ่าลองธูลีพระบาทสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวง

---

¹สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด, ความรู้และแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร : บริษัท บางกอกเทคโนโลยีส์แอนด์เซอร์วิส จำกัด, 2552), หน้า 2.

²สถาบันปริทัศน์ พนมยงค์, กฎหมายตราสามดวง ฉบับพิมพ์มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง แก้ไขปรับปรุงใหม่ เล่ม 3, พิมพ์ครั้งที่ 2 แก้ไขเพิ่มเติม (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สุภาพใจ, 2548), หน้า 417 - 420.

ในพระบรมโกษฐ ก็ได้ทรงพระมหากรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้แจกกฎหมายประกาศปาวร้องห้ามปรามไปอีกครึ่งหนึ่ง...”³

โดยในพระราชบัญญัติห้ามสูบบุหรี่ในร้านขายฝิ่น จ.ศ. 1173 ที่ประกาศใช้ในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ 2) นี้ ยังไม่พบว่ามีกานำโทษปรับมาใช้ในคดียาเสพติด โดยกฎหมายกำหนดความผิดและบทลงโทษกับผู้ลักลอบเสพฝิ่น และขายฝิ่นว่า

“...ห้ามอย่าให้ผู้ใดสูบบุหรี่ในร้านขายฝิ่น และเป็นผู้สมซื้อสมขายเป็นอันขาดทีเดียว ถ้ามีฟัง จับได้แลมีผู้ร้องฟ้องพิจารณาเป็นสัจ จะให้ลงพระราชอาญาเขียนสามยก ทเวนบกสามวัน ทเวนเรือสามวัน ธิราชขาดบุตรภรรยาและทรัพย์สิ่งของให้สิ้นเชิง ให้ส่งตัวไปเป็นตะพุ่นหญ้าช้าง ผู้รู้เห็นเป็นใจมิได้อาความมาว่ากล่าว จะให้ลงพระราชอาญาเขียนหกสิบที่...”⁴

3.1.1.3 พระราชบัญญัติเลิกสูบบุหรี่ในร้านขายฝิ่นโดยเด็ดขาดในกาลกำหนด จ.ศ. 1181

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) ได้มีการตราพระราชบัญญัติเลิกสูบบุหรี่ในร้านขายฝิ่นโดยเด็ดขาดในกาลกำหนด จ.ศ. 1181⁵ โดยกฎหมายฉบับนี้ได้มีการแบ่งกลุ่มการกระทำความผิดออกเป็นกลุ่มผู้เสพฝิ่น และกลุ่มผู้ค้าฝิ่น อีกทั้งปรากฏว่าได้มีการนำโทษปรับมาบัญญัติไว้ในกฎหมายยาเสพติดเป็นครั้งแรก เพื่อเอาโทษปรับกับกลุ่มผู้ค้าฝิ่นและกลุ่มผู้ซื้อฝิ่น โดยกฎหมายบัญญัติว่า

“...อะหนึ่งเจสัวแลลูกค้ำวานิชซึ่งแต่งเรือไปค้าขายฝ่ายตะวันตก ให้เจสัวกำขับนายเรือแลลูกเรือ ห้ามอย่าให้ซื้อฝิ่นนานาประเทศเข้ามาขายณะกรุงเทพมหานครแลแคว้นแคว้นกรุงฯเป็นอันขาดทีเดียว ถ้าผู้ใดมีฝิ่นอยู่ก่อนห้ามมานาน้อยเท่าใด ก็ให้เอามาส่งต่อเจ้าพนักงานคลังในซ้าย ถ้าหัวเมือง ให้ส่งต่อผู้รักษาเมืองต่อกรมการเก็บเอาฝิ่นใส่หีบปิดตรารักษาไว้กว่าจะถึงมรสุมเรือล่อง จึงให้เจ้าของมารับเอาฝิ่นต่อเจ้าพนักงาน ให้เร่งเอาฝิ่นไปขายเสียแก่นานาประเทศให้พ้นแคว้นกรุงเทพมหานครให้สิ้นเชิงแต่ในกำหนดเดือน ๔ ปีเถาะเอกศกนี้ ถ้าผู้ใดมีฝิ่นอยู่ก่อนห้าม มิได้เอาฝิ่นมาส่งต่อเจ้าพนักงาน แลเจสัวนายเรือลูกเรือขึ้นลักลอบซื้อฝิ่นก่อนเข้ามา ลูกค้ำรับซื้อไว้ตั้งขายตั้งแต่เดือน ๑๕ ค่ำ ปีมะโรงโทศก จะให้มีผู้จับได้พิจารณาเป็นสัจ ให้เอาราคาฝิ่นซึ่งซื้อ

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 418.

⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 419.

⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 500 – 504.

เข้ามานั้นตั้งปรับไหมเท่าตัวให้เปนบำเหน็จแก่ผู้จับ แลฝิ่นซึ่งซื้อเข้ามาอย่างน้อยเท่าใด ให้เจ้าพนักงาน เก็บเอาฝิ่นมาถ่วงน้ำเสียให้สิ้น และตัวเจสัวลูกค้ำเจ้าของฝิ่นนั้น ให้ลงพระราชอาญาเขียน ๓ ยก ธิราชบาตเอาทรัพย์สินของเปนหลวงให้สิ้นเชิง ทเวนบก ๓ วัน ทเวนเรือ ๓ วัน ส่งตัวไปเป็นตะพุนหญ้า ช้าง แลบุตรภรรยาลูกค้ำเจ้าของฝิ่นนั้น ให้ส่งไปใส่เข้าฉางหลวงใช้การที่อื่นหนัก...”⁶

จะเห็นได้ว่าโทษที่ใช้ในกฎหมายในช่วงรัตนโกสินทร์ตอนต้น นอกจากเป็นโทษที่ บังคับเอา กับเนื้อตัวร่างกาย เสรีภาพ และการบังคับใช้แรงงานจากภรรยาและบุตรของผู้กระทำ ความผิดแล้ว ในส่วนของโทษในทางทรัพย์สินนอกจากริบทรัพย์สินให้ตกเป็นของหลวงแล้ว ยังมีโทษปรับ ด้วย โดยคิดโทษปรับเป็นสองเท่าของราคาค่าฝิ่น ทั้งนี้ มีข้อสังเกตว่าค่าปรับที่ได้นี้ ให้เป็นบำเหน็จรางวัล แก่ผู้จับกุม ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นกฎหมายที่กำหนดให้มีระบบเงินสินบนและรางวัลในกฎหมายยาเสพติด ของไทยเป็นครั้งแรกอีกด้วย

3.1.1.4 แต่งตั้งเจ้าภาษีฝิ่น

ภายหลังจากที่ประเทศไทยได้มีการส่งเรือสำเภาไปติดต่อค้าขายกับประเทศจีน เป็นจำนวนมากในสมัยรัชกาลที่ 3 ทำให้ชาวจีนเริ่มเดินทางเข้ามาติดต่อค้าขายและอยู่อาศัยใน ประเทศไทยมากขึ้น ซึ่งฝิ่นซึ่งเป็นยาเสพติดที่นิยมใช้ในหมู่ชาวจีนก็เริ่มแพร่ระบาดมากขึ้นในประเทศ ไทย แม้ว่าการซื้อขายฝิ่นจะเป็นสิ่งผิดกฎหมายในขณะนั้นก็ตาม ครั้นล่วงมาถึงในสมัยรัชกาลที่ 4 ในปี พ.ศ. 2394 ปรากฏว่าได้มีขุนนางจำนวนหนึ่ง ทำหนังสือยื่นเรื่องราวขอรับเป็นเจ้าภาษีฝิ่น โดยจะแบ่ง ผลประโยชน์ส่งเป็นรายได้แผ่นดิน แต่กำจัดการขายฝิ่นไว้แต่เฉพาะหมู่คนจีนเท่านั้น โดยจะไม่ขาย ให้กับชนชาติอื่นที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย รัชกาลที่ 4 ทรงเห็นว่าการขายฝิ่นนี้จะขายให้แต่เฉพาะกับ คนจีน ไม่ขายให้กับคนไทย ไม่เสียหายต่อทางราชการ ทั้งยังจะมีรายได้เข้าแผ่นดิน จึงทรงแต่งตั้ง เจ้าภาษีฝิ่นตามที่ได้มีการยื่นเรื่องราว ซึ่งนับได้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงนโยบายครั้งสำคัญด้านยาเสพติด ที่จากเดิมยาเสพติดเป็นสิ่งผิดกฎหมาย เริ่มมีการอนุญาตให้จำหน่ายได้⁷ ซึ่งแม้ว่าจะมีการผ่อนปรนให้ มีการขายฝิ่นได้ในหมู่คนจีน แต่สำหรับชนชาติอื่นการซื้อขายหรือสูบฝิ่นยังเป็นสิ่งต้องห้าม

⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 503 – 504.

⁷ กิติชาติ บุญสอน, “ตำนานภาษีฝิ่น” [ออนไลน์], 9 ธันวาคม 2557. แหล่งที่มา http://kitichat.blogspot.com/2013/02/blog-post_8709.html

3.1.1.5 พระราชบัญญัติภาษีฝิ่น จุลศักราช 1233

แต่ภายหลังจากที่ได้มีการตั้งเจ้าภาษีฝิ่นดังกล่าว ปรากฏว่าได้มีการลักลอบค้าฝิ่นเถื่อน ซึ่งสภาพการณ์เช่นเดียวกันนี้ก็เกิดขึ้นในประเทศฮอลันดา ทำให้ประเทศฮอลันดาได้แก้ไขปัญหาการสูบและซื้อขายฝิ่นเถื่อน โดยการสร้างโรงงานทำยาฝิ่นและบรรจุในกล่องหรือหลอดแก้ว ให้ราษฎรมาซื้อจากรัฐบาลโดยตรง ซึ่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ก็ได้มีพระราชวินิจฉัยที่จะนำวิธีการนี้มาใช้ในประเทศ โดยทรงมีพระราชดำริว่า

“ถ้ารัฐบาลจัดป้องกันการลักลอบซื้อขายฝิ่นเถื่อนไม่ได้จริง การจัดเพื่อห้ามปรามมิให้คนสูบฝิ่น ก็จะเป็นแต่ขาดเงินแผ่นดินไปโดยไม่มีคุณประโยชน์ได้ตั้งประสงค์ด้วยความอยากมีอยู่เช่นนี้

การห้ามปราบคนสูบฝิ่นจึงยังบัญญัติจัดตลอดไปไม่ได้ทั่วกันในประเทศทั้งปวงแม้ความอยากมีอยู่อย่างว่ามานี้ เราก็ไม่เห็นควรจะละเลย ปล่อยให้ไพร่บ้านพลเมืองของเราทรุดโทรมไปในความชั่วร้ายเรื่องสูบฝิ่นมากขึ้นทุกที เมื่อตริตรงดูเห็นทางที่จะทำได้มีอยู่ จึงได้ตกลงที่จะจัดการวิธีแก้การฝิ่นให้เป็นไปในทางที่จะทำให้คนสูบฝิ่นน้อยลง และยอมให้ประโยชน์แผ่นดินที่ได้จากอากรฝิ่นค่อยลดลงโดยลำดับไปจนถึงห้ามแลเลิกขาดได้เป็นที่สุด...”⁸

รัชกาลที่ 5 จึงได้ตราพระราชบัญญัติภาษีฝิ่น จุลศักราช 1233⁹ โดยกฎหมายฉบับนี้ได้แบ่งกฎหมายที่ใช้บังคับกับการกระทำความผิดของบุคคลในบังคับไทยแยกกับบุคคลในบังคับกงสุลต่างประเทศ และสำหรับกฎหมายที่ใช้สำหรับคนไทย ยังได้มีการแบ่งกฎหมายที่ใช้บังคับตามสถานที่ต่าง ๆ อีกด้วย โดยแยกเป็น กฎหมายภาษีฝิ่นว่าด้วยการเกี่ยวข้องกับบังคับกงสุลต่างประเทศ กฎหมายภาษีฝิ่นว่าด้วยการเกี่ยวข้องกับลูกค้าไทยเงินในกรุงเทพมหานคร ลูกค้าต่าง ๆ หัวเมืองฝ่ายเหนือ ฝ่ายตะวันออก ลูกค้าต่าง ๆ หัวเมืองหัวเมืองฝ่ายใต้ โดยกฎหมายฉบับนี้ได้มีการกำหนดวิธีการในการบังคับชำระค่าปรับ ในกรณีที่ผู้ต้องโทษปรับไม่ชำระค่าปรับ ดังนี้

“...และผู้ลอบ ลัก ซื้อ ขาย ฝิ่นเถื่อน ซึ่งต้องปรับไหม ณ กรุงเทพมหานคร และหัวเมืองฝ่ายใต้ ฝ่ายเหนือ ฝ่ายตะวันออก ฝ่ายตะวันตก ไม่มีเงินจะให้นั้น ให้ทำโทษตามปรับไหม มากแลน้อยเหมือน ๆ กัน ถ้าต้องปรับไหม ๕๐ บาท ให้กระทำโทษจำไว้ ณ คุกตรางเดือนหนึ่ง ถ้าต้องปรับ

⁸ พลาดิศัย สิทธิธัญกิจ, การปฏิรูปเมืองสยาม, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คู่มือออร์นิง, 2547), หน้า 227 - 228.

⁹ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สถาบันวิทยบริการ, กฎหมายในรัชกาลที่ 5 เล่ม 1, ฉบับแก้ไขปรับปรุง (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สถาบันวิทยบริการ, 2553), หน้า 56 - 70.

ใหม่ ๔๐๐ บาท ถึง ๑๐๐๐ บาท ให้กระทำโทษจำไว้ ณ คุกตาราง ๖ เดือน ถ้าต้องปรับใหม่ ตั้งแต่ ๑๔๐๐ บาท ถึง ๒๐๐๐ บาท ให้กระทำโทษจำไว้ ณ คุกตารางปีหนึ่ง ถ้าต้องปรับใหม่ตั้งแต่ ๒๐๐๐ บาทขึ้นไป ให้กระทำโทษจำไว้ ณ คุกตาราง ๒ ปี...”¹⁰

เมื่อพิจารณาถึงบทลงโทษที่กำหนดในกฎหมายฉบับนี้ จะเห็นได้ว่า ได้มีการใช้โทษปรับและริบทรัพย์สินที่ใช้ในการกระทำความผิดมาเป็นบทลงโทษหลัก โดยไม่มีการกำหนดโทษที่บังคับต่อเนื้อตัวร่างกาย หรือโทษที่บังคับเอากับเสรีภาพของผู้กระทำความผิดเหมือนเช่นในพระราชบัญญัติห้ามสูบฝิ่นกินฝิ่นซื้อฝิ่นขายฝิ่น จ.ศ. 1173 หรือพระราชบัญญัติเลิกสูบฝิ่นกินฝิ่นซื้อฝิ่นขายฝิ่นโดยเด็ดขาดในกาลกำหนด จ.ศ. 1181 อีกทั้งได้มีการกำหนดวิธีการในการบังคับชำระค่าปรับไว้ โดยกำหนดให้ “จำคุกแทนค่าปรับ” ซึ่งจะมีการกำหนดเป็นลำดับตั้งแต่ 1 เดือน 6 เดือน 1 ปี และสูงสุด 2 ปี หากค่าปรับสูงกว่า 2,000 บาท

ทั้งนี้ มีข้อสังเกตว่า เหตุที่กฎหมายฉบับนี้กำหนดบทลงโทษไว้เฉพาะโทษปรับ น่าจะมีสาเหตุมาจากการที่กฎหมายฉบับนี้มุ่งผูกขาดการเก็บภาษีฝิ่นโดยผู้ได้รับอนุญาตจากรัฐในการจำหน่ายฝิ่นที่เรียกว่า “เจ้าภาษี” แต่ปรากฏว่ามีการลักลอบนำฝิ่นเข้ามาจำหน่ายในราชอาณาจักรเป็นจำนวนมาก ทำให้ผู้เสฟฝิ่นเลี้ยงไปซื้อฝิ่นที่ลักลอบนำเข้ามาเนื่องจากมีราคาต่ำกว่า ทำให้กฎหมายฉบับนี้กำหนดบทลงโทษให้มีค่าปรับที่สูง เพื่อเป็นการบังคับให้คนมาซื้อฝิ่นกับผู้ได้รับอนุญาต ที่เรียกว่าเจ้าภาษีฝิ่น และรัฐก็ได้ประโยชน์จากรายได้ในกรณีเก็บภาษีอีกทอดหนึ่ง

ทั้งนี้ในช่วงปลายรัชสมัยของพระองค์ ได้มีการจัดการประชุมนานาชาติ ซึ่งการประชุมในครั้งนี้ถูกเรียกในภายหลังว่า “การประชุมฝิ่น ณ นครเซี่ยงไฮ้ ค.ศ. 1909” เพื่ออภิปรายเกี่ยวกับปัญหาเสพติดโลก ซึ่งประเด็นที่ได้มีการแลกเปลี่ยนในที่ประชุมคือการยุติการค้าฝิ่นในเอเชีย โดยเฉพาะในจีน ซึ่งประเทศไทยก็เป็นประเทศหนึ่งที่ได้รับเกียรติให้เข้าร่วมการประชุมในครั้งนี้ ร่วมกับอีก 12 ประเทศ ประกอบด้วย อังกฤษ สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส เนเธอร์แลนด์ โปรตุเกส เยอรมนี อิตาลี ออสเตรีย-ฮังการี รัสเซีย จีน ญี่ปุ่น และอิหร่าน โดยการประชุมครั้งนี้จัดขึ้นในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1909 (พ.ศ. 2452) ณ นครเซี่ยงไฮ้ ประเทศจีน¹¹ โดยในการประชุมดังกล่าวได้มีการนำเสนอข้อมูล

¹⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 69.

¹¹ สำนักกิจการในพระตำริพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา สำนักปลัดกระทรวงยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม, หนึ่งศตวรรษแห่งการควบคุมยาเสพติดระหว่างประเทศ, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร : กระทรวงยุติธรรม, 2558), หน้า 104.

ของประเทศไทยในด้านยาเสพติด ดังนี้ ประเทศไทยไม่มีการผลิตฝิ่น¹² โดยฝิ่นที่มีในประเทศไทยทั้งหมดเป็นการนำเข้ามาจากต่างประเทศ โดยในปี ค.ศ. 1904 ไทยนำเข้าฝิ่น 144.4 ตัน และในปี ค.ศ. 1907 ไทยนำเข้าฝิ่น 83.7 ตัน¹³ โดยรายได้จากฝิ่นของประเทศไทย เท่ากับ 0.6 ล้านปอนด์หรือ ร้อยละ 15.8 ของรายได้ทั้งหมดในปี ค.ศ. 1907¹⁴

3.1.1.6 พระราชบัญญัติ มอฟิน แลโคเคอิน พระพุทธศักราช 2456

ครั้นถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 6) โลกตะวันตกเริ่มมีความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้เริ่มมีการสังเคราะห์ยาเสพติดชนิดใหม่ ๆ เพิ่มมากขึ้น ซึ่งสารสังเคราะห์จากยาเสพติดเหล่านี้ ส่วนหนึ่งได้มีการนำไปใช้เป็นส่วนผสมของยารักษาโรค ดังนั้น เพื่อให้เท่าทันต่อวิวัฒนาการของโลกตะวันตกดังกล่าว พระองค์จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติ มอฟิน แลโคเคอิน พระพุทธศักราช 2456 ซึ่งเป็นกฎหมายยาเสพติดฉบับหนึ่ง เพื่อเป็นการควบคุม สารมอร์ฟิน และโคเคนในปัจจุบัน โดยกฎหมายฉบับนี้ก็ได้รับบัญญัติให้นำโทษปรับมาใช้ในคดียาเสพติด เช่น ในเรื่องการลักลอบค้ามอร์ฟิน และโคเคน มาตรา 17 กำหนดว่า

“ผู้ใดมิได้รับหนังสือใบอนุญาตสำหรับให้ทำการค้าขาย มอฟิน แลโคเคอิน ถ้าเลผู้นั้นมีมอฟินหรือโคเคอินไว้เป็นจำนวนตั้งแต่แกรมหนึ่งลงมา แลไม่สามารถจะแสดงหลักฐานให้เห็นว่าได้มาจากผู้ที่ได้รับหนังสือใบอนุญาต สำหรับทำการค้าขายมอฟินแลโคเคอินไซ้ ท่านว่าผู้นั้นมีความผิดต่อระวางโทษานุโทษเป็นสามสถาน คือ สถานหนึ่งให้ปรับไม่เกินกว่าห้าร้อยบาท สถานหนึ่งให้จำคุกไม่เกินสามเดือน สถานหนึ่งให้ลงโทษทั้งจำทั้งปรับ...”

มีข้อสังเกตว่าการกำหนดโทษตามกฎหมายฉบับนี้ มีลักษณะใกล้เคียงกับกฎหมายยาเสพติดในปัจจุบัน กล่าวคือ มีโทษจำคุก โทษปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ เพียงแต่การกำหนดลำดับของโทษนั้นจะเรียงจากต่ำไปสูงแตกต่างกับในปัจจุบัน ที่กำหนดลำดับโทษจะเรียงจากโทษสถานหนักไปสู่โทษสถานเบาตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญามาตรา 18

¹² เรื่องเดียวกัน, หน้า 108.

¹³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 151.

¹⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 139.

3.1.1.7 พระราชบัญญัติฝิ่น พระพุทธศักราช 2464 และพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พระพุทธศักราช 2465

ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 1 ประเทศไทยในฐานะประเทศผู้ชนะสงครามได้เข้าร่วมสัญญาระหว่างนานาประเทศที่ได้ตกลงกัน ณ นครเฮก ว่าด้วยเรื่องฝิ่น ซึ่งได้มีพระราชสัตยาบันแล้ว ณ วันที่ 1 ธันวาคม พระพุทธศักราช 2457 และได้มีความรับรองยืนยันไว้ในข้อ 295 แห่งสัญญาสันติภาพเมืองแวร์ซายส์ ลงวันที่ 28 มิถุนายน พระพุทธศักราช 2462 ทำให้ประเทศไทยต้องตรากฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดขึ้นอีก 2 ฉบับ เพื่ออนุวัติการตามข้อตกลงระหว่างประเทศดังกล่าว ได้แก่ พระราชบัญญัติฝิ่น พระพุทธศักราช 2464 และพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พระพุทธศักราช 2465 ซึ่งพระราชบัญญัติฝิ่น พระพุทธศักราช 2464 มีเจตนารมณ์เพื่อห้ามการใช้ฝิ่นและเครื่องยาอย่างอื่น ๆ ที่มีประเภทเช่นเดียวกันอย่างเกินกว่าสมควรให้หมดลงเป็นลำดับ และได้ยกเลิกพระราชบัญญัติภาษีฝิ่น จุลศักราช 1233 รวมถึงข้อบังคับ และประกาศอื่นที่เกี่ยวข้องกับฝิ่นอีกด้วย ส่วนพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พระพุทธศักราช 2465 มีเจตนารมณ์เพื่อปราบปรามการใช้ยาเสพติดให้โทษในทางที่ผิด โดยกำหนดให้มีการควบคุมการนำเข้า การขาย การมีไว้ การเพาะปลูกทำผล การประดิษฐ์ และการใช้ซึ่งยาต่าง ๆ ในทางที่ผิด ตามข้อตกลงระหว่างประเทศดังกล่าว ซึ่งกฎหมายฉบับนี้ได้ยกเลิกพระราชบัญญัติ มอฟิน แลโคกะอิน พระพุทธศักราช 2456 โดยได้กำหนดหลักการควบคุมการใช้ยาเสพติดให้โทษให้มีความเหมาะสม มีระบบการจัดทำรายงานประจำปี ระบบการขออนุญาตผลิต นำเข้า จำหน่าย ครอบครอง การนำผ่าน การกำหนดอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงาน รวมทั้งการกำหนดความผิดและบทลงโทษ ทำให้พัฒนาการของกฎหมายยาเสพติดของไทยในระยะนี้มีลักษณะเป็นสากลมากขึ้น

โทษปรับที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พระพุทธศักราช 2465 นี้ นอกจากจะกำหนดเป็นอัตราที่แน่นอนแล้ว ยังได้กำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องอัตราโทษปรับในบางกรณีไว้ โดยคำนวณจากราคายาเสพติด เช่น มาตรา 20 บัญญัติว่า “ผู้ใดเพาะปลูกทำผล ประดิษฐ์ นำโดยทางใด ๆ หรือสั่งให้นำยาเสพติดให้โทษใดเข้าสู่ หรือออกจากพระราชอาณาจักรผิดด้วยพระราชบัญญัตินี้ ท่านว่าผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษปรับ 3 เท่าราคายานั้น หรือจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือทั้งสองสถานด้วยกัน” ซึ่งราคายาเสพติดที่จะนำมาคำนวณเป็นค่าปรับนี้ มาตรา 27 กำหนดให้คำนวณจากราคายาเสพติดที่กรมสาธารณสุข

นอกจากนี้ยังได้กำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องการเพิ่มโทษปรับกรณีกระทำความผิดอีกโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พระพุทธศักราช 2465 มาตรา 26 บัญญัติว่า “ผู้ใดเคยต้องโทษเพราะทำความผิดต่อพระราชบัญญัตินี้มาครั้งหนึ่งแล้ว และเมื่อสิ้นกำหนดโทษ หรือได้พ้น

โทษคราวแรกนั้นไปยังไม่ทันครบ 5 ปี กลับมาทำความผิดต่อพระราชบัญญัติขึ้นอีกเล่า ท่านว่าผู้นั้นมี ความผิดฐานไม่เช็ดหลาย จะต้องลงอาญาตามที่กำหนดโทษสำหรับความผิดครั้งที่ 2 แล้วและ เพิ่มขึ้นอีกกึ่งหนึ่ง

อนึ่งท่านบัญญัติว่าถ้าวางโทษปรับคำนวณตามค่าของยาไซรั หากเป็นการลงโทษ ฐานไม่เช็ดหลายท่านให้ปรับ 5 เท่าแห่งค่านี้”

จะเห็นได้ว่าพัฒนาการของกฎหมายยาเสพติดของไทยในช่วงนี้ เริ่มมีการ ปรับปรุงกฎหมายให้มีความสอดคล้องกับสภาพสังคมและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยี ที่เริ่มมีการนำยาเสพติดซึ่งแต่เดิมเป็นรูปของพืชเสพติด พัฒนาไปสู่ยาเสพติดในรูปของ การสังเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ที่มีการใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ เช่น มีการนำฝิ่นไปแปรรูปเป็น มอร์ฟิน หรือการนำใบโคคาไปสกัดเป็นโคคาอีน ซึ่งใช้เป็นยาในการบำบัดรักษาโรค รวมทั้งหลักเกณฑ์ ในเรื่องของกฎหมายยาเสพติดไทยเริ่มมีความเป็นสากลสอดคล้องกับข้อตกลงระหว่างประเทศมากขึ้น

3.1.1.8 พระราชบัญญัติกัญชา พุทธศักราช 2477 และพระราชบัญญัติ พิษกระท่อม พุทธศักราช 2486

หลังจากมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองประเทศในปี พ.ศ. 2475 รัฐบาลใน รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล (รัชกาลที่ 8) ได้มีการตราพระราชบัญญัติกัญชา พุทธศักราช 2477 โดยกำหนดความผิดและบทลงโทษสำหรับผู้ปลูก นำเข้า หรือส่งออก กัญชา ให้ต้องจำคุกไม่เกินหนึ่งปี และปรับไม่เกินห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และกำหนดความผิดและ บทลงโทษสำหรับผู้มี ชื่อ ชาย จำหน่าย สูบ กัญชา ให้ต้องจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสอง ร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และได้มีการตราพระราชบัญญัติพิษกระท่อม พุทธศักราช 2486 โดย กำหนดความผิดสำหรับผู้ นำเข้า ส่งออก เสพ ปลูก มี ชื่อชาย ให้ หรือแลกเปลี่ยนพิษกระท่อม ให้ต้อง ระวังโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท หรือจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) ภายหลัง สงครามโลกครั้งที่ 2 ได้มีการจัดตั้งองค์การสหประชาชาติ (United Nation) ซึ่งเป็นองค์การระหว่าง ประเทศที่มีบทบาทสำคัญในด้านต่าง ๆ โดยในส่วนที่เกี่ยวกับยาเสพติดนั้น องค์การสหประชาชาติ เป็นผู้มึบทบาทสำคัญในการผลักดันให้ประเทศสมาชิกได้ตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติด รวมถึงการ กำหนดมาตรการควบคุมยาเสพติดภายใต้กรอบสนธิสัญญาระหว่างประเทศ ซึ่งองค์การสหประชาชาติ ได้มีการกำหนดกติการะหว่างประเทศที่เกี่ยวกับยาเสพติด จำนวน 3 ฉบับ ได้แก่

1. อนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1961 และพิธีสารแก้ไข ค.ศ. 1972 (Single Convention on Narcotic Drugs, 1961 as amended by the 1972 Protocol Amending the Single Convention on Narcotic Drugs, 1961)
2. อนุสัญญาว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1971 (Convention on Psychotropic Substances, 1971)
3. อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 (United Nations Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances, 1988)

อันเป็นที่มาของกฎหมายยาเสพติดของประเทศไทยในปัจจุบัน ดังนี้

1. พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายที่กำหนดนิยามความหมายของคำว่า “ยาเสพติดให้โทษ” โดยแบ่งยาเสพติดให้โทษออกเป็น 5 ประเภท เพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1961 และพิธีสารแก้ไข ค.ศ. 1972 (Single Convention on Narcotic Drugs, 1961 as amended by the 1972 Protocol Amending the Single Convention on Narcotic Drugs, 1961) โดยประเทศไทยรับอนุสัญญาฉบับนี้มาใช้บังคับโดยการภาคยานุวัติ เมื่อวันที่ 9 มกราคม พ.ศ. 2518¹⁵ เพื่อประโยชน์ในการกำหนดวิธีการควบคุมยาเสพติดให้โทษที่แตกต่างกันออกไปตามความเหมาะสม¹⁶ รวมทั้งได้มีการกำหนดให้ภาคีสมาชิกต้องกำหนดความผิดและบทกำหนดโทษไว้ ทั้งนี้ กฎหมายฉบับนี้ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมรวมทั้งสิ้น 5 ครั้ง และในการปรับปรุงแก้ไขครั้งล่าสุดในปี พ.ศ. 2545 ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับโทษปรับในคดียาเสพติดที่สำคัญขึ้นใหม่หลายประการดังที่จะได้กล่าวต่อไป

---

¹⁵ สำนักงาน ป.ป.ส. กระทรวงยุติธรรม, รวมอนุสัญญาสหประชาชาติเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด United Nations Conventions on Drugs Control, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร :สำนักงาน ป.ป.ส., 2546) หน้า 5.

¹⁶ สำนักงาน ป.ป.ส. กระทรวงยุติธรรม, ความรู้เรื่องกฎหมายยาเสพติด, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร : บริษัท ร้าไทย เพรส จำกัด, 2546) หน้า 20.

2. พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายที่ได้มีการกำหนดนิยามความหมายของคำว่า “วัตถุที่ออกฤทธิ์” โดยแบ่งวัตถุที่ออกฤทธิ์ออกเป็น 4 ประเภท ตามอนุสัญญาว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1971 (Convention on Psychotropic Substances, 1971) โดยกำหนดให้แต่ละประเภทมีการควบคุมที่ลดหลั่นกันตามระดับความรุนแรงและความจำเป็นทางการแพทย์¹⁷ รวมทั้งได้มีการกำหนดฐานความผิดและบทกำหนดโทษไว้ ทั้งนี้ กฎหมายฉบับนี้ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมรวมทั้งสิ้น 4 ครั้ง โดยปรับปรุงแก้ไขครั้งสุดท้ายในปี พ.ศ. 2543

3. พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายที่อนุวัติการจากอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 (United Nations Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances, 1988) ซึ่งเป็นกฎหมายยาเสพติดฉบับแรกที่น่าแนวคิดในการตัดแหล่งเงินทุนที่ใช้ในการกระทำความผิดมา กำหนดไว้เป็นกฎหมาย ซึ่งแต่เดิมการปราบปรามยาเสพติดมุ่งเน้นไปที่ตัวผู้กระทำความผิดและตัวยาเสพติดโดยกำหนดให้มีมาตรการริบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ทั้งยังมีการกำหนดให้ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นความผิดสากล และที่สำคัญกฎหมายฉบับนี้ได้มีการกำหนดความผิดฐานสมคบ เพื่อใช้ในการดำเนินการกับกลุ่มนายทุนผู้อยู่เบื้องหลังในการลักลอบค้ายาเสพติด¹⁸ โดยกฎหมายฉบับนี้ได้มีการแก้ไขปรับปรุงในปี พ.ศ. 2543 และล่าสุดได้มีการปรับปรุงแก้ไขในปี พ.ศ. 2557 โดยประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 116/2557 เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ลงวันที่ 21 กรกฎาคม พุทธศักราช 2557

ท้ายสุดในปี พ.ศ. 2550 ประเทศไทยได้ตราพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2550 โดยมีเหตุผลในการตรากฎหมายฉบับนี้ว่า เนื่องจากในปัจจุบันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดได้เปลี่ยนแปลงไปสู่อาชญากรรมที่มีการจัดตั้งในลักษณะองค์กร และมี

¹⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 37.

¹⁸ สำนักตรวจสอบทรัพย์สินคดียาเสพติด และกองนิติการ สำนักงาน ป.ป.ส. สำนักนายกรัฐมนตรื, การยึดอายัด และริบทรัพย์สินคดียาเสพติด ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ครุสภาลาดพร้าว, 2544) หน้า 3.

ลักษณะพิเศษมากยิ่งขึ้น โดยผู้กระทำความผิดอาศัยความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและข้อจำกัดของกฎหมายที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ประกอบกับมีคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดขึ้นสู่การพิจารณาของศาลเป็นจำนวนมาก ซึ่งคดีดังกล่าวมีลักษณะพิเศษและซับซ้อนแตกต่างจากการกระทำความผิดอาญาทั่วไป สมควรมีกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดียาเสพติดโดยเฉพาะเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การสืบสวนสอบสวนโดยใช้เทคนิคการสืบสวนสอบสวนพิเศษ และกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับวิธีพิจารณาในศาลชั้นต้น การอุทธรณ์ ฎีกาและอายุความ รวมทั้งกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับชำระค่าปรับตามคำพิพากษา เพื่อให้ศาลพิจารณาพิพากษาและบังคับโทษคดียาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังจะกล่าวรายละเอียดต่อไป

3.1.2 โทษปรับในคดียาเสพติดตามกฎหมายสารบัญญัติ

3.1.2.1 พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522

ก่อนที่จะมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 นั้น ประเทศไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้โทษใช้บังคับอยู่ก่อนดังที่ได้กล่าวมาแล้ว โดยกฎหมายฉบับนี้ได้บัญญัติให้ยกเลิกพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พระพุทธศักราช 2465 และที่แก้ไขเพิ่มเติม จำนวน 4 ฉบับ พระราชบัญญัติกัญชา พุทธศักราช 2477 และพระราชบัญญัติพืชกระท่อม พุทธศักราช 2486 ที่ใช้บังคับมานานและมีบทบัญญัติไม่เหมาะสมกับกาลสมัย เพื่อให้การปราบปรามและควบคุมยาเสพติดให้โทษมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ¹⁹ (อนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1961 (Single Convention on Narcotic Drugs, 1961) ซึ่งต่อมาพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2528 ก็ได้บัญญัติให้ยกเลิกพระราชบัญญัติฝิ่น พุทธศักราช 2472 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจำนวน 7 ฉบับ ทำให้พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 เป็นกฎหมายหลักที่ใช้ในการควบคุมยาเสพติดให้โทษอยู่ในปัจจุบัน โดยกฎหมายฉบับนี้อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งมีเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยาเป็นหัวหน้าหน่วยงาน

¹⁹ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, กฎหมายไทย (Thai Law) : เล่ม 31 อาหารและยา สิ่งเสพติด วัตถุอันตราย และวัตถุมีพิษ, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร : บริษัท ชวนพิมพ์ 50 จำกัด , 2555) หน้า 153.

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 4 ได้นิยามความหมายของ คำว่ายาเสพติดไว้ว่า “ยาเสพติดให้โทษ” หมายความว่า สารเคมีหรือวัตถุชนิดใดๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใดๆ แล้ว ทำให้เกิดผลต่อร่างกายและ จิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพขึ้นเป็นลำดับ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความ ต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง กับให้รวมตลอดถึงพืชหรือส่วนของพืชที่เป็นหรือให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษหรืออาจใช้ผลิตเป็น ยาเสพติดให้โทษและสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษด้วย ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศในราช กิจจานุเบกษา แต่ไม่หมายความรวมถึงยาสามัญประจำบ้านบางตำรับตามกฎหมายว่าด้วยยาที่มี ยาเสพติดให้โทษผสมอยู่

ดังนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่า สิ่งที่จะเป็นยาเสพติดให้โทษที่จะต้องถูกควบคุมตาม กฎหมายฉบับนี้ นอกจากจะเป็นสารเคมีหรือวัตถุชนิดใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายแล้วทำให้เกิดผล ต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลงตามที่กำหนดในบทนิยามแล้ว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขต้องประกาศเป็นประกาศกระทรวงสาธารณสุข และประกาศใน ราชกิจจานุเบกษาด้วย ซึ่งก่อนที่รัฐมนตรีจะประกาศกำหนดชนิดและประเภทของยาเสพติดได้นั้น ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษก่อน²⁰

มาตรา 7 ได้กำหนดให้แบ่งยาเสพติดให้โทษออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้

ประเภท 1 ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง เช่น แอมเฟตามีน (Amphetamine) เฮโรอีน (Heroin) เมทแอมเฟตามีน (Methamphetamine) แอลเอสดี (LSD) ยาอี (MDMA) เป็นต้น

ประเภท 2 ยาเสพติดให้โทษทั่วไป เช่น มอร์ฟีน (Morphine) โคเคน (Cocaine) โคเดอีน (Codeine) ฝิ่นยา (Medicinal Opium) เมทาโดน (Methadone)

ประเภท 3 ยาเสพติดให้โทษที่มีลักษณะเป็นตำรับยา และมียาเสพติดให้โทษใน ประเภท 2 ผสมอยู่ด้วย ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด เช่น ยาน้ำแก้ไอ ตำรับยาที่มี

²⁰ปิยนตร ไล่เลิศ, “บทนิยามและการจัดแบ่งประเภทสารเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยสารเสพติด,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2554), หน้า 48.

ส่วนผสมของโคเคอีน โดยปัจจุบันเป็นไปตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 95 (พ.ศ. 2531) เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษในประเภท 3²¹

ประเภท 4 สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภท 1 หรือประเภท 2 เช่น อาเซติกแอนไฮไดรด์ (Acetic Anhydride) อาเซทิลคลอไรด์ (Acetyl chloride) เอทิลิดีน ไดอะเซเตต (Ethylidine Diacetate) คลอซูโดอีเฟดรีน เออร์โกตามีน ไอโซซาฟรอล ไลเซอร์จิคเอซิดซาฟรอล (Safrole)

ประเภท 5 ยาเสพติดให้โทษที่มีได้เข้าอยู่ในประเภท 1 ถึงประเภท 4 เช่น กัญชา (Cannabis) พืชกระท่อม (Mitragnya speciosa) เห็ดขี้ควาย (Psilocybe cubensis)

ปัจจุบันสิ่งที่เป็นยาเสพติดให้โทษ เป็นไปตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 135 (พ.ศ. 2539) เรื่อง ระบุชื่อและประเภทยาเสพติดให้โทษตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ได้มีการกำหนดฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษไว้โดยแบ่งตามประเภทยาเสพติด โดยฐานความผิดหลักประกอบด้วย ความผิดฐานผลิต ความผิดฐานนำเข้า ส่งออก ความผิดฐานจำหน่าย ความผิดฐานครอบครอง เพื่อจำหน่าย ความผิดฐานครอบครอง และความผิดฐานเสพ ส่วนบทลงโทษที่กฎหมายฉบับนี้กำหนดไว้ มี 4 ประเภท ได้แก่ โทษประหารชีวิต โทษจำคุก โทษปรับและโทษริบทรัพย์สิน โทษหลักที่ใช้ในกฎหมายฉบับนี้ได้แก่ โทษจำคุก โดยมีการกำหนดบทลงโทษจำคุกให้ลดหลั่นกันตามความร้ายแรงของการกระทำความผิด ให้มีความแตกต่างกันระหว่าง กลุ่มผู้ลักลอบค้ายาเสพติดที่ เป็นผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้ส่งออก หรือผู้จำหน่ายรายใหญ่ กับ กลุ่มผู้เสพ หรือผู้ครอบครองในปริมาณเล็กน้อย โดยอัตราโทษจำคุกสูงสุดคือ จำคุกตลอดชีวิต และมีการกำหนดอัตราโทษจำคุกไว้ต่ำสุดคือ จำคุกไม่เกิน 1 เดือน ในความผิดฐานเสพยากระท่อม

---

²¹ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, กฎหมายไทย (Thai Law): เล่ม 31 อาหารและยา สิ่งเสพติด วัตถุอันตราย และวัตถุมีพิษ, หน้า 236-237.

โทษประหารชีวิต เป็นโทษทางอาญาขั้นสูงสุดที่ลงแก่ผู้กระทำความผิดอาญา ออกจากกรรมด้วย การทำให้ตายโดยวิธีฉีดยาหรือสารพิษ²² ซึ่งเป็นโทษที่ใช้ในการตัดผู้กระทำความผิด ออกจากสังคมอย่างถาวร ซึ่งเมื่อพิจารณาจากทฤษฎีและวัตถุประสงค์ของการลงโทษแล้ว การกำหนดโทษประหารชีวิตเป็นการตัดโอกาสผู้กระทำความผิดมิให้มีโอกาสกระทำความผิดอีกตลอดไป ทั้งนี้ ก็เพื่อเป็นการข่มขู่ให้บุคคลเกรงกลัวต่อโทษและไม่กล้ากระทำความผิด²³ โดยประเทศไทยยังคง เป็นประเทศที่มีการกำหนดโทษประหารชีวิตไว้ในกฎหมายอยู่ โดยในส่วนของกฎหมายว่าด้วยยาเสพติด นั้นโทษประหารชีวิตกำหนดไว้แต่เฉพาะในพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 นี้เท่านั้น ซึ่งโทษประหารชีวิตได้กำหนดไว้เฉพาะแต่เพียง 3 ฐานความผิดเท่านั้น คือ

1. ความผิดฐานผลิต นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ตาม มาตรา 65 วรรคสอง
2. ความผิดฐานจำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย ซึ่งยาเสพติดให้โทษ ในประเภท 1 ตามมาตรา 66 วรรคสาม
3. ความผิดฐานใช้อุบายหลอกลวง ชูเชื้อ ใช้อำนาจประทุษร้าย ใช้อำนาจครอบงำ ผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด ให้หญิงหรือบุคคลซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะ เสพเฮโรอีน ตามมาตรา 93 วรรคห้า

โทษจำคุก เป็นโทษทางอาญาสถานที่ให้เอาตัวผู้ต้องโทษไปคุมขังไว้ใน เรือนจำ²⁴ และโทษหลักสำคัญที่นำมาใช้ในกฎหมายฉบับนี้ ซึ่งโทษจำคุกที่ใช้ในกฎหมายฉบับนี้แบ่งได้ เป็นสองประเภท คือ 1. จำคุกตลอดชีวิต และ 2. โทษจำคุกที่มีกำหนดระยะเวลาแน่นอน

²²ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2555 เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร : บริษัทศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์ จำกัด (มหาชน), 2556), หน้า 714.

²³ณรงค์ ใจหาญ, คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาคหนึ่ง ว่าด้วยโทษและวิธีการเพื่อความ ปลอดภัย, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มิตรนราการพิมพ์, 2543), หน้า 42.

²⁴ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2555 เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554, หน้า 319.

ซึ่งเมื่อพิจารณาจากทฤษฎีและวัตถุประสงค์ของการลงโทษแล้ว โทษจำคุกนี้ถูกนำมาใช้เพื่อตอบแทนผู้กระทำความผิดตามความร้ายแรงแห่งความผิด ซึ่งพิจารณาจากความน่าตำหนิตามศีลธรรมของผู้กระทำ และจะมีผลทำให้ผู้กระทำความผิดเกิดความหลาบจำ และเกรงกลัวไม่กล้ากระทำความผิดอีก อันเป็นการป้องกันโดยเฉพาะ และมีผลเป็นการข่มขู่มิให้ผู้อื่นกระทำความผิดอีกด้วย²⁵ โทษจำคุกตลอดชีวิต ถูกกำหนดไว้ในมาตรา 65 มาตรา 66 มาตรา 68 มาตรา 69 มาตรา 93 ส่วนโทษจำคุกที่มีกำหนดระยะเวลาแน่นอนในกฎหมายฉบับนี้ กำหนดโทษสูงสุดไว้ให้จำคุก 20 ปี ตามมาตรา 69 และมาตรา 82 และกำหนดโทษต่ำสุดไว้ จำคุกไม่เกิน 1 เดือน ตามมาตรา 92 วรรคสอง

โทษปรับ เป็นโทษทางอาญาสถานหนึ่ง ซึ่งผู้กระทำความผิดต้องชำระเงินตามจำนวนที่ศาลกำหนด หรือตามที่ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบ²⁶ เป็นโทษที่บังคับเอากับทรัพย์สินของผู้กระทำความผิด ซึ่งเมื่อพิจารณาจากทฤษฎีและวัตถุประสงค์ของการลงโทษแล้ว โทษปรับถูกนำมาใช้เพื่อทดแทนความเสียหายที่ผู้กระทำได้ก่อให้เกิดขึ้นเนื่องจากการกระทำความผิดและมีผลต่อการยับยั้งหรือข่มขู่ผู้กระทำความผิด รวมถึงบุคคลอื่นให้มีความเกรงกลัวไม่กล้ากระทำความผิด²⁷

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับโทษปรับในคดียาเสพติดที่สำคัญขึ้นใหม่ โดยนำโทษปรับมาใช้ลงโทษในทางทรัพย์สินแก่ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดโดยได้มีการเพิ่มเติมบทบัญญัติในมาตรา 100/1 วรรคแรก ซึ่งบัญญัติว่า “ความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ที่มีโทษจำคุกและปรับให้ศาลลงโทษจำคุกและปรับด้วยเสมอ โดยคำนึงถึงการลงโทษในทางทรัพย์สินเพื่อป้องปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ...” ซึ่งนับเป็นกฎหมายฉบับแรกที่มีการกำหนดเจตนารมณ์ของการลงโทษปรับในคดียาเสพติดไว้เป็นพิเศษสำหรับผู้กระทำความผิดในลักษณะที่เป็นผู้ลักลอบผลิตหรือค้ายาเสพติด เนื่องจากการกระทำความผิดในลักษณะมีลักษณะร้ายแรง และผู้กระทำความผิดยังได้รับผลประโยชน์ตอบแทนทางเศรษฐกิจด้วย

²⁵ ณรงค์ ใจหาญ, คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาคหนึ่ง ว่าด้วยโทษและวิธีการเพื่อความปลอดภัย, หน้า 43-44.

²⁶ ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2555 เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554, หน้า 715.

²⁷ ณรงค์ ใจหาญ, คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาคหนึ่ง ว่าด้วยโทษและวิธีการเพื่อความปลอดภัย, หน้า 73.

บทกำหนดโทษตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ที่กำหนดให้มีอัตราโทษจำคุกและปรับ คือ มาตรา 65 วรรคหนึ่ง มาตรา 65 วรรคสี่ มาตรา 66 วรรคสอง มาตรา 66 วรรคสาม มาตรา 68 วรรคสอง มาตรา 69 วรรคสาม มาตรา 69 วรรคสี่ มาตรา 70 มาตรา 71 มาตรา 72 มาตรา 73 มาตรา 75 มาตรา 76/1 วรรคสอง มาตรา 76/1 วรรคสี่ มาตรา 82 มาตรา 83 มาตรา 86 มาตรา 87 มาตรา 93 และมาตรา 94/1 โดยบทลงโทษในกลุ่มนี้คือ บทลงโทษที่ใช้กับกลุ่มผู้ลักลอบค้ายาเสพติด เมื่อศาลพิจารณาแล้วว่าจำเป็นผู้กระทำความผิดจริงในการพิจารณาโทษที่จะลงแก่จำเลยนั้น ศาลจะต้องกำหนดโทษปรับด้วยเสมอ

ตัวอย่างเช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4683/2548 ความผิดที่จำเลยกระทำในคดีนี้มีระวางโทษตาม พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 66 วรรคสอง ให้จำคุกและปรับ ศาลจึงต้องจำคุกและปรับจำเลยด้วยเสมอ จะลงโทษจำคุกเพียงอย่างเดียวหาได้ไม่

อัตราโทษปรับที่กำหนดไว้ในกฎหมายฉบับนี้ ได้มีการกำหนดให้มีความแตกต่างระหว่าง กลุ่มผู้ลักลอบค้ายาเสพติดให้โทษที่ เป็นผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้ส่งออก หรือผู้จำหน่ายรายใหญ่กับ กลุ่มผู้เสพหรือผู้ครอบครองในปริมาณเล็กน้อย โดยในกลุ่มผู้ลักลอบค้ายาเสพติดได้กำหนดอัตราโทษจำคุก 1 ปี ต่อโทษปรับ 100,000 บาท ส่วนกลุ่มผู้เสพหรือผู้ครอบครองในปริมาณเล็กน้อย กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดอัตราโทษจำคุก 1 ปี ต่อโทษปรับ 20,000 บาท โดยที่โทษปรับสูงสุดของกฎหมายฉบับนี้คือ ปรับไม่เกิน 5,000,000 บาท และโทษปรับต่ำที่สุดคือ ปรับไม่เกิน 2,000 บาท

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ได้กำหนดหลักเกณฑ์การเพิ่มโทษในกรณี “กระทำความผิดอีก” ไว้ในมาตรา 97 โดยบัญญัติว่า “ผู้ใดต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกสำหรับความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ถ้ากระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้อีกในระหว่างที่ยังต้องรับโทษอยู่หรือภายในเวลาห้าปีนับแต่วันพ้นโทษ หากศาลจะพิพากษาลงโทษครั้งหลังถึงจำคุก ให้เพิ่มโทษที่จะลงแก่ผู้นั้นอีกกึ่งหนึ่งของโทษที่ศาลกำหนดสำหรับความผิดครั้งหลัง” ซึ่งเป็นกรณีที่มีกฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะ จึงไม่นำหลักเกณฑ์การเพิ่มโทษเพราะเหตุ “กระทำความผิดอีก” ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 92 มาใช้บังคับ

ความแตกต่างระหว่างการเพิ่มโทษเพราะเหตุกระทำความผิดอีกตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 97 กับ การเพิ่มโทษเพราะเหตุกระทำความผิดอีกตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 92 คือ โทษที่จะเพิ่มขึ้นตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 จะเพิ่มโทษ “กึ่งหนึ่ง” ส่วนโทษที่จะเพิ่มตามประมวลกฎหมายอาญา จะเพิ่มขึ้น “หนึ่งในสาม”

ทำให้เห็นได้ว่า การเพิ่มโทษตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มีเจตนารมณ์พิเศษที่ต้องการเพิ่มโทษในกรณีกระทำความผิดอีกไว้สูงกว่าประมวลกฎหมายอาญา

ทั้งนี้ มีข้อสังเกตว่าหลักเกณฑ์ดังกล่าวอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในเรื่อง “พยานหลักฐาน” ข้อเท็จจริงที่ว่าจำเลยเคยกระทำความผิดมาก่อนหรือไม่ ไม่ใช่ข้อเท็จจริงที่ศาลรู้อเอง โจทก์มีภาระการพิสูจน์ในเรื่องดังกล่าว

ตัวอย่างเช่น คำพิพากษาฎีกาที่ 5561/2550 ที่พิพากษาว่า “...ปัญหาว่าจำเลยเคยกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษมาก่อน แล้วมากระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้หรือไม่ เป็นปัญหาข้อเท็จจริงซึ่งศาลไม่รู้เอง หากโจทก์ไม่นำพยานหลักฐานมาสืบศาลจะพิพากษาเพิ่มโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ไม่ได้ และก็จะเพิ่มโทษตามประมวลกฎหมายอาญาก็ไม่ได้เช่นเดียวกัน...”

รวมทั้งหลักเกณฑ์ของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในเรื่อง “พิพากษาไม่เกินคำขอ” ที่แม้ว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 159 วรรคแรก จะมิได้กำหนดว่า จะต้องอ้างมาตราซึ่งบัญญัติในกฎหมายที่โจทก์ประสงค์จะให้เพิ่มโทษด้วยก็ตาม แต่เนื่องจากการเพิ่มโทษตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 แตกต่างกับการเพิ่มโทษตามประมวลกฎหมายอาญา ดังนั้น หากพนักงานอัยการประสงค์จะขอให้เพิ่มโทษจำเลยเพราะเหตุกระทำความผิดอีกตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 จะต้องระบุมาด้วยว่าต้องการให้เพิ่มโทษตามกฎหมายฉบับนี้ หากไม่ระบุศาลศาลจะเพิ่มโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 92 ซึ่งเป็นผลร้ายกับจำเลยน้อยกว่า

ตัวอย่างเช่น คำพิพากษาฎีกาที่ 5320/2550 ที่พิพากษาว่า “...แต่อย่างไรก็ดีตามคำบรรยายฟ้องของโจทก์คงระบุเพียงว่าขอให้เพิ่มโทษตามกฎหมาย ไม่แน่ชัดว่าประสงค์ให้เพิ่มโทษตามบทกฎหมายใด จึงต้องตีความให้เป็นคุณแก่จำเลยว่าโจทก์ประสงค์ให้เพิ่มโทษจำเลยหนึ่งในสามตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 92...”

ดังนั้น หากพนักงานอัยการโจทก์ประสงค์จะขอเพิ่มโทษจำเลยเพราะเหตุกระทำความผิดอีกตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 พนักงานอัยการจะต้องนำพยานหลักฐานมาสืบเพื่อแสดงให้เห็นว่าจำเลยเคยกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาก่อน เพื่อให้ศาลได้ทราบข้อเท็จจริง อีกทั้งต้องระบุในคำขอให้เพิ่มโทษไว้ด้วยว่าประสงค์จะขอให้เพิ่มโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 97 ทั้งนี้เพราะอัตราโทษที่จะเพิ่มตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 กำหนดไว้สูงกว่าอัตราโทษที่จะเพิ่มตาม

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 92 มิฉะนั้นศาลจะต้องตีความในทางที่เป็นคุณแก่จำเลยโดยเพิ่มโทษให้ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 92 ซึ่งเป็นผลร้ายกับจำเลยน้อยกว่า

โทษริบทรัพย์ เป็นโทษทางอาญาประเภทหนึ่งที่ยึดเอาทรัพย์สินมาจากเจ้าของหรือผู้ครอบครอง ทรัพย์สินที่ถูกริบจะตกเป็นของแผ่นดิน²⁸ ซึ่งเมื่อพิจารณาจากทฤษฎีและวัตถุประสงค์ โทษริบทรัพย์สินกำหนดขึ้นเพื่อให้ผู้กระทำความผิดต้องสูญเสียทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดและมีผลเป็นการข่มขู่ผู้กระทำความผิด อีกทั้งยังเป็นการตัดโอกาสให้ผู้กระทำความผิดใช้ทรัพย์สินที่ถูกริบเป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดอีก²⁹ สำหรับโทษริบทรัพย์ที่กำหนดในกฎหมายฉบับนี้เป็นการกำหนดเพื่อริบยาเสพติดให้โทษ รวมทั้งเครื่องมือเครื่องใช้ ยานพาหนะหรือวัตถุอื่น ซึ่งบุคคลได้ใช้ในการกระทำความผิด

สรุปฐานความผิดและบทลงโทษตามกฎหมายได้ ดังนี้

ตารางที่ 1 ฐานความผิดและบทลงโทษ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522						
ความผิดฐานผลิต						
ยาเสพติดประเภท	เงื่อนไข	มาตรา	โทษประหารชีวิต	โทษจำคุก	และ/หรือ	โทษปรับ
1	-	65 วรรคหนึ่ง	-	จำคุก ตลอดชีวิต	และ	1,000,000 - 5,000,000
1	เป็นการกระทำ เพื่อจำหน่าย	65 วรรคสอง	โทษ ประหารชีวิต	-	-	-
1	โดยการแบ่งบรรจุ	65 วรรคสาม	-	4 - 15 ปี	หรือ	80,000 - 300,000
1	โดยการแบ่งบรรจุ เพื่อจำหน่าย	65 วรรคสี่	-	4 ปี - จำคุก ตลอดชีวิต	และ	400,000 - 5,000,000

²⁸ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2555 เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554, หน้า 1003.

²⁹ณรงค์ ใจหาญ, คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาคหนึ่ง ว่าด้วยโทษและวิธีการเพื่อความปลอดภัย, หน้า 81.

ตารางที่ 1 ฐานความผิดและบทลงโทษ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522						
ความผิดฐานผลิต						
ยาเสพติดประเภท	เงื่อนไข	มาตรา	โทษประหารชีวิต	โทษจำคุก	และ/หรือ	โทษปรับ
2	-	68 วรรคหนึ่ง	-	1 - 10 ปี	และ	100,000 - 1,000,000
2	เป็นมอร์ฟีน ผีน หรือ โคคาอีน	68 วรรคสอง	-	20 ปี-จำคุก ตลอดชีวิต	และ	2,000,000 - 5,000,000
3	-	70	-	1 - 3 ปี	และ	100,000 - 300,000
4	-	73 วรรคหนึ่ง	-	1 - 10 ปี	และ	20,000 - 200,000
4	ตั้งแต่ 10 กิโลกรัม ขึ้นไป	73 วรรคสอง	-	1 - 15 ปี	และ	100,000 - 1,500,000
5	-	75 วรรคหนึ่ง	-	2 - 15 ปี	และ	200,000 - 1,500,000
5	พืชกระท่อม	75 วรรคสอง	-	ไม่เกิน 2 ปี	และ	ไม่เกิน 200,000
ความผิดฐานนำเข้า-ส่งออก						
ยาเสพติดประเภท	เงื่อนไข	มาตรา	โทษประหารชีวิต	โทษจำคุก	และ/หรือ	โทษปรับ
1	-	65 วรรคหนึ่ง	-	จำคุก ตลอดชีวิต	และ	1,000,000 - 5,000,000
1	เป็นการกระทำ เพื่อจำหน่าย	65 วรรคสอง	โทษ ประหารชีวิต	-	และ	-
2	-	68 วรรคหนึ่ง	-	1 - 10 ปี	และ	100,000 - 1,000,000
2	เป็นมอร์ฟีน ผีน หรือโคคาอีน	68 วรรคสอง	-	20 ปี-จำคุก ตลอดชีวิต	และ	2,000,000 - 5,000,000

ตารางที่ 1 ฐานความผิดและบทลงโทษ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522						
ความผิดฐานนำเข้า-ส่งออก						
ยาเสพติดประเภท	เงื่อนไข	มาตรา	โทษประหารชีวิต	โทษจำคุก	และ/หรือ	โทษปรับ
3	อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 20	70	-	1 - 3 ปี	และ	100,000 - 300,000
3	อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 22	72	-	ไม่เกิน 1 ปี	และ	ไม่เกิน 100,000
4	-	75 วรรคหนึ่ง	-	1 - 10 ปี	และ	20,000 - 200,000
4	ตั้งแต่ 10 กิโลกรัมขึ้นไป	73 วรรคสอง	-	1 - 15 ปี	และ	100,000 - 1,500,000
5		75 วรรคหนึ่ง	-	2 - 15 ปี	และ	200,000 - 1,500,000
5	เป็นพืชกระท่อมอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 26	75 วรรคสอง	-	ไม่เกิน 2 ปี	และ	ไม่เกิน 200,000
ความผิดฐานจำหน่าย						
ยาเสพติดประเภท	เงื่อนไข	มาตรา	โทษประหารชีวิต	โทษจำคุก	และ/หรือ	โทษปรับ
1	มีปริมาณค่านวนเป็นสารบริสุทธิ์เกิน 375 มิลลิกรัม แต่ไม่เกิน 20 กรัม	66 วรรคสอง	-	4 ปี - จำคุกตลอดชีวิต	และ	400,000 - 5,000,000
1	มีปริมาณค่านวนเป็นสารบริสุทธิ์เกิน 20 กรัม	66 วรรคสาม	โทษประหารชีวิต	จำคุกตลอดชีวิต	และ	1,000,000 - 5,000,000
1	ไม่ถึงเกณฑ์ตามมาตรา 15	66 วรรคหนึ่ง	-	4-15 ปี	หรือ	80,000-300,000

ตารางที่ 1 ฐานความผิดและบทลงโทษ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522						
ความผิดฐานจำหน่าย						
ยาเสพติดประเภท	เงื่อนไข	มาตรา	โทษประหารชีวิต	โทษจำคุก	และ/หรือ	โทษปรับ
2	เป็นมอร์ฟีน ผีน หรือโคคาอิน มีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ตั้งแต่ 100 กรัม ขึ้นไป	69 วรรคสาม	-	5 ปี – จำคุกตลอดชีวิต	และ	500,000 – 5,000,000
2	-	69 วรรคสอง	-	1 – 10 ปี	หรือ	20,000 – 200,000
2	เป็นมอร์ฟีน ผีน หรือโคคาอิน มีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ไม่ถึง 100 กรัม	69 วรรคสาม	-	3 – 20 ปี	และ	60,000 – 400,000
3	มีจำนวนยาเสพติดให้โทษเกินที่กำหนดตามมาตรา 20 วรรคสี่	71 วรรคสอง	-	ไม่เกิน 2 ปี	และ	ไม่เกิน 200,000
3	มีจำนวนยาเสพติดให้โทษไม่เกินที่กำหนดตามมาตรา 20 วรรคสี่	71 วรรคหนึ่ง	-	ไม่เกิน 5 ปี	หรือ	ไม่เกิน 20,000
4	-	73 วรรคหนึ่ง	-	1 - 10 ปี	และ	20,000 - 200,000
4	ตั้งแต่ 10 กิโลกรัมขึ้นไป	73 วรรคสอง	-	1 - 15 ปี	และ	100,000 – 1,500,000
5	มีจำนวนยาเสพติดให้โทษตั้งแต่ 10 กิโลกรัมขึ้นไป (ไม่รวมกระท่อม)	76/1 วรรคสอง	-	2 - 15 ปี	และ	200,000 – 1,500,000

ตารางที่ 1 ฐานความผิดและบทลงโทษ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522						
ความผิดฐานจำหน่าย						
ยาเสพติดฯ ประเภท	เงื่อนไข	มาตรา	โทษ ประหารชีวิต	โทษจำคุก	และ/ หรือ	โทษปรับ
5	มีจำนวนยาเสพติด ให้โทษไม่ถึง 10 กิโลกรัม (ไม่รวมกระท่อม)	76/1 วรรคหนึ่ง	-	2 - 10 ปี	หรือ	40,000 - 200,000
5	มีจำนวน พืชกระท่อมตั้งแต่ 10 กิโลกรัมขึ้นไป	76/1 วรรคสี่	-	ไม่เกิน 2 ปี	และ	ไม่เกิน 200,000
5	มีจำนวน พืชกระท่อม ไม่ถึง 10 กิโลกรัม	76/1 วรรคสาม	-	ไม่เกิน 2 ปี	หรือ	ไม่เกิน 40,000
ความผิดฐานครอบครองเพื่อจำหน่าย						
ยาเสพติดฯ ประเภท	เงื่อนไข	มาตรา	โทษ ประหารชีวิต	โทษจำคุก	และ/ หรือ	โทษปรับ
1	มีปริมาณคำนวณ เป็นสารบริสุทธิ์ เกิน 375 มิลลิกรัม แต่ไม่เกิน 20 กรัม	66 วรรคสอง	-	4 ปี - จำคุก ตลอดชีวิต	และ	400,000 - 5,000,000
1	มีปริมาณคำนวณ เป็นสารบริสุทธิ์ เกิน 20 กรัม	66 วรรคสาม	โทษ ประหารชีวิต	จำคุก ตลอดชีวิต	และ	1,000,000 - 5,000,000
1	ไม่ถึงเกณฑ์ ตามมาตรา 15	66 วรรคหนึ่ง	-	4-15 ปี	หรือ	80,000 - 300,000
2	เป็นมอร์ฟิน ผีน หรือ โคคาอีน มีปริมาณ คำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ ตั้งแต่ 100 กรัม ขึ้นไป	69 วรรคสาม	-	5 ปี - จำคุก ตลอดชีวิต	และ	500,000 - 5,000,000

ตารางที่ 1 ฐานความผิดและบทลงโทษ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522						
ความผิดฐานครอบครองเพื่อจำหน่าย						
ยาเสพติดฯ ประเภท	เงื่อนไข	มาตรา	โทษ ประหารชีวิต	โทษจำคุก	และ/ หรือ	โทษปรับ
2	อันเป็นการฝ่าฝืน มาตรา 17	69 วรรคสอง	-	1 - 10 ปี	หรือ	20,000 - 200,000
2	เป็นมอร์ฟิน ผีน หรือ โคคาอีน มีปริมาณคำนวณ เป็นสารบริสุทธิ์ ไม่ถึง 100 กรัม	69 วรรคสาม	-	3 - 20 ปี	หรือ	60,000 - 400,000
3	มีจำนวนยาเสพติด ให้โทษเกินที่กำหนด ตามมาตรา 20 วรรคสี่	71 วรรคสอง	-	ไม่เกิน 2 ปี	และ	ไม่เกิน 200,000
3	มีจำนวนยาเสพติด ให้โทษไม่เกินที่ กำหนดตาม มาตรา 20 วรรคสี่	71 วรรคหนึ่ง	-	ไม่เกิน 5 ปี	หรือ	ไม่เกิน 20,000
4	-	73 วรรคหนึ่ง	-	1 - 10 ปี	และ	20,000 - 200,000
4	ตั้งแต่ 10 กิโลกรัม ขึ้นไป	73 วรรคสอง	-	1 - 15 ปี	และ	100,000 - 1,500,000
5	มีจำนวนยาเสพติด ให้โทษตั้งแต่ 10 กิโลกรัมขึ้นไป	76/1 วรรคสอง	-	2 - 15 ปี	และ	200,000 - 1,500,000
5	มีจำนวน พืชกระท่อมตั้งแต่ 10 กิโลกรัมขึ้นไป	76/1 วรรคสี่	-	ไม่เกิน 2 ปี	และ	ไม่เกิน 2 ปี

ตารางที่ 1 ฐานความผิดและบทลงโทษ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522						
ความผิดฐานครอบครองเพื่อจำหน่าย						
ยาเสพติดฯ ประเภท	เงื่อนไข	มาตรา	โทษ ประหารชีวิต	โทษจำคุก	และ/ หรือ	โทษปรับ
5	มีจำนวน ยาเสพติดให้โทษ ไม่ถึง 10 กิโลกรัม	76/1 วรรคหนึ่ง	-	2 - 10 ปี	หรือ	40,000 - 200,000
5	มีจำนวนพืชกระท่อม ไม่ถึง 10 กิโลกรัม	76/1 วรรคสาม	-	ไม่เกิน 2 ปี	หรือ	ไม่เกิน 40,000
ความผิดฐานครอบครอง						
ยาเสพติดฯ ประเภท	เงื่อนไข	มาตรา	โทษ ประหารชีวิต	โทษจำคุก	และ/ หรือ	โทษปรับ
1	-	67	-	1 - 10 ปี	หรือ	20,000 - 200,000
2	-	69 วรรคหนึ่ง	-	ไม่เกิน 5 ปี	หรือ	ไม่เกิน 100,000
4	-	74	-	ไม่เกิน 5 ปี	หรือ	ไม่เกิน 100,000
5	-	76 วรรคหนึ่ง	-	ไม่เกิน 5 ปี	หรือ	ไม่เกิน 100,000
5	เป็นพืชกระท่อม	76 วรรคสอง	-	ไม่เกิน 1 ปี	หรือ	ไม่เกิน 20,000
ความผิดฐานเสพ						
ยาเสพติดฯ ประเภท	เงื่อนไข	มาตรา	โทษ ประหารชีวิต	โทษจำคุก	และ/ หรือ	โทษปรับ
1	-	91	-	6 เดือน - 3 ปี	หรือ	10,000 - 60,000
2	-	91	-	6 เดือน - 3 ปี	หรือ	10,000 - 60,000

ตารางที่ 1 ฐานความผิดและบทลงโทษ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522						
ความผิดฐานเสพ						
ยาเสพติดประเภท	เงื่อนไข	มาตรา	โทษประหารชีวิต	โทษจำคุก	และ/หรือ	โทษปรับ
5	-	92 วรรคหนึ่ง	-	ไม่เกิน 1 ปี	หรือ	ไม่เกิน 20,000
5	เป็นพืชกระท่อม	92 วรรคสอง	-	ไม่เกิน 1 เดือน	หรือ	ไม่เกิน 2,000

3.1.2.2 พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518

พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ถูกตราขึ้นมาบังคับใช้เนื่องจากประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิก อนุสัญญาว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1971 (Convention on Psychotropic Substances, 1971) โดยประเทศไทยรับอนุสัญญานับนี้มาใช้บังคับโดยการภาคยานุวัติ เมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2518³⁰ เพื่อร่วมมือกับประเทศภาคีอื่น ๆ ในการควบคุมการผลิต การขาย การนำเข้า การส่งออก การนำผ่านหรือการมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาททั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ มิให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของบุคคลและสังคม³¹ โดยกฎหมายฉบับนี้อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งมีเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยาเป็นหัวหน้าหน่วยงาน

พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2522 มาตรา 4 ได้นิยามความหมายของคำว่าวัตถุออกฤทธิ์ไว้ว่า “วัตถุออกฤทธิ์” หมายความว่า วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทที่เป็นสิ่งธรรมชาติหรือที่ได้จากสิ่งธรรมชาติ หรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทที่เป็นวัตถุสังเคราะห์ ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า สิ่งที่จะเป็นวัตถุออกฤทธิ์ที่จะต้องถูกควบคุมตามกฎหมายฉบับนี้ คือ

³⁰ สำนักงาน ป.ป.ส. กระทรวงยุติธรรม, รวมอนุสัญญาสหประชาชาติเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด United Nations Conventions on Drugs Control, หน้า 47.

³¹ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, กฎหมายไทย (Thai Law) : เล่ม 32 สิ่งเสพติด วัตถุอันตราย และวัตถุมีพิษ, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร : บริษัท ชวนพิมพ์ 50 จำกัด, 2555) หน้า 342.

วัตถุออกฤทธิ์ใดๆ ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา โดยก่อนที่รัฐมนตรีจะประกาศกำหนดชนิดและประเภทของวัตถุออกฤทธิ์ได้นั้น ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทเสียก่อน³² และกฎหมายฉบับนี้อยู่ภายใต้การดูแลของคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งมีเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยาเป็นผู้บังคับบัญชาผู้รับผิดชอบ

มาตรา 6 (1) กำหนดให้รัฐมนตรีมีอำนาจในการประกาศระบุชื่อและจัดแบ่งประเภทวัตถุออกฤทธิ์ ว่าวัตถุออกฤทธิ์ใดอยู่ในประเภท 1 ประเภท 2 ประเภท 3 หรือประเภท 4 ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ได้จัดแบ่งวัตถุออกฤทธิ์ ออกเป็น 4 ประเภท โดยกำหนดให้แต่ละประเภทมีการควบคุมที่ลดหลั่นกันตามระดับความรุนแรงและความจำเป็นทางการแพทย์³³ ดังนี้

ประเภท 1 มีอันตรายร้ายแรง มีประโยชน์ในทางการแพทย์บ้างแต่น้อย หรือไม่มีเลย เช่น เมสคาลีน (Mescaline) จีเฮซบี (GHB) ทั้งนี้ให้รวมทั้งวัตถุที่มีชื่อทางเคมีอย่างเดียวกัน แต่เรียกชื่ออย่างอื่น เกลือของวัตถุดังกล่าว และวัตถุตำรับใด ๆ ที่มีวัตถุออกฤทธิ์ ในประเภท 1 ประชุมสมอยู่ด้วย

ประเภท 2 มีอันตรายมาก และมีประโยชน์น้อยในทางการแพทย์ เช่น เซโคบาร์บิทัล เฟนเทอร์มิน อีเฟดรีน (Ephedrine) ซูโดอีเฟดรีน (Pseudoephedrine) มิตาโซแลม หรือที่รู้จักในชื่อ “โดมิคุม” (Midazolam) ไนเมตาซีแพม หรือที่รู้จักในชื่อ “อีรีมินไฟว์” หรือ “ไฟว์ไฟว์” (Nimetazepam) เฟนเตอมีน (Phentermine) คีตามีน หรือที่รู้จักในชื่อ “ยาเค” (Ketamine) ทั้งนี้ให้รวมทั้งวัตถุที่มีชื่อทางเคมีอย่างเดียวกันแต่เรียกชื่ออย่างอื่น เกลือของวัตถุดังกล่าว และวัตถุตำรับใด ๆ ที่มีวัตถุออกฤทธิ์ ในประเภท 2 ประชุมสมอยู่ด้วย

ประเภท 3 มีอันตรายมาก และมีประโยชน์ในทางการแพทย์มาก เช่น อะม็อบาร์บิทัล (Amobabital) บุปรีนอร์ฟิน (Buprenorphine) กลูเตทิมิด (Glutethimide) เพนตาโซซีน (Pentazocine) เพนโตบาร์บิทัล (Pentobarbital) เมโพรบาเมท ทั้งนี้ ให้รวมทั้งวัตถุที่มีชื่อทางเคมีอย่างเดียวกันแต่

³² ปียนเตอร์ ไล้เลิศ, “บทนิยามและการจัดแบ่งประเภทสารเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยสารเสพติด,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2554), หน้า 49.

³³ สำนักงาน ป.ป.ส. กระทรวงยุติธรรม, ความรู้เรื่องกฎหมายยาเสพติด, หน้า 3.

เรียกชื่ออย่างอื่น เกลือของวัตถุดังกล่าว และวัตถุตำรับใด ๆ ที่มีวัตถุออกฤทธิ์ ในประเภท 3 บรรจุผสมอยู่ด้วย

ประเภท 4 มีอันตรายน้อย และมีประโยชน์มากในทางการแพทย์ เช่น โคลบาแซม (Clobazam) ไดอาซีแพม (Diazepam) ลอราซีแพม (Lorazepam) เมดาซีแพม (Medazepam) ฟีนอบาร์บิทัล (Phenobarbital) เป็นต้น

การระบุชื่อและประเภท “วัตถุออกฤทธิ์” ในปัจจุบันเป็นไปตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 97 (พ.ศ. 2539) เรื่อง ระบุชื่อและจัดแบ่งประเภทวัตถุออกฤทธิ์ ตามความในพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

กฎหมายฉบับนี้ได้มีการกำหนดฐานความผิดเกี่ยวกับวัตถุออกฤทธิ์ไว้ โดยแบ่งตามประเภทวัตถุออกฤทธิ์ โดยฐานความผิดหลักประกอบด้วย ความผิดฐานผลิต ความผิดฐานนำเข้า ส่งออก ความผิดฐานขาย ความผิดฐานครอบครองหรือใช้ประโยชน์ และความผิดฐานเสพ

ส่วนบทลงโทษที่กฎหมายฉบับนี้กำหนดไว้มี 3 ประเภท ได้แก่ โทษจำคุก โทษปรับ และโทษริบทรัพย์ โทษหลักที่ใช้ในกฎหมายฉบับนี้ ได้แก่ โทษจำคุก โดยมีการกำหนดบทลงโทษจำคุกให้ลดหลั่นกันตามความร้ายแรงของการกระทำความผิด ให้มีความแตกต่างกันระหว่าง กลุ่มผู้ลักลอบค้าวัตถุออกฤทธิ์ที่เป็นผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้ส่งออก หรือผู้จำหน่ายรายใหญ่ กับกลุ่มผู้เสพ หรือผู้ครอบครองในปริมาณเล็กน้อย โดยอัตราโทษจำคุกสูงสุด คือ จำคุกตลอดชีวิต และมีการกำหนดอัตราโทษจำคุกไว้ต่ำสุด คือ จำคุกไม่เกิน 3 เดือน

โทษจำคุก เป็นโทษหลักสำคัญที่นำมาใช้ในกฎหมายฉบับนี้ ซึ่งโทษจำคุกที่ใช้ในกฎหมายฉบับนี้แบ่งได้เป็นสองประเภท คือ 1. จำคุกตลอดชีวิต และ 2. โทษจำคุกที่มีกำหนดระยะเวลาแน่นอน สำหรับโทษจำคุกตลอดชีวิตซึ่งเป็นโทษสูงสุดตามกฎหมายฉบับนี้ เพิ่งจะมีกำหนดเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2535 เพื่อใช้เป็นบทลงโทษสำหรับความผิดฐาน จูงใจ ชักนำ ยุยง ส่งเสริม ใช้อุบายหลอกลวงหรือขู่เข็ญ ให้ผู้อื่นเสพวัตถุออกฤทธิ์ โดยกระทำต่อหญิงหรือต่อบุคคลซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะ หรือเป็นการกระทำเพื่อจูงใจให้ผู้อื่นกระทำความผิดทางอาญา หรือเพื่อประโยชน์แก่ตนเองหรือผู้อื่นในการกระทำความผิดทางอาญา

โทษปรับ เป็นโทษอีกประเภทหนึ่งที่นำมาใช้ในกฎหมายฉบับนี้ โดยอัตราโทษปรับที่กำหนดไว้ในกฎหมายฉบับนี้ คือ อัตราโทษจำคุก 1 ปี ต่อโทษปรับ 20,000 บาท โดยที่โทษปรับสูงสุดของกฎหมายฉบับนี้คือ ปรับไม่เกิน 400,000 บาท และโทษปรับต่ำที่สุดคือปรับไม่เกิน 2,000 บาท

โทษริบทรัพย์ สำหรับโทษริบทรัพย์ที่กำหนดในกฎหมายฉบับนี้เป็นการกำหนดเพื่อริบวัตถุออกฤทธิ์ รวมทั้งเครื่องมือเครื่องใช้ ยานพาหนะหรือวัตถุอื่น ซึ่งบุคคลได้ใช้ในการกระทำความผิด

สรุปฐานความผิดและบทลงโทษตามกฎหมายได้ ดังนี้

ตารางที่ 2 ฐานความผิดและบทลงโทษ ตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518					
ความผิดฐานผลิต					
วัตถุออกฤทธิ์ประเภท	เงื่อนไข	มาตรา	โทษจำคุก	และ/หรือ	โทษปรับ
1	-	89	5 - 20 ปี	และ	100,000 - 400,000
2	-	89	5 - 20 ปี	และ	100,000 - 400,000
3	-	90	ไม่เกิน 5 ปี	และ	ไม่เกิน 100,000
4	-	90	ไม่เกิน 5 ปี	และ	ไม่เกิน 100,000
1	-	89	5 - 20 ปี	และ	100,000 - 400,000
2	-	89	5 - 20 ปี	และ	100,000 - 400,000
3	-	90	ไม่เกิน 5 ปี	และ	ไม่เกิน 100,000
4	-	90	ไม่เกิน 5 ปี	และ	ไม่เกิน 100,000
ความผิดฐานขาย					
วัตถุออกฤทธิ์ประเภท	เงื่อนไข	มาตรา	โทษจำคุก	และ/หรือ	โทษปรับ
1	-	89	5 - 20 ปี	และ	100,000 - 400,000
2	-	89	5 - 20 ปี	และ	100,000 - 400,000
3	-	90	ไม่เกิน 5 ปี	และ	ไม่เกิน 100,000
4	-	90	ไม่เกิน 5 ปี	และ	ไม่เกิน 100,000

ตารางที่ 2 ฐานความผิดและบทลงโทษ ตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518					
ความผิดฐานเสพ					
วัตถุออกฤทธิ์ ประเภท	เงื่อนไข	มาตรา	โทษจำคุก	และ/ หรือ	โทษปรับ
1	-	106 ตรี	1 - 5 ปี	และ	20,000 - 100,000
2	-	106 ตรี	1 - 5 ปี	และ	20,000 - 100,000
ความผิดฐานครอบครองหรือใช้ประโยชน์					
วัตถุออกฤทธิ์ ประเภท	เงื่อนไข	มาตรา	โทษจำคุก	และ/ หรือ	โทษปรับ
1	-	106 วรรค แรก	1 - 5 ปี	และ	20,000 - 100,000
1	เกินปริมาณที่รัฐมนตรี ประกาศกำหนด	106 ทวี	5 - 20 ปี	และ	100,000 - 400,000
2	-	106 วรรค แรก	1 - 5 ปี	และ	20,000 - 100,000
2	เกินปริมาณที่รัฐมนตรี ประกาศกำหนด	106 ทวี	5 - 20 ปี	และ	100,000 - 400,000
3	-	106 วรรค สอง	ไม่เกิน 1 ปี	หรือ	ไม่เกิน 20,000
4	-	106 วรรค สอง	ไม่เกิน 1 ปี	หรือ	ไม่เกิน 20,000

3.1.2.3 พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534

พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับนี้ เป็นกฎหมายที่อนุวัติการจากอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 (United Nations Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances, 1988) โดยประเทศไทยรับอนุสัญญาฉบับนี้มาใช้บังคับโดยการภาคยานุวัติ เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2545³⁴ โดยกำหนดให้ภาคีสมาชิกจะต้องดำเนินการควบคุมสารเคมี สารตั้งต้นและตัวทำลายที่ใช้ในกระบวนการผลิตยาเสพติด และวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ตามบัญชีแนบท้ายอนุสัญญาฯ และกำหนดให้มีการตัดผลประโยชน์ตอบแทนอันมีที่มาจาก การลักลอบค้ายาเสพติดเพื่อตัดแรงจูงใจในเรื่องของเงินตอบแทนหรือผลกำไรจากการกระทำความผิดดังกล่าว โดยกฎหมายฉบับนี้อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม ซึ่งมีเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นหัวหน้าหน่วยงาน

กฎหมายฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินคดีแก่ผู้กระทำตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ในลักษณะที่เป็นกลุ่มผู้ลักลอบผลิตหรือค้ายาเสพติดในระดับนายทุนที่อยู่เบื้องหลัง ซึ่งเป็นตัวการสำคัญในขบวนการค้ายาเสพติด โดยการกำหนดความผิดฐานสมคบเพื่ออุดช่องว่างในการดำเนินคดีกับกลุ่มนายทุน รวมถึงการริบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เพื่อมิให้นำเงินที่ได้จากการลักลอบค้ายาเสพติดไปเป็นแหล่งเงินทุนเพื่อใช้กระทำความผิดต่อไป³⁵

มาตรการที่สำคัญที่ใช้ในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการลักลอบค้ายาเสพติดตามกฎหมายฉบับนี้ มีอยู่ 3 ประการ³⁶ คือ

³⁴ สำนักงาน ป.ป.ส. กระทรวงยุติธรรม, รวมอนุสัญญาสหประชาชาติเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด United Nations Conventions on Drugs Control, หน้า 79.

³⁵ สำนักงาน ป.ป.ส. สำนักนายกรัฐมนตรี, การยึด อาัยต และริบทรัพย์สินคดียาเสพติด, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2544) หน้า 1.

³⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 3.

1. มาตรการขยายเขตอำนาจศาล เนื่องจากการลักลอบค้ายาเสพติดจะกระทำ เป็นขบวนการ หรือมีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรม³⁷ และด้วยเหตุที่การติดต่อสื่อสาร การคมนาคมในปัจจุบัน มีความทันสมัยและสะดวกรวดเร็ว ทำให้องค์กรอาชญากรรมเหล่านี้ พัฒนา เป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งมีผู้ร่วมงานและขอขายการกระทำความผิดเกี่ยวเนื่องกันใน หลายประเทศ สามารถขยายเครือข่ายได้อย่างกว้างขวาง จึงเป็นเหตุผลที่ทุกประเทศต้องร่วมมือกันปราบปรามอาชญากรรมเหล่านี้ ไม่ว่าการกระทำความผิดนั้นจะเกิดขึ้นในประเทศใด โดยการบัญญัติ ให้การกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นความผิดสากล

2. มาตรการสมคบ คือ มาตรการที่กำหนดให้การกระทำที่เป็นการสมคบหรือ ร่วมกันเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นความผิด โดยในการพิสูจน์การกระทำความผิด ดังกล่าว จะนำพยานหลักฐานที่ได้จากการสืบสวนสอบสวนก่อนและหลังการจับกุม ที่เป็นพยาน แวดล้อมกรณี (Circumstantial evidence) เช่น รายงานการสืบสวนพฤติการณ์ของผู้กระทำความผิด ภาพถ่ายทางการสืบสวน รายงานการใช้โทรศัพท์ หลักฐานทางการเงินต่าง ๆ หลักฐานการเข้าพักใน โรงแรม พยานบอกเล่าที่เป็นคำชั่งตอของผู้ต้องหาที่ร่วมกระทำความผิด ไปแสดงต่อศาลเพื่อพิสูจน์เจตนา ของจำเลยว่ามีการตกลงกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดได้ แม้ว่าในคดีนั้นจะไม่ได้มียาเสพติด ของกลางก็ตาม³⁸

3. มาตรการริบทรัพย์สิน ในอดีตการปราบปรามยาเสพติดมุ่งเน้นไปที่การ ปราบปรามคนและตัวยาเสพติด ในขณะที่เงินซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการค้ายาเสพติด ที่สามารถจูงใจ ให้คนที่ต้องการความร่ำรวยจากการค้ายาเสพติดไม่ได้ถูกจัดการ ทำให้การปราบปรามไม่ได้ผล เท่าที่ควร เนื่องจากกลุ่มผู้ค้ายาเสพติดแม้ว่าจะถูกจับกุมก็ยังสามารถใช้จ่ายเงินจูงใจให้บุคคลอื่นเข้ามา กระทำความผิดแทนได้ นอกจากนี้อิทธิพลทางการเงินยังมีส่วนช่วยให้คนเหล่านั้นไม่ต้องถูกลงโทษ เมื่อถูกจับกุมหรือถึงแม้จะถูกจับกุมและลงโทษ เงินที่สะสมไว้ก็มากพอที่จะเป็นทุนรอนเลี้ยงดู ครอบครัวและใช้เป็นทุนในการทำการค้ายาเสพติดใหม่ภายหลังจากพ้นโทษได้ ดังนั้น กฎหมายฉบับนี้

³⁷ วัระพงษ์ บุญโญภาส, อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ Economic Crime, พิมพ์ครั้งที่ 3 แก้วไข่มุกเพิ่มเติม (กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด บี.เจ.เพลท โปรเซสเซอร์, 2544), หน้า 19.

³⁸ กองนิติการ สำนักงาน ป.ป.ส. กระทรวงยุติธรรม, คู่มือการดำเนินคดีข้อหาสมคบ และสนับสนุนหรือช่วยเหลือ ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิด เกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร : บริษัท ร้าไทย เพรส จำกัด, 2547) หน้า 1-2.

จึงได้กำหนดมาตรการริบทรัพย์สิน เพื่อให้การปราบปรามการค้ายาเสพติดได้ผลยิ่งขึ้น ซึ่งกฎหมายฉบับนี้เป็นพื้นฐานในการพัฒนาไปสู่กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินอีกด้วย

ความผิดฐานสมคบที่กำหนดไว้ในกฎหมายฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อปราบปรามกลุ่มผู้ลักลอบผลิตหรือค้ายาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์เท่าานั้น มิได้กำหนดให้นำมาตรการนี้ไปใช้กับกลุ่มผู้เสพหรือผู้ครอบครองเพื่อเสพ โดยความผิดฐานสมคบนี้แม้ว่าจะอยู่เพียงแค่ขั้นตกลงใจที่จะกระทำความผิดก็เป็นความผิดแล้ว³⁹ ซึ่งแตกต่างกับการกระทำความผิดอาญาทั่วไปที่ผู้กระทำจะต้องลงมือ หรือเตรียมการก่อนจึงจะเป็นความผิด

กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดอัตราโทษสำหรับความผิดฐานสมคบไว้ในมาตรา 8 โดยกำหนดไว้ 2 กรณี คือ

1. กรณีที่ความผิดตามที่ได้มีการตกลงสมคบกันนั้นยังมิได้กระทำการ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

2. กรณีที่ได้มีการกระทำความผิดตามที่ได้มีการตกลงสมคบกันนั้น ต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำความผิดนั้น

โดยในส่วนของโทษปรับนั้น กฎหมายฉบับนี้ได้มีการกำหนดอัตราโทษปรับไว้ในอัตราโทษจำคุก 1 ปี ต่อโทษปรับ 10,000 บาท

3.1.3 การบังคับโทษปรับในคดียาเสพติด

เมื่อศาลมีคำพิพากษาว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด และกำหนดโทษปรับที่จะลงแก่จำเลยแล้ว ผู้ต้องโทษปรับที่ไม่ชำระค่าปรับ ก็จะต้องถูกบังคับคดี (บังคับโทษปรับ) โดยไม่ชักช้าตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 245 ที่กำหนดว่า “...เมื่อคดีถึงที่สุดแล้ว ให้บังคับคดีโดยไม่ชักช้า...” โดยเจ้าพนักงานที่เกี่ยวข้องกับการบังคับโทษปรับสามารถเริ่มดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบังคับโทษปรับได้ตั้งแต่ระยะเวลา 30 วันที่กำหนดให้ผู้ต้องโทษปรับต้องนำเงินค่าปรับมาชำระต่อศาลได้ล่วงหน้าไปแล้ว ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 29 ที่กำหนดว่า “ผู้ใดต้องโทษปรับและไม่ชำระค่าปรับภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลพิพากษา ผู้นั้นจะต้องถูกยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินเพื่อใช้ค่าปรับ หรือมิฉะนั้นจะต้องถูกกักขัง

³⁹สำนักงาน ป.ป.ส. สำนักงานนายกรัฐมนตรี, การยึด อายัด และริบทรัพย์สินคดียาเสพติด, หน้า 5.

แทนค่าปรับ แต่ถ้าศาลเห็นเหตุอันควรสงสัยว่านั้นจะหลีกเลี่ยงไม่ชำระค่าปรับ ศาลจะสั่งเรียกประกัน หรือจะสั่งให้กักขังผู้นั้นแทนค่าปรับไปพลางก่อนก็ได้...”

ขั้นตอนของการบังคับโทษปรับ ก็จะต้องเป็นไปตามลำดับที่ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 29 ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 25) พ.ศ. 2559 กำหนด กล่าวคือ ประการแรกจะต้องดำเนินการยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินเพื่อใช้ค่าปรับก่อน แต่หากไม่สามารถดำเนินการยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับได้ ก็จะต้องดำเนินการในประการที่สอง คือ “การกักขังแทนค่าปรับ” ดังนั้น วิธีการบังคับเพื่อให้มีการชำระค่าปรับนั้น เจ้าหน้าที่จะต้องดำเนินการไปตามขั้นตอนดังกล่าว จะไปกักขังจำเลยแทนค่าปรับทันทีโดยมิได้ดำเนินการยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินใช้ค่าปรับหาได้ไม่ แต่ทั้งนี้การ “ยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินเพื่อใช้ค่าปรับ” หรือ “กักขังแทนค่าปรับ” อยู่ภายใต้กำหนด 5 ปี เว้นแต่การกักขังแทนค่าปรับซึ่งทำต่อเนื่องกับการลงโทษจำคุก ตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 99

การคำนวณอัตราการกักขังแทนค่าปรับ และการกำหนดระยะเวลาการกักขังแทนค่าปรับนั้น ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 30 วรรคหนึ่งที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 25) พ.ศ. 2559 ได้กำหนดให้ถืออัตรา 500 บาทต่อ 1 วัน ซึ่งแตกต่างจากเดิมที่กฎหมายกำหนดไว้ในอัตรา 200 บาทต่อ 1 วัน ส่วนระยะเวลาการกักขังแทนค่าปรับนั้น กฎหมายกำหนดห้ามมิให้กักขังเกิน 1 ปี เว้นแต่ในกรณีที่ศาลพิพากษาให้ปรับตั้งแต่ 200,000 บาทขึ้นไป ศาลจะสั่งให้กักขังแทนค่าปรับเป็นระยะเวลาเกินกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 2 ปี ก็ได้ ซึ่งแตกต่างจากเดิมที่กฎหมายกำหนดข้อยกเว้นกรณีจะกักขังเกินกว่า 1 ปี ได้ โทษปรับที่ศาลลงแก่ผู้กระทำความผิดจะต้องเกินกว่า 80,000 บาท

ในส่วนของการบังคับโทษปรับ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 29/1 ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 25) พ.ศ.2559 ได้กำหนดวิธีการบังคับโทษปรับในคดีอาญาไว้ว่า ในกรณีที่ผู้ต้องโทษปรับไม่ชำระค่าปรับภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลพิพากษา ให้ศาลมีอำนาจออกหมายบังคับคดีเพื่อยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินของผู้นั้นเพื่อใช้ค่าปรับ โดยให้เจ้าพนักงานศาลที่ได้รับแต่งตั้งและพนักงานอัยการเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการบังคับคดี และให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจหน้าที่ยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินของผู้ต้องโทษปรับและขายทอดตลาดตามที่ได้รับแจ้งจากศาลหรือพนักงานอัยการ ทั้งนี้ มิให้หน่วยงานของรัฐเรียกค่าฤชาธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายจากดำเนินการบังคับคดี อีกทั้งยังได้กำหนดให้พนักงานอัยการมีหน้าที่ในการตรวจสอบหาทรัพย์สินของผู้ต้องโทษปรับ ซึ่งแต่เดิมไม่มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องดังกล่าวไว้ ทำให้การบังคับโทษปรับตามคำพิพากษาของศาลไม่

มีหน่วยงานที่ลงมารับผิดชอบโดยตรง ซึ่งการแก้ไขกฎหมายครั้งนี้จะช่วยให้การบังคับโทษปรับในคดีอาญามีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์ในการลงโทษปรับมากยิ่งขึ้น

แต่ในส่วนของการบังคับโทษปรับในคดีอาชญาเสพติดนั้น เนื่องจากในปี พ.ศ. 2550 ได้มีการตราพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาชญาเสพติด พ.ศ. 2550 ซึ่งได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์การบังคับโทษปรับในคดีอาชญาเสพติดไว้เป็นพิเศษ ดังนั้น การบังคับโทษปรับในคดีอาชญาเสพติดจึงต้องเป็นไปตามที่พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาชญาเสพติด พ.ศ. 2550 กำหนด ส่วนเรื่องใดที่เกี่ยวข้องกับการบังคับโทษปรับที่พระราชบัญญัติฉบับนี้มีได้กำหนดไว้เป็นการเฉพาะ ก็จะเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา

พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาชญาเสพติด พ.ศ. 2550 ได้กำหนดหลักเกณฑ์การบังคับโทษปรับในคดีอาชญาเสพติดไว้ในหมวด 5 การบังคับโทษปรับ ซึ่งมาตรา 21 กำหนดว่า ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาให้ลงโทษปรับ ให้พนักงานอัยการร้องขอให้ศาลออกหมายบังคับคดีเพื่อแต่งตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีของกรมบังคับคดีดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ต้องโทษแทนค่าปรับได้ โดยการบังคับคดีดังกล่าวให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยกำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.) มีอำนาจตรวจสอบทรัพย์สินและให้ถือว่าเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา แต่การบังคับโทษปรับนี้ไม่กระทบต่อการที่ศาลจะมีคำสั่งขังผู้ต้องโทษแทนค่าปรับตามประมวลกฎหมายอาญา

ประเภทของความผิดที่จะมีการบังคับโทษปรับตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาชญาเสพติด พ.ศ. 2550 คือ ความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด ตามที่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาชญาเสพติด พ.ศ. 2550 มาตรา 3 ประกอบด้วย

1. พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533
2. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519
3. พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534
4. พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522
5. พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518

โดยมีข้อสังเกตว่า นอกจากความผิดตามที่กำหนดในกฎหมายดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังมี ความผิดตามกฎหมายฉบับอื่นที่ได้มีการกำหนดความผิดที่มีความเกี่ยวข้องกับยาเสพติดไว้ แต่ไม่อยู่ในประเภทของความผิดที่จะมีการบังคับโทษปรับตามพระราชบัญญัตินี้ เช่น ความผิดฐานเสพยาเสพติด

ขณะปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถตามพระราชบัญญัติขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 102 (3ทวิ) ความผิดฐานเสพยาเสพติดในขณะขับรถตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 43 ทวิ

การดำเนินการบังคับโทษปรับในคดียาเสพติด มีขั้นตอนและกระบวนการที่เกี่ยวข้องในสาระสำคัญ สรุปได้ดังนี้

1. การขอออกหมายบังคับคดี
2. การตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ต้องโทษปรับ หรือการสืบทรัพย์สิน
3. การดำเนินการขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดี ยึดหรืออายัดทรัพย์สิน
4. การยึดหรืออายัดทรัพย์สิน
5. การเก็บรักษาทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัด
6. การขายทอดตลาดทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัด
7. การตรวจสอบและการรับรองบัญชีรับ-จ่าย
8. การรายงานผลการดำเนินการบังคับโทษปรับให้ศาลทราบ

พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. 2550 มาตรา 21 ได้กำหนดหน่วยงานและบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบในการบังคับโทษปรับให้เป็นไปตามคำพิพากษาในคดียาเสพติด ดังนี้

1. พนักงานอัยการ รับผิดชอบในการดำเนินการขอออกหมายบังคับคดีในกรณีที่ปรากฏว่าผู้ต้องโทษปรับไม่ชำระค่าปรับทั้งหมดหรือชำระค่าปรับแต่เพียงบางส่วน

2. สำนักงาน ป.ป.ส. รับผิดชอบในการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ต้องโทษปรับ และรวมถึงการดำเนินการทั้งหลายในฐานะเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา⁴⁰ ตามที่บัญญัติไว้ใน ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ภาคบังคับคดี ตั้งแต่มาตรา 271-323 ดังนี้

1. พิสูจน์ทราบและสืบทรัพย์สินของจำเลย
2. เตรียมเอกสารที่จำเป็นในการตั้งเรื่องยึดหรืออายัดทรัพย์สิน

---

⁴⁰ ส่วนบังคับโทษปรับ สำนักตรวจสอบทรัพย์สินคดียาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส., คู่มือการบังคับโทษปรับคดียาเสพติด ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. 2550 และกฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้อง, พิมพ์ครั้งที่ 3 แก้ไขเพิ่มเติม(กรุงเทพมหานคร : สำนักงาน ป.ป.ส., 2558), หน้า 11.

3. ยื่นคำร้องขอให้ศาลออกหมายเรียกจำเลยหรือบุคคลใกล้ชิดที่เชื่อว่าอยู่ในฐานะที่จะให้ถ้อยคำอันเป็นประโยชน์มาไต่สวนหาทรัพย์สินที่จะต้องบังคับคดี
4. ยื่นคำร้องต่อเจ้าพนักงานบังคับคดี ขอให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามที่ระบุไว้
5. เตรียมยานพาหนะไป รับ-ส่ง เจ้าพนักงานบังคับคดีและเพื่อขนย้ายทรัพย์สิน
6. ตรวจสอบราคาประเมินของเจ้าพนักงานบังคับคดี ว่าประเมินราคาได้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงหรือไม่
7. หากเห็นว่าเจ้าพนักงานบังคับคดีไม่ยึดหรืออายัดทรัพย์สินให้ภายในระยะเวลาอันควร อาจยื่นคำร้องขอต่อศาลขอให้มีการสั่งให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการ
8. ต้องนำยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ต้องโทษ แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินกว่าโทษที่กำหนดในคำพิพากษา
9. มีอำนาจยื่นคำร้องขอเฉลี่ยทรัพย์ เมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดียึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ในคดีอื่นแล้ว
10. ขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีตั้งการบังคับคดี
11. ขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีถอนการบังคับคดี
12. มีอำนาจร้องขอให้ศาลมีคำสั่งเพิกถอนหรือแก้ไขหมายบังคับคดี หรือคำสั่งของศาลในชั้นบังคับคดี หรือเจ้าพนักงานบังคับคดีโดยฝ่าฝืนต่อกฎหมาย
13. มีอำนาจขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีขายทอดตลาดทรัพย์สินรวมกันหรือแยกขาย รวมทั้งมีอำนาจร้องคัดค้านการขายทอดตลาดทรัพย์สินต่อศาล
14. ในการขายทอดตลาด หากเห็นว่าราคาที่เสนอยังต่ำอยู่ มีสิทธิคัดค้านได้
15. ต้องไปดูแลการขายทอดตลาด หากไม่ไปจะไม่มีสิทธิคัดค้านราคาขายของเจ้าพนักงานบังคับคดี

3. เจ้าพนักงานบังคับคดี รับผิดชอบในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามที่ได้มีการยื่นคำร้องต่อเจ้าพนักงานบังคับคดี ขอให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สิน การเก็บรักษาทรัพย์สิน และขายทอดตลาดทรัพย์สิน

หลังจากนั้น ในปี พ.ศ. 2559 ได้มีการแก้ไขหลักเกณฑ์และวิธีการบังคับโทษปรับในเรื่องการยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สิน โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 25) พ.ศ. 2559 ซึ่งในการแก้ไขครั้งนี้ได้กำหนดให้

1. ศาลเป็นผู้ออกหมายบังคับคดีเพื่อยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินของผู้ต้องหาเพื่อใช้ค่าปรับ

2. เจ้าพนักงานศาลที่ได้รับแต่งตั้งและพนักงานอัยการเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการบังคับคดี รวมตลอดถึงการตรวจสอบหาทรัพย์สินของผู้ต้องโทษปรับ

3. เจ้าพนักงานบังคับคดีรับผิดชอบในการยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินของผู้ต้องโทษปรับและขายทอดตลาดตามที่ได้รับแจ้งจากศาลหรือพนักงานอัยการ

โดยในท้ายที่สุด เงินค่าปรับที่สามารถบังคับได้จากผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดนี้ก็จะนำส่งเป็นรายได้ของแผ่นดิน ตามพระราชบัญญัติเงินคงคลัง พ.ศ. 2491 มาตรา 4 มิได้ตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 อีกทั้งเงินที่ได้จากการบังคับโทษปรับนี้ มิได้มีการนำไปจัดสรรเป็นเงินสินบนรางวัลหรือเงินรางวัลเพื่อจูงใจให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานแต่อย่างใด

3.2 โทษปรับในคดียาเสพติดตามกฎหมายต่างประเทศ

3.2.1 โทษปรับในคดียาเสพติดของประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายจารีตประเพณี (Common Law)

3.2.1.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา

กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดของประเทศสหรัฐอเมริกาได้บัญญัติอยู่ใน U.S. Code Title 21 (หัวข้อที่ 21) ซึ่งเป็นหัวข้อที่เกี่ยวกับอาหารและยา โดย Chapter 13 Subchapter I Part D ได้บัญญัติเกี่ยวกับความผิดและบทลงโทษในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด กล่าวคือ ในความผิดเกี่ยวกับการผลิต แจกจ่าย จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครอง เพื่อผลิต เพื่อแจกจ่าย หรือเพื่อจำหน่าย ยาเสพติด ซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา 841 ได้กำหนดความผิดและบทลงโทษไว้ ดังนี้

มาตรา 841 (a) กำหนดการกระทำที่เป็นความผิดว่า ผู้ใดโดยรู้อยู่แล้ว หรือโดยเจตนากระทำการดังต่อไปนี้ให้ถือว่าได้ทำผิดกฎหมาย เว้นแต่จะมีกำหนดไว้ตามบทบัญญัตินี้ที่จะให้มีอำนาจกระทำได้

(1) ผลิต แจกจ่าย จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อผลิต เพื่อแจกจ่าย หรือเพื่อจำหน่ายซึ่งวัตถุที่อยู่ภายใต้การควบคุมตามกฎหมาย หรือ

(2) ทำขึ้น แจกจ่าย หรือจำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อการผลิต หรือเพื่อจำหน่ายซึ่งวัตถุปลอมแปลง

เว้นแต่ที่ได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่นตามมาตรา 849, 859, 860 หรือ 861 ของหัวข้อนี้ ผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนมาตรา 841 (a) จะมีบทกำหนดโทษดังต่อไปนี้

การกระทำที่ฝ่าฝืนตามมาตรา 841 (a) ได้แก่

- (i) วัตถุหรือสารเคมีใดที่พบว่ามีเฮโรอีน (heroin) เป็นส่วนผสมในปริมาณ 1 กิโลกรัม ขึ้นไป
- (ii) วัตถุหรือสารเคมีใดที่พบว่ามีวัตถุหรือสารเคมีดังต่อไปนี้เป็นส่วนผสมในปริมาณ 5 กิโลกรัม ขึ้นไป
  - (I) ใบโคคา (coca leaves) ยกเว้นใบโคคาและสารสกัดจากใบโคคาที่อยู่ในโคเคน เอกโกโนน และอนุพันธ์ของเอกโกโนน หรืออนุพันธ์ของเอกโกโนนที่ถูกสกัดเกล็ดออก
  - (II) โคเคน(cocaine) เกล็ดโคเคน โมเลกุลรูปแบบเหมือนและรูปแบบเรขาคณิตของโคเคนและเกล็ดของโมเลกุลของโคเคน
  - (III) เอกโกโนน (ecgonine) อนุพันธ์ของเอกโกโนน เกล็ดเอกโกโนน โมเลกุลของเอกโกโนน และเกล็ดของโมเลกุลของเอกโกโนน หรือ
  - (IV) ส่วนประกอบ ส่วนผสมหรือวัตถุสำเร็จรูปใดๆ ที่มีสารเคมีตามที่กล่าวถึงในข้อ (I) - (III) เป็นส่วนประกอบไม่ว่าในปริมาณใดก็ตาม
- (iii) วัตถุหรือสารเคมีใดที่ระบุไว้ในข้อ (ii) ซึ่งมีโคเคนเป็นส่วนผสมหลักในปริมาณ 280 กรัม ขึ้นไป
- (iv) เฟนไซคลิดีน (พีซีพี) (phencyclidine (PCP)) ปริมาณ 100 กรัม ขึ้นไป หรือปริมาณ 1 กิโลกรัม ขึ้นไป หากเป็นวัตถุหรือสารเคมีใดๆ ที่พบว่ามีเฟนไซคลิดีน (พีซีพี) เป็นส่วนผสม
- (v) วัตถุหรือสารเคมีใดที่พบว่ามีไลเซอจิกแอซิดไดเอทิลเอไมด์ (แอลเอสดี) (lysergic acid diethylamide (LSD)) เป็นส่วนผสมในปริมาณ 10 กรัม ขึ้นไป
- (vi) วัตถุหรือสารเคมีใดๆ ที่พบว่ามี เอ็น-ฟีนิล-เอ็น [1- (2-ฟีนิลเอทิล) -4-ไพเพรีไดนิล] ในกลุ่มของพันธะเอไมด์เป็นส่วนผสม (N-phenyl-N-[1-(2-phenylethyl)-4-piperidinyl]) ในปริมาณ 400 กรัม ขึ้นไป หรือ 100 กรัม ขึ้นไป เฉพาะกรณีวัตถุหรือสารเคมีใดที่มีโครงสร้างทางเคมีคล้ายคลึงกับ เอ็น-ฟีนิล-เอ็น [1- (2-ฟีนิลเอทิล) -4-ไพเพรีไดนิล] ในกลุ่มพันธะเอไมด์เป็นส่วนผสม
- (vii) วัตถุหรือสารเคมีใดที่พบว่ามีกัญชา (marihuana) เป็นส่วนผสมในปริมาณ 1,000 กิโลกรัม ขึ้นไป หรือมีน้ำหนักรวม 1,000 กิโลกรัม ขึ้นไป เฉพาะกรณีของต้นกัญชา
- (viii) เมทแอมเฟตามีน (methamphetamine) เกล็ดของเมทแอมเฟตามีนโมเลกุลของเมทแอมเฟตามีน และเกล็ดของโมเลกุลของเมทแอมเฟตามีน ปริมาณ 50 กรัม ขึ้นไป หรือปริมาณ 500 กรัม ขึ้นไป เฉพาะกรณีของวัตถุหรือสารเคมีใดที่พบว่ามีเมทแอมเฟตามีน เกล็ดของเมทแอมเฟตามีน โมเลกุลของเมทแอมเฟตามีน และเกล็ดของโมเลกุลของเมทแอมเฟตามีนเป็นส่วนผสม

บุคคลดังกล่าวจะถูกตัดสินจำคุกไม่น้อยกว่า 10 ปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และหากมีความตายเกิดขึ้น หรือทุพพลภาพอันเนื่องมาจากการเสพยาเสพติดดังกล่าว บุคคลนั้นจะถูกตัดสินจำคุกไม่น้อยกว่า 20 ปี หรือจำคุกตลอดชีวิต หรือปรับไม่เกินที่กฎหมายกำหนดไว้ตามหัวข้อที่ 18 หรือ 10,000,000 ดอลลาร์ หากจำเลยมีเพียงคนเดียว หรือปรับเป็นเงิน 50,000,000 ดอลลาร์ หากจำเลยมีมากกว่าหนึ่งคน หรือทั้งจำทั้งปรับ

หากพบว่าบุคคลใดกระทำการฝ่าฝืนภายหลังจากที่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดในความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด บุคคลนั้นจะมีโทษจำคุกไม่ต่ำกว่า 20 ปี และไม่เกินอัตราโทษจำคุกตลอดชีวิต และหากมีความตายเกิดขึ้น หรือทุพพลภาพอันเนื่องมาจากการเสพยาเสพติดดังกล่าว บุคคลนั้นจะถูกตัดสินจำคุกตลอดชีวิต หรือปรับไม่เกินสองเท่าตามที่กฎหมายกำหนดไว้ในหัวข้อที่ 18 หรือ 20,000,000 ดอลลาร์ หากจำเลยมีเพียงคนเดียว หรือปรับเป็นเงิน 75,000,000 ดอลลาร์ หากจำเลยมีมากกว่าหนึ่งคน หรือทั้งจำทั้งปรับ

หากผู้ใดกระทำความผิดตามวรรคย่อยนี้หรือตามมาตรา 849, 859, 860 หรือ 861 ของหัวข้อนี้ ภายหลังจากที่เคยต้องโทษเป็นครั้งที่ 2 หรือมากกว่านั้น ในความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดและความผิดดังกล่าวศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว บุคคลดังกล่าวจะถูกลงโทษจำคุกตลอดชีวิตอย่างเด็ดขาดโดยไม่มีโอกาสปล่อยตัว และมีโทษปรับตามอัตราโทษในครั้งก่อน อย่างไรก็ตาม มาตรา 3583 ของหัวข้อที่ 18 บทลงโทษใด ๆ ตามวรรคนี้ เมื่อไม่ปรากฏว่าเคยต้องโทษมาก่อน จะได้รับการปล่อยตัว (โดยอยู่ภายใต้การควบคุมดูแล) อย่างน้อย 5 ปีของโทษจำคุกที่ได้รับ และหากเคยต้องโทษมาก่อน จะได้รับการปล่อยตัว (โดยอยู่ภายใต้การควบคุมดูแล) อย่างน้อย 10 ปีของโทษจำคุกที่ได้รับ ทั้งนี้ บทบัญญัติตามกฎหมาย ศาลจะไม่สามารถเปลี่ยนแปลงบทลงโทษตามวรรคย่อยนี้ ให้เป็นการควบคุมความประพฤติหรือรอลงอาญาได้ และไม่มีผู้ใดที่กระทำความผิดตามบทย่อยนี้จะถูกปล่อยตัวแบบมีเงื่อนไขในระหว่างต้องโทษจำคุกตามมาตรานี้ได้⁴¹

อย่างไรก็ตาม หากผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการผลิต แจกจ่าย จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครอง เพื่อผลิต เพื่อแจกจ่าย หรือเพื่อจำหน่ายยาเสพติดดังกล่าว มียาเสพติดในปริมาณที่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ดังกล่าวข้างต้น ก็จะมีบทกำหนดโทษ ดังต่อไปนี้

⁴¹U.S. Code Title 21 Section 841 (b) (1) (A)

การกระทำที่ฝ่าฝืนมาตรา 841 (a) ประกอบไปด้วย

- (i) มีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุหรือสารเคมีใดที่พบว่ามีเฮโรอีนเป็นส่วนผสมในปริมาณ 100 กรัม ขึ้นไป
- (ii) มีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุหรือสารเคมีใดที่พบว่ามีวัตถุหรือสารเคมีดังต่อไปนี้เป็นส่วนผสมในปริมาณ 500 กรัม ขึ้นไป
  - (I) โบโคคา ยกเว้นโบโคคาและสารสกัดจากโบโคคาที่อยู่ในโคเคนเอคโกโนน และอนุพันธ์ของเอคโกโนน หรืออนุพันธ์ของเอคโกโนนที่ถูกสกัดเกลือออก
  - (II) โคเคน เกลือโคเคน โมเลกุลรูปแบบเหมือนและรูปแบบเรขาคณิตของโคเคน และเกลือของโมเลกุลของโคเคน
  - (III) เอคโกโนน อนุพันธ์ของเอคโกโนน เกลือเอคโกโนน โมเลกุลของเอคโกโนน และเกลือของโมเลกุลของเอคโกโนน หรือ
  - (IV) ส่วนประกอบ ส่วนผสมหรือวัตถุสำเร็จรูปใดๆ ที่มีสารเคมีตามที่กล่าวถึงในข้อ (I) - (III) เป็นส่วนประกอบไม่ว่าในปริมาณใดก็ตาม
- (iii) วัตถุหรือสารเคมีใดที่ระบุไว้ในข้อ (ii) ซึ่งมีโคเคนเป็นส่วนผสมหลักในปริมาณ 28 กรัม ขึ้นไป
- (iv) เฟนไซคลิดีน (ฟิซีที) ปริมาณ 10 กรัม ขึ้นไป หรือปริมาณ 100 กรัม ขึ้นไป หากเป็นวัตถุหรือสารเคมีใดๆ ที่พบว่ามีเฟนไซคลิดีน (ฟิซีที) เป็นส่วนผสม
- (v) วัตถุหรือสารเคมีใดๆ ที่พบว่ามีไลเซอจิกแอซิดไดเอทิลเอไมด์ (แอลเอสดี) เป็นส่วนผสมในปริมาณ 1 กรัม ขึ้นไป
- (vi) วัตถุหรือสารเคมีใดที่ตรวจพบว่ามี เอ็น-ฟินิล-เอ็น [1-(2-ฟินิลเอทิล)-4-ไพพีรีไดนิล] ในกลุ่มของพันธะเอไมด์เป็นส่วนผสม ในปริมาณไม่น้อยกว่า 40 กรัม หรือ 10 กรัม ขึ้นไป ในกรณีวัตถุหรือสารเคมีที่มีโครงสร้างทางเคมีคล้ายคลึงกับ เอ็น-ฟินิล-เอ็น [1-(2-ฟินิลเอทิล)-4-ไพพีรีไดนิล] ในกลุ่มพันธะเอไมด์เป็นส่วนผสม
- (vii) วัตถุหรือสารเคมีใดที่พบว่ามีกัญชาเป็นส่วนผสมในปริมาณ 100 กิโลกรัมขึ้นไป หรือมีต้นกัญชา จำนวน 100 ต้น ขึ้นไป โดยไม่คำนึงน้ำหนัก
- (viii) เมทแอมเฟตามีน เกลือของเมทแอมเฟตามีน โมเลกุลของเมทแอมเฟตามีน และเกลือของโมเลกุลของเมทแอมเฟตามีน ปริมาณ 5 กรัม ขึ้นไป หรือปริมาณ 50 กรัม ขึ้นไป เฉพาะกรณีของวัตถุหรือสารเคมีใดที่พบว่ามีเมทแอมเฟตามีน เกลือของเมทแอมเฟตามีน โมเลกุลของเมทแอมเฟตามีน และเกลือของโมเลกุลของเมทแอมเฟตามีนเป็นส่วนผสม

บุคคลดังกล่าวจะถูกตัดสินจำคุกไม่ต่ำกว่า 5 ปี แต่ไม่เกิน 40 ปี และหากมีความตายเกิดขึ้น หรือทุพพลภาพอันเนื่องมาจากการเสพยาเสพติด บุคคลนั้นจะถูกตัดสินจำคุกไม่ต่ำกว่า 20 ปี หรือจำคุกตลอดชีวิต หรือปรับไม่เกินอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้ตามหัวข้อที่ 18 หรือ 5,000,000 ดอลลาร์ หากจำเลยมีเพียงคนเดียว หรือปรับเป็นเงิน 25,000,000 ดอลลาร์ หากจำเลยมีมากกว่าหนึ่งคน หรือทั้งจำทั้งปรับ

หากผู้ใดกระทำความผิดภายหลังจากที่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดในความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด บุคคลนั้นจะมีโทษจำคุกไม่ต่ำกว่า 10 ปี และไม่เกินอัตราโทษจำคุกตลอดชีวิต และหากมีความตายเกิดขึ้น หรือทุพพลภาพอันเนื่องมาจากการเสพยาเสพติด บุคคลนั้นจะถูกตัดสินจำคุกตลอดชีวิต หรือปรับไม่เกินสองเท่าตามที่กฎหมายกำหนดไว้ในหัวข้อที่ 18 หรือ 8,000,000 ดอลลาร์ หากจำเลยมีเพียงคนเดียว หรือปรับเป็นเงิน 50,000,000 ดอลลาร์ หากจำเลยมีมากกว่าหนึ่งคน หรือทั้งจำทั้งปรับ

อย่างไรก็ตาม มาตรา 3583 ของหัวข้อที่ 18 บทลงโทษใดๆ ตามวรรคนี้ เมื่อไม่ปรากฏว่าเคยต้องโทษมาก่อนจะได้รับการปล่อยตัว (โดยอยู่ภายใต้การควบคุมดูแล) อย่างน้อย 4 ปี ของโทษจำคุกที่ได้รับ และหากเคยต้องโทษมาก่อนจะได้รับการปล่อยตัว (โดยอยู่ภายใต้การควบคุมดูแล) อย่างน้อย 8 ปีของโทษจำคุกที่ได้รับ ทั้งนี้ ตามบทบัญญัติของกฎหมาย ศาลจะไม่สามารถเปลี่ยนแปลงบทลงโทษตามวรรคนี้ให้เป็นการควบคุมความประพฤติหรือรอลงอาญาได้ และไม่มีผู้ใดที่กระทำความผิดตามบทบัญญัตินี้จะถูกปล่อยตัวแบบมีเงื่อนไขในระหว่างต้องโทษจำคุกตามมาตรานี้ได้⁴²

นอกจากนี้ ในกรณีเป็นสารควบคุมตามบัญชีที่ 1 หรือบัญชีที่ 2 กรดแกมมาไฮดร็อกซีบิวทีริก (gamma hydroxybutyric) (รวมทั้งบัญชีผลิตภัณฑ์ยาที่ได้รับการอนุมัติภายหลังจากตามมาตรา 3(a)(1)(B) ของพระราชบัญญัติยาประเภทที่ใช้ก่ออาชญากรรมทางเพศ พ.ศ. 2543 ในคดี Hillory J. Farias และ Samantha Reid) หรือฟลูไนตราซีแพม (flunitrazepam) ปริมาณ 1 กรัม ยกเว้นรายการตามที่กำหนดไว้ในวรรคย่อย (A), (B) และ (D) บุคคลดังกล่าวจะถูกตัดสินจำคุกไม่เกิน 20 ปี และหากมีความตายเกิดขึ้น หรือทุพพลภาพอันเนื่องมาจากการเสพยาเสพติด บุคคลนั้นจะถูกตัดสินจำคุกไม่น้อยกว่า 25 ปี หรือจำคุกตลอดชีวิต หรือปรับไม่เกินอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้ตามหัวข้อที่ 18 หรือ 1,000,000 ดอลลาร์ หากจำเลยมีเพียงคนเดียว หรือปรับเป็นเงิน 5,000,000 ดอลลาร์ หากจำเลยมีมากกว่าหนึ่งคน หรือทั้งจำทั้งปรับ

⁴²U.S. Code Title 21 Section 841 (b) (1) (B)

หากผู้ใดกระทำความผิดภายหลังจากที่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดในความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด บุคคลนั้นจะมีโทษจำคุกไม่น้อยกว่า 30 ปี และหากมีความตายเกิดขึ้น หรือทุพพลภาพอันเนื่องมาจากการเสพยาเสพติด บุคคลนั้นจะถูกตัดสินจำคุกตลอดชีวิต หรือปรับไม่เกินสองเท่าตามที่กฎหมายกำหนดไว้ในหัวข้อที่ 18 หรือ 2,000,000 ดอลลาร์ หากจำเลยมีเพียงคนเดียว หรือปรับเป็นเงิน 10,000,000 ดอลลาร์ หากจำเลยมีมากกว่าหนึ่งคน หรือทั้งจำทั้งปรับ

อย่างไรก็ตาม มาตรา 3583 ของหัวข้อที่ 18 บทลงโทษใดๆ ตามวรรคนี้ เมื่อไม่ปรากฏว่าเคยต้องโทษมาก่อนจะได้รับการปล่อยตัว (โดยอยู่ภายใต้การควบคุมดูแล) อย่างน้อย 3 ปีของโทษจำคุกที่ได้รับ และหากเคยต้องโทษมาก่อนจะได้รับการปล่อยตัว (โดยอยู่ภายใต้การควบคุมดูแล) อย่างน้อย 6 ปีของโทษจำคุกที่ได้รับ ทั้งนี้ ตามบทบัญญัติของกฎหมาย ศาลจะไม่สามารถเปลี่ยนแปลงบทลงโทษตามวรรคย่อยนี้ให้เป็นการควบคุมความประพฤติหรือรอลงอาญาต่อความผิดตามบทบัญญัติในวรรคย่อยนี้ซึ่งกำหนดโทษจำคุกโดยเด็ดขาดหากถึงแก่ความตายหรือทุพพลภาพ และผู้ที่ได้รับโทษจะไม่ได้รับการปล่อยตัวแบบมีเงื่อนไขในระหว่างต้องโทษดังกล่าว⁴³

ในกรณีของกัญชา น้ำหนักไม่เกิน 50 กิโลกรัม ยกเว้นในกรณีของต้นกัญชาจำนวน 50 ต้นขึ้นไปโดยไม่คำนึงถึงน้ำหนัก กัญชาอัดแท่ง น้ำหนัก 10 กิโลกรัม หรือน้ำมันสกัดจากกัญชา บุคคลดังกล่าวจะถูกตัดสินจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกินอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้ตามหัวข้อที่ 18 หรือ 250,000 ดอลลาร์ หากจำเลยมีเพียงคนเดียว หรือปรับเป็นเงิน 1,000,000 ดอลลาร์ หากจำเลยมีมากกว่าหนึ่งคน หรือทั้งจำทั้งปรับ เว้นแต่ที่ได้กำหนดไว้ในข้อ (4) และที่ (5) ของมาตรา 841 หากผู้ใดกระทำความผิดภายหลังจากที่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดในความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด บุคคลนั้นจะมีโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี หรือปรับไม่เกินสองเท่าของอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้ตามหัวข้อที่ 18 หรือ 500,000 ดอลลาร์ หากจำเลยมีเพียงคนเดียว หรือปรับเป็นเงิน 2,000,000 ดอลลาร์ หากจำเลยมีมากกว่าหนึ่งคน หรือทั้งจำทั้งปรับ อย่างไรก็ตาม มาตรา 3583 ของหัวข้อที่ 18 โทษจำคุกตามวรรคนี้ เมื่อไม่ปรากฏว่าเคยต้องโทษมาก่อนจะได้รับการปล่อยตัว (โดยอยู่ภายใต้การควบคุมดูแล) อย่างน้อย 2 ปีของโทษจำคุกที่ได้รับ และหากเคยต้องโทษมาก่อนจะได้รับการปล่อยตัว (โดยอยู่ภายใต้การควบคุมดูแล) อย่างน้อย 4 ปีของโทษจำคุกที่ได้รับ⁴⁴ และหากผู้ใดกระทำการฝ่าฝืน

⁴³ U.S. Code Title 21 Section 841 (b) (1) (C)

⁴⁴ U.S. Code Title 21 Section 841 (b) (1) (D)

มาตรา 841 (a) โดยการแจกจ่ายกัญชาในปริมาณเล็กน้อยแม้ไม่มีค่าตอบแทนก็จะถูกดำเนินการตามบทบัญญัติในมาตรา 844 ของหัวข้อนี้และตามมาตรา 3607 ของหัวข้อที่ 18⁴⁵

ในกรณีเป็นสารควบคุมตามบัญชีที่ 3 บุคคลดังกล่าวจะถูกตัดสินจำคุกไม่เกิน 10 ปี และหากมีความตายเกิดขึ้น หรือทุพพลภาพอันเนื่องมาจากการเสพสารดังกล่าว บุคคลนั้นจะถูกตัดสินจำคุกไม่เกิน 15 ปี หรือปรับไม่เกินอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้ตามหัวข้อที่ 18 หรือ 500,000 ดอลลาร์ หากจำเลยมีเพียงคนเดียว หรือปรับเป็นเงิน 2,500,000 ดอลลาร์ หากจำเลยมีมากกว่าหนึ่งคน หรือทั้งจำทั้งปรับ เว้นแต่ที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 841 (1) (C) และ (D) ผู้ใดกระทำความผิดภายหลังจากที่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดในความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด บุคคลดังกล่าวจะถูกตัดสินจำคุกไม่เกิน 20 ปี และหากมีความตายเกิดขึ้น หรือทุพพลภาพอันเนื่องมาจากการเสพสารดังกล่าว บุคคลนั้นจะถูกตัดสินจำคุกไม่เกิน 30 ปี หรือปรับไม่เกินสองเท่าของอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้ตามหัวข้อที่ 18 หรือ 1,000,000 ดอลลาร์ หากจำเลยมีเพียงคนเดียว หรือปรับ เป็นเงิน 5,000,000 ดอลลาร์ หากจำเลยมีมากกว่าหนึ่งคน หรือทั้งจำทั้งปรับ โทษจำคุกนี้ เมื่อไม่ปรากฏว่าเคยต้องโทษมาก่อนจะได้รับการปล่อยตัว (โดยอยู่ภายใต้การควบคุมดูแล) อย่างน้อย 2 ปีของโทษจำคุกที่ได้รับ และหากเคยต้องโทษมาก่อนจะได้รับการปล่อยตัว (โดยอยู่ภายใต้การควบคุมดูแล) อย่างน้อย 4 ปีของโทษจำคุกที่ได้รับ⁴⁶

ในกรณีเป็นสารควบคุมตามบัญชีที่ 4 บุคคลดังกล่าวจะถูกตัดสินจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกินอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้ตามหัวข้อที่ 18 หรือ 250,000 ดอลลาร์ หากจำเลยมีเพียงคนเดียว หรือปรับเป็นเงิน 1,000,000 ดอลลาร์ หากจำเลยมีมากกว่าหนึ่งคน หรือทั้งจำทั้งปรับ หากผู้ใดกระทำความผิดภายหลังจากที่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดในความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด บุคคลนั้นจะมีโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี หรือปรับไม่เกินสองเท่าตามที่กฎหมายกำหนดไว้ในหัวข้อที่ 18 หรือ 500,000 ดอลลาร์ หากจำเลยมีเพียงคนเดียว หรือปรับเป็นเงิน 2,000,000 ดอลลาร์ หากจำเลยมีมากกว่าหนึ่งคน หรือทั้งจำทั้งปรับ โทษจำคุกนี้ เมื่อไม่ปรากฏว่าเคยต้องโทษมาก่อนจะได้รับการปล่อยตัว (โดยอยู่ภายใต้การควบคุมดูแล) อย่างน้อย 1 ปีของโทษจำคุกที่ได้รับ และหากเคยต้องโทษมาก่อนจะได้รับการปล่อยตัว (โดยอยู่ภายใต้การควบคุมดูแล) อย่างน้อย 2 ปีของโทษจำคุกที่ได้รับ⁴⁷

---

⁴⁵ U.S. Code Title 21 Section 841 (b) (4)

⁴⁶ U.S. Code Title 21 Section 841 (b) (1) (E)

⁴⁷ U.S. Code Title 21 Section 841 (b) (2)

ในกรณีเป็นสารควบคุมตามบัญชีที่ 5 บุคคลดังกล่าวจะถูกตัดสินจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกินอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้ตามหัวข้อที่ 18 หรือ 100,000 ดอลลาร์ หากจำเลยมีเพียงคนเดียว หรือปรับเป็นเงิน 250,000 ดอลลาร์ หากจำเลยมีมากกว่าหนึ่งคน หรือทั้งจำทั้งปรับ หากผู้ใดกระทำความผิดภายหลังจากที่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดในความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด บุคคลนั้นจะมีโทษจำคุกไม่เกิน 4 ปี หรือปรับไม่เกินสองเท่าตามที่กฎหมายกำหนดไว้ในหัวข้อที่ 18 หรือ 200,000 ดอลลาร์ หากจำเลยมีเพียงคนเดียว หรือปรับเป็นเงิน 500,000 ดอลลาร์ หากจำเลยมีมากกว่าหนึ่งคน หรือทั้งจำทั้งปรับ โทษจำคุกนี้ เมื่อไม่ปรากฏว่าเคยต้องโทษมาก่อนจะได้รับการปล่อยตัว (โดยอยู่ภายใต้การควบคุมดูแล) อย่างน้อย 1 ปีของโทษจำคุกที่ได้รับ⁴⁸

ผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนมาตรา 841 (a) โดยการเพาะปลูกหรือผลิตสารควบคุม ในสถานที่ที่เป็นทรัพย์สินของรัฐบาลกลางต้องระวางโทษจำคุกตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 841 นี้และมีโทษปรับไม่เกินอัตราดังต่อไปนี้

- (A) อัตราโทษปรับสูงสุดที่กฎหมายให้อำนาจไว้ตามมาตรา 841
  - (B) อัตราโทษปรับสูงสุดที่กฎหมายให้อำนาจไว้ตามหัวข้อที่ 18
  - (C) 500,000 ดอลลาร์ หากมีจำเลยคนเดียว; หรือ
  - (D) 1,000,000 ดอลลาร์ หากจำเลยมีหลายคน
- หรือทั้งจำทั้งปรับ⁴⁹

หากผู้ใดครอบครองสารเคมี เพื่อใช้ในการผลิตสารควบคุมก็มีความผิดด้วยเช่นกัน (c) กล่าวคือ ผู้ใดโดยรู้อยู่แล้วหรือโดยเจตนา

- (1) ครอบครองสารเคมีตามบัญชีสารเคมีเพื่อเจตนาในการผลิตเป็นสารควบคุม เว้นแต่จะได้รับอนุญาต
- (2) ครอบครองหรือผลิตสารเคมีตามบัญชีสารเคมี โดยรู้หรือมีเหตุน่าเชื่อได้ว่า สารเคมีดังกล่าวจะถูกนำไปใช้ในการผลิตสารควบคุม เว้นแต่จะได้รับอนุญาต
- (3) มีเจตนาในการหลบหนีการมีประวัติทางคดีหรือการรายงานตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 830 หรือกฎระเบียบที่ประกาศใช้ภายใต้มาตราดังกล่าว รับมาหรือจำหน่ายสารเคมีตามบัญชีสารเคมีในปริมาณน้อยจนไม่จำเป็นต้องมีการรายงานตามที่กำหนดไว้

⁴⁸ U.S. Code Title 21 Section 841 (b) (3)

⁴⁹ U.S. Code Title 21 Section 841 (b) (5)

ผู้นั้นจะต้องถูกปรับตามบทบัญญัติในหัวข้อที่ 18 หรือจำคุกไม่เกิน 20 ปี หากเป็นการกระทำความผิดตาม (1) หรือ (2) ซึ่งเกี่ยวกับสารเคมีตามบัญชีที่ 1 หรือจำคุกไม่เกิน 10 ปี ในกรณีที่เป็นการกระทำความผิด ซึ่งนอกเหนือจากการกระทำความผิดตามวรรค (1) หรือ (2) ซึ่งเกี่ยวกับสารเคมีตามบัญชีที่ 1 หรือทั้งจำทั้งปรับ⁵⁰

มาตรา 841 ยังได้บัญญัติความผิดเกี่ยวกับการแจกจ่าย หรือจำหน่ายวัตถุเสพติด เพื่อใช้ในการก่ออาชญากรรม กล่าวคือ ผู้ใดเจตนาก่ออาชญากรรมตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 16 ของหัวข้อที่ 18 (รวมถึงการข่มขืน) ต่อผู้อื่น อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 841 (a) โดยการแจกจ่ายสารควบคุมหรือสารคล้ายคลึงกับสารควบคุมต่อบุคคลอื่น ซึ่งบุคคลนั้นปราศจากความรู้ความเข้าใจต่อสิ่งนั้น จะต้องโทษจำคุกไม่เกิน 20 ปี และปรับตามที่กำหนดไว้ในหัวข้อที่ 18⁵¹ โดยคำว่า “ปราศจากความรู้ความเข้าใจต่อสิ่งนั้น” หมายถึง บุคคลนั้นไม่รู้ว่าสารดังกล่าวมีคุณสมบัติในการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการกระทำการใดๆ หรือลดความสามารถในการมีส่วนร่วมหรือการสื่อสารอย่างมีสติสัมปชัญญะของบุคคลนั้นได้⁵²

นอกจากนี้ มาตรา 841 (g) หากผู้ใดใช้อินเตอร์เน็ตโดยเจตนาให้เป็นช่องทาง ในการจำหน่ายยาประเภทที่ใช้ก่ออาชญากรรมทางเพศให้แก่ผู้อื่น โดยรู้เห็นหรือมีเหตุปัจจัยให้เชื่อได้ว่า ยาดังกล่าวจะถูกนำไปใช้ในการก่ออาชญากรรมทางเพศ หรือบุคคลดังกล่าวไม่ได้รับอนุญาตให้ซื้อ จะมีโทษปรับตามบทบัญญัตินี้ หรือจำคุกไม่เกิน 20 หรือทั้งจำทั้งปรับ

คำว่า “ยาประเภทที่ใช้ก่ออาชญากรรมทางเพศ” หมายถึง

(i) กรดแกมมาไฮดรอกซีบิวทีริก (จีเอชบี) (gammahydroxybutyric acid (GHB)) หรือ วัตถุประเภทควบคุมใดที่คล้ายคลึงกับจีเอชบี รวมทั้งแกมมาบิวทีโรแลคโตน (จีบีแอล)(gamma butyrolactone (GBL)) หรือ 1,4-บิวเทนไดออล (1,4-butanediol)

(ii) เคตามีน (ketamine)

(iii) ฟลูไนตราซีแพม (flunitrazepam) หรือ

(iv) วัตถุใดๆ ที่อัยการสูงสุดบัญญัติไว้ให้เป็นวัตถุที่ใช้เพื่อการก่ออาชญากรรมทางเพศหรือการลวนลามทางเพศ โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 533 ของหัวข้อ 5 โดยอัยการสูงสุดเป็นผู้มี

⁵⁰ U.S. Code Title 21 Section 841 (c)

⁵¹ U.S. Code Title 21 Section 841 (b) (7) (A)

⁵² U.S. Code Title 21 Section 841 (b) (7) (B)

อำนาจในการลบลายชื่อวัตถุที่ใช้เพื่อก่ออาชญากรรมทางเพศออกไปจากบัญชีรายชื่อตามที่ได้บัญญัติไว้ในตามมาตรา 533 ของหัวข้อ 5

ส่วน คำว่า “ผู้ได้รับอนุญาตให้ซื้อ” หมายถึง บุคคลดังต่อไปนี้ ซึ่งได้รับอนุญาตให้มีวัตถุประเภทควบคุมไว้ในครอบครองได้

(i) บุคคลที่มีใบสั่งยาเพื่อใช้ตามวัตถุประสงค์ทางการแพทย์ในการดำเนินการตามปกติของวิชาชีพ ที่มีคุณสมบัติเกี่ยวข้องในทางการแพทย์ โดยบุคคลดังกล่าวได้ลงทะเบียนกับอัยการไว้แล้ว “คุณสมบัติเกี่ยวข้องในทางการแพทย์” หมายถึง ความเกี่ยวข้องในทางการแพทย์ที่มีอยู่ในขณะที่บุคคลนั้นได้ดำเนินการตรวจร่างกายโดยมีผู้ได้รับอนุญาตซื้ออยู่ด้วยอย่างน้อย 1 ครั้ง ไม่ว่าจะการตรวจร่างกายนั้นจะมีผู้เชี่ยวชาญทางด้านสุขภาพคนอื่นร่วมตรวจด้วยหรือไม่ ข้อความในประโยคข้างต้นไม่ทำให้สามารถตีความได้ว่า การตรวจร่างกาย 1 ครั้งดังกล่าว จะทำให้การออกไปสั่งยานั้นถูกต้องตามวัตถุประสงค์ทางการแพทย์ในการดำเนินการตามปกติของวิชาชีพนั้น

(ii) ผู้ประกอบวิชาชีพหรือผู้ลงทะเบียนอื่นๆ ที่ได้รับอำนาจจะการลงทะเบียนดังกล่าวให้สามารถจ่ายยา จัดหา ซื้อ ผลิต โอน จัดจำหน่าย นำเข้า หรือส่งออก วัตถุตามบทนี้

(iii) บุคคลหรือนิติบุคคลใดที่มีเอกสารซึ่งระบุชื่อ ที่อยู่ และประเภทธุรกิจที่สามารถจ่ายยาประเภทที่ใช้ก่ออาชญากรรมทางเพศได้อย่างถูกต้องตามวัตถุประสงค์ทางการแพทย์ได้ โดยไม่ต้องมีใบสั่งยา

ทั้งนี้ พนักงานอัยการมีอำนาจในการออกระเบียบในการจัดบันทึกและการรายงานบุคคลที่มีสาร 1,4-บิวเทนไดอัล เพื่อการบังคับใช้บทบัญญัติแห่งมาตรานี้ การจัดบันทึกและการรายงานตามระเบียบดังกล่าว ให้ถือเป็นการจัดบันทึกและการรายงานตามที่กำหนดไว้ในบทนี้ด้วย

การกระทำความผิดเกี่ยวกับการจำหน่ายวัตถุที่ต้องมีการควบคุมทางอินเทอร์เน็ต เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายหากบุคคลใดรู้หรือเจตนาจัดส่ง จัดจำหน่าย หรือจำหน่ายวัตถุที่ต้องมีการควบคุมทางอินเทอร์เน็ต เว้นแต่จะได้รับอนุญาตให้กระทำได้ หรือช่วยเหลือหรือสนับสนุนการกระทำดังกล่าว ซึ่งไม่ได้รับอนุญาตให้กระทำได้

ตัวอย่างเช่น การจัดส่ง จัดจำหน่าย หรือจำหน่ายวัตถุที่ต้องมีการควบคุมทางอินเทอร์เน็ต โดยร้านขายยาออนไลน์ที่ไม่ได้จดทะเบียนอย่างถูกต้อง ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 823 (f) เว้นแต่จะได้รับการยกเว้นให้ไม่ต้องจดทะเบียน, เขียนใบสั่งยาสำหรับวัตถุที่ต้องมีการควบคุมเพื่อวัตถุประสงค์ในการจัดส่ง จัดจำหน่าย หรือจำหน่ายทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นการกระทำความผิดตามมาตรา 829 (e) , กระทำการเป็นนายหน้า ตัวกลาง หรือกระทำการอื่นใด ในการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือในการชักนำผู้ซื้อและผู้ขายให้มีการทำธุรกรรมในการจำหน่ายวัตถุที่ต้องมีการควบคุม

โดยไม่ได้รับอนุญาตให้กระทำได้ ตามมาตรา 823 (f) หรือมาตรา 829 (e) , เสนอตัวเพื่อออกไปส่งยา สำหรับวัตถุที่ต้องมีการควบคุม เพื่อให้การตอบแบบสอบถามของผู้บริโภคในทางออนไลน์ครบถ้วน สมบูรณ์ หรือปลอมแปลงหรือทำเอกสารหลักฐานปลอมตามประกาศภายใต้ (d) หรือ (e) ของมาตรา 831

อย่างไรก็ตาม ความผิดดังกล่าวไม่นำมาบังคับใช้กับกรณีการจัดส่ง การจัดจำหน่าย การจำหน่ายวัตถุที่ต้องมีการควบคุม โดยผู้ที่มีได้ประกอบวิชาชีพ แต่ได้รับมอบอำนาจจากการจดทะเบียน, การนำไปเผยแพร่ในอินเทอร์เน็ตซึ่งวัตถุที่เป็นตัวช่วยในการใช้วัตถุที่ต้องมีการควบคุม หรือให้ข้อมูล เกี่ยวกับราคา โดยไม่ได้มีนัยทางการค้าวัตถุที่ต้องมีการควบคุม หรือการกระทำใดๆ ที่บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ กล่าวคือ บทบัญญัติว่าด้วยการให้บริการด้านการสื่อสาร หรือการบริการเพื่อให้เข้าถึง อินเทอร์เน็ต หรือเครื่องมือบ่งชี้ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ตามที่ได้ให้คำนิยามไว้ในมาตรา 231 ของ หัวข้อ 47 หรือการสื่อสารโดยการเผยแพร่ การจัดเก็บ การซ่อมแซม การจัดทำ การจัดรูปแบบ หรือ การแปล (หรือการกระทำตามที่กล่าวมาหลายอย่างรวมกัน) โดยไม่มีการคัดเลือกหรือเปลี่ยนแปลง เนื้อหาของการสื่อสารนั้น เว้นแต่เป็นการลบการสื่อสารเป็นการเฉพาะ หรือลบสิ่งที่ทำขึ้นโดยบุคคลอื่น ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 230(c) ของหัวข้อ 47 ซึ่งจะต้องไม่นำไปสู่การคัดเลือกหรือการเปลี่ยนแปลง เนื้อหาของการสื่อสารนั้น แต่ข้อยกเว้นนี้ไม่นำมาใช้บังคับกับบุคคลที่กระทำการร่วมกับบุคคลที่กระทำ ความผิดดังกล่าวข้างต้น บุคคลใดรู้หรือมีเจตนากระทำความผิดดังกล่าวจะต้องได้รับโทษตามมาตรา 841 (b)⁵³

มาตรา 844 (a) ของ U.S. Code Title 21 ได้กำหนดความผิดเกี่ยวกับการ ครอบครองวัตถุเสพติด ซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ถ้าผู้ใดโดยรู้อยู่แล้วหรือโดยเจตนามี ไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุประเภทควบคุม เว้นแต่จะได้วัตถุดังกล่าวโดยตรงจากแพทย์ หรือตามใบสั่งยา หรือตามคำสั่งแพทย์ผู้ปฏิบัติหน้าที่ตามวิชาชีพ หรือเว้นแต่จะมีอำนาจในการครอบครองตาม Subchapter I หรือ Subchapter II ของ Chapter 13 ผู้นั้นกระทำความผิดกฎหมาย

ผู้ใดโดยรู้อยู่แล้วหรือโดยเจตนามีไว้ในครอบครองซึ่งสารเคมีใดๆ ตามบัญชี สารเคมีที่ 1 ซึ่งมีสิทธิหรืออำนาจในการครอบครองวัตถุดังกล่าวจากการขึ้นทะเบียนตามมาตรา 823 หรือมาตรา 958 แต่ถูกถอนหรือถูกสั่งพักใบอนุญาต หรือใบอนุญาตหมดอายุ หรือผู้ถือใบอนุญาต ดังกล่าวได้เลิกประกอบธุรกิจที่ต้องใช้ใบอนุญาตตามมาตรานี้แล้ว ผู้นั้นกระทำความผิดกฎหมาย

⁵³ U.S. Code Title 21 Section 841 (h)

ผู้ใดโดยรู้อยู่แล้วหรือโดยเจตนาซื้อสารตั้งต้นอีเฟดรีน (ephedrine base) หรือสารตั้งต้นซูโดอีเฟดรีน (pseudoephedrine base) หรือสารตั้งต้นฟีนิลโพรพานอลามีน (phenylpropanolamine base) ในปริมาณเกินกว่า 9 กรัมขึ้นไปในช่วงระยะเวลา 30 วันตามบัญชีการใช้สารเคมี ผู้นั้นกระทำความผิดกฎหมาย แต่ในปริมาณ 9 กรัมดังกล่าว ต้องมีปริมาณสารข้างต้นไม่เกิน 7.5 กรัม ที่ถูกนำเข้ามา โดยทางเรือขนส่งสินค้า โดยส่วนตัว หรือโดยบริษัทผู้นำเข้า หรือโดยทางไปรษณีย์

ผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนมาตรา 844 (a) นี้จะมีโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี และปรับไม่น้อยกว่า 1,000 ดอลลาร์ หรือทั้งจำทั้งปรับ เว้นแต่ว่าบุคคลดังกล่าวได้กระทำความผิดนั้นภายหลังจากที่เคยต้องโทษตาม Subchapter I หรือ Subchapter II ของ Chapter 13 หรือต้องโทษในความผิดเกี่ยวกับยา วัตถุเสพติด หรือสารเคมี ซึ่งถูกฟ้องคดีภายใต้กฎหมายของรัฐใดๆ และความผิดดังกล่าวมีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว บุคคลนั้นจะมีโทษจำคุกไม่น้อยกว่า 15 วัน แต่ไม่เกิน 2 ปี และปรับไม่น้อยกว่า 2,500 ดอลลาร์ เว้นแต่ต่อไปในอนาคตบุคคลดังกล่าวได้กระทำความผิดนั้นอีกเป็นครั้งที่ 2 หรือมากกว่า ภายหลังจากที่เคยต้องโทษตาม Subchapter I หรือ Subchapter II ของ Chapter 13 หรือต้องโทษเป็นครั้งที่ 2 หรือมากกว่าในความผิดเกี่ยวกับยา วัตถุเสพติด หรือสารเคมี ซึ่งถูกฟ้องคดีภายใต้กฎหมายของรัฐใดๆ และอย่างน้อย 2 คดีในความผิดดังกล่าวศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว บุคคลนั้นจะมีโทษจำคุกไม่น้อยกว่า 90 วัน แต่ไม่เกิน 3 ปี และปรับไม่น้อยกว่า 5,000 ดอลลาร์ อย่างไรก็ตาม บทลงโทษที่กำหนดไว้ตามอนุमतรานี้ ผู้ที่ต้องโทษจากการครอบครองฟลูไนตราเซปาม (flunitrazepam) จะมีโทษจำคุกไม่น้อยกว่า 3 ปี และปรับตามที่กำหนดไว้เป็นอย่างอื่นของमतรานี้ หรือทั้งจำทั้งปรับ การลงโทษหรือการบังคับคดีสำหรับโทษขั้นต่ำในความผิดดังกล่าวจะต้องเป็นไปตามอนุमतรานี้ แต่ไม่ใช้การรอลงอาญาหรือเลื่อนการพิพากษาออกไป นอกจากนี้ ในระหว่างการลงโทษ ผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนอนุमतรานี้จะมีโทษปรับตามสมควรต่อการสอบสวนและดำเนินคดี รวมทั้งต่อค่าใช้จ่ายในการฟ้องร้องดำเนินคดีตามที่ได้กำหนดไว้ตามมาตรา 1918, 1920 และ 1928 เว้นแต่โทษดังกล่าวไม่สามารถนำมาปรับใช้ได้ โทษปรับตามमतรานี้จึงให้เป็นไปตามดุลพินิจศาลซึ่งจะกำหนดตามบทบัญญัติในหัวข้อที่ 18 ต่อกรณีที่จำเลยไม่มีความสามารถในการจ่ายค่าปรับ

คำว่า “ความผิดเกี่ยวกับยา วัตถุเสพติด หรือสารเคมี” หมายถึง ความผิดใดๆที่ต้องห้ามในการครอบครอง การแจกจ่าย การผลิต การเพาะปลูก การจำหน่าย การส่งมอบ หรือความ

พยายามหรือสมคบกันครอบครอง แจกจ่าย ผลิต เพาะปลูก จำหน่าย ส่งมอบวัตถุใดๆ ซึ่งหากมีไว้ในครอบครองจะเป็นความผิดตาม Subchapter I ของ Chapter 13⁵⁴

สำหรับความผิดฐานพยายามและสมคบกันกระทำความผิดนั้น มาตรา 846 ของ U.S. Code Title 21 ได้บัญญัติให้ผู้ใดซึ่งได้พยายามหรือสมคบกันกระทำความผิดใดๆ ตาม Subchapter I ของ Chapter 13 นี้ จะต้องรับโทษเช่นเดียวกับโทษที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดสำเร็งนั้น

U.S. Code Title 21 ได้เห็นถึงความสำคัญและให้ความคุ้มครองแก่เยาวชนเพื่อไม่ให้ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด โดยมาตรา 859 ได้กำหนดโทษผู้แจกจ่ายยาเสพติดให้กับบุคคลอายุต่ำกว่า 21 ปี ให้ได้รับโทษหนักขึ้น กล่าวคือ สำหรับความผิดครั้งแรก⁵⁵ เว้นแต่ที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 860 ผู้ใดอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี ได้กระทำความผิดตามมาตรา 841 (a)(1) โดยการแจกจ่ายสารควบคุมตามกฎหมายต่อผู้ที่อายุยังไม่ครบ 21 ปี (เว้นแต่ที่ได้กำหนดไว้ในมาตรา 859 (b)) จะต้องรับโทษ

(1) สูงสุดสองเท่าของบทลงโทษตามที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 841 (b) และ

(2) ได้รับการปล่อยตัว (โดยอยู่ภายใต้การควบคุมดูแล) ตามมาตรา 841 (b) อย่างน้อยสองครั้ง สำหรับความผิดครั้งแรก ให้รวมไปถึงสารควบคุมและสารตามบัญชีรายชื่อ

นอกจากจะมีการกำหนดอัตราโทษขั้นต่ำไว้ในมาตรา 841 (b) ระยะเวลาสำหรับโทษจำคุกจะต้องไม่น้อยกว่า 1 ปี การลงโทษขั้นต่ำจะไม่นำมาใช้สำหรับฐานความผิดที่เกี่ยวกับกัญชาในปริมาณ 5 กรัม หรือน้อยกว่านั้น ตามที่ได้บัญญัติไว้ในอนุมาตรานี้

สำหรับความผิดครั้งที่สอง⁵⁶ เว้นแต่ที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 860 ผู้ใดอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี ได้กระทำความผิดตามมาตรา 841(a)(1) โดยการแจกจ่ายสารควบคุมให้แก่บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 21 ปี และเคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษตามมาตรา 859 (a) (หรือตามมาตรา 333(b) ในหัวข้อที่ 21 ซึ่งมีผลใช้บังคับก่อนวันที่ 1 พฤษภาคม 2514) จะต้องได้รับโทษ

(1) สามเท่าของโทษสูงสุดตามมาตรา 841(b) และ

(2) รับโทษอย่างน้อยสามเท่าของโทษตามมาตรา 841(b) สำหรับการกระทำความผิดครั้งที่สอง ที่กระทำความผิดเกี่ยวกับสารควบคุมและสารตามบัญชีรายชื่อ นอกเสียจากว่า

⁵⁴ U.S. Code Title 21 Section 844 (c)

⁵⁵ U.S. Code Title 21 Section 859 (a)

⁵⁶ U.S. Code Title 21 Section 859 (b)

จะถูกลงโทษตามมาตรา 841(b) แล้ว ให้จำคุกอย่างน้อย 1 ปี สำหรับการกระทำความผิดครั้งที่สาม การลงโทษให้เป็นไปตามมาตรา 841(b)(1)(A)

นอกจากนี้ การจำหน่ายหรือการผลิตยาเสพติดในบริเวณหรือใกล้บริเวณโรงเรียน และวิทยาลัย ต้องรับโทษเพิ่มขึ้นด้วยตามมาตรา 860 กล่าวคือ⁵⁷ บุคคลใดกระทำความผิดตามมาตรา 841(a)(1) หรือมาตรา 856 โดยการจำหน่าย, มีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย หรือผลิตสารควบคุมในบริเวณ หรือภายในระยะ 100 ฟุต จากโรงเรียนระดับประถม โรงเรียนอาชีวะ โรงเรียนมัธยม ทั้งของรัฐและเอกชน หรือวิทยาลัย จูเนียร์คอลเลจ หรือมหาวิทยาลัย ทั้งของรัฐและเอกชน หรือสนามเด็กเล่น⁵⁸ หรือเคหะสถานที่ภาครัฐเป็นเจ้าของ หรือภายใน 100 ฟุต จากศูนย์เยาวชน⁵⁹ ทั้งของรัฐและเอกชน สระว่ายน้ำสาธารณะ⁶⁰ หรือสถานที่ชมมหรสพ⁶¹ เว้นแต่จะบัญญัติไว้ในมาตรา 860(b) จะต้องได้รับโทษ

(1) สองเท่าของโทษสูงสุดที่กำหนดไว้ในมาตรา 841(b) และ

(2) อย่างน้อยสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้ในมาตรา 841(b) สำหรับการกระทำความผิดครั้งแรก โทษปรับไม่เกินสองเท่าของโทษตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 841(b) อาจเรียกเพิ่มเติมได้อีกจากโทษจำคุกที่กำหนดไว้ในอนุมาตรานี้ เว้นแต่โทษขั้นต่ำตามมาตรา 841(b) จะกำหนดไว้สูงกว่า

⁵⁷ U.S. Code Title 21 Section 860 (a)

⁵⁸ U.S. Code Title 21 Section 860 (e)(1) คำว่า “สนามเด็กเล่น” หมายถึง เครื่องเล่นกลางแจ้งใดๆ (รวมถึงพื้นที่ที่เป็นส่วนใดส่วนหนึ่งของสถานที่นั้น) ที่มุ่งประโยชน์เพื่อการสันทนาการ ให้บริการแก่สาธารณะ หรือส่วนหนึ่งส่วนใดที่ประกอบไปด้วยกันโดยไม่จำกัดเพียง กระดานลื่น ชิงช้า และกระดานหก

⁵⁹ U.S. Code Title 21 Section 860 (e)(2) คำว่า “ศูนย์เยาวชน” หมายถึง อุปกรณ์เพื่อการสันทนาการใดๆ และ/หรือสถานที่ออกกำลังกายใด (รวมถึงพื้นที่ที่เป็นส่วนใดส่วนหนึ่งของสนามที่นั้น) ที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้เยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปี ได้ใช้ประโยชน์ ได้แก่ การออกกำลังกาย

⁶⁰ U.S. Code Title 21 Section 860 (e)(4) คำว่า “สระว่ายน้ำ” ให้รวมถึงพื้นที่บริเวณโดยรอบสำหรับกิจกรรมว่ายน้ำ

⁶¹ U.S. Code Title 21 Section 860 (e)(3) คำว่า “สถานที่ชมมหรสพ” หมายถึง สถานที่ใดๆ ที่บุคคลอายุต่ำกว่า 18 ปี สามารถเข้าได้ตามกฎหมาย โดยมีวัตถุประสงค์หลักสำหรับการใช้งานเครื่องพินบอล และเครื่องวิดีโอ เพื่อความบันเทิงที่มีเครื่องพินบอลและเครื่องวิดีโออย่างน้อยสิบเครื่องขึ้นไป

ผู้กระทำความผิดจะต้องถูกลงโทษตามที่อนุमतรานี้กำหนดไว้ กล่าวคือ จำคุกไม่เกิน 1 ปี อัตราโทษขั้นต่ำนี้ไม่นำไปใช้กับการกระทำความผิดเกี่ยวกับกัญชา ซึ่งมีจำนวน 5 กรัม หรือน้อยกว่า

สำหรับการกระทำความผิดครั้งที่สอง⁶² บุคคลใดกระทำความผิดตามมาตรา 841 (a)(1) หรือมาตรา 856 โดยการจัดจำหน่าย, มีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย หรือผลิตสารควบคุม ในบริเวณ หรือภายในระยะ 100 ฟุต จากโรงเรียนระดับประถม โรงเรียนอาชีวะ โรงเรียนมัธยม ทั้งของรัฐและเอกชน หรือวิทยาลัยจูเนียร์คอลเลจ หรือมหาวิทยาลัย ทั้งของรัฐและเอกชน หรือสนามเด็กเล่น หรือเคหะสถานที่ภาครัฐเป็นเจ้าของ หรือภายใน 100 ฟุต จากศูนย์เยาวชนทั้งของรัฐและเอกชน สระว่ายน้ำสาธารณะ หรือสถานที่ชมมหรสพ หลังจากที่เคยถูกตัดสินเป็นที่สุด ให้ลงโทษตามมาตรา 860 (a)

(1) จะต้องได้รับโทษจำคุกไม่น้อยกว่า 3 ปี แต่ไม่ถึงจำคุกตลอดชีวิต หรือสามเท่าของโทษสูงสุดตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 841(b) สำหรับการกระทำความผิดครั้งแรก และ

(2) จะต้องได้รับโทษอย่างน้อยสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้ในมาตรา 841(b) สำหรับการกระทำความผิดครั้งแรก โทษปรับไม่เกินสามเท่าของโทษตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 841(b) อาจเรียกเพิ่มเติมโทษได้อีกจากโทษจำคุกที่กำหนดไว้ในมาตรา 860(b) เว้นแต่โทษขั้นต่ำตามมาตรา 841(b) จะกำหนดไว้สูงกว่า ผู้กระทำความผิดจะต้องถูกลงโทษ จำคุกไม่เกิน 3 ปี ส่วนอัตราโทษสำหรับการกระทำความผิดครั้งที่สามหรือมากกว่านั้น ให้เป็นไปตามมาตรา 841(b)(1)(A)

การจ้างให้เด็กจัดจำหน่ายยาเสพติดใกล้บริเวณโรงเรียนหรือสนามเด็กเล่น ไม่ว่าจะมีการบัญญัติไว้ในกฎหมายอื่นหรือไม่ บุคคลใดมีอายุอย่างน้อย 21 ปี โดยรู้และมีเจตนา

(1) จ้าง ว่าจ้าง ใช้ ชักจูง ชักชวน ล่อลวง หรือบังคับ บุคคลอายุต่ำกว่า 18 ปี ให้กระทำความผิดตามมาตรา 860 หรือ

(2) จ้าง ว่าจ้าง ใช้ ชักจูง ชักชวน ล่อลวง หรือบังคับ บุคคลอายุต่ำกว่า 18 ปี ให้ช่วยเหลือในการหลบหนี การตรวจจับ หรือการจับกุมของรัฐบาลกลางหรือหน่วยงานปราบปราม การกระทำความผิดประจำท้องถิ่น ต่อการกระทำความผิดใดๆ ตามมาตรา 860 จะต้องได้รับโทษจำคุก ปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ ไม่เกิน 3 เท่าของโทษที่กำหนดไว้ในมาตรา 841⁶³

⁶² U.S. Code Title 21 Section 860 (b)

⁶³ U.S. Code Title 21 Section 860 (c)

ในกรณีการลงโทษตามอัตราขั้นต่ำตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 860 การลงโทษดังกล่าวจะต้องไม่มีกรรมการลงอาญาและการภาคทัณฑ์ บุคคลที่ถูกตัดสินว่ากระทำความผิดตามมาตรา 860 นี้ ไม่มีสิทธิทำทัณฑ์บนจนกว่าบุคคลนั้นจะได้รับโทษจำคุกขั้นต่ำตามที่กำหนดไว้ในมาตรานี้แล้ว⁶⁴

ความผิดเกี่ยวกับลักลอบนำเข้าหรือส่งออกยาเสพติดนั้น U.S. Code Title 21 Chapter 13 Subchapter II มาตรา 960 ได้บัญญัติเกี่ยวกับข้อหาความผิดและบทกำหนดโทษไว้ ดังนี้

มาตรา 960 (a) การกระทำที่ผิดกฎหมาย ผู้ใดซึ่ง

(1) โดยรู้อยู่แล้วหรือโดยเจตนานำเข้าหรือส่งออกสารควบคุมซึ่งขัดต่อมาตรา 825, 952, 953, หรือมาตรา 957 หรือ

(2) โดยรู้อยู่แล้วหรือโดยเจตนาเข้ามาหรือครอบครองสารควบคุมขึ้นไปบนเรือโดยสาร อากาศยาน หรือยานพาหนะอันขัดต่อมาตรา 955 หรือ

(3) ผลิต มีไว้ในครอบครองด้วยเจตนาในการแพร่กระจาย หรือแจกจ่ายสารควบคุมอันขัดต่อมาตรา 959

มาตรา 960 (b) ได้กำหนดบทลงโทษไว้ ดังนี้

(1) การกระทำที่ฝ่าฝืนตามมาตรา 960 (a) ได้แก่

(A) มีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุหรือสารเคมีใดที่พบว่ามีเฮโรอีน (heroin) เป็นส่วนผสมในปริมาณไม่น้อยกว่า 1 กิโลกรัม

(B) มีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุหรือสารเคมีใดที่พบว่ามีสารตามรายการดังต่อไปนี้เป็นส่วนผสมในปริมาณไม่น้อยกว่า 5 กิโลกรัม

(i) ไบโคคา (Coca) ยกเว้นไบโคคาและสารสกัดจากไบโคคาที่อยู่ในโคเคน เอกโกโนน (ecgonine) และอนุพันธ์ของเอกโกโนน หรืออนุพันธ์ของเอกโกโนนที่ถูกสกัดเกลือออก

(ii) โคเคน (cocaine) เกลือโคเคน โมเลกุลรูปแบบเสมือนและรูปแบบเรขาคณิตของโคเคน และเกลือของโมเลกุลของโคเคน

(iii) เอกโกโนน (ecgonine) อนุพันธ์ของเอกโกโนน เกลือเอกโกโนน โมเลกุลของเอกโกโนน และเกลือของโมเลกุลของเอกโกโนน หรือ

(iv) ส่วนประกอบ ส่วนผสมหรือวัตถุสำเร็จรูปใดๆ ที่มีสารเคมีตามที่กล่าวถึงในข้อ (i) - (iii) เป็นส่วนประกอบไม่ว่าในปริมาณใดก็ตาม

⁶⁴U.S. Code Title 21 Section 860 (d)

(C) วัตถุหรือสารเคมีใดที่ระบุไว้ในวรรคย่อย (B) ซึ่งมีโคเคนเป็นส่วนผสมหลักในปริมาณไม่น้อยกว่า 280 กรัม

(D) เฟนไซคลิดีน (พีซีพี) (phencyclidine (PCP)) ปริมาณไม่น้อยกว่า 100 กรัม หรือปริมาณไม่น้อยกว่า 1 กิโลกรัม หากเป็นวัตถุหรือสารเคมีใดๆ ที่พบว่ามีเฟนไซคลิดีน (พีซีพี) เป็นส่วนผสม

(E) วัตถุหรือสารเคมีใด ๆ ที่พบว่ามีไลเซอจิกแอซิดไดเอทิลเอไมด์ (แอลเอสดี) (lysergic acid diethylamide (LSD)) เป็นส่วนผสมในปริมาณไม่น้อยกว่า 10 กรัม

(F) วัตถุหรือสารเคมีใดๆ ที่พบว่ามี เอ็น-ฟินิล-เอ็น [1-(2-ฟินิลเอทิล)-4-ไพเพอริไดนิล] (N-phenyl-N- [1- (2-phenylethyl) -4-piperidinyl]) ในกลุ่มของพันธะเอไมด์เป็นส่วนผสม ในปริมาณไม่น้อยกว่า 400 กรัม หรือไม่น้อยกว่า 100 กรัม เฉพาะกรณีวัตถุหรือสารเคมีใดที่มีโครงสร้างทางเคมีคล้ายคลึงกับ เอ็น-ฟินิล-เอ็น [1- (2-ฟินิลเอทิล)-4-ไพเพอริไดนิล] ในกลุ่มพันธะเอไมด์เป็นส่วนผสม

(G) วัตถุหรือสารเคมีใดที่พบว่ามีกัญชา (marihuana) เป็นส่วนผสมในปริมาณไม่น้อยกว่า 1,000 กิโลกรัม หรือ

(H) เมทแอมเฟตามีน (methamphetamine) เกลือของเมทแอมเฟตามีน โมเลกุลของเมทแอมเฟตามีน และเกลือของโมเลกุลของเมทแอมเฟตามีน ปริมาณไม่น้อยกว่า 50 กรัม หรือปริมาณไม่น้อยกว่า 500 กรัม เฉพาะกรณีของวัตถุหรือสารเคมีใดที่พบว่ามีเมทแอมเฟตามีน เกลือของเมทแอมเฟตามีน โมเลกุลของเมทแอมเฟตามีน และเกลือของโมเลกุลของเมทแอมเฟตามีนเป็นส่วนผสม

บุคคลใดกระทำความผิดดังกล่าวจะถูกตัดสินจำคุกไม่ต่ำกว่า 10 ปี และไม่เกินอัตราโทษจำคุกตลอดชีวิต และหากมีความตายเกิดขึ้นหรือทุพพลภาพอันเนื่องมาจากการเสพสารดังกล่าว บุคคลนั้นจะถูกตัดสินจำคุกไม่ต่ำกว่า 20 ปี และไม่เกินอัตราโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือปรับไม่เกินอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้ตามหัวข้อที่ 18 หรือ 10,000,000 ดอลลาร์ หากจำเลยมีเพียงคนเดียว หรือปรับเป็นเงิน 50,000,000 ดอลลาร์ หากจำเลยมีมากกว่าหนึ่งคน หรือทั้งจำทั้งปรับ หากผู้ใดกระทำความผิดหลังจากที่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดในความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด บุคคลนั้นจะมีโทษจำคุกไม่ต่ำกว่า 20 ปี และไม่เกินอัตราโทษจำคุกตลอดชีวิต และหากมีความตายเกิดขึ้นหรือทุพพลภาพอันเนื่องมาจากการเสพสารดังกล่าว บุคคลนั้นจะถูกตัดสินจำคุกตลอดชีวิต หรือปรับไม่เกินสองเท่าตามที่กฎหมายกำหนดไว้ในหัวข้อที่ 18 หรือ 20,000,000 ดอลลาร์ หากจำเลยมีเพียงคนเดียว หรือปรับเป็นเงิน 75,000,000 ดอลลาร์ หากจำเลยมีมากกว่าหนึ่งคน หรือทั้งจำทั้งปรับ อย่างไรก็ตาม มาตรา 3583 ของหัวข้อที่ 18 บทลงโทษใดๆ ตามวรรคนี้ เมื่อไม่ปรากฏว่าเคยต้องโทษมาก่อนจะ

ได้รับการปล่อยตัว (โดยอยู่ภายใต้การควบคุมดูแล) อย่างน้อย 5 ปีของโทษจำคุกที่ได้รับ และหากเคยต้องโทษมาก่อนจะได้รับการปล่อยตัว (โดยอยู่ภายใต้การควบคุมดูแล) อย่างน้อย 5 ปีของโทษจำคุกที่ได้รับ ทั้งนี้ ตามบทบัญญัติของกฎหมาย ศาลจะไม่สามารถเปลี่ยนแปลงบทลงโทษตามวรรคย่อยนี้ให้เป็นการควบคุมความประพฤติหรือรอลงอาญาได้ และไม่มีผู้ใดที่กระทำความผิดตามบทย่อยนี้จะถูกปล่อยตัวแบบมีเงื่อนไขในระหว่างต้องโทษจำคุกตามมาตรานี้ได้

(2) การกระทำที่ฝ่าฝืนตามมาตรา 960 (a) ได้แก่

(A) มีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุหรือสารเคมีใดที่พบว่ามีเฮโรอีนเป็นส่วนผสมในปริมาณไม่น้อยกว่า 100 กรัม

(B) มีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุหรือสารเคมีใดที่พบว่ามีวัตถุตามรายการดังต่อไปนี้เป็นส่วนผสมในปริมาณไม่น้อยกว่า 500 กรัม

(i) ใบโคคา ยกเว้นใบโคคาและสารสกัดจากใบโคคาที่อยู่ในโคเคนเอคโกโนน และอนุพันธ์ของเอคโกโนน หรืออนุพันธ์ของเอคโกโนนที่ถูกสกัดเกลือออก

(ii) โคเคน เกลือโคเคน โมเลกุลรูปแบบเสมีอนและรูปแบบเรขาคณิตของโคเคน และเกลือของโมเลกุลของโคเคน

(iii) เอคโกโนน อนุพันธ์ของเอคโกโนน เกลือเอคโกโนน โมเลกุลของเอคโกโนน และเกลือของโมเลกุลของเอคโกโนน หรือ

(iv) ส่วนประกอบ ส่วนผสมหรือวัตถุสำเร็จรูปใดๆ ที่มีสารเคมีตามที่กล่าวถึงในข้อ (i) - (iii) เป็นส่วนประกอบไม่ว่าในปริมาณใดก็ตาม

(C) วัตถุหรือสารเคมีใดที่ระบุไว้ในวรรคย่อย (B) ซึ่งมีโคเคนเป็นส่วนผสมหลักในปริมาณไม่น้อยกว่า 28 กรัม

(D) เฟนไซคลิดีน (ฟิซีฟิ) ปริมาณไม่น้อยกว่า 10 กรัม หรือปริมาณไม่น้อยกว่า 100 กรัม หากเป็นวัตถุหรือสารเคมีใดๆ ที่พบว่ามีเฟนไซคลิดีน (ฟิซีฟิ) เป็นส่วนผสม

(E) วัตถุหรือสารเคมีใดๆ ที่พบว่ามีไลเซอจิกแอซิดไดเอทิลเอไมด์ (แอลเอสดี) เป็นส่วนผสมในปริมาณไม่น้อยกว่า 1 กรัม

(F) วัตถุหรือสารเคมีใดที่ตรวจพบว่ามี เอ็น-ฟินิล-เอ็น [1-(2-ฟินิลเอทิล)-4-ไพพีริไดนิล] ในกลุ่มของพันธะเอไมด์เป็นส่วนผสม ในปริมาณไม่น้อยกว่า 40 กรัม หรือไม่น้อยกว่า 10 กรัม ในกรณีวัตถุหรือสารเคมีที่มีโครงสร้างทางเคมีคล้ายคลึงกับ เอ็น-ฟินิล-เอ็น [1-(2-ฟินิลเอทิล)-4-ไพพีริไดนิล] ในกลุ่มพันธะเอไมด์เป็นส่วนผสม

(G) วัตถุหรือสารเคมีใดที่พบว่ามีกัญชาเป็นส่วนผสมในปริมาณไม่น้อยกว่า 100 กิโลกรัม หรือ

(H) เมทแอมเฟตามีน เกล็ดของเมทแอมเฟตามีน โม่เลกุลของเมทแอมเฟตามีน และเกล็ดของโม่เลกุลของเมทแอมเฟตามีน ปริมาณไม่น้อยกว่า 5 กรัม หรือปริมาณไม่น้อยกว่า 50 กรัม เฉพาะกรณีของวัตถุหรือสารเคมีใดที่พบว่ามีเมทแอมเฟตามีน เกล็ดของเมทแอมเฟตามีน โม่เลกุลของเมทแอมเฟตามีน และเกล็ดของโม่เลกุลของเมทแอมเฟตามีนเป็นส่วนผสม

บุคคลใดกระทำความผิดดังกล่าวจะถูกตัดสินจำคุกไม่ต่ำกว่า 5 ปี แต่ไม่เกิน 40 ปี และหากมีความตายเกิดขึ้นหรือทุพพลภาพอันเนื่องมาจากการเสพยาเสพติดดังกล่าว บุคคลนั้นจะถูกตัดสินจำคุกไม่ต่ำกว่า 20 ปี และไม่เกินอัตราโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือปรับไม่เกินอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้ตามหัวข้อที่ 18 หรือ 5,000,000 ดอลลาร์ หากจำเลยมีเพียงคนเดียว หรือปรับเป็นเงิน 25,000,000 ดอลลาร์ หากจำเลยมีมากกว่าหนึ่งคน หรือทั้งจำทั้งปรับ หากผู้ใดกระทำความผิด ภายหลังจากที่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดในความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด บุคคลนั้นจะมีโทษจำคุกไม่ต่ำกว่า 10 ปี และไม่เกินอัตราโทษจำคุกตลอดชีวิต และหากมีความตายเกิดขึ้นหรือทุพพลภาพอันเนื่องมาจากการเสพยาเสพติดดังกล่าว บุคคลนั้นจะถูกตัดสินจำคุกตลอดชีวิต หรือปรับไม่เกินสองเท่าตามที่กฎหมายกำหนดไว้ในหัวข้อที่ 18 หรือ 8,000,000 ดอลลาร์ หากจำเลยมีเพียงคนเดียว หรือปรับเป็นเงิน 50,000,000 ดอลลาร์ หากจำเลยมีมากกว่าหนึ่งคน หรือทั้งจำทั้งปรับ อย่างไรก็ตาม มาตรา 3583 ของหัวข้อที่ 18 บทลงโทษใดๆ ตามวรรคนี้ เมื่อไม่ปรากฏว่าเคยต้องโทษมาก่อนจะได้รับการปล่อยตัว (โดยอยู่ภายใต้การควบคุมดูแล) อย่างน้อย 4 ปี ของโทษจำคุกที่ได้รับ และหากเคยต้องโทษมาก่อนจะได้รับการปล่อยตัว (โดยอยู่ภายใต้การควบคุมดูแล) อย่างน้อย 8 ปี ของโทษจำคุกที่ได้รับ ทั้งนี้ ตามบทบัญญัติของกฎหมาย ศาลจะไม่สามารถเปลี่ยนแปลงบทลงโทษตามวรรคย่อยนี้ให้เป็นการควบคุมความประพฤติหรือรอลงอาญาได้ และไม่มีผู้ใดที่กระทำความผิดตามบทย่อยนี้จะถูกปล่อยตัวแบบมีเงื่อนไขในระหว่างต้องโทษจำคุกตามมาตรานี้ได้

(3) ในกรณีของการกระทำความผิดตามมาตรา 960 (a) ร่วมกับสารควบคุมตามบัญชีที่ 1 หรือบัญชีที่ 2 กรดแกมมาไฮดร็อกซีบิวทีริก (gamma hydroxybutyric acid) (รวมทั้งบัญชีผลิตภัณฑ์ยาที่ได้รับการอนุมัติภายหลังตามมาตรา 3(a)(1)(B) ของพระราชบัญญัติยาประเภทที่ใช้ก่ออาชญากรรมทางเพศ พ.ศ. 2543 ต่อดี Hillory J. Farias และ Samantha Reid) หรือฟลูโนไตรเซปแอม (flunitrazepam) บุคคลใดกระทำความผิดดังกล่าว ยกเว้นรายการตามที่กำหนดไว้ในวรรคย่อย (1), (2) และ (4) บุคคลดังกล่าวจะถูกตัดสินจำคุกไม่เกิน 20 ปี และหากมีความตายเกิดขึ้นหรือทุพพลภาพ อันเนื่องมาจากการเสพยาเสพติดดังกล่าว บุคคลนั้นจะถูกตัดสินจำคุกไม่น้อยกว่า 20 ปี และไม่เกินอัตราโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือปรับไม่เกินอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้ตามหัวข้อที่ 18 หรือ 1,000,000 ดอลลาร์ หากจำเลยมีเพียงคนเดียว หรือปรับเป็นเงิน 5,000,000 ดอลลาร์ หากจำเลยมีมากกว่าหนึ่งคน หรือทั้งจำ

ทั้งปรับ หากผู้ใดกระทำความผิดภายหลังจากที่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดในความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับ ยาเสพติด บุคคลนั้นจะมีโทษจำคุกไม่น้อยกว่า 30 ปี และหากมีความตายเกิดขึ้นหรือทุพพลภาพอันเนื่องมาจากการเสพยาเสพติดดังกล่าว บุคคลนั้นจะถูกตัดสินจำคุกตลอดชีวิต หรือปรับไม่เกินสองเท่าตามที่กฎหมายกำหนดไว้ในหัวข้อที่ 18 หรือ 2,000,000 ดอลลาร์ หากจำเลยมีเพียงคนเดียว หรือปรับเป็นเงิน 10,000,000 ดอลลาร์ หากจำเลยมีมากกว่าหนึ่งคน หรือทั้งจำทั้งปรับ อย่างไรก็ตาม มาตรา 3583 ของหัวข้อที่ 18 บทลงโทษใดๆ ตามวรรคนี้ เมื่อไม่ปรากฏว่าเคยต้องโทษมาก่อนจะได้รับการปล่อยตัว (โดยอยู่ภายใต้การควบคุมดูแล) อย่างน้อย 3 ปีของโทษจำคุกที่ได้รับ และหากเคยต้องโทษมาก่อนจะได้รับการปล่อยตัว (โดยอยู่ภายใต้การควบคุมดูแล) อย่างน้อย 6 ปีของโทษจำคุกที่ได้รับ ทั้งนี้ ตามบทบัญญัติของกฎหมาย ศาลจะไม่สามารถเปลี่ยนแปลงบทลงโทษตามวรรคนี้ให้เป็นการควบคุมความประพฤติหรือรอลงอาญาต่อความผิดตามบทบัญญัติในวรรคนี้ซึ่งกำหนดโทษจำคุกโดยเด็ดขาดหากถึงแก่ความตายหรือทุพพลภาพ

(4) ในกรณีของการกระทำความผิดตามมาตรา 960(a) ซึ่งเกี่ยวกับกัญชา ไม่เกิน 50 กิโลกรัม เว้นแต่ต้นกัญชา จำนวน 100 ต้นขึ้นไปโดยไม่คำนึงน้ำหนัก กัญชาอัดแท่ง ไม่เกิน 10 กิโลกรัม หรือน้ำมันสกัดจากกัญชา ไม่เกิน 1 กิโลกรัม บุคคลใดกระทำความผิดดังกล่าวจะมีโทษตามมาตรา 841(b)(1)(D)

(5) ในกรณีการกระทำความผิดตามมาตรา 960 (a) เกี่ยวกับสารควบคุมตาม บัญชีที่ 3 บุคคลนั้นจะต้องรับโทษตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 841 (b)(1)

(6) ในกรณีการกระทำความผิดตามมาตรา 960 (a) เกี่ยวกับสารควบคุมตาม บัญชีที่ 4 บุคคลนั้นจะต้องรับโทษตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 841 (b)(2)

(7) ในกรณีการกระทำความผิดตามมาตรา 960 (a) เกี่ยวกับสารควบคุมตาม บัญชีที่ 5 บุคคลนั้นจะต้องรับโทษตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 841 (b)(3)

มาตรา 960 (d) ได้กำหนดบทลงโทษสำหรับการนำเข้าหรือส่งออกไว้ กล่าวคือ ผู้ใดโดยรู้อยู่แล้วหรือโดยเจตนา

(1) นำเข้าหรือส่งออกสารเคมีตามบัญชีรายชื่อ สำหรับผลิตเป็นสารควบคุม เพื่อใช้กระทำความผิดกฎหมายตาม Subchapter II นี้ หรือ Subchapter I ของ Chapter 13

(2) ส่งเอกสารเคมีตามบัญชีรายชื่อโดยฝ่าฝืนกฎหมายของประเทศที่มีการส่งออก หรือเป็นตัวแทนหรือผู้ขายในการทำธุรกรรมระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับสารเคมีตามบัญชีรายชื่อ หากธุรกรรมดังกล่าวฝ่าฝืนกฎหมายของประเทศที่มีการส่งออกสารเคมีนั้น

(3) นำเข้าหรือส่งออกสารเคมีในบัญชีรายชื่อ โดยรู้หรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ารู้ว่าสารเคมีดังกล่าวจะถูกนำไปใช้ในการผลิตสารที่ต้องมีการควบคุม ซึ่งฝ่าฝืนบทบัญญัติของ Subchapter II นี้ หรือ Subchapter I ของ Chapter 13

(4) ส่งเอกสารเคมีตามบัญชีรายชื่อ หรือเป็นตัวแทนหรือผู้ขายในการทำธุรกรรมระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับสารเคมีตามบัญชีรายชื่อ โดยรู้หรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ารู้ว่าสารเคมีดังกล่าวจะถูกนำไปใช้ในการผลิตสารที่ต้องมีการควบคุม ซึ่งฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งกฎหมายของประเทศที่มีการส่งออกสารเคมีนั้น

(5) นำเข้าหรือส่งออกสารเคมีในบัญชีรายชื่อ โดยเจตนาหลบเลี่ยงการรายงานหรือการจดบันทึกตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 971 ซึ่งเป็นการยื่นเอกสารเท็จต่อพนักงานอัยการว่าเป็นการนำเข้าหรือการส่งออกที่ได้รับการยกเว้นเนื่องจากมีการแจ้งก่อน 15 วัน ตามที่กำหนดไว้ในย่อหน้า (2) และ (3) ของมาตรา 971 (f) โดยการระบุประเทศปลายทางที่จะนำเข้าหรือส่งออกสารเคมีดังกล่าวเป็นเท็จ หรือระบุชนิดของสารเคมีตามบัญชีรายชื่อที่นำเข้าหรือส่งออกเป็นเท็จ

(6) นำเข้าสารเคมีตามบัญชีรายชื่อผิดกฎหมายตามมาตรา 952 นำเข้าหรือส่งออกสารเคมีที่เป็นความผิดตามมาตรา 957 หรือ 971 หรือส่งมอบสารเคมีที่เป็นความผิดตามมาตรา 971 (d) หรือ

(7) ผลิต ครอบครอง โดยเจตนาในการแจกจ่าย หรือแจกจ่ายสารเคมีตามบัญชีรายชื่อผิดกฎหมายตามมาตรา 959

ต้องได้รับโทษปรับ ตามหัวข้อที่ 18 หรือจำคุกไม่เกิน 20 ปี สำหรับการกระทำความผิดตามย่อหน้า (1) หรือ (3) เกี่ยวกับสารเคมีตามบัญชีที่ 1 หรือจำคุกไม่เกิน 10 ปี สำหรับการกระทำความผิดอื่นๆ ตามอนุมาตรานี้ นอกเหนือจากกระทำความผิดตามย่อหน้า (1) หรือ (3) เกี่ยวกับสารเคมีตามบัญชีที่ 1 หรือทั้งจำทั้งปรับ

การลงโทษปรับในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามที่บัญญัติไว้ใน U.S. Code หัวข้อที่ 21 นั้น หลายมาตราได้กำหนดให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษปรับตามที่กำหนดไว้ใน U.S. Code Title 18 (หัวข้อที่ 18) Part II Chapter 227 Subchapter C ซึ่งเป็นหลักทั่วไปเกี่ยวกับโทษปรับโดยศาลสามารถกำหนดโทษปรับได้ ดังนี้

1. ทรัพย์สินบุคคล⁶⁵

บุคคลซึ่งถูกตัดสินว่ากระทำความผิดอาจถูกศาลลงโทษให้ชำระค่าปรับได้ไม่เกินจำนวนดังต่อไปนี้

- (1) ไม่เกินจำนวนที่ระบุไว้ในกฎหมายสำหรับความผิดนั้น
- (2) ไม่เกินจำนวนที่กำหนดไว้สำหรับการปรับแบบทางเลือก หมายถึง ทรัพย์สินหากจำเลยได้รับประโยชน์ทางการเงินจากการกระทำความผิด หรือหากความผิดนั้นก่อให้เกิดความเสียหายประโยชน์ทางการเงินต่อบุคคลใด ที่มีใช้จำเลย จำเลยอาจถูกปรับไม่เกินกว่าสองเท่าของจำนวนเงินที่ได้รับ หรือสองเท่าของจำนวนเงินที่ต้องสูญเสียไป
- (3) กรณีความผิดอาญาโทษรุนแรงมาก (felony) ไม่เกิน 250,000 ดอลลาร์
- (4) กรณีความผิดอาญาโทษรุนแรงปานกลาง (misdemeanor) ที่ก่อให้เกิดการเสียชีวิตไม่เกิน 100,000 ดอลลาร์
- (5) กรณีความผิด misdemeanor Class A ที่ไม่ก่อให้เกิดการเสียชีวิตไม่เกินกว่า 100,000 ดอลลาร์
- (6) กรณีความผิด misdemeanor Class B หรือ C ที่ไม่ก่อให้เกิดการเสียชีวิต ไม่เกิน 5,000 ดอลลาร์
- (7) กรณีความผิดอันเกิดจากการละเมิด ไม่เกินกว่า 5,000 ดอลลาร์

2. ทรัพย์สินองค์กร⁶⁶

องค์กรซึ่งถูกตัดสินว่าได้กระทำความผิด อาจถูกศาลลงโทษให้ชำระค่าปรับไม่เกินจำนวนดังต่อไปนี้

- (1) ไม่เกินจำนวนที่ระบุไว้ในกฎหมายสำหรับความผิดนั้น
- (2) ไม่เกินจำนวนที่กำหนดไว้สำหรับการปรับแบบทางเลือก

⁶⁵ U.S. Code Title 18 Section 3571 (b)

⁶⁶ U.S. Code Title 18 Section 3571 (c)

- (3) กรณีความผิดอาญาโทษรุนแรงมาก (felony) ไม่เกินกว่า 500,000 ดอลลาร์
- (4) กรณีความผิดอาญาโทษรุนแรงปานกลาง (misdemeanor) ที่ก่อให้เกิดการเสียชีวิตไม่เกิน 500,000 ดอลลาร์
- (5) กรณีความผิด misdemeanor Class B หรือ C ที่ไม่ก่อให้เกิดการเสียชีวิตไม่เกินกว่า 200,000 ดอลลาร์
- (6) กรณีความผิด misdemeanor Class B หรือ C ที่ไม่ก่อให้เกิดการเสียชีวิตไม่เกินกว่า 10,000 ดอลลาร์
- (7) กรณีความผิดอันเกิดจากการละเมิด ไม่เกินกว่า 10,000 ดอลลาร์

การลงโทษปรับดังกล่าว หากกฎหมายที่กำหนดความผิดมิได้กำหนดอัตราค่าปรับไว้ หรือกำหนดอัตราค่าปรับไว้ต่ำกว่าบทบัญญัติตามกฎหมายนี้ ก็ให้ศาลบังคับชำระค่าปรับได้ไม่เกินจำนวนที่กำหนดไว้ในกฎหมายนั้น⁶⁷

ทั้งนี้ ศาลอาจมีคำพิพากษาให้ชำระค่าปรับเพิ่มเติมจากคำพิพากษาลงโทษอย่างอื่นได้ทุกกรณี และศาลอาจออกคำสั่งเพิ่มเติมจากคำพิพากษาเดิม เพื่อใช้บังคับแก่ผู้กระทำความผิด ทั้งกรณีผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลและองค์กร⁶⁸ โดยกฎหมายให้อำนาจศาลในการออกคำสั่ง ดังต่อไปนี้

1. คำสั่งริบทรัพย์สินทางอาญา (order of criminal forfeiture)⁶⁹ เป็นคำสั่งที่ศาลออกมาใช้บังคับกับผู้กระทำความผิดตาม The Comprehensive Drug Abuse Prevention and control of 1970 โดยศาลออกคำสั่ง เพิ่มเติมให้ริบทรัพย์สินของจำเลยและให้ตกเป็นของแผ่นดินโดยการริบทรัพย์สินนั้นจะออกคำสั่งริบทรัพย์สินได้ก็ต่อเมื่อมีคำพิพากษาว่าจำเลยได้กระทำความผิดแล้ว

2. คำสั่งแจ้งแก่ผู้เสียหาย (order of notice to victims)⁷⁰ ในการออกคำพิพากษาลงโทษจำเลย ซึ่งได้กระทำความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงหรือการกระทำโดยเจตนาฉ้อฉลอื่นๆ นอกจากการกำหนดโทษโดยทั่วไปแล้ว ศาลอาจออกคำสั่งเพิ่มเติมให้จำเลยได้แจ้งคำพิพากษาดังกล่าวพร้อมเหตุผลและอธิบายวิธีการกระทำความผิดแก่ผู้เสียหายและประชาชนทั่วไปได้ทราบ สำหรับวิธีการแจ้งนั้นอาจกระทำได้โดยทางไปรษณีย์ การโฆษณาในพื้นที่ที่ศาลกำหนด หรือผ่านสื่อโฆษณาตามที่ศาล

⁶⁷ U.S. Code Title 18 Section 3571 (e)

⁶⁸ U.S. Code Title 18 Section 3551 (c)

⁶⁹ U.S. Code Title 18 Section 3554

⁷⁰ U.S. Code Title 18 Section 3555

กำหนด หรือวิธีการอื่นใดที่เหมาะสมในการพิจารณาตัดสินว่าจะกำหนดให้จำเลยต้องส่งการแจ้งดังกล่าวหรือไม่ ศาลจะต้องพิจารณาถึงปัจจัยต่างๆ ประกอบ อาทิเช่น สภาพแวดล้อมและพฤติการณ์ของอาชญากรรม ประวัติของจำเลย วัตถุประสงค์ของการลงโทษ ความเสียหายที่เกิดขึ้น การเยียวยาความเสียหาย รวมถึงนโยบายทางอาญา เป็นต้น โดยศาลจะเป็นผู้กำหนดให้จำเลยเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการแจ้ง แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกิน 20,000 ดอลลาร์

3. คำสั่งให้คืนทรัพย์สิน (order of restitution)⁷¹ นอกจากการออกคำพิพากษาให้ลงโทษจำเลยแล้ว ศาลอาจออกคำสั่งให้จำเลยคืนทรัพย์สินให้แก่ผู้เสียหายด้วยก็ได้ ตามกระบวนการที่กฎหมายบัญญัติ

คำพิพากษาให้ลงโทษปรับถือว่าเป็นที่สุด⁷² โดยจำเลยผู้ต้องโทษจะต้องชำระค่าปรับภายในกำหนด 30 วันนับจากวันที่มีคำพิพากษาศาล⁷³ สำหรับวิธีการชำระค่าปรับนั้นมีหลักทั่วไป ดังนี้⁷⁴

1) ผู้ที่ถูกลงโทษให้ชำระค่าปรับหรือโทษทางการเงินอื่น รวมทั้งการชดใช้ความเสียหาย จะต้องชำระแก่ศาลในทันที เว้นแต่เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลอาจกำหนดวันชำระหรือกำหนดให้ผ่อนชำระค่าปรับเป็นงวดได้ โดยหากศาลกำหนดให้ผ่อนชำระเป็นงวด จำนวนเงินในแต่ละงวดทุกเดือนจะต้องเท่ากัน ตามระยะเวลาที่ศาลกำหนด เว้นแต่ศาลจะกำหนดเป็นอย่างอื่น

2) ในกรณีมีคำสั่งให้คืนทรัพย์สิน (order of restitution) หากศาลได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งอนุญาตให้กระทำการอื่นก่อนการคืนทรัพย์สินโดยทันที ระยะเวลาในการคืนทรัพย์สินจะต้องถูกกำหนดโดยศาล แต่ต้องเป็นระยะเวลาที่สั้นที่สุดที่การคืนทรัพย์สินทั้งหมดสามารถกระทำได้อย่างสมเหตุสมผล

3) กรณีการผ่อนชำระค่าปรับเป็นงวดนั้น จะต้องมิใช่ข้อกำหนดให้จำเลยมีหน้าที่ต้องแจ้งให้ศาลทราบถึงเปลี่ยนแปลงของสถานะทางการเงินของตน ซึ่งหากศาลได้รับการแจ้งดังกล่าวเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลอาจปรับเปลี่ยนตารางการผ่อนชำระค่าปรับ หรืออาจกำหนดให้ชำระค่าปรับเต็มจำนวนโดยทันทีก็ได้ ทั้งนี้ตามศาลเห็นสมควร

⁷¹ U.S. Code Title 18 Section 3556

⁷² U.S. Code Title 18 Section 3572 (c)

⁷³ U.S. Code Title 18 Section 3752 (h)

⁷⁴ U.S. Code Title 18 Section 3752 (d)

ในกรณีที่จำเลยไม่อาจชำระค่าปรับได้หลังจากที่ได้ใช้ความพยายามอย่างเต็มที่แล้ว โดยศาลอาจกระทำการยกหนี้ให้ทั้งหมดหรือแต่บางส่วนของค่าปรับที่ยังมิได้ชำระต่อศาล รวมทั้ง ดอกเบี้ยและเบี้ยปรับ หรือเลื่อนการชำระค่าปรับออกไป หรือขยายเวลาจากที่กำหนดหรือจากตาราง การผ่อนชำระที่ศาลกำหนดไว้ที่แรก⁷⁵ แต่ถ้าจำเลยมีเจตนาไม่ชำระค่าปรับ ศาลจะมีคำสั่งให้ชำระ ค่าปรับเพิ่มเติมโดยกำหนดค่าปรับได้ไม่เกินสองเท่าของจำนวนค่าปรับที่ยังคงค้างชำระอยู่ หรือไม่เกิน 10,000 ดอลลาร์ หรือศาลอาจลงโทษจำคุกจำเลย แต่ทั้งนี้ไม่เกิน 1 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ⁷⁶

นอกจากโทษปรับแล้ว ประเทศสหรัฐอเมริกายังมีมาตรการทำงานบริการสังคม (community service) แทนการลงโทษปรับซึ่งเป็นทางเลือกแทนการลงโทษปรับในกฎหมาย ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติควบคุมอาชญากรรม (Comprehensive Crime Control Act of 1984) สารสำคัญของกฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดให้ศาลมีอำนาจกำหนด เงื่อนไขการทำงานบริการสังคมได้ นอกจากนี้ ยังกำหนดให้การทำงานบริการสังคมเป็นทางเลือกแทน การลงโทษปรับไว้ด้วย ศาลมีอำนาจสั่งเงื่อนไขให้ผู้ถูกคุมประพฤติทำงานบริการสังคมแทนการลงโทษ จำคุกได้และรูปแบบการทำงานบริการสังคมยังได้ถูกพัฒนาให้ใช้แทนโทษปรับได้ด้วย ซึ่งกำหนดไว้ใน บทบัญญัติหัวข้อที่ 18 มาตรา 3563 (a) (2) โดยกำหนดให้ศาลสามารถกำหนดเงื่อนไขคุมประพฤติ อย่างน้อยหนึ่งในสามดังต่อไปนี้ คือ ชำระค่าปรับ (Fine) การทำงานทดแทนความผิด (Restitution) หรือการทำงานบริการสังคม (Community Service) แต่อย่างไรก็ตาม ที่ศาลจะมีคำสั่งอย่างหนึ่ง อย่างใดนั้นต้องอยู่ในดุลยพินิจของศาลที่กำหนดเงื่อนไข โดยพิจารณาจากความเหมาะสมของผู้กระทำ ความผิดเป็นกรณีๆไป

โดยสามารถสรุปอัตราโทษในคดีอาชญากรรมของประเทศสหรัฐอเมริกาได้ ดังนี้

⁷⁵ U.S. Code Title 18 Section 3573

⁷⁶ U.S. Code Title 18 Section 3615

ตารางที่ 3 ฐานความผิดและโทษในคดียาเสพติดของประเทศสหรัฐอเมริกา ตามบัญชี I-V (ยกเว้นกัญชา)				
บัญชี	สาร/ปริมาณ	โทษ	สาร/ปริมาณ	โทษ
II	Cocaine 500-4,999 กรัม	ทำความผิดครั้งแรก จำคุกไม่น้อยกว่า	Cocaine 5 กิโลกรัมหรือมากกว่า	ทำความผิดครั้งแรก จำคุกไม่น้อยกว่า
II	Cocaine Base 28-279 กรัม	5ปี แต่ไม่เกิน 40 ปี หากมีความตายเกิดขึ้น	Cocaine Base 280 กรัมหรือมากกว่า	10ปี แต่ไม่เกินอัตรา โทษจำคุกตลอดชีวิต
IV	Fentanyl 40-399 กรัม	หรือทุพพลภาพ จำคุกไม่น้อยกว่า	Fentanyl 400 กรัมหรือมากกว่า	หากมีความตายเกิดขึ้น หรือทุพพลภาพ
I	Fentanyl Analogue 10-99 กรัม	20 ปี หรือ จำคุกตลอดชีวิต	Fentanyl Analogue 100 กรัมหรือมากกว่า	จำคุกไม่น้อยกว่า 20 ปี หรือ
I	Heroin 100-999 กรัม	ปรับไม่เกิน \$5 ล้าน สำหรับจำเลย	Heroin 1กิโลกรัมหรือมากกว่า	จำคุกตลอดชีวิต ปรับไม่เกิน \$10 ล้าน
I	LSD 1-9 กรัม	คนเดียว หรือ \$25 ล้าน สำหรับ	LSD 10 กรัมหรือมากกว่า	สำหรับจำเลย คนเดียว หรือ
II	Methamphetamine 5-49 กรัม (บริสุทธิ์) หรือ 50-499 กรัม	จำเลยหลายคน ทำความผิดครั้งที่สอง จำคุกไม่น้อยกว่า 10ปี แต่ไม่เกิน	Methamphetamine 50 กรัมหรือมากกว่า (บริสุทธิ์) หรือ 500 กรัมหรือมากกว่า	\$50 ล้าน สำหรับ จำเลยหลายคน ทำความผิดครั้งที่สอง จำคุกไม่น้อยกว่า
II	PCP 10-99 กรัม (บริสุทธิ์) หรือ 100-999 กรัม	อัตราโทษ จำคุกตลอดชีวิต หากมีความตายเกิดขึ้น หรือทุพพลภาพ จำคุกตลอดชีวิต ปรับไม่เกิน \$8 ล้าน สำหรับจำเลย คนเดียว หรือ \$50 ล้าน สำหรับ จำเลยหลายคน	PCP 100 กรัมหรือมากกว่า (บริสุทธิ์) หรือ 1กิโลกรัมหรือมากกว่า	20ปี แต่ไม่เกินอัตรา โทษจำคุกตลอดชีวิต หากมีความตายเกิดขึ้น หรือทุพพลภาพ จำคุกตลอดชีวิต ปรับไม่เกิน \$20 ล้าน สำหรับ จำเลยคนเดียว หรือ \$75 ล้าน สำหรับ จำเลยหลายคน

ตารางที่ 3 ฐานความผิดและโทษในคดียาเสพติดของประเทศสหรัฐอเมริกา ตามบัญชี I-V (ยกเว้นกัญชา)				
บัญชี	สาร/ปริมาณ	โทษ	สาร/ปริมาณ	โทษ
				ทำความผิดมากกว่านั้น จำคุกตลอดชีวิต ปรับไม่เกิน \$20 ล้าน สำหรับจำเลยคนเดียว หรือ \$75 ล้าน สำหรับจำเลยหลายคน
	สาร/ปริมาณ	โทษ		
	จำนวนใดๆของสารอื่นๆ ตามบัญชี I และ II	ทำความผิดครั้งแรก จำคุกไม่เกิน 20 ปี หากมีความตายเกิดขึ้น หรือทุพพลภาพ จำคุกไม่น้อยกว่า 20 ปี หรือจำคุกตลอดชีวิต ปรับ \$1 ล้าน สำหรับจำเลยคนเดียว หรือปรับ \$5 ล้าน สำหรับจำเลยหลายคน		
	ผลิตภัณฑ์ยาใดๆที่มีส่วนประกอบของ Gamma Hydroxybutyric Acid	ทำความผิดครั้งที่สอง จำคุกไม่เกิน 30 ปี หากมีความตายเกิดขึ้น หรือทุพพลภาพ จำคุกตลอดชีวิต ปรับ \$2 ล้าน สำหรับจำเลยคนเดียว หรือ \$10 ล้าน สำหรับจำเลยหลายคน		
	Flunitrazepam (บัญชี IV) 1 กรัม			
	จำนวนใดๆของยาเสพติดอื่นตามบัญชี III	ทำความผิดครั้งแรก จำคุกไม่เกิน 10 ปี หากมีความตายเกิดขึ้น หรือทุพพลภาพ จำคุกไม่เกิน 15 ปี ปรับไม่เกิน \$500,000 สำหรับจำเลยคนเดียว หรือ \$2.5 ล้าน สำหรับจำเลยหลายคน ทำความผิดครั้งที่สอง จำคุกไม่เกิน 20 ปี หากมีความตายเกิดขึ้น หรือทุพพลภาพ จำคุกไม่เกิน 30 ปี ปรับไม่เกิน \$1 ล้าน สำหรับจำเลยคนเดียว หรือ \$5 ล้าน สำหรับจำเลยหลายคน		
	จำนวนใดๆของยาเสพติดอื่นทั้งหมดตามบัญชี IV (Flunitrazepam มากกว่า 1 กรัม)	ทำความผิดครั้งแรก จำคุกไม่เกิน 5 ปี ปรับไม่เกิน \$250,000 สำหรับจำเลยคนเดียว หรือ \$1 ล้าน สำหรับจำเลยหลายคน ทำความผิดครั้งที่สอง จำคุกไม่เกิน 10 ปี ปรับไม่เกิน \$500,000 สำหรับจำเลยคนเดียว หรือ \$2 ล้าน สำหรับจำเลยหลายคน		
	จำนวนใดๆของยาเสพติดอื่นทั้งหมดตามบัญชี V	ทำความผิดครั้งแรก จำคุกไม่เกิน 1 ปี ปรับไม่เกิน \$100,000 สำหรับจำเลยคนเดียว หรือ \$250,000 สำหรับจำเลยหลายคน ทำความผิดครั้งที่สอง: จำคุกไม่เกิน 4 ปี ปรับไม่เกิน \$200,000 สำหรับจำเลยคนเดียว หรือ \$500,000 สำหรับจำเลยหลายคน		

3.2.1.2 ประเทศอังกฤษ

ในประเทศอังกฤษก่อนปี ค.ศ. 1970 (พ.ศ. 2513) ได้มีนโยบายเกี่ยวกับยาเสพติดอยู่บ้างแล้ว แต่รัฐบาลก็ได้เพิ่มมาตรการในการควบคุมการใช้สารที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทด้วยการตรากฎหมายว่าด้วยการใช้ยาในทางที่ผิด ค.ศ. 1971 (Misuse of Drugs Act 1971) หรือที่เรียกกันโดยย่อว่า เอ็มดีเอ (MDA) เหตุผลอย่างเป็นทางการของการตรา Misuse of Drugs Act 1971 (MDA) มีอยู่ด้วยกันสองประการ คือ ประการแรก เพื่อให้ประเทศอังกฤษสามารถปฏิบัติตามพันธกรณีของสนธิสัญญาระหว่างประเทศหลายสนธิสัญญาที่ได้ให้สัตยาบันไว้ เช่น อนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติด ค.ศ. 1961 (Single Convention on Narcotic Drugs, 1961) และอนุสัญญาว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์และต่อจิตประสาท ค.ศ. 1971 (Convention on Psychotropic Substances, 1971) ประการที่สอง เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของความพยายามของรัฐบาลที่จะพัฒนายุทธศาสตร์ยาเสพติดระดับชาติที่ครอบคลุมอย่างกว้างขวาง เพื่อแก้ไขปัญหาการเสพยาและการติดยาเสพติดที่แพร่หลายมากขึ้นและฝังรากลึกอยู่ในสังคมอังกฤษ โดยแท้จริงแล้ว Misuse of Drugs Act 1971 (MDA) ถือเป็นรากฐานในการพัฒนานโยบายยาเสพติดของประเทศอังกฤษในตอนปลายศตวรรษที่ 20 และต้นศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นกฎหมายหลักเกี่ยวกับยาผิดกฎหมาย โดยเทียบเท่ากับพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ของไทย ภายใต้ SCHEDULE 2 ของ Misuse of Drugs Act 1971 (MDA) ได้จำแนกประเภทยาควบคุม (Controlled Drugs) ไว้จำนวน 3 ประเภท โดยจำแนกตามระดับอันตรายของยาเสพติด ซึ่งแต่ละประเภทมีโทษแตกต่างกันหากนำมาใช้ในลักษณะต้องห้ามตามกฎหมาย ดังนี้⁷⁷

ยาประเภท A (Class A Drugs)⁷⁸ ยาประเภทนี้เป็นยาอันตรายมาก ซึ่งบดทลงโทษหนักกว่ายาประเภทอื่น ยาประเภทนี้ประกอบด้วย เฮโรอีน, มอร์ฟิน, สารเสพติดคล้ายมอร์ฟิน ช่วยระงับปวดได้, โคเคน, ฝิ่น, และสารก่อประสาทหลอน เช่น ยาอี (Ecstasy) และแอลเอสดี (LSD: lysergic acid diethylamide) นอกจากนี้ก็ยังมีรวมถึง กัญชาซึ่งมีลักษณะเป็นของเหลว (น้ำมันกัญชา), แคนนาบินอยด์และ cannabinol derivatives และยาประเภท B ที่ทำเพื่อฉีด

⁷⁷ ศักดิ์ชัย เลิศพานิชพันธุ์, รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษากฎหมายยาเสพติดในต่างประเทศ: ศึกษาเฉพาะกรณีประเทศญี่ปุ่น ฝรั่งเศส สวิตเซอร์แลนด์ เยอรมัน โปรตุเกส อังกฤษ และสหรัฐอเมริกา เสนอสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม (2556), หน้า 132-136.

⁷⁸ Misuse of Drugs Act 1971 SCHEDULE 2 Part I

ยาประเภท B (Class B Drugs)⁷⁹ ยาประเภทนี้ประกอบด้วย กัญชา, ยางกัญชา, โคเดอีน (codeine), สารสังเคราะห์ที่มีฤทธิ์กระตุ้นแรง (oral amphetamines) และ sedatives (barbiturates)

ยาประเภท C (Class C Drugs)⁸⁰ ยาประเภทนี้เป็นยาอันตรายน้อยที่สุด ได้แก่ tranquilizers, สารสังเคราะห์ที่มีฤทธิ์กระตุ้นน้อยบางชนิด และ mild opioid analgesics

สำหรับความผิดเกี่ยวกับการนำยาทั้ง 3 ประเภทมาใช้ในลักษณะที่ต้องห้ามนั้นมี บทกำหนดความผิดและบทลงโทษ ดังนี้⁸¹

ตารางที่ 4 ฐานความผิดและโทษในคดียาเสพติดของประเทศอังกฤษ						
มาตรา	องค์ประกอบความผิด	รูปแบบการดำเนินคดี	บทลงโทษ			
			ยาประเภท A	ยาประเภท B	ยาประเภท C	ทั่วไป
มาตรา 4(2)	ภายใต้บังคับมาตรา 28 ผู้ใดผลิตยาควบคุมโดยฝ่าฝืนมาตรา 4(1) หรือมีส่วนเกี่ยวข้องในการผลิตยาดังกล่าวของบุคคลอื่นซึ่งฝ่าฝืนมาตรา 4(1) มีความผิด	(a) Summary	จำคุก 12 เดือน หรือปรับ 400 ปอนด์ หรือทั้งจำ ทั้งปรับ	จำคุก 12 เดือน หรือปรับ 400 ปอนด์ หรือทั้งจำ ทั้งปรับ	จำคุก 3 เดือน หรือปรับ 2,500 ปอนด์ หรือทั้งจำ ทั้งปรับ	
		(b) On indictment	จำคุกตลอดชีวิตหรือปรับ หรือทั้งจำ ทั้งปรับ	จำคุก 14 ปี หรือปรับ หรือทั้งจำ ทั้งปรับ	จำคุก 5 ปี หรือปรับ หรือทั้งจำ ทั้งปรับ	

⁷⁹ Misuse of Drugs Act 1971 SCHEDULE 2 Part II

⁸⁰ Misuse of Drugs Act 1971 SCHEDULE 2 Part III

⁸¹ Misuse of Drugs Act 1971 SCHEDULE 4

ตารางที่ 4 ฐานความผิดและโทษในคดียาเสพติดของประเทศอังกฤษ						
มาตรา	องค์ประกอบ ความผิด	รูปแบบการ ดำเนินคดี	บทลงโทษ			
			ยาประเภท A	ยาประเภท B	ยาประเภท C	ทั่วไป
มาตรา 4(3)	ภายใต้บังคับ มาตรา 28 ผู้ใด จัดหา หรือเสนอ จะจัดหา ยาควบคุม ฝ่าฝืนมาตรา 4(1) หรือมีส่วนเกี่ยว ข้องกับการจัดหา ยาดังกล่าวให้ผู้อื่น หรือมีส่วนเกี่ยวข้อง กับการทำให้ผู้อื่น ซึ่งยาดังกล่าวโดย ฝ่าฝืนมาตรา 4(1) มีความผิด	(a) Summary	จำคุก 12 เดือน หรือ ปรับ 400 ปอนด์หรือ ทั้งจำทั้งปรับ	จำคุก 12 เดือน หรือ ปรับ 400 ปอนด์หรือ ทั้งจำทั้งปรับ	จำคุก 3 เดือน หรือ ปรับ 2,500 ปอนด์ หรือทั้งจำ ทั้งปรับ	
		(b) On indictment	จำคุก ตลอดชีวิต หรือปรับ หรือทั้งจำ ทั้งปรับ	จำคุก 14 ปี หรือปรับ หรือทั้งจำ ทั้งปรับ	จำคุก 5 ปี หรือปรับ หรือทั้งจำ ทั้งปรับ	
มาตรา 5(2)	ภายใต้บังคับ มาตรา 28 และ มาตรา 5(4) ผู้ใด มีไว้ในครอบครอง ซึ่งยาควบคุมโดย ฝ่าฝืนมาตรา 5(1) มีความผิด (มาตรา 5 เป็นข้อ จำกัดในการครอบ ครองยาควบคุม)	(a) Summary	จำคุก 12 เดือน หรือปรับ 400 ปอนด์ หรือทั้งจำ ทั้งปรับ	จำคุก 3 เดือน หรือปรับ 2,500 ปอนด์ หรือทั้งจำ ทั้งปรับ	จำคุก 3 เดือน หรือปรับ 1,000 ปอนด์ หรือทั้งจำ ทั้งปรับ	

ตารางที่ 4 ฐานความผิดและโทษในคดีอาญาเสพติดของประเทศอังกฤษ						
มาตรา	องค์ประกอบ ความผิด	รูปแบบการ ดำเนินคดี	บทลงโทษ			
			ยาประเภท A	ยาประเภท B	ยาประเภท C	ทั่วไป
		(b) On indictment	จำคุก 7 ปี หรือปรับ หรือทั้งจำ ทั้งปรับ	จำคุก 5 ปี หรือปรับ หรือทั้งจำ ทั้งปรับ	จำคุก 2 ปี หรือปรับ หรือทั้งจำ ทั้งปรับ	
มาตรา 5(3)	ภายใต้บังคับ มาตรา 28 ผู้ใดมี ไว้ในครอบครอง ซึ่งยาควบคุม ไม่ว่าโดยชอบหรือ โดยมิชอบด้วย กฎหมายเพื่อ จัดหาให้ผู้อื่นซึ่ง ฝ่าฝืนมาตรา 4(1) มีความผิด	(a) Summary	จำคุก 12 เดือน หรือปรับ 400 ปอนด์ หรือทั้งจำ ทั้งปรับ	จำคุก 12 เดือน หรือปรับ 400 ปอนด์ หรือทั้งจำ ทั้งปรับ	จำคุก 3 เดือน หรือปรับ 2,500 ปอนด์ หรือทั้งจำ ทั้งปรับ	
		(b) On indictment	จำคุกตลอด ชีวิต หรือ ปรับ หรือ ทั้งจำทั้งปรับ	จำคุก 14 ปี หรือปรับ หรือทั้งจำ ทั้งปรับ	จำคุก 5 ปี หรือปรับ หรือทั้งจำ ทั้งปรับ	
มาตรา 6(2)	ภายใต้บังคับ มาตรา 28 ผู้ใด เพาะปลูกพืช ประเภทกัญชาอัน เป็นการฝ่าฝืน มาตรา 6 (1) มีความผิด	(a) Summary				จำคุก 12เดือน หรือ ปรับ 400 ปอนด์ หรือ ทั้งจำ ทั้งปรับ

ตารางที่ 4 ฐานความผิดและโทษในคดียาเสพติดของประเทศอังกฤษ						
มาตรา	องค์ประกอบ ความผิด	รูปแบบการ ดำเนินคดี	บทลงโทษ			
			ยาประเภท A	ยาประเภท B	ยาประเภท C	ทั่วไป
		(b) On indictment				จำคุก 14 ปี หรือ ปรับ หรือ ทั้งจำ ทั้งปรับ
มาตรา 8	ผู้ใดครอบครอง เคหสถาน หรือ มีอำนาจจัดการ ดูแลเคหสถาน และอนุญาตหรือ ยินยอมให้มีการ กระทำการใดๆ ตามมาตรา 8(a)-(d) ขึ้นใน เคหสถานของตน มีความผิด (มาตรา 8 เป็น ความผิดฐาน (a) ผลิต พยายาม ผลิตยาควบคุม ตามมาตรา 4 (1),	(a) Summary	จำคุก 12 เดือน หรือ ปรับ 400 ปอนด์ หรือ ทั้งจำทั้งปรับ	จำคุก 12 เดือน หรือ ปรับ 400 ปอนด์ หรือ ทั้งจำทั้งปรับ	จำคุก 3 เดือน หรือปรับ 2,500 ปอนด์ หรือทั้งจำ ทั้งปรับ	
		(b) On indictment	จำคุก 14 ปี หรือปรับ หรือทั้งจำ ทั้งปรับ	จำคุก 14 ปี หรือปรับ หรือทั้งจำ ทั้งปรับ	จำคุก 5 ปี หรือปรับ หรือทั้งจำ ทั้งปรับ	

ตารางที่ 4 ฐานความผิดและโทษในคดียาเสพติดของประเทศอังกฤษ						
มาตรา	องค์ประกอบ ความผิด	รูปแบบการ ดำเนินคดี	บทลงโทษ			
			ยาประเภท A	ยาประเภท B	ยาประเภท C	ทั่วไป
	(b) จัดหา พยายามจัดหา ยาควบคุมตาม มาตรา 4 (1), (c) จัดเตรียมฝิ่น เพื่อเสพ (d) เสพกัญชา/ฝิ่น)					
มาตรา 9	ความผิด เกี่ยวกับฝิ่น	(a) Summary				จำคุก 12 เดือน หรือ ปรับ 400 ปอนด์ หรือ ทั้งจำ ทั้งปรับ
		(b) On indictment				จำคุก 14 ปี หรือปรับ หรือ ทั้งจำ ทั้งปรับ

ตารางที่ 4 ฐานความผิดและโทษในคดียาเสพติดของประเทศอังกฤษ						
มาตรา	องค์ประกอบ ความผิด	รูปแบบการ ดำเนินคดี	บทลงโทษ			
			ยาประเภท A	ยาประเภท B	ยาประเภท C	ทั่วไป
มาตรา 9A	ความผิดเกี่ยวกับการจัดหาวัตถุเพื่อนำมาใช้สำหรับเสพยาควบคุม	Summary				จำคุก 6 เดือน หรือ ปรับ ไม่เกิน 5,000 ปอนด์ ⁸² หรือ ทั้งจำ ทั้งปรับ
มาตรา 11(2)	การฝ่าฝืน มาตรการเพื่อ ความปลอดภัย เกี่ยวกับยาควบคุม	(a) Summary				จำคุก 6 เดือน หรือ ปรับ 400 ปอนด์ หรือ ทั้งจำ ทั้งปรับ

⁸²Level 5 on the standard scale of Criminal Justice Act 1982 Part III

ตารางที่ 4 ฐานความผิดและโทษในคดีอาญาเสพติดของประเทศอังกฤษ						
มาตรา	องค์ประกอบ ความผิด	รูปแบบการ ดำเนินคดี	บทลงโทษ			
			ยาประเภท A	ยาประเภท B	ยาประเภท C	ทั่วไป
		(b) On indictment				จำคุก 2 ปี หรือ ปรับ หรือ ทั้งจำ ทั้งปรับ
มาตรา 12(6)	ผู้ประกอบวิชาชีพ เวชกรรมหรือ เภสัชกรรมใด ฝ่าฝืนคำสั่งที่ เกี่ยวกับการ ครอบครองและ การจัดหายาควบคุม	(a) Summary	จำคุก 12 เดือน หรือปรับ 400 ปอนด์ หรือทั้งจำ ทั้งปรับ	จำคุก 12 เดือน หรือปรับ 400 ปอนด์ หรือทั้งจำ ทั้งปรับ	จำคุก 3 เดือน หรือปรับ 2,500 ปอนด์ หรือทั้งจำ ทั้งปรับ	
		(b) On indictment	จำคุก 14 ปี หรือปรับ หรือทั้งจำ ทั้งปรับ	จำคุก 14 ปี หรือปรับ หรือทั้งจำ ทั้งปรับ	จำคุก 5 ปี หรือปรับ หรือทั้งจำ ทั้งปรับ	
มาตรา 13(3)	การฝ่าฝืนคำสั่ง ของผู้ประกอบ วิชาชีพเวชกรรม ที่เกี่ยวกับการสั่ง จ่ายและการ	(a) Summary	จำคุก 12 เดือน หรือ ปรับ 400 ปอนด์หรือ ทั้งจำทั้งปรับ	จำคุก 12 เดือน หรือ ปรับ 400 ปอนด์หรือ ทั้งจำทั้งปรับ	จำคุก 3 เดือน หรือ ปรับ 2,500 ปอนด์หรือ ทั้งจำทั้งปรับ	

ตารางที่ 4 ฐานความผิดและโทษในคดีอาญาเสพติดของประเทศอังกฤษ						
มาตรา	องค์ประกอบ ความผิด	รูปแบบการ ดำเนินคดี	บทลงโทษ			
			ยาประเภท A	ยาประเภท B	ยาประเภท C	ทั่วไป
	จัดหายาควบคุม (เป็นบทกำหนด โทษในด้านอื่นๆ นอกเหนือจากที่ กำหนดในมาตรา 12)	(b) On indictment	จำคุก 14 ปี หรือปรับ หรือทั้งจำ ทั้งปรับ	จำคุก 14 ปี หรือปรับ หรือทั้งจำ ทั้งปรับ	จำคุก 5 ปี หรือปรับ หรือทั้งจำ ทั้งปรับ	
มาตรา 17(3)	การไม่ให้ข้อมูล เกี่ยวกับการสั่ง จ่ายและการ จัดหายาตามที่ถูก ร้องขอโดยไม่มี เหตุอันควร (มาตรา 17 เป็น ความผิดต่อ ผู้ประกอบการวิชาชีพ เวชกรรม เภสัชกรรม และผู้ประกอบ ธุรกิจในด้านนี้)	Summary				ปรับ ไม่เกิน 1,000 ปอนด์ ⁸³

⁸³Level 3 on the standard scale of Criminal Justice Act 1982 Part III

ตารางที่ 4 ฐานความผิดและโทษในคดียาเสพติดของประเทศอังกฤษ						
มาตรา	องค์ประกอบ ความผิด	รูปแบบการ ดำเนินคดี	บทลงโทษ			
			ยาประเภท A	ยาประเภท B	ยาประเภท C	ทั่วไป
มาตรา 17(4)	การจงใจให้ข้อมูล เกี่ยวกับการสั่ง จ่ายยาและการ จัดหาที่ผิดไป จากความเป็นจริง	(a) Summary				จำคุก 6 เดือน หรือ ปรับ 400 ปอนด์ หรือ ทั้งจำ ทั้งปรับ
		(b) On indictment				จำคุก 2 ปี หรือ ปรับ หรือ ทั้งจำ ทั้งปรับ
มาตรา 18(1)	ความผิดของผู้ที่ กระทำการฝ่าฝืน ข้อบังคับที่ออก ตาม Misuse of Drugs Act 1971 เฉพาะในส่วนที่ นอกเหนือจาก	(a) Summary				จำคุก 6 เดือน หรือ ปรับ 400 ปอนด์ หรือ

ตารางที่ 4 ฐานความผิดและโทษในคดียาเสพติดของประเทศอังกฤษ						
มาตรา	องค์ประกอบ ความผิด	รูปแบบการ ดำเนินคดี	บทลงโทษ			
			ยาประเภท A	ยาประเภท B	ยาประเภท C	ทั่วไป
	ข้อบังคับที่ออก ตามมาตรา 10(2)(h) หรือ (i)					ทั้งจำ ทั้งปรับ
		(b) On indictment				จำคุก 2 ปี หรือ ปรับ หรือ ทั้งจำ ทั้งปรับ
มาตรา 18(2)	ความผิดต่อผู้ที่ กระทำการฝ่าฝืน เงื่อนไขหรือ ข้อกำหนดของ การอนุญาตตาม มาตรา 3 หรือ ฝ่าฝืนการอนุญาต ใดๆ หรือฝ่าฝืน อำนาจตาม ข้อบังคับที่ออก ตาม Misuse of Drugs Act 1971 ทั้งนี้ ไม่รวมถึง การอนุญาตตาม	(a) Summary				จำคุก 6 เดือน หรือ ปรับ 400 ปอนด์ หรือ ทั้งจำ ทั้งปรับ
		(b) On indictment				จำคุก 2 ปี หรือ ปรับ หรือ

ตารางที่ 4 ฐานความผิดและโทษในคดีอาชญากรรมของประเทศอังกฤษ						
มาตรา	องค์ประกอบ ความผิด	รูปแบบการ ดำเนินคดี	บทลงโทษ			
			ยาประเภท A	ยาประเภท B	ยาประเภท C	ทั่วไป
	ข้อบังคับที่ออก ตามความใน มาตรา 10(2)(i)					ทั้งจำ ทั้งปรับ
มาตรา 18(3)	ความผิดต่อผู้ที่มี หน้าที่ต้องให้ ข้อมูลตามกฎหมาย ในฐานะผู้มีส่วน เกี่ยวข้องโดยตรง ผู้ใดมีหน้าที่ต้อง ให้ข้อมูลตามที่ กฎหมายกำหนด แต่จงใจให้ ข้อมูลเท็จ หรือให้ ข้อมูลผิดไปจาก ความจริง โดยอ้าง ความประมาท เลินเล่อ เพื่อให้ หลุดพ้นจาก หน้าที่ตาม กฎหมาย	(a) Summary				จำคุก 6 เดือน หรือ ปรับ 400 ปอนด์ หรือ ทั้งจำ ทั้งปรับ
		(b) On indictment				จำคุก 2 ปี หรือ ปรับ หรือ ทั้งจำ ทั้งปรับ
มาตรา 18(4)	ผู้ใดให้ข้อมูลเท็จ หรือสร้างเอกสาร หลักฐานใดๆ ซึ่ง	(a) Summary				จำคุก 6 เดือน หรือ

ตารางที่ 4 ฐานความผิดและโทษในคดียาเสพติดของประเทศอังกฤษ						
มาตรา	องค์ประกอบ ความผิด	รูปแบบการ ดำเนินคดี	บทลงโทษ			
			ยาประเภท A	ยาประเภท B	ยาประเภท C	ทั่วไป
	เป็นข้อมูลเท็จ เพื่อให้ได้มาซึ่ง ใบอนุญาต หรือ เพื่อให้ได้ต่ออายุ ใบอนุญาต หรือ เพื่อให้ได้รับ อนุญาตใดๆ ตาม กฎหมายนี้หรือ ตามกฎหมายอื่น ทั้งเพื่อตนเองและ เพื่อผู้อื่น	(b) On indictment				ปรับ 400 ปอนด์ หรือ ทั้งจำ ทั้งปรับ
มาตรา 20	ผู้ใดให้ความ ช่วยเหลือหรือ ยุยงให้มีการ กระทำความผิด ขึ้นภายนอก ราชอาณาจักร มีความผิด ตามกฎหมาย ความผิดตาม มาตรานี้ ลงโทษ	(a) Summary				จำคุก 12 เดือน หรือ ปรับ 400 ปอนด์ หรือ ทั้งจำ ทั้งปรับ

ตารางที่ 4 ฐานความผิดและโทษในคดียาเสพติดของประเทศอังกฤษ						
มาตรา	องค์ประกอบ ความผิด	รูปแบบการ ดำเนินคดี	บทลงโทษ			
			ยาประเภท A	ยาประเภท B	ยาประเภท C	ทั่วไป
	แก่ผู้ที่ให้ความ ช่วยเหลือให้มีการ กระทำความผิด ภายในประเทศ หรือยุยงให้มีการ กระทำภายนอก ประเทศซึ่ง ประเทศนั้นถือ เป็นความผิด	(b) On indictment				จำคุก 14 ปี หรือ ปรับ หรือ ทั้งจำ ทั้งปรับ
มาตรา 23(4)	ขัดขวางการใช้ อำนาจในการ สืบค้นใดๆ หรือ ปกปิดเอกสาร, ยาเสพติด เป็นต้น	(a) Summary				จำคุก 6 เดือน หรือปรับ 400 ปอนด์ หรือ ทั้งจำ ทั้งปรับ
		(b) On indictment				จำคุก 2 ปี หรือปรับ หรือ ทั้งจำ ทั้งปรับ

ตารางที่ 4 ฐานความผิดและโทษในคดียาเสพติดของประเทศอังกฤษ						
มาตรา	องค์ประกอบความผิด	รูปแบบการดำเนินคดี	บทลงโทษ			
			ยาประเภท A	ยาประเภท B	ยาประเภท C	ทั่วไป
มาตรา ⁸⁴ 50 (4), 68 (3) และ 170 (3)	ความผิดฐานนำเข้า-ส่งออกและหลีกเลี่ยงภาษีอาคอบคุมตาม Customs and Excise Management Act 1979	(a) Summary	ปรับตามจำนวนเงินที่กำหนดไว้หรือสามเท่าของมูลค่าสินค้าแล้วแต่จำนวนใดจะมากกว่าหรือจำคุกไม่เกิน 6 เดือนหรือทั้งจำทั้งปรับ	ปรับตามจำนวนเงินที่กำหนดไว้หรือสามเท่าของมูลค่าสินค้าแล้วแต่จำนวนใดจะมากกว่าหรือจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือ ทั้งจำทั้งปรับ	ปรับจำนวนสามเท่าของมูลค่าสินค้าแล้วแต่จำนวนใดจะมากกว่าหรือจำคุกไม่เกิน 3 เดือนหรือทั้งจำทั้งปรับ	
		(b) On indictment	ปรับจำนวนใดๆตามที่กำหนดหรือจำคุกตลอดชีวิตหรือทั้งจำทั้งปรับ	ปรับจำนวนใดๆตามที่กำหนดหรือจำคุกไม่เกิน 14 ปี หรือ ทั้งจำทั้งปรับ	ปรับจำนวนใดๆตามที่กำหนดหรือจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือ ทั้งจำทั้งปรับ	

⁸⁴ Customs and Excise Management Act 1979 SCHEDULE I

การกำหนดอัตราโทษปรับตามรูปแบบดำเนินคดี

1. โทษปรับในคดีที่พิจารณาแบบ Summary โดยศาล Magistrates Courts นั้น ส่วนใหญ่จะเป็นความผิดที่กำหนดอัตราโทษปรับไว้ในแต่ละความผิด เช่น Misuse of Drugs Act 1971 ที่กำหนดอัตราโทษปรับไว้ในแต่ละความผิด หรือเป็นความผิดที่กำหนดอัตราโทษปรับเป็นระดับชั้นโทษปรับ (The standard scale of fines for summary offences) เพื่อใช้กับความผิดตามที่กฎหมายกำหนด เช่น Misuse of Drugs Act 1971 มาตรา 9A , มาตรา 17(3) ซึ่งแต่ละระดับชั้นโทษปรับนั้น จะกำหนดอัตราโทษปรับชั้นสูงไว้ ดังนี้⁸⁵

ระดับ 1	200	ปอนด์
ระดับ 2	500	ปอนด์
ระดับ 3	1,000	ปอนด์
ระดับ 4	2,500	ปอนด์
ระดับ 5	5,000	ปอนด์

2. โทษปรับในคดีที่พิจารณาแบบ Indictment โดยศาล Crown court นั้น ตามกฎหมายศาล Crown court มีอำนาจกำหนดโทษปรับได้โดยไม่มีอัตราโทษชั้นสูง⁸⁶ นอกจากนี้ ศาล Crown court ไม่ได้ถูกจำกัดอำนาจที่จะต้องลงโทษปรับไม่เกินกำหนดอย่างเช่นศาล Magistrates Courts ที่ถูกจำกัดอำนาจไว้⁸⁷

หลักการกำหนดอัตราค่าปรับของประเทศอังกฤษ ศาลจะต้องคำนึงถึงรายได้ที่แท้จริง สภาพแวดล้อมแห่งข้อหา ประวัติการกระทำความผิด และความสามารถในการชำระค่าปรับของผู้ต้องโทษปรับประกอบกันด้วย เมื่อศาลลงโทษปรับแล้ว โดยหลักผู้ต้องโทษปรับต้องนำเงินมาชำระต่อศาลทันที หากไม่ได้ชำระต่อศาลในทันที ศาลมีดุลพินิจกำหนดเวลาให้ชำระค่าปรับได้ตามที่เห็นสมควร หากไม่ชำระค่าปรับ ศาลมีอำนาจออกคำสั่งให้บังคับโทษปรับจากทรัพย์สินอื่น หรืออาจกำหนดให้ผ่อนชำระค่าปรับได้ ในกรณีที่ศาลอนุญาตให้ผ่อนชำระค่าปรับ โดยทั่วไปศาลจะให้ผ่อนชำระได้ภายในกำหนด 12 เดือน แต่มีบางคดีที่ศาลอนุญาตให้ผ่อนชำระค่าปรับเกินกว่า 1 ปีได้ แต่หากพิจารณาว่าจะให้ผ่อนได้นานถึง 2 หรือ 3 ปี จะต้องเป็นกรณีที่เป็นความผิดร้ายแรง

⁸⁵ Criminal Justice Act 1982 Part III Section 37

⁸⁶ Criminal Law Act 1977 Section 32 (1)

⁸⁷ Powers of Criminal Courts (Sentencing) Act 2000 Part I Section 3

ซึ่งต้องโทษปรับเป็นจำนวนมาก⁸⁸ ในกรณีที่ผู้ต้องโทษปรับไม่อาจชำระหรือผ่อนชำระค่าปรับได้ ศาลมีอำนาจสั่งจำคุกหรือกักขังแทนค่าปรับได้⁸⁹ ซึ่งผู้นั้นต้องมีอายุกว่า 18 ปี ถ้าผู้นั้นมีอายุกว่า 18 ปี แต่ไม่เกิน 20 ปี ศาลมีอำนาจใช้การกักขังแทนค่าปรับได้ แต่จะใช้โทษจำคุกแทนค่าปรับไม่ได้⁹⁰ ซึ่งระยะเวลาที่ศาลจะกำหนดให้จำคุกหรือกักขังแทนค่าปรับนั้นมีการกำหนด ดังนี้⁹¹

ตารางที่ 5 อัตราการลงโทษจำคุกหรือกักขังแทนค่าปรับของประเทศอังกฤษ	
อัตราโทษปรับ	อัตราโทษจำคุกหรือกักขังแทนค่าปรับ
ไม่เกิน 200 ปอนด์	7 วัน
เกิน 200 แต่ไม่เกิน 500 ปอนด์	14 วัน
เกิน 500 แต่ไม่เกิน 1,000 ปอนด์	28 วัน
เกิน 1,000 แต่ไม่เกิน 2,500 ปอนด์	45 วัน
เกิน 2,500 แต่ไม่เกิน 5,000 ปอนด์	3 เดือน
เกิน 5,000 แต่ไม่เกิน 10,000 ปอนด์	6 เดือน
เกิน 10,000 แต่ไม่เกิน 20,000 ปอนด์	12 เดือน
เกิน 20,000 แต่ไม่เกิน 50,000 ปอนด์	18 เดือน
เกิน 50,000 แต่ไม่เกิน 100,000 ปอนด์	2 ปี
เกิน 100,000 แต่ไม่เกิน 250,000 ปอนด์	3 ปี
เกิน 250,000 แต่ไม่เกิน 1,000,000 ปอนด์	5 ปี
เกิน 1,000,000 ปอนด์	10 ปี

⁸⁸ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการพัฒนามาตรการยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับและมาตรการกักขังแทนค่าปรับตามประมวลกฎหมายอาญาเสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม, หน้า 75.

⁸⁹ Powers of Criminal Courts (Sentencing) Act 2000 Part VI Section 139 (2)

⁹⁰ Powers of Criminal Courts (Sentencing) Act 2000 Part V Chapter II
Section 108

⁹¹ Powers of Criminal Courts (Sentencing) Act 2000 Part VI Section 139 (4)

นอกจากการจำคุกหรือกักขังแทนค่าปรับแล้ว หากผู้ต้องโทษปรับละเอียดหรือหลีกเลี่ยงไม่ชำระค่าปรับ ศาล Magistrates Courts และศาล Crown court มีอำนาจที่จะสั่งให้ทำงานบริการโดยไม่จ่ายค่าตอบแทน (Unpaid work requirement)⁹² หรือสั่งห้ามออกนอกสถานที่ (Curfew requirement)⁹³ แทนการชำระค่าปรับได้⁹⁴

หลักเกณฑ์ในการคำนวณเวลาที่ทำงานบริการโดยไม่จ่ายค่าตอบแทน และจำนวนวันที่ถูกสั่งห้ามออกนอกสถานที่ แทนการชำระค่าปรับนั้น กฎหมายกำหนดไว้ ดังนี้⁹⁵

ตารางที่ 6 การคำนวณเวลาการทำงานบริการโดยไม่จ่ายค่าตอบแทนของประเทศอังกฤษ	
อัตราโทษปรับ	จำนวนเวลาที่ทำงานบริการ
ไม่เกิน 200 ปอนด์	40 ชั่วโมง
เกิน 200 ปอนด์ แต่ไม่เกิน 500 ปอนด์	60 ชั่วโมง
เกิน 500 ปอนด์ขึ้นไป	100 ชั่วโมง

ตารางที่ 7 การคำนวณจำนวนวันที่ถูกสั่งห้ามออกนอกสถานที่ของประเทศอังกฤษ	
อัตราโทษปรับ	จำนวนวันที่ถูกสั่งห้ามออกนอกสถานที่
ไม่เกิน 200 ปอนด์	20 วัน
เกิน 200 ปอนด์ แต่ไม่เกิน 500 ปอนด์	30 วัน
เกิน 500 ปอนด์ แต่ไม่เกิน 1,000 ปอนด์	60 วัน
เกิน 1,000 ปอนด์ แต่ไม่เกิน 2,500 ปอนด์	90 วัน
เกิน 2,500 ปอนด์ขึ้นไป	180 วัน

⁹²Criminal Justice Act 2003 Chapter 4 Section 199

⁹³Criminal Justice Act 2003 Chapter 4 Section 204

⁹⁴Criminal Justice Act 2003 Chapter 4 Section 300

⁹⁵Criminal Justice Act 2003 SCHEDULE 31

3.2.2 โทษปรับในคดียาเสพติดของประเทศที่ใช้ระบบประมวลกฎหมาย (Civil Law)

3.2.2.1 ประเทศฝรั่งเศส

กฎหมายยาเสพติดของประเทศฝรั่งเศส ไม่ได้กำหนดความผิดโดยแบ่งตามประเภทของยาเสพติด เช่น การครอบครองยาเสพติดจะถูกดำเนินคดีและตัดสินในลักษณะเดียวกัน โดยไม่คำนึงถึงว่ายาเสพติดที่เป็นวัตถุของการกระทำผิดนั้นจะเป็น เฮโรอีน (heroin) กัญชา (cannabis) หรือ แอลเอสดี (LSD) แต่อย่างไรก็ตาม ศาลจะตัดสินตามหลักความเหมาะสม โดยอาจพิจารณาจากความร้ายแรงของยาเสพติด ปริมาณของสาร และประวัติอาชญากรรม เพื่อประกอบการพิจารณาดำเนินคดี

รายการสารควบคุมจะถูกผนวกไว้ในพระราชกฤษฎีกา ลงวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 1990 ประกอบด้วย 4 รายการ (lists) ดังต่อไปนี้

รายการที่ 1: สารเสพติด (narcotic substances) เช่น เฮโรอีน (heroin), โคเคน (cocaine), กัญชา (cannabis), เมทาโดน (methadone), ฝิ่น (opium) เป็นต้น

รายการที่ 2: สารที่มีลักษณะเดียวกับโคเดอีน (codeine), โพรพิราม (propiram) เป็นต้น

ซึ่งสารรายการที่ 1 และรายการที่ 2 สอดคล้องกับอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1961 Single Convention on Narcotic Drugs, 1961

รายการที่ 3: สารที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ตามอนุสัญญาว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1971 (Convention on Psychotropic Substances, 1971) เช่น แอมเฟตามีน (amphetamines), ยาอี (ecstasy (MDMA)), แอลเอสดี (LSD) เป็นต้น

รายการที่ 4: สารที่ไม่ได้ถูกควบคุมในระดับนานาชาติ เช่น สารสังเคราะห์ MBDB, 4-MTA, เคตามีน (Ketamine), นาบีลอน (Nabilone), THC เป็นต้น⁹⁶

⁹⁶European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction, “Country legal profiles” [ออนไลน์], 9 ธันวาคม 2558. แหล่งที่มา: <http://www.emcdda.europa.eu/html.cfm/index5174EN.html?pluginMethod=eldd.countryprofiles&country=FR>

ส่วนการกระทำความผิดอาญาเกี่ยวกับการค้ายาเสพติดนั้น ได้ถูกบัญญัติไว้ใน ประมวลกฎหมายอาญา (Le Code Pénal) TITLE II CHAPTER II SECTION IV ซึ่งหากผู้กระทำความผิดเป็นผู้มีบทบาทนำหรือบทบาทสำคัญในองค์กรอาชญากรรมที่มีวัตถุประสงค์ในการผลิต นำเข้า ส่งออก ขนส่ง เก็บกักตุน ให้ จำหน่าย ได้มา หรือเพื่อการเสพยาเสพติดอันเป็นความผิด ตามกฎหมาย ผู้มีบทบาทนำหรือบทบาทสำคัญ มีโทษจำคุกตลอดชีวิต และปรับไม่เกิน 7,500,000 ยูโร⁹⁷ ซึ่งเป็นบทลงโทษสำหรับผู้มีบทบาทนำหรือบทบาทสำคัญในองค์กรอาชญากรรม

สำหรับบุคคลทั่วไป การผลิตยาเสพติดเป็นความผิดตามกฎหมาย มีโทษจำคุกไม่เกิน 20 ปี และปรับไม่เกิน 7,500,000 ยูโร แต่หากเป็นการร่วมกันกระทำความผิดโดยกลุ่มบุคคล ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 30 ปี และปรับไม่เกิน 7,500,000 ยูโร⁹⁸

การนำเข้าหรือส่งออกยาเสพติดเป็นความผิดตามกฎหมาย มีโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี และปรับไม่เกิน 7,500,000 ยูโร แต่หากเป็นการร่วมกันกระทำความผิดโดยกลุ่มบุคคลต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 30 ปี และปรับไม่เกิน 7,500,000 ยูโร⁹⁹ เช่นเดียวกับการผลิตยาเสพติด

การขนส่ง เก็บกักตุน ให้ จำหน่าย ได้มา หรือการเสพยาเสพติดเป็นความผิดตามกฎหมาย มีโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี และปรับไม่เกิน 7,500,000 ยูโร และให้นำบทกำหนดโทษเดียวกันนี้ มาใช้บังคับกับการกระทำด้วยวิธีการใด ๆ เพื่อสนับสนุนให้เกิดการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด การปลอมใบสั่งยาหรือออกใบสั่งยาโดยไม่ชอบ เพื่อให้ได้มาซึ่งยาเสพติดการส่งมอบยาเสพติด โดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นใบสั่งยาปลอมหรือใบสั่งยาที่ออกโดยมิชอบ¹⁰⁰

การยุยงส่งเสริมให้ผู้อื่นเสพยาเสพติดก็เป็นความผิด กล่าวคือ การจำหน่ายหรือให้ยาเสพติดแก่ผู้ใดเพื่อนำไปเสพ มีโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี และปรับไม่เกิน 75,000 ยูโร และหากมีการจำหน่ายหรือให้ยาเสพติดดังกล่าวแก่ผู้เยาว์ หรือเป็นการกระทำความผิดในโรงเรียน หรือในสถานศึกษา หรือในสถานที่ราชการ โทษจำคุกจะเพิ่มขึ้นเป็น 10 ปี¹⁰¹

⁹⁷ Le Code Pénal ARTICLE 222-34.

⁹⁸ Le Code Pénal ARTICLE 222-35.

⁹⁹ Le Code Pénal ARTICLE 222-36.

¹⁰⁰ Le Code Pénal ARTICLE 222-37.

¹⁰¹ Le Code Pénal ARTICLE 222-39.

ความผิดฐานฟอกเงินในความผิดมูลฐานเกี่ยวกับยาเสพติดนี้ กฎหมายได้บัญญัติ เป็นความผิดไว้ในมาตรา 222-38 กล่าวคือ โทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี และปรับไม่เกิน 7,500,000 ยูโร ให้ลงแก่บุคคลซึ่งการกระทำใด ๆ เพื่อสนับสนุนการกระทำความผิดมูลฐานที่เกี่ยวกับทรัพย์สินหรือ รายได้ของผู้กระทำความผิดดังกล่าวข้างต้น (มาตรา 222-34 ถึง 222-37) โดยการให้ความช่วยเหลือ จัดหาเงินทุน ปิดบังซ่อนเร้น หรือแปลงสภาพผลตอบแทนที่ได้จากการกระทำความผิดดังกล่าว สำหรับโทษปรับจะเพิ่มขึ้นอีกครั้งหนึ่งของมูลค่าทรัพย์สินหรือเงินทูนที่มีความเชื่อมโยงกับ กระบวนการฟอกเงินนั้น และหากการกระทำความผิดใดมีความเชื่อมโยงกับทรัพย์สินหรือเงินทูน ที่ได้มาจากการกระทำความผิดข้อหาใดๆ ตามมาตรา 222-34 มาตรา 222-35 และมาตรา 222-36 วรรคสอง ผู้กระทำต้องระวางโทษตามมาตราที่เป็นความผิดนั้น

นอกจากนี้ หากผู้ใดไม่อาจชี้แจงรายได้ที่สอดคล้องกับรายจ่ายในการดำเนิน ชีวิตประจำวัน แต่มีความเชื่อมโยงกับบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือบุคคลหลายคนที่เคยต้องโทษอาญาตาม กฎหมายนี้ หรือมีความสัมพันธ์กับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเสพยาเสพติด ผู้นั้นมีความผิดต้องระวาง โทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี และปรับไม่เกิน 75,000 ยูโร และโทษจำคุกจะเพิ่มขึ้นเป็นจำคุกไม่เกิน 10 ปี หากบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือบุคคลหลายคนที่ถูกเชื่อมโยงนั้นเป็นผู้เยาว์¹⁰²

การกระทำความผิดดังกล่าวข้างต้นตามมาตรา 222-34 ถึง มาตรา 222-39-1 กฎหมายบัญญัติให้นำความในสองวรรคแรกของมาตรา 132-23 เรื่องระยะเวลาความปลอดภัย มาบังคับใช้กับการกระทำความผิดนี้ด้วย กล่าวคือ ในกรณีศาลมีคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุก 10 ปี ขึ้นไปโดยไม่รอลงอาญา สำหรับความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดดังกล่าว ผู้ต้องโทษตามคำพิพากษา ไม่อาจอ้าง บทบัญญัติว่าด้วยการขอทุเลาหรือแบ่งส่วนในการรับโทษที่ประกาศไว้สำหรับโทษอื่นๆ การปล่อยตัวชั่วคราว การควบคุมตัวชั่วคราว หรือการคุมความประพฤติ ในระหว่างระยะเวลาความ ปลอดภัย ซึ่งระยะเวลาความปลอดภัย คือ ครั้งหนึ่งของโทษจำคุกตามคำพิพากษา หรือเท่ากับ สิบแปดปี ในกรณีจำคุกตลอดชีวิต¹⁰³ นอกจากนี้ ถ้าเป็นการพยายามกระทำความผิดตามมาตรา 222-36 วรรคแรก ถึงมาตรา 222-39 จะถูกลงโทษในอัตราโทษเดียวกัน¹⁰⁴ และสำหรับโทษที่จะลงแก่ ผู้สมรู้ร่วมคิดตามความผิดที่กำหนดไว้ในมาตรา 222-35 ถึงมาตรา 222-39 จะลดลงกึ่งหนึ่ง หากได้มีการยกขึ้นกล่าวอ้างต่อฝ่ายตุลาการหรือฝ่ายปกครองว่าตนเองมีส่วนช่วยให้การดำเนินคดี

¹⁰² Le Code Pénal ARTICLE 222-39-1.

¹⁰³ Le Code Pénal ARTICLE 132-23.

¹⁰⁴ Le Code Pénal ARTICLE 222-40.

เสร็จสิ้นลง และช่วยเปิดเผยตัวผู้กระทำความผิดคนอื่นๆ ตามมาตรา 222-34 ได้ ระวังโทษจำคุกตลอดชีวิตจะลดลงเหลือจำคุก 20 ปี¹⁰⁵

หากนิติบุคคลเป็นผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามมาตรา 222-34 ถึงมาตรา 222-39 ดังกล่าวข้างต้น ก็ต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 222-42 โดยมาตรา 222-42 ได้บัญญัติให้นิติบุคคลรับโทษสำหรับการกระทำความผิด ดังนี้

1. โทษปรับตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในมาตรา 131-38 กล่าวคือ จำนวนเงินสูงสุดของโทษปรับที่ใช้บังคับกับนิติบุคคลจะเป็น 5 เท่าของบุคคลธรรมดาที่กระทำความผิดแบบเดียวกันในความผิดใดๆที่กฎหมายไม่ได้กำหนดโทษปรับสำหรับบุคคลธรรมดาไว้ โทษปรับของนิติบุคคล คือ 1,000,000 ยูโร

2. บทลงโทษจะเป็นไปตามที่ระบุไว้ในมาตรา 131-39 กล่าวคือ การกระทำความผิดของนิติบุคคลไม่ว่าจะเป็นคดีอุกฉกรรจ์ หรือ ความผิดเล็กน้อย จะมีบทลงโทษโดยวิธีหนึ่งวิธีใดดังต่อไปนี้ หรือมากกว่า

1. เพิกถอน ในส่วนที่นิติบุคคลได้สร้างขึ้นมาจากการกระทำความผิด ไม่ว่าจะเป็นความผิดอุกฉกรรจ์ หรือ ความผิดเล็กน้อย โดยมีบทลงโทษจำคุก 3 ปี หรือ มากกว่า โดยขึ้นกับเจตนาในการกระทำความผิด

2. ห้ามร่วมกิจกรรมทางสังคมหรือสายอาชีพ ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อมตลอดไป หรือ ไม่เกิน 5 ปี

3. อยู่ภายใต้การควบคุมของศาลไม่เกิน 5 ปี

4. ยุติตลอดไป หรือ ไม่เกิน 5 ปี สำหรับการก่อตั้ง หรือร่วมก่อตั้งบริษัทที่ถูกใช้ในการกระทำความผิด หรือ สงสัยว่าถูกใช้ในการกระทำความผิด

5. ถู้อาขาดคุณสมบัติในการยื่นประมูลสาธารณะ (public tenders) ตลอดไปหรือไม่เกิน 5 ปี

6. ห้ามระดมทุนจากสาธารณชน ตลอดไปหรือไม่เกิน 5 ปี

¹⁰⁵ Le Code Pénal ARTICLE 222-43.

7. ห้ามเขียนเช็ค ยกเว้นได้รับอนุญาตจากผู้รับเงิน หรือรับรองเช็ค และห้ามใช้บัตรชำระเงิน ไม่เกิน 5 ปี

8. ทรัพย์สินที่ถูกนำมาใช้หรือมีไว้สำหรับการกระทำความผิด หรือสิ่งที่เป็นผลผลิตจากทรัพย์สินนั้น

9. แจ้งให้สาธารณชนทราบ หรือ เผยแพร่ให้สาธารณชนทราบถึงการตัดสินใจ เป็นลายลักษณ์อักษรผ่านทางสื่อสาธารณะหรือรูปแบบการสื่อสารอื่นๆต่อสาธารณะผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์

บทลงโทษในข้อ 1. และ 3. ข้างต้นไม่มีผลต่อองค์กรสาธารณะที่อาจมีส่วนรับผิดชอบในการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นและไม่มีผลต่อพรรคการเมือง สมาคม หรือ สหภาพต่างๆ และบทลงโทษตามข้อ 1. ไม่มีผลต่อสถาบันที่เป็นตัวแทนของแรงงาน อีกทั้งมาตรา 222-42 วรรคท้าย กำหนดให้นำข้อห้ามตามข้อ 2. ของมาตรา 131-39 มาใช้บังคับกับกิจกรรมที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือมีโอกาสที่จะกระทำความผิดได้

อย่างไรก็ตาม ผู้พยายามกระทำความผิดตาม SECTION IV นี้จะได้รับการยกเว้นโทษหากได้มีการยกขึ้นกล่าวอ้างต่อฝ่ายตุลาการหรือฝ่ายปกครองว่าตนเองมีส่วนช่วยป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น และช่วยเปิดเผยรายชื่อผู้สมรู้ร่วมคิดคนอื่นๆ¹⁰⁶

ทั้งนี้ เมื่อได้ทำการศึกษากฎหมายอาญาเสพติดของประเทศฝรั่งเศสแล้ว พบว่ากฎหมายอาญาเสพติดของประเทศฝรั่งเศส จะแยกการควบคุมสารเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ไว้ในประมวลกฎหมายสาธารณสุข (Code de la santé publique)¹⁰⁷ ส่วนการกำหนดความผิดและโทษสำหรับการลักลอบค้ายาเสพติดจะกำหนดในประมวลกฎหมายอาญา (Le Code Pénal)

โดยสามารถสรุปความผิดและอัตราโทษได้ ดังนี้

¹⁰⁶ Le Code Pénal ARTICLE 222-43-1.

¹⁰⁷ Code de la santé publique ARTICLE L.627.

ตารางที่ 8 ฐานความผิดและโทษในคดีอาญาเสพติดของประเทศฝรั่งเศส		
ฐานความผิด	โทษจำคุก	โทษปรับ (ยูโร)
เป็นผู้มีบทบาทนำหรือบทบาทสำคัญในองค์กรอาชญากรรม ที่มีวัตถุประสงค์ในการผลิต นำเข้า ส่งออก ขนส่ง เก็บกักตุน ให้ จำหน่าย ได้มา หรือเพื่อการเสพยาเสพติด	ตลอดชีวิต	ไม่เกิน 7,500,000
ผลิต โดยมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรม	ไม่เกิน 30 ปี	ไม่เกิน 7,500,000
นำเข้าหรือส่งออก โดยมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรม	ไม่เกิน 30 ปี	ไม่เกิน 7,500,000
ผลิต	ไม่เกิน 20 ปี	ไม่เกิน 7,500,000
นำเข้าหรือส่งออก	ไม่เกิน 10 ปี	ไม่เกิน 7,500,000
จำหน่าย ให้ การขนส่ง ครอบครอง เสพ	ไม่เกิน 10 ปี	ไม่เกิน 7,500,000

กฎหมายยาเสพติดของประเทศฝรั่งเศสไม่มีการกำหนดความผิดฐานสมคบ แต่มีการกำหนดความผิดฐานมีบทบาทนำหรือบทบาทสำคัญในองค์กรอาชญากรรมที่มีวัตถุประสงค์ในการผลิต นำเข้า ส่งออก ขนส่ง เก็บกักตุน ให้ จำหน่าย ได้มา หรือเพื่อการเสพยาเสพติด

กฎหมายยาเสพติดของประเทศฝรั่งเศสไม่มีการกำหนดความผิดฐานครอบครองเพื่อจำหน่าย โดยมีการกำหนดเพียงฐานครอบครอง และไม่มีการกำหนดโทษประหารชีวิต เนื่องจากประเทศฝรั่งเศสได้มีการออกรัฐบัญญัติฉบับที่ 81-908 ลงวันที่ 9 ตุลาคม ค.ศ. 1981 ยกเลิกการลงโทษประหารชีวิตอย่างเด็ดขาดสำหรับการกระทำความผิดทั้งหมด¹⁰⁸ โดยโทษสูงสุดตามกฎหมาย คือ โทษจำคุกตลอดชีวิต ในความผิดฐานผู้กระทำความผิดเป็นผู้มีบทบาทนำหรือบทบาทสำคัญในองค์กรอาชญากรรมที่มีวัตถุประสงค์ในการผลิต นำเข้า ส่งออก ขนส่ง เก็บกักตุนให้ จำหน่าย ได้มา หรือเพื่อการเสพยาเสพติด (Le Code Pénal ARTICLE 222-34)

กฎหมายจะไม่มีกำหนดอัตราโทษขั้นต่ำ ซึ่งถือได้ว่าเป็นการให้ดุลพินิจแก่ศาลอย่างเต็มที่ในการกำหนดโทษ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการลงโทษต้องมีความเหมาะสมและได้สัดส่วนกับการกระทำความผิดของจำเลย

¹⁰⁸ อูทัย อาทิวา, โทษในกฎหมายอาญาฝรั่งเศส [ออนไลน์], 19 สิงหาคม 2558. แหล่งที่มา: http://www.humanrights.go.th/files/penalty_criminal_law_in_France.pdf

ประเทศฝรั่งเศสได้กำหนดให้อัยการมีอำนาจหน้าที่ในการบังคับโทษปรับ โดยในกรณีที่ผู้ต้องโทษปรับไม่ชำระค่าปรับ กฎหมายของประเทศฝรั่งเศสกำหนดให้อัยการมีอำนาจสั่งให้เอาตัวไปกักขังหรือแทนค่าปรับได้¹⁰⁹

3.2.2.2 ประเทศเยอรมนี

ประเทศเยอรมนีเป็นประเทศที่มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่ที่สุดในทวีปยุโรป แม้ว่าประเทศเยอรมนีจะไม่ได้เป็นประเทศผู้ผลิตยาเสพติดที่สำคัญ เช่น เฮโรอีน โคเคน หรือกัญชา แต่ก็ยังเป็นแหล่งผลิตยาเสพติดสังเคราะห์ (synthetic drugs) และสารเคมีตั้งต้น (precursor chemicals) เนื่องจากประเทศเยอรมนีเป็นประเทศผู้ผลิตยาเสพติดที่สำคัญของโลก ซึ่งทำให้เป็นแหล่งของสารเคมีตั้งต้นที่มีประสิทธิภาพและสามารถใช้ในการผลิตยาเสพติดที่ผิดกฎหมายได้¹¹⁰

เมื่อยาเสพติดถูกนำไปใช้ในทางที่ผิดเพิ่มขึ้น ประเทศเยอรมนีจึงได้มีการตราพระราชบัญญัติฝิ่น ค.ศ. 1929 (The Opium Act of 1929) และต่อมาจึงได้มีการตรากฎหมายยาเสพติดฉบับใหม่ คือ “Gesetz über den Verkehr mit Betäubungsmitteln – Betäubungsmittelgesetz (BtMG)” (Act on the Trade in Narcotic Drugs) ซึ่งอนุวัติการตามอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1961 (Single Convention on Narcotic Drugs, 1961) และอนุสัญญาว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1971 (Convention on Psychotropic Substances, 1971) โดยคำว่า ยาเสพติด (Narcotics) ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดนี้ ประกอบด้วยยาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ตามความหมายของการประชุมยาเสพติดระหว่างประเทศดังกล่าว ในการตอบสนองต่อสถานการณ์ที่เลวร้ายของยาเสพติด สมาชิกของ The German Bundestag และรัฐบาลกลางได้คิดริเริ่มแก้ไขกฎหมายยาเสพติดให้สมบูรณ์จนเป็น Act on the Trade in Narcotic Drugs - BtMG ดังกล่าวโดย The German Bundestag ให้กฎหมายผ่านเกือบจะเป็นเอกฉันท์ เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม ค.ศ. 1981 และมีผลบังคับใช้ในวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 1982 ซึ่งต่อมามีการแก้ไขกฎหมายหลายครั้ง วัตถุประสงค์ที่สำคัญ

¹⁰⁹ สกุรัตน์ ทิพย์บุญทรัพย์, “การบังคับคดีอาญา : ศึกษาการบังคับโทษปรับ,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2552), หน้า 77-78.

¹¹⁰ ศักดิ์ชัย เลิศพานิชพันธ์, รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษากฎหมายยาเสพติดในต่างประเทศ: ศึกษาเฉพาะกรณีประเทศญี่ปุ่น ฝรั่งเศส สวิตเซอร์แลนด์ เยอรมัน โปรตุเกส อังกฤษ และสหรัฐอเมริกา เสนอสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม, หน้า 109.

ยิ่งของพระราชบัญญัติยาเสพติดดังกล่าว คือ การป้องกันสุขภาพของมนุษย์เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์นี้ พระราชบัญญัติยาเสพติดได้รวบรวมบทบัญญัติไว้ 5 กลุ่ม ดังนี้

1. สรุปรายการของยาเสพติดทั้งหมดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ในตาราง I ถึง III (ตารางกำหนดไว้ใน มาตรา 1 (1))
2. การผลิตที่ถูกต้องตามกฎหมาย การค้า และการดำเนินงาน ตลอดจน ขั้นตอนการออกใบอนุญาต (มาตรา 3 ถึง 12, 14, 17, 18)
3. ใบสั่งสารเสพติดทางการแพทย์ (มาตรา 13)
4. การกระทำความผิดอาญาและการกำหนดโทษ (มาตรา 29 ถึง 34)
5. มาตรการทางเลือกสำหรับผู้กระทำความผิดที่ติดยาเสพติด (มาตรา 34 ถึง 38)

สำหรับตารางที่จำแนกประเภทยาเสพติด ตารางเหล่านี้ไม่เพียงรวมถึงสารทั้งหมดที่กำหนดในอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1961 และอนุสัญญาว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1971 เท่านั้น แต่สารเหล่านี้ยังอยู่บนพื้นฐานของการตัดสินใจโดยสหภาพยุโรป (EU) หรือรัฐบาลกลางเยอรมันที่ได้จำแนกประเภทยาเสพติดอีกด้วย ดังนี้

ตารางที่ 1 (Schedule I) ประกอบด้วย: “ยาเสพติดที่ไม่มีในท้องตลาด” (non-marketable narcotics) เหล่านี้เป็นยาเสพติดที่ผิดกฎหมาย ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ เช่น เฮโรอีน (heroin) และยาเสพติดประเภทยาอี (Ecstasy) ทุกชนิด

ตารางที่ 2 (Schedule II) ประกอบด้วย: “ยาเสพติดที่ถูกต้องตามกฎหมาย แต่ไม่สามารถสั่งจ่ายโดยใบสั่งยาพิเศษได้” (licit narcotic drugs, but not available as such on special prescription) เช่น ยาเสพติดที่ใช้ในเชิงพาณิชย์สำหรับการผลิตเป็นผลิตภัณฑ์อื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเภทเภสัชภัณฑ์ เช่น Delta-9-tetrahydrocannabinol (THC) และ dexamphetamine

ตารางที่ 3 (Schedule III) ประกอบด้วย: “ยาเสพติดที่สามารถหาได้ตามท้องตลาดแต่ต้องสั่งจ่ายโดยใบสั่งยาพิเศษ” (marketable narcotic drugs available on special prescription) เหล่านี้เป็นยาเสพติดซึ่งอาจจะกำหนดโดยแพทย์, ศัลยแพทย์ทางทันตกรรม และศัลยแพทย์ทางสัตวแพทย์ เพื่อวัตถุประสงค์ทางการแพทย์ เช่น ฝิ่น (opium) มอร์ฟีน (morphine) และเมทาโดน (methadone)

ในส่วนของการกระทำความผิดอาญา มาตรา 29 ถึง 34 ของ BtMG ได้บัญญัติเนื้อหาไว้ครอบคลุมถึงการกระทำความผิดทางอาญา (Criminal offences) ความผิดต่อหน้าที่ (Administrative offences) และบทบัญญัติเพิ่มเติมที่ใช้บังคับกับการลักลอบค้ายาเสพติดที่ผิดกฎหมาย ความผิดเหล่านี้เป็นความผิดอาญาที่ระบุไว้ในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 (Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances, 1988) นอกจากนี้ความผิดตามกฎหมายฉบับนี้จะกำหนดเหมือนกันสำหรับยาเสพติดทุกประเภท กล่าวคือ ไม่มีการกำหนดความผิดโดยแบ่งตามประเภทของยาเสพติด แต่อย่างไรก็ตามในการพิจารณากำหนดบทลงโทษ ศาลจะต้องคำนึงถึงชนิดของสารเสพติดที่แตกต่างกันและความเสี่ยงที่เกิดจากสารเสพติดของแต่ละบุคคลในการกระทำความผิดกฎหมาย การลงโทษที่เกี่ยวข้องกับกัญชา (cannabis) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้ามีปริมาณน้อยมักจะกำหนดโทษรุนแรงน้อยกว่ายาเสพติดอันตรายประเภทอื่นๆ ทั้งกฎหมาย และศาลได้แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ระหว่างความผิดของการค้ายาเสพติดและการลักลอบขนยาเสพติด รวมทั้งความอาทรต่อผู้กระทำความผิดฐานครอบครองยาเสพติดโดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อใช้เสพ¹¹¹ BtMG ได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนโยบายยาเสพติดที่สำคัญในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดในคดียาเสพติด เนื่องจาก BtMG ได้ให้อำนาจกับพนักงานอัยการที่จะไม่ดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดในคดียาเสพติดที่เล็กน้อยไม่เป็นอันตรายต่อผู้อื่น และไม่กระทบต่อความปลอดภัยของสาธารณะโดยไม่ต้องได้รับความเห็นชอบจากศาล แต่กฎหมาย BtMG ยังคงกำหนดอัตราโทษขั้นต่ำไว้สำหรับ ความผิดที่ร้ายแรง เช่น การลักลอบค้ายาเสพติด หรือการผลิตยาเสพติดในปริมาณที่มาก การขายยาเสพติดให้กับผู้เยาว์ การมียาเสพติดไว้ในครอบครองขณะที่พกอาวุธ และสถานการณ์อื่น ๆ ที่สื่อให้เห็นถึงอันตราย ต่อชีวิตและสวัสดิภาพของผู้อื่น¹¹²

¹¹¹ European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction, “Country legal profiles” [ออนไลน์], 9 ธันวาคม 2558. แหล่งที่มา: <http://www.emcdda.europa.eu/html.cfm/index5174EN.html?pluginMethod=eldd.countryprofiles&country=DE>

¹¹² ศักดิ์ชัย เลิศพานิชพันธ์, รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษากฎหมายยาเสพติดในต่างประเทศ: ศึกษาเฉพาะกรณีประเทศญี่ปุ่น ฝรั่งเศส สวิตเซอร์แลนด์ เยอรมัน โปรตุเกส อังกฤษ และสหรัฐอเมริกา เสนอสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม, หน้า 113.

มาตรา 29 ได้กำหนดความรับผิดทางอาญาในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดไว้ ดังนี้

(1) บุคคลจะต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปีหรือปรับ หากได้กระทำการดังต่อไปนี้

1. การลักลอบเพาะปลูก ผลิต และค้ายาเสพติดหรือ แม้ไม่มีส่วนร่วมในการค้า นำเข้า ส่งออก จำหน่าย จัดหา แต่กระทำการอื่นใดเพื่อให้ได้นายาเสพติดออกสู่ตลาด หรือให้ได้อีกมา หรือจัดหาโดยทางอื่นใด

2. การผลิตยาเสพติดที่ได้รับการยกเว้น (มาตรา 2 (1) ข้อ 3) โดยไม่มีใบอนุญาตตามมาตรา 3 (1) ข้อ 2

3. มียาเสพติดไว้ในครอบครองโดยไม่มีใบอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรให้ครอบครอง

4. ถูกยกเลิกไปแล้ว

5. มียาเสพติดไว้ในครอบครองเพื่อการส่งต่อ ซึ่งขัดต่อมาตรา 11 (1) วรรคสอง

6. การกระทำซึ่งขัดต่อมาตรา 13 (1)

a) การส่งจ่ายยาเสพติด

b) มีไว้ซึ่งยาเสพติดหรือจัดเก็บยาเสพติดไว้เพื่อความสะดวกในการใช้งานของบุคคลอื่น

7. การกระทำซึ่งขัดต่อมาตรา 13 (2)

a) มีไว้เพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติดในร้านขายยาหรือคลินิกรักษาสัตว์

b) มีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดประเภทไดมอร์ฟินในฐานะเภสัชกร

8. การกระทำอันขัดต่อมาตรา 14 (5) ซึ่งมีลักษณะเป็นการส่งเสริมยาเสพติด

9. ให้ข้อมูลที่ไม่ถูกต้องหรือไม่สมบูรณ์เพื่อให้ได้รับการส่งจ่ายยาเสพติดให้กับตนเอง ผู้อื่นหรือสัตว์อื่นใด

10. อำนวยความสะดวกหรือช่วยเหลือให้บุคคลอื่นใดมีช่องทางในการได้มาหรือมีไว้ซึ่งยาเสพติดโดยไม่ได้รับอนุญาต แจ้งข้อมูลช่องทางดังกล่าวต่อสาธารณสุข หรือสร้างแรงจูงใจ หรือล่อลวงให้บุคคลอื่นเสพยาเสพติดโดยเจตนาทุจริต

11. อำนวยความสะดวกหรือช่วยเหลือให้บุคคลอื่นใดมีช่องทางในการเสพยาเสพติดโดยไม่มีใบอนุญาต ตามมาตรา 10a หรือแจ้งช่องทางเสพยาซึ่งสามารถหาเสพติดได้จากภายนอกตามมาตรา 10a โดยการสร้างแรงจูงใจ หรือโดยการเปิดเผยต่อสาธารณชน

12. เผยแพร่ต่อสาธารณชน ในที่ประชุม หรือโดยงานเขียนใดๆ (มาตรา 11 (3)) ตามประมวลกฎหมายอาญา เพื่อส่งเสริมการเสพยาเสพติดโดยไม่ดำเนินการตามเงื่อนไขที่ได้รับอนุญาต

13. จัดทำข้อมูลทางการเงินหรือทรัพย์สินอื่นใดให้กับบุคคลอื่นเพื่อวัตถุประสงค์ที่ขัดต่อกฎหมายตามข้อ 1, 5, 6, 7, 10, 11 หรือ 12

14. การกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนคำสั่งตามมาตรา 11 (2) วรรคสอง ข้อ 1 หรือมาตรา 13 (3) วรรคสอง ข้อ 1, 2a หรือ 5 ที่ซึ่งคำสั่งดังกล่าวหมายความถึงบทบัญญัติในทางอาญาในส่วนที่เกี่ยวกับความผิดที่เฉพาะเจาะจง

การจัดหาเข็มฉีดยาแก่ผู้ติดยาเสพติด และเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าวให้เห็นถึงความง่ายในการเข้าถึง และเผยแพร่ข้อมูล ช่องทาง ในการใช้ตามความหมายของวรรค 1 ข้อ 11

(2) กรณีตามที่กำหนดไว้ใน (1) วรรคแรก ข้อ 1, 2, 5 หรือ 6 (b) การพยายามกระทำความผิดจะถูกลงโทษ

(3) ในกรณีความผิดร้ายแรง บุคคลจะต้องระวางโทษจำคุกไม่น้อยกว่า 1 ปี โดยให้ถือเป็นที่สุดสำหรับตัวการ

1. การกระทำความผิดในเชิงพาณิชย์ ตามที่ได้กำหนดไว้ใน (1) วรรคแรก ข้อ 1, 5, 6, 10, 11 หรือ 13

2. การกระทำใดที่เป็นอันตรายต่อความเป็นอยู่โดยทั่วไปของมนุษย์ ตามที่ได้กำหนดไว้ใน (1) วรรคแรก ข้อ 1, 6 หรือ 7

(4) การกระทำโดยประมาทต่อกรณีตาม (1) วรรคแรก ข้อ 1, 2, 5, 6 (b) ข้อ 10 หรือ 11 จะต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับ

(5) ศาลอาจงดเว้นการลงโทษต่อการกระทำความผิดตาม (1), (2) และ (4) หากผู้กระทำความผิด เพาะปลูก ผลิต นำเข้า ส่งออก ขนส่ง ได้มา จัดหาโดยวิธีการอื่น หรือ ครอบครองยาเสพติดในปริมาณน้อยเพื่อเสพ

(6) ระดับความสัมพันธ์ต่อการค้า จัดหา หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติด ตามที่ได้ กำหนดใน (1) วรรคแรก ข้อ 1 จะถูกนำมาปรับใช้ หากการกระทำนั้นมีความเกี่ยวข้องกับสารเคมีหรือ สารตัวอย่างซึ่งมีใช่ยาเสพติด แต่มีลักษณะใกล้เคียงกับยาเสพติด

ในกรณีที่เป็นการลักลอบค้ายาเสพติด หรือการผลิตยาเสพติดในปริมาณที่มาก หรือการจำหน่ายยาเสพติดให้กับผู้เยาว์ ผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับโทษหนักขึ้น กล่าวคือ

(1) บุคคลจะต้องระวางโทษจำคุกไม่น้อยกว่า 1 ปี หากได้กระทำการดังต่อไปนี้

1. ผู้ใดอายุเกินกว่า 21 ปี ลักลอบจัดหาไว้ซึ่งยาเสพติดโดยผิดกฎหมาย ให้แก่บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี โดยฝ่าฝืนมาตรา 13 (1) ให้คำแนะนำการเสพแก่บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี หรือจัดเก็บยาเสพติดดังกล่าวในบรรจุภัณฑ์เพื่ออำนวยความสะดวกในการเสพ หรือ

2. ลักลอบทำการค้า ผลิต หรือจัดหาไว้ซึ่งยาเสพติดในปริมาณสูง หรือ ครอบครองยาเสพติดโดยไม่มีใบอนุญาตตามมาตรา 3 (1)

(2) ในกรณีที่ร้ายแรง จะมีระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 3 เดือน ถึง 5 ปี¹¹³

BtMG ได้กำหนดลักษณะความผิดที่ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ต้องรับโทษหนัก ดังนี้

มาตรา 30 ความรับผิดในทางอาญา

(1) บุคคลจะต้องระวางโทษจำคุกไม่น้อยกว่า 2 ปี หากได้กระทำการดังต่อไปนี้

1. ลักลอบเพาะปลูก ผลิต และค้ายาเสพติด (มาตรา 29 (1) วรรคแรก ข้อ 1.) โดยแสดงออกซึ่งการเป็นสมาชิกกลุ่มที่มีวัตถุประสงค์ในการกระทำการผิดกฎหมายข้างต้นซ้ำแล้วซ้ำอีก

2. การกระทำในเชิงธุรกิจต่อกรณีตามมาตรา 29a (1) ข้อ 1

¹¹³Betäubungsmittelgesetz (BtMG) Section 29a.

3. จัดหายาเสพติด ให้คำแนะนำในการเสพ หรือจัดเก็บยาเสพติดดังกล่าวในบรรจุภัณฑ์เพื่ออำนวยความสะดวกในการเสพ และมีความตายเกิดขึ้นอันเนื่องมาจากความประมาทเลินเล่อดังกล่าว หรือ

4. นำเข้ายาเสพติดในปริมาณสูง โดยไม่มีใบอนุญาตตามมาตรา 3 (1) ข้อ 1

(2) ในกรณีที่ไม่ร้ายแรง จะมีระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 3 เดือน ถึง 5 ปี

มาตรา 30a ความรับผิดในทางอาญา

(1) ผู้ใดลักลอบเพาะปลูก ผลิต ค้ายาเสพติด (มาตรา 29 อนุมาตรา 1 วรรคแรก ข้อ 1.) โดย แสดงออกซึ่งการเป็นสมาชิกกลุ่มที่มีวัตถุประสงค์ในการกระทำการผิดกฎหมายข้างต้น เป็นอาจัน ต้องระวางโทษจำคุกไม่น้อยกว่า 5 ปี

(2) โทษดังกล่าวให้รวมถึงบุคคลผู้ได้กระทำการดังต่อไปนี้ด้วย

1. ผู้ใดอายุเกิน 21 ปี ซึ่งได้กระทำการใดเพื่อให้ผู้เยาว์ซึ่งอายุยังไม่ถึง 18 ปี ทำการลักลอบค้ายาเสพติด หรือแม้ไม่มีส่วนร่วมในการค้า นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือจัดหายาเสพติด แต่กระทำการอื่นใด เพื่อให้ได้นายาเสพติดออกสู่ตลาด หรือเพื่อสนับสนุนการกระทำความผิดนั้น หรือ

2. ลักลอบค้ายาเสพติดในปริมาณสูง หรือแม้ไม่มีส่วนร่วมในการค้า นำเข้า ส่งออก หรือจัดซื้อยาเสพติด แต่เพื่อการดังกล่าวได้ทำการขนอาวุธปืนหรือวัตถุอื่นใดที่โดยสภาพสามารถทำให้เกิดอันตรายต่อร่างกายได้

(3) ในกรณีที่ไม่ร้ายแรง จะมีระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 6 เดือน ถึง 10 ปี

สำหรับความรับผิดทางอาญาที่ไม่ร้ายแรงนั้น กฎหมายยาเสพติดของเยอรมัน กำหนดให้สามารถลดโทษได้ ซึ่งศาลฎีกาเยอรมันได้เคยมีคำพิพากษาว่า ความผิดที่เข้าข่าย “ไม่ร้ายแรง” นั้น ขึ้นอยู่กับการพิจารณาสภาวะแวดล้อมที่แสดงถึงความแตกต่างจากสภาพการณ์ทั่วไป อันทำให้ศาลเห็นได้ว่า การลงโทษที่ใช้ตามปกตินั้นไม่สมเหตุสมผล¹¹⁴ นอกจากนี้ มาตรา 31a(1) ยังบัญญัติให้อำนาจพนักงานอัยการอาจสั่งไม่ฟ้องผู้กระทำผิดได้หากปริมาณยาเสพติดมี

¹¹⁴ <http://www.endrisskollegen.de/pdf/What%20you%20should%20know%20about%20German%20Narcotics%20Law.pdf>

จำนวนน้อย และการฟ้องนั้นมิได้เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ หรือมิไว้เพื่อเสพ และมาตรา 31a(2) ได้กำหนดว่าในกรณีมีการดำเนินการสั่งฟ้องไปแล้ว ศาลอาญยุติกระบวนการพิจารณาได้โดยความยินยอมของพนักงานอัยการและผู้กระทำผิด นอกจากลงโทษจำคุกแล้ว กรณีตามมาตรา 29 (3), มาตรา 29a, มาตรา 30 และมาตรา 30a ศาลอาญามีคำสั่งควบคุมความประพฤติได้¹¹⁵

ความผิดเกี่ยวกับการก่อตั้งองค์กรอาชญากรรมตามมาตรา 129 แห่งประมวลกฎหมายอาญา (Strafgesetzbuch (StGB)) ให้นำมาบังคับใช้กับองค์กรภายในหรือภายนอกประเทศที่มีวัตถุประสงค์หรือกิจกรรมในการจำหน่ายยาเสพติดโดยมิชอบ ซึ่งกฎหมายอาญาเยอรมันจะนำไปใช้บังคับต่อการกระทำความผิดในต่างประเทศโดยไม่คำนึงว่ากฎหมายท้องถิ่นของประเทศที่ได้มีการกระทำความผิดบัญญัติไว้อย่างไร ตามความหมายในมาตรา 6 ข้อ 5 แห่งประมวลกฎหมายอาญา¹¹⁶

สำหรับการบังคับใช้โทษปรับ ประเทศเยอรมนีได้เลือกใช้การปรับแบบจำนวนไม่ตายตัวหรือระบบวันปรับ (Day fine) มาใช้บังคับ ซึ่งเป็นระบบของกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย โดยการคำนวณอัตราค่าปรับผันแปรตามเหตุปัจจัยที่สำคัญ 2 ประการ คือ ลักษณะความรุนแรงของการกระทำความผิด และอัตรารายได้ของผู้กระทำความผิด เพื่อให้ได้อัตราค่าปรับที่เหมาะสมเนื่องจากศาลได้พิจารณาถึงความร้ายแรงของการกระทำประกอบกับหลักฐานทางการเงินของผู้กระทำความผิด โดยพิจารณาว่า จำเลยได้กระทำความผิดที่มีความร้ายแรงมากน้อยแค่ไหนและสมควรจะกำหนดโทษสำหรับการกระทำดังกล่าวอย่างไรจึงจะเป็นธรรม รวมทั้ง คำนึงถึงผู้กระทำความผิดว่า จะสามารถชำระค่าปรับได้หรือไม่ เมื่อศาลได้พิจารณาองค์ประกอบต่างๆ ดังกล่าว และมีคำพิพากษาว่า จะลงโทษปรับจำเลยเป็นเงินเท่าใด จึงจะถือว่าคำพิพากษาดังกล่าวตั้งอยู่บนพื้นฐานเหมาะสมและเป็นธรรมอย่างยิ่ง¹¹⁷

ปัจจุบัน บทบังคับในเรื่องโทษปรับได้ถูกบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาโดยได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ ดังนี้¹¹⁸

¹¹⁵ Betäubungsmittelgesetz (BtMG) Section 34.

¹¹⁶ Betäubungsmittelgesetz (BtMG) Section 30b.

¹¹⁷ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการพัฒนามาตรการยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับและมาตรการกักขังแทนค่าปรับตามประมวลกฎหมายอาญาเสนอ สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม, หน้า 94-95.

¹¹⁸ Strafgesetzbuch (StGB) Section 40.

(1) ค่าปรับต้องถูกกำหนดอัตราเป็นรายวัน โดยไม่ต่ำกว่า 5 วัน หากกฎหมายมิได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่นและไม่เกินกว่า 360 วัน

(2) ศาลพิจารณาอัตราค่าปรับในแต่ละวันโดยคำนึงถึงสภาพส่วนตัวและสถานะทางการเงินของผู้กระทำความผิด ในการกระทำดังกล่าวศาลจะใช้รายได้เฉลี่ยสุทธิ ซึ่งผู้กระทำความผิดได้รับหรืออาจได้รับในหนึ่งวันเป็นจุดเริ่มต้น อัตรารายวันจะต้องถูกกำหนดไว้ที่ไม่ต่ำกว่า 1 ยูโร และไม่เกินกว่า 30,000 ยูโร

(3) ในการพิจารณาอัตรารายวัน อาจนำรายได้ สินทรัพย์และอื่นๆ ของผู้กระทำความผิดมาประเมินด้วยก็ได้

(4) จำนวนและปริมาณของอัตรารายวันต้องถูกระบุไว้ในคำตัดสิน

นอกจากนั้น ศาลยังมีอำนาจในการใช้ดุลพินิจกำหนดระยะเวลาในการชำระค่าปรับได้ ถ้าผู้กระทำความผิดไม่สามารถชำระค่าปรับได้ทันที ทั้งนี้ต้องเนื่องมาจากประวัติส่วนตัวและสถานะทางการเงินของผู้กระทำความผิด หรือศาลอาจกำหนดให้ชำระค่าปรับเป็นงวด ๆ ได้ และศาลก็มีอำนาจที่จะเพิกถอนสิทธิในการชำระค่าปรับเป็นรายงวดนั้น หากผู้กระทำความผิดไม่สามารถชำระค่าปรับรายงวดได้ตรงเวลา¹¹⁹ และหากผู้กระทำความผิดผิดนัดชำระค่าปรับ กฎหมายได้กำหนดให้มีการเปลี่ยนโทษปรับเป็นโทษจำคุกได้ โดยให้อัตราค่าปรับรายวันหนึ่งวันเท่ากับการจำคุกหนึ่งวันและกำหนดระยะเวลาขั้นต่ำของการจำคุกแทนการผิดนัดชำระค่าปรับเท่ากับหนึ่งวัน¹²⁰

กฎหมายที่กำหนดองค์กรและผู้มีหน้าที่ในการบังคับโทษปรับของประเทศเยอรมนี คือ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา Strafprozeßordnung (StPO) โดยมีอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้อง คือ ระเบียบว่าด้วยการจัดเก็บในกระบวนการยุติธรรม Justizbeitrungsordnung (JBeitrO) แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบว่าด้วยการบังคับคดีอาญา Strafvollstreckungsordnung (StVollstV) และระเบียบว่าด้วยการจัดเก็บเงิน Beitreibungsanordnung (EBAO) ซึ่งกฎหมายดังกล่าว ได้กำหนดให้เจ้าหน้าที่ในการบังคับคดี (die Vollstreckungsbehörde) เป็นผู้รับผิดชอบในการบังคับโทษปรับ¹²¹

¹¹⁹ Strafgesetzbuch (StGB) Section 42.

¹²⁰ Strafgesetzbuch (StGB) Section 41.

¹²¹ สกุสรัตน์ ทิพย์บุญทรัพย์, “การบังคับคดีอาญา : ศึกษาการบังคับโทษปรับ,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2552), หน้า 82.

บทที่ 4

วิเคราะห์ปัญหาการบังคับใช้โทษปรับในคดียาเสพติด

ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นความผิดที่กระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของประเทศ เพราะการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมักเป็นบ่อเกิดของอาชญากรรมประเภทอื่น เช่น ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพ ร่างกาย ความผิดเกี่ยวกับเพศ หรือแม้กระทั่ง ความผิดเกี่ยวกับชีวิต ดังนั้น นโยบายทางอาญาเกี่ยวกับอัตราโทษในคดียาเสพติด จึงกำหนดไว้สูงกว่า ความผิดทางอาญาทั่วไป แต่ในปัจจุบันนโยบายทางอาญาที่ใช้กับยาเสพติดมีลักษณะที่เริ่มผ่อนคลายลง สำหรับความผิดในบางลักษณะ เช่น ความผิดฐานเสพหรือครอบครองในปริมาณเล็กน้อย โดยเริ่มมี แนวคิดว่าการเสพยาเสพติดไม่ใช่อาชญากร หากไม่ได้ไปก่อความเสียหายหรือความเดือดร้อนกับผู้อื่น หรือนโยบายที่ใช้สำหรับยาเสพติดบางประเภท เช่น กัญชา เริ่มมีความผ่อนคลายลง โดยที่ในบางประเทศ สามารถเสพได้ภายใต้เงื่อนไขของกฎหมาย แต่นโยบายทางอาญาที่ใช้กับความผิดในลักษณะของการ ลักลอบค้ายาเสพติดที่สะท้อนได้จากกฎหมาย แทบทุกประเทศยังคงใช้บทลงโทษในอัตราที่สูง โดยมีทั้ง การกำหนดโทษประหารชีวิต โทษจำคุกตลอดชีวิต โทษจำคุกในระยะยาว และโทษปรับที่มีมูลค่ามาก มาใช้ในการแก้ไขปัญหายาเสพติด

จากการศึกษากฎหมายยาเสพติดของไทยและต่างประเทศดังที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 3 พบว่า กฎหมายยาเสพติดของประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายจารีตประเพณี (Common Law) แม้ว่าจะมีการบัญญัติความผิดและบทลงโทษไว้ในกฎหมายหลายฉบับ แต่ในการบังคับใช้โทษปรับในประเทศ เหล่านี้ ศาลจะมีแนวทางการใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษที่เรียกว่า “แนวทางในการปรับบทลงโทษ” (Sentencing Guideline) ที่ได้มีการกำหนดโดยองค์กรหนึ่ง ที่มีผู้แทนของสาขาวิชาชีพเข้าไปกำหนด แนวทางหรือข้อแนะนำในการกำหนดบทลงโทษตามหลักวิชาที่เกี่ยวข้อง เช่น อาชญาวิทยาและ ทัณฑวิทยา หรือด้านสาธารณสุข เป็นต้น ทำให้การใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษของศาลประเทศที่ใช้ ระบบกฎหมายจารีตประเพณี (Common Law) จะมีขั้นตอนและวิธีการในการกำหนดบทลงโทษ ที่ชัดเจนเป็นลำดับขั้นตอน โดยขั้นตอนแรกจะเป็นการนำพฤติการณ์ในการกระทำความผิดของจำเลย มาพิจารณาว่ามีบทบาทนำหรือบทบาทสำคัญ หรือเป็นเพียงบทบาทรอง ในขบวนการค้ายาเสพติด ต่อมาจึงพิจารณาถึงเหตุผลโทษหรือเหตุบรรเทาโทษต่างๆ ส่งผลให้การบังคับใช้โทษปรับในคดียาเสพติด ของประเทศในกลุ่มนี้มีความเหมาะสมได้สัดส่วนกับการกระทำความผิด เพราะการใช้ดุลพินิจในการ กำหนดโทษของศาลจะต้องคำนึงพฤติการณ์และความร้ายแรงในการกระทำความผิด เช่นเดียวกับการบังคับใช้โทษปรับในคดียาเสพติดของประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Civil Law) ที่แม้ว่าจะไม่มีการใช้ “แนวทางในการปรับบทลงโทษ” (Sentencing Guideline) เหมือนเช่น

ประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายจารีตประเพณี (Common Law) แต่การกำหนดความผิดและบทลงโทษเกี่ยวกับยาเสพติดของประเทศในกลุ่มนี้ จะมีการแบ่งแยกการควบคุมยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทตามข้อกำหนดของอนุสัญญาสหประชาชาติที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ในด้านการควบคุมสารเสพติดและประโยชน์ทางการแพทย์ ส่วนกฎหมายที่ใช้ในการควบคุมการลักลอบค้ายาเสพติดหรือการใช้ยาเสพติดในทางที่ผิดของประเทศในกลุ่มนี้ จะมีการกำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา หรือกฎหมายเฉพาะโดยไม่มีการแยกว่าเป็นยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ ซึ่งในประเทศฝรั่งเศสได้มีการกำหนดฐานความผิดสำหรับผู้กระทำที่มีบทบาทนำหรือบทบาทสำคัญในองค์กรอาชญากรรม ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการลักลอบค้ายาเสพติดเป็นอีกหนึ่งข้อหาที่มีความแตกต่างกับความผิดทั่วไป เพื่อแบ่งแยกระดับของผู้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ทั้งนี้ จะเป็นการพิจารณาถึงบทบาท พฤติการณ์และความร้ายแรงในการกระทำความผิด รวมถึงการกำหนดอัตราโทษระหว่างการกระทำความผิดของผู้มีบทบาทรอง กับ การกระทำความผิดของผู้มีบทบาทนำในองค์กรอาชญากรรม ให้มีความเหมาะสมได้สัดส่วนกันกับการกระทำความผิด โดยในส่วนของโทษปรับนั้น มีข้อสังเกตว่ากฎหมายของประเทศฝรั่งเศสจะเป็นการกำหนดในอัตราโทษขั้นสูงเท่ากันทุกฐานความผิด โดยไม่มีการกำหนดอัตราโทษปรับขั้นต่ำไว้ ทั้งนี้ เพื่อเปิดช่องให้ศาลสามารถดุลยพินิจเต็มทีในการพิจารณา กำหนดโทษปรับที่จะใช้สำหรับผู้กระทำความผิดตามพฤติการณ์และความร้ายแรง ซึ่งเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับกฎหมายยาเสพติดของประเทศไทยแล้วพบปัญหาหลายประการ ทั้งปัญหาความไม่ได้สัดส่วนของโทษปรับในคดียาเสพติด เนื่องจากการกำหนดความผิดและอัตราโทษในคดียาเสพติดเป็นการพิจารณาจากปริมาณยาเสพติดเป็นสำคัญ โดยมิได้คำนึงถึงบทบาทและพฤติการณ์ในการกระทำความผิด รวมทั้งบทลงโทษในบางฐานความผิดไม่เปิดโอกาสให้ศาลได้ใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษที่จะใช้กับจำเลย เนื่องจากกำหนดไว้เพียงสถานเดียว หรือจากการที่กฎหมายยาเสพติดของไทยกำหนดความผิดและบทลงโทษในคดียาเสพติดไว้ในกฎหมายหลายฉบับ อาทิ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ความผิดเกี่ยวกับวัตถุออกฤทธิ์กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ความผิดเกี่ยวกับผู้สมคบกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดถูกกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ส่งผลให้การกำหนดความผิดและบทลงโทษ รวมถึงมาตรการทางกฎหมายที่ใช้ในเรื่องโทษปรับในคดียาเสพติดไม่เป็นไปในระบบเดียวกัน รวมถึงการบังคับโทษปรับในคดียาเสพติดยังคงมีปัญหาบางประการ ดังที่จะได้กล่าวต่อไป

4.1 วิเคราะห์ปัญหาความไม่ได้สัดส่วนของโทษปรับในคดียาเสพติด

เมื่อได้ทำการศึกษาถึงทฤษฎีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดแล้วทำให้ทราบว่า อาชญากรรมยาเสพติดมีรูปแบบในการกระทำความผิดที่มีลักษณะเป็นอาชญากรรมทำเป็นองค์การ (Organized crime)¹ เนื่องจากมีลักษณะของการรวมกันของคณะบุคคลต่างๆ เข้าเป็นองค์การ มีการดำเนินการอย่างมีแบบแผน มีหัวหน้าและโครงสร้างในการดำเนินงานอย่างเป็นขั้นเป็นตอน มีการแบ่งหน้าที่กันทำระหว่างกัน ทั้งนี้ “นายทุน” จะเป็นผู้ออกเงินเพื่อไปซื้อยาเสพติดที่ผลิตจากต่างประเทศ หรือจากเอเยนต์ภายในประเทศครั้งละมากๆ² มีการขนส่งโดยผู้รับจ้างขนยาเสพติด “มือขน” แล้วแจกจ่ายไปให้ “ผู้ค้ารายใหญ่” ก่อนที่จะแจกจ่ายไปยัง “ผู้ค้ารายย่อย” เพื่อจำหน่ายในท้องตลาด ขณะที่บุคคลอีกกลุ่มหนึ่งที่ทำงานเกี่ยวกับการเงิน โดยนำเงินที่ได้มาไปพอกเงินเพื่อจัดสรรเป็นผลประโยชน์ในระหว่างกันต่อไป ซึ่งเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนกฎหมาย เพื่อให้ได้เงินมาจากการลักลอบค้ายาเสพติด และจัดได้ว่าเป็นอาชญากรรมที่ร้ายแรง (Serious Crime) ที่สังคมมักมีปฏิกิริยาโต้ตอบต่อพฤติกรรมดังกล่าว แต่มาตรการทางกฎหมายปกติที่ใช้กับอาชญากรรมธรรมดา (Street Crime) หรือ อาชญากรรมอุกฉกรรจ์ (violent Crime) มีอาจใช้ในการดำเนินการได้เพียงพอทำให้ยากต่อการปราบปรามให้หมดสิ้นไป เนื่องจากมีอิทธิพลทางการเงิน นอกจากนี้ บางครั้งยังพบว่า มีอิทธิพลทางการเมืองคอยให้การสนับสนุนอาชญากรรมกลุ่มนี้อยู่มีการจ่ายเงินซื้อตัวเจ้าหน้าที่รัฐเพื่อช่วยในการประกอบอาชญากรรม

เมื่อพิจารณาถึงสถิติข้อมูลของนักโทษในคดียาเสพติดของประเทศไทยแล้วจะพบว่า ผู้กระทำความผิดส่วนใหญ่จะถูกดำเนินคดีในข้อหา “จำหน่าย” หรือ “ครอบครองเพื่อจำหน่าย” ยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ซึ่งมีอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำตั้งแต่ 4 ปีขึ้นไป ซึ่งบุคคลเหล่านี้เมื่อได้มีการสำรวจถึงพฤติการณ์ในการกระทำความผิดอย่างแท้จริงแล้วจะพบว่า ผู้กระทำความผิดส่วนใหญ่เป็นเพียง “ผู้ค้ารายย่อย” หรือ “มือขน” ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับผลประโยชน์เพียงเล็กน้อยจากการประกอบอาชญากรรม เช่น ได้รับเพียงค่าจ้างจากการขนยาเสพติด หรือส่วนต่างเพียงเล็กน้อยจากราคายาเสพติด หรือแม้กระทั่งผลประโยชน์ที่ได้รับเป็นเพียงยาเสพติดที่ผู้กระทำความผิดต้องการมีไว้เพื่อเสพของตนเอง เนื่องจากไม่มีเงินที่จะไปซื้อยาเสพติดจึงรับที่จะเป็นผู้จำหน่ายยาเสพติดโดยรับ

¹ วีระพงษ์ บุญโญภาส, อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ECONOMIC CRIME พิมพ์ครั้งที่ 6 แก้ไขเพิ่มเติม (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2552), หน้า 5.

² ก้องเกียรติ อภัยวงศ์, องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ: ผลกระทบที่เกิดจากองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทย, หน้า 2.

ผลประโยชน์เป็นยาเสพติดส่วนต่างเท่านั้น แต่เมื่อบุคคลเหล่านี้ถูกจับกุมและดำเนินคดีแล้วจะต้องได้รับโทษหนัก เนื่องจากกฎหมายได้กำหนดอัตราโทษไว้สูงเพื่อที่จะเป็นการปราบปรามผู้ลักลอบค้ายาเสพติด ซึ่งเมื่อได้ทำการศึกษาถึงบทกำหนดความผิดและบทลงโทษที่ใช้ในคดียาเสพติดของไทยแล้วพบสาเหตุของปัญหาความไม่ได้สัดส่วนของโทษปรับในคดียาเสพติด ดังต่อไปนี้

1. บทลงโทษที่ใช้ในคดียาเสพติดของไทยในปัจจุบัน เป็นการกำหนดจากลักษณะของการกระทำและปริมาณยาเสพติดของกลางเป็นสำคัญ โดยไม่ได้พิจารณาจากบทบาทหรือพฤติการณ์ในการกระทำความผิด ซึ่งปริมาณของกลางในคดียาเสพติดเป็นข้อพิจารณาสำคัญว่าผู้กระทำความผิดจะได้รับโทษหนักหรือไม่ เพราะหากปริมาณยาเสพติดมีเป็นจำนวนมากจนเข้าบทสันนิษฐานเพื่อจำหน่ายตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว ก็จะต้องถือว่าผู้กระทำความผิดมีเจตนากระทำ “เพื่อจำหน่าย” ซึ่งเป็นบทสันนิษฐานเด็ดขาด คู่ความในคดีรวมถึงศาลไม่สามารถวินิจฉัยข้อเท็จจริงให้แตกต่างไปจากที่กฎหมายกำหนดได้

ตัวอย่างเช่น นาย ก. มียาเสพติดให้โทษประเภท 1 (เมทแอมเฟตามีน) หรือ “ยาบ้า” ไว้ในครอบครองจำนวน 16 เม็ด ไว้เพื่อใช้ในการเสพของตนเองเพียงผู้เดียว ต่อมาเจ้าพนักงานจับกุม นาย ก. ได้พร้อมกับยาเสพติดของกลางจำนวนดังกล่าว ในทางกฎหมายถือວ່านาย ก. มียาเสพติดให้โทษประเภทหนึ่ง (เมทแอมเฟตามีน) จำนวน 15 หน่วยการใช้ขึ้นไป อันต้องด้วยบทสันนิษฐาน “เพื่อจำหน่าย” ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 15 วรรคสอง (2) ส่งผลให้เจ้าพนักงานในกระบวนการยุติธรรมไม่สามารถใช้ดุลพินิจเป็นอย่างอื่นได้ นับตั้งแต่การแจ้งข้อกล่าวหาของเจ้าพนักงานในชั้นจับกุมและในชั้นสอบสวนของพนักงานสอบสวน รวมถึงการฟ้องคดีโดยพนักงานอัยการ ก็ต้องเป็นการดำเนินคดีในข้อหา “ครอบครองเพื่อจำหน่าย” ยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 และเมื่อคดีไปสู่การพิจารณาคดีของศาล หากศาลพิจารณาแล้วได้ความว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดจริง ก็จะต้องลงโทษในความผิดฐาน “ครอบครองเพื่อจำหน่าย” ยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ซึ่งแม้จะปรากฏข้อเท็จจริงแก่ศาลว่าจำเลยมียาเสพติดจำนวนดังกล่าวไว้เพื่อเสพสำหรับตนเองก็ตาม แต่เนื่องจากบทสันนิษฐานดังกล่าวเป็นบทสันนิษฐานเด็ดขาด ทำให้ศาลไม่สามารถวินิจฉัยได้ว่าจำเลยครอบครองยาเสพติดไว้เพื่อเสพ อันเป็นปัญหาเนื่องมาจากการที่กฎหมายกำหนดบทสันนิษฐานเด็ดขาดดังกล่าวไว้ และเมื่อพิจารณาถึงอัตราโทษที่ใช้ในกรณีดังกล่าวแล้ว จะพบว่าการกระทำความผิดฐานครอบครองยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 67 กำหนดให้ต้องระวางโทษ จำคุก 1 - 10 ปี หรือปรับ 20,000 - 200,000 บาท แต่เมื่อกรณีนี้ต้องถือว่าจำเลยกระทำความผิดฐานครอบครองเพื่อจำหน่าย พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 66 วรรคสอง กำหนดให้ต้องระวางโทษ จำคุก 4 ปี - ตลอดชีวิต และ ปรับ 400,000

– 5,000,000 บาท ซึ่งจะเห็นได้ว่า อัตราโทษจำคุกขั้นต่ำของความผิดฐานครอบครองเพื่อจำหน่าย สูงกว่าอัตราโทษปรับขั้นต่ำฐานครอบครอง ถึง 4 เท่า หรือในกรณีของโทษปรับ อัตราโทษปรับขั้นต่ำของความผิดฐานครอบครองเพื่อจำหน่าย สูงกว่าอัตราโทษปรับขั้นต่ำฐานครอบครอง ถึง 20 เท่า ซึ่งบทลงโทษที่รุนแรงในลักษณะนี้กำหนดขึ้น โดยมีเจตนาเพื่อที่จะใช้เป็นบทลงโทษสำหรับ “ผู้ค้ารายใหญ่” แต่จากข้อเท็จจริงที่พบกลับเป็นการบังคับใช้กฎหมายไปในทิศทางตรงกันข้าม กล่าวคือ ผู้กระทำความผิดที่ต้องถูกลงโทษส่วนใหญ่เป็นเพียง “ผู้ค้ารายย่อย” แต่กลับต้องถูกลงโทษในระดับของ “ผู้ค้ารายใหญ่”

2. บทลงโทษที่ใช้ในคดียาเสพติดของไทยในปัจจุบัน บางข้อกำหนดอัตราโทษไว้เพียงสถานเดียว เช่น ความผิดฐาน ผลิต นำเข้า ส่งออก ซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ซึ่งความผิดฐานนี้ พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 65 วรรคแรก กำหนดโทษไว้เพียงสถานเดียว คือ จำคุกตลอดชีวิตและปรับตั้งแต่ 1,000,000 – 5,000,000 บาท หรือในกรณีความผิดฐานความผิดฐาน ผลิต นำเข้า ส่งออก ซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 เพื่อจำหน่าย ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 65 วรรคสอง กฎหมายกำหนดโทษไว้เพียงสถานเดียว คือ “ประหารชีวิต” ทำให้ศาลไม่มีดุลพินิจในการกำหนดโทษให้มีความเหมาะสมกับสภาพการกระทำความผิดของจำเลย

ตัวอย่างเช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 9206/2555 โดยข้อเท็จจริงในคดีนี้สรุปได้ว่า จำเลยเป็นคนสัญชาติไทยเดินทางออกจากประเทศไทยไปยังสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และวันเดียวกันได้เดินทางกลับประเทศไทย โดยไม่ผ่านช่องทางที่กำหนด แล้วจำเลยถูกเจ้าพนักงาน ตำรวจจับกุม ซึ่งจำเลยนำเมทแอมเฟตามีนอันเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 1 จำนวน 1.5 หน่วยการใช้ (หนึ่งเม็ดครึ่ง) เข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อเสพ ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีเมทแอมเฟตามีนดังกล่าวไว้ในครอบครอง โดยไม่ได้รับอนุญาต ลงโทษจำคุก 6 เดือน ปรับ 10,000 บาท ไม่ปรากฏว่า จำเลยเคยต้องโทษจำคุกมาก่อน โทษจำคุกรอไว้มีกำหนด 2 ปี จำเลยไม่อุทธรณ์ แต่โจทก์อุทธรณ์ว่า การกระทำของจำเลยเป็นความผิดฐานนำยาเสพติดให้โทษประเภท 1 เข้ามาในราชอาณาจักร โดยไม่ได้รับอนุญาต ศาลอุทธรณ์พิพากษาว่า จำเลยมีความผิดฐานนำยาเสพติดให้โทษประเภท 1 เข้ามาในราชอาณาจักร โดยไม่ได้รับอนุญาต อีกบทหนึ่ง ซึ่งเป็นกรรมเดียวกับความผิดฐานมียาเสพติดให้โทษประเภท 1 ไว้ในครอบครอง โดยไม่ได้รับอนุญาต ให้ลงโทษฐานนำยาเสพติดให้โทษประเภท 1 เข้ามาในราชอาณาจักร โดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีโทษหนักที่สุด ให้จำคุกจำเลยตลอดชีวิต และปรับ 1,000,000 บาท ลดโทษกึ่งหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 ประกอบมาตรา 53 คงจำคุก 25 ปี และปรับ 500,000 บาท จำเลยฎีกา ศาลฎีกาเห็นว่า เนื่องจากเมทแอมเฟตามีนเป็นภัยต่อสุขภาพและชีวิตของมนุษย์และสังคม การที่จำเลยนำเมทแอมเฟตามีน 1.5 เม็ด เข้ามาโดยไม่ได้อ

รับอนุญาต ถือว่าเป็นการนำเข้าตามความหมายของมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ซึ่งหมายความว่า นำหรือส่งเข้ามาในราชอาณาจักรแล้ว ไม่ว่าจะนำเมทแอมเฟตามีนเข้ามา มากหรือน้อย หรือด้วยเหตุผลประการใดของจำเลยก็ตาม การกระทำของจำเลยเป็นความผิดตามที่ โจทก์ฟ้อง พิพากษายืน

กรณีนี้จะเห็นได้ว่า จำเลยไม่ได้เป็นผู้ลักลอบค้ายาเสพติดหรืออยู่ในขบวนการค้ายาเสพติด เป็นแต่เพียงผู้เสพยาเสพติดเท่านั้น แต่เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่า จำเลยนำเข้ายาเสพติดให้โทษประเภท 1 ซึ่งกฎหมายถือว่าเป็นยาเสพติดร้ายแรง ซึ่งต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งล้านบาท ถึงห้าล้านบาท ตามมาตรา 65 แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ซึ่งกฎหมายกำหนด อัตราโทษตายตัว โดยมีได้กำหนดให้ศาลใช้ดุลพินิจในการพิจารณาถึงพฤติการณ์และความร้ายแรง ในการกระทำความผิดของจำเลยมาประกอบการพิจารณาเพื่อกำหนดโทษ

3. กฎหมายยาเสพติดของไทยมิได้มีการกำหนดบทนิยามเพื่อแบ่งแยกระหว่าง “ผู้ค้ารายใหญ่” กับ “ผู้ค้ารายย่อย” ก็ส่งผลให้การบังคับใช้กฎหมายในปัจจุบันยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เนื่องจากผู้ปฏิบัติยังขาดความชัดเจน ทั้งในส่วนของกำหนดยุทธศาสตร์ หรือเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย แต่อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะไม่มีการกำหนดนิยามของ “ผู้ค้ารายใหญ่” และ “ผู้ค้ารายย่อย” ไว้ในกฎหมาย แต่ในทางปฏิบัติได้หลักการแบ่งแยก “ผู้ค้ารายใหญ่” และ “ผู้ค้ารายย่อย” โดยมีการ กำหนดนิยามคำว่า “คดียาเสพติดร้ายสำคัญ” ในระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม ยาเสพติดว่าด้วยแนวทางประสานงานคดียาเสพติด พ.ศ. 2553 โดยกำหนดว่า

“คดียาเสพติดร้ายสำคัญ” หมายความว่า คดียาเสพติดที่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด หรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้

(1) คดีความผิดเกี่ยวกับกฎหมายยาเสพติดฐานผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติวัตถุ ที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ซึ่งเป็นของกลางและมีปริมาณ หรือน้ำหนักอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

1. เฮโรอีน	น้ำหนักตั้งแต่ 1 กิโลกรัมขึ้นไป
2. เมทแอมเฟตามีน	ตั้งแต่ 10,000 หน่วยการใช้ หรือน้ำหนักตั้งแต่ 1 กิโลกรัมขึ้นไป
3. ไอซ์	น้ำหนักตั้งแต่ 200 กรัมขึ้นไป
4. เอ็กซ์ตาซี (ยาอี)	ตั้งแต่ 1,000 เม็ด หรือน้ำหนักตั้งแต่ 250 กรัมขึ้นไป

5. โคน	น้ำหนักตั้งแต่ 1 กิโลกรัมขึ้นไป
6. ฝิ่น	น้ำหนักตั้งแต่ 10 กิโลกรัมขึ้นไป
7. กัญชา	น้ำหนักตั้งแต่ 100 กิโลกรัมขึ้นไป
8. คีตาเม็น	น้ำหนักตั้งแต่ 1 กิโลกรัมขึ้นไป
9. มิตาโซแลม	ตั้งแต่ 500 เม็ดขึ้นไป

(2) คดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดฐานสมคบ สนับสนุน ช่วยเหลือ หรือพยายามกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534

(3) คดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่มีการดำเนินงานเป็นเครือข่าย หรือเป็นขบวนการ หรือเป็นองค์กรอาชญากรรม และเป็นเป้าหมายของเจ้าหน้าที่ปราบปรามว่าเป็นรายสำคัญ

(4) คดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือเป็นนักการเมือง หรือเป็นผู้มีอิทธิพล หรือเป็นคดีที่ประชาชนให้ความสนใจเป็นพิเศษ

(5) คดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดอื่น ๆ ที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเห็นว่าเป็นรายสำคัญ และมอบให้ดำเนินการ

เนื่องจากบทนิยามดังกล่าวเป็นการกำหนดเพื่อวัตถุประสงค์ในการดำเนินคดียาเสพติดในชั้นของเจ้าพนักงาน จึงมิได้มีผลต่อการพิจารณาคดีหรือต่อการกำหนดบทลงโทษของศาลแต่อย่างใด ซึ่งจากนิยามดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การกำหนดนิยามของคำว่า “คดียาเสพติดรายสำคัญ” พิจารณาจากข้อหาและปริมาณยาเสพติด, จากข้อหาและประเภทยาเสพติดที่มีการแพร่ระบาดในประเทศไทย, จากพฤติการณ์ซึ่งอาศัยการกำหนดโดยเจ้าหน้าที่ว่าเป็นรายสำคัญ หรือจากฐานะของผู้กระทำความผิด และประเภทคดีที่เป็นที่สนใจของประชาชน ดังนั้น แม้จะมีได้มีการกำหนดนิยามของคำว่า “ผู้ร้ายรายใหญ่” แต่ก็พอจะอนุมานได้ว่า “ผู้ร้ายรายใหญ่” จะต้องมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับ “คดียาเสพติดรายสำคัญ” ในลักษณะที่เป็นผู้บงการหรือผู้นำองค์กร อย่างไรก็ตาม คดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่มีการดำเนินงานเป็นเครือข่าย หรือเป็นขบวนการ หรือเป็นองค์กรอาชญากรรม ตามบทนิยามของ “คดียาเสพติดรายสำคัญ” ที่กำหนดในระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดว่าด้วยแนวทางประสานงานคดียาเสพติด พ.ศ. 2553 ยังคงมีข้อความที่กำหนดว่า “...และเป็นเป้าหมายของเจ้าหน้าที่ปราบปรามว่าเป็นรายสำคัญ” ทำให้ยังขาดความชัดเจน เพราะจะต้องมีการกำหนดว่าเป็นรายสำคัญของเจ้าหน้าที่ปราบปรามซึ่งยังไม่ชัดเจนว่าหน่วยงานใดเป็นผู้กำหนด ส่งผลให้การบังคับใช้กฎหมายในปัจจุบันยังคงขาดความชัดเจนในการแบ่งประเภท “ผู้ร้ายรายใหญ่” กับ “ผู้ร้ายย่อย”

เมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายอาญาเสพติดในกลุ่มประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายจารีตประเพณี (Common Law) ตามที่ได้มีการศึกษาในบทที่ 3 แล้วจะพบว่า ประเทศในกลุ่มนี้จะมีการกำหนดความผิดฐานสมคบ (Conspiracy) เพื่อมุ่งเอาผิดกับตัวการหรือกลุ่มนายทุนที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด อีกทั้งประเทศในกลุ่มนี้จะมีการกำหนดแนวทางการใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษที่เรียกว่า “แนวทางในการปรับบทลงโทษ” (Sentencing Guideline) ที่ได้มีการกำหนดโดยองค์กรหนึ่งที่มีผู้แทนของสาขาวิชาชีพเข้าไปกำหนดแนวทางหรือข้อแนะนำในการกำหนดบทลงโทษตามหลักวิชาที่เกี่ยวข้อง เช่น อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา หรือด้านสาธารณสุข เป็นต้น ทำให้การใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษของศาลประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายจารีตประเพณี (Common Law) จะมีขั้นตอนและวิธีการในการกำหนดบทลงโทษที่ชัดเจน เป็นลำดับขั้นตอน โดยขั้นตอนแรกจะเป็นการนำพฤติการณ์ในการกระทำความผิดของจำเลยมาพิจารณาว่ามีบทบาทนำหรือบทบาทสำคัญ หรือเป็นเพียงบทบาทรองในขบวนการค้ายาเสพติดแล้ว ต่อมาจึงพิจารณาถึงเหตุผลโทษหรือเหตุบรรเทาโทษต่าง ๆ ส่งผลให้การบังคับใช้โทษปรับในคดียาเสพติดของประเทศในกลุ่มนี้ มีความเหมาะสมได้สัดส่วนกับการกระทำความผิด เพราะการใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษของศาลจะต้องคำนึงพฤติการณ์และความร้ายแรงในการกระทำความผิด

ส่วนประเทศฝรั่งเศส ซึ่งเป็นประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Civil Law) แม้ว่าจะไม่มีการบัญญัติความผิดฐานสมคบไว้ แต่จะมีการกำหนดฐานความผิดสำหรับผู้กระทำความผิดที่มีบทบาทนำหรือบทบาทสำคัญในองค์กรอาชญากรรม ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการลักลอบค้ายาเสพติด แยกต่างหากจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับการลักลอบค้ายาเสพติดทั่วไป โดยความผิดดังกล่าวนี้จะกำหนดให้ผู้กระทำความผิดที่เป็นกลุ่ม “นายทุน” หรือ “ผู้ค้ารายใหญ่” ที่มีบทบาทนำหรือบทบาทสำคัญในองค์กรอาชญากรรม ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับผลประโยชน์โดยตรงจากการลักลอบค้ายาเสพติด ต้องได้รับโทษสูง แต่หากเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือครอบครอง แต่ไม่ได้มีบทบาทนำหรือบทบาทสำคัญ เช่น เป็นแต่เพียง “ผู้ค้ารายย่อย” หรือ “มือชน” ผู้ลำเลียงยาเสพติดที่แม้จะครอบครองยาเสพติดในปริมาณมาก แต่ก็ไม่ใช่ผู้ที่ได้รับประโยชน์โดยตรงจากการซื้อขายยาเสพติด ซึ่งถือว่าเป็นเพียงผู้มีบทบาทรองในองค์กรอาชญากรรม ก็จะมีโทษในอัตราที่ต่ำลงมา ทำให้ความผิดและบทลงโทษในคดียาเสพติดของประเทศฝรั่งเศสมีการกำหนดความผิดและบทลงโทษในคดียาเสพติดสอดคล้องกับหลักความได้สัดส่วนกับการกระทำความผิด ซึ่งฐานความผิดและบทกำหนดโทษสำหรับผู้กระทำความผิดที่มีบทบาทนำหรือบทบาทสำคัญในองค์กรอาชญากรรมซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการลักลอบค้ายาเสพติดดังกล่าวประเทศไทยยังไม่มีกำหนดไว้

เมื่อพิจารณาถึงบทลงโทษที่ใช้ในกฎหมายยาเสพติดของประเทศไทยแล้วจะพบว่ากฎหมายยาเสพติดของประเทศไทยที่ใช้ดำเนินการกับกลุ่มผู้ลักลอบค้ายาเสพติดส่วนใหญ่ จะมีการกำหนดอัตราโทษขั้นต่ำไว้ในกฎหมาย เช่น ความผิดฐานครอบครองเพื่อจำหน่ายยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ตามมาตรา 66 วรรคสองได้กำหนดให้ผู้กระทำความผิดจะต้องถูกจำคุกขั้นต่ำตั้งแต่ 4 ปี ถึงตลอดชีวิต และกำหนดให้ต้องปรับขั้นต่ำตั้งแต่ 400,000 – 5,000,000 บาท เป็นต้น ทำให้การใช้ดุลพินิจของศาลในการกำหนดโทษผู้กระทำความผิดให้ได้สัดส่วน โดยพิจารณาถึงฐานะของผู้กระทำความผิด บทบาท พฤติการณ์และความร้ายแรงในคดียาเสพติดของประเทศไทยมีข้อจำกัดตามกฎหมาย แต่ในขณะที่ประเทศฝรั่งเศสจะไม่มีกำหนดอัตราโทษขั้นต่ำไว้ในกฎหมายทำให้การกำหนดบทลงโทษของประเทศฝรั่งเศส มีความเป็นธรรม เหมาะสม และได้สัดส่วน

จากที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่า กฎหมายยาเสพติดของประเทศไทยไม่มีการแบ่งแยกความผิดและบทลงโทษสำหรับ “ผู้ค้ารายใหญ่” และ “ผู้ค้ารายย่อย” ที่จะต้องพิจารณาถึงบทบาทดังกล่าวจากพฤติการณ์ และบทบาทในการกระทำความผิด ต่างกับกฎหมายต่างประเทศที่กำหนดให้ต้องนำบทบาท และพฤติการณ์ของผู้กระทำความผิดประกอบการพิจารณาในการกำหนดอัตราโทษด้วย อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนเห็นว่า สำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ลักลอบค้ายาเสพติด ไม่ว่าจะเป็ “ผู้ค้ารายใหญ่” หรือ “ผู้ค้ารายย่อย” ก็จะต้องถูกลงโทษทางทรัพย์สินด้วยเสมอ เนื่องจากความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ซึ่งผู้กระทำความผิดที่มีเจตนาที่จะได้รับผลประโยชน์ในทางทรัพย์สินจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด จึงเห็นควรลงโทษทางทรัพย์สินกับบุคคลดังกล่าว ซึ่งมาตรการที่ใช้ในการดำเนินการกับทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 หรือมาตรการฟอกเงิน ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ทรัพย์สินดังกล่าวต้องเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้อง หรือเกี่ยวกับการกระทำความผิดเท่านั้น ซึ่งเป็นกรณีติดตามทรัพย์สินที่เกี่ยวข้อง หรือเกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดคืนให้กับรัฐ แต่ไม่ได้เป็นการลงโทษทางทรัพย์สินกับผู้กระทำความผิด ซึ่งโทษทางทรัพย์สินที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดก็คือโทษปรับ ซึ่งเป็นโทษที่กำหนดขึ้น เพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ของการลงโทษ กล่าวคือ เป็นการให้ผลร้ายต่อทรัพย์สินของผู้ถูกลงโทษ โดยในส่วนของ “ผู้ค้ารายใหญ่” ควรได้รับโทษปรับในอัตราที่สูงกว่าการกระทำความผิดอย่างอื่น เนื่องจากผู้กระทำความผิดหวังผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการกระทำความผิดดังที่กล่าวไปแล้ว ซึ่งการกำหนดโทษปรับสำหรับ “ผู้ค้ารายใหญ่” นี้จะต้องเป็นการกำหนดในลักษณะที่มีการกำหนดอัตราโทษขั้นต่ำแต่ไม่มีการกำหนดอัตราโทษขั้นสูง เพื่อให้ศาลใช้ดุลพินิจในการลงโทษตามบทบาท และพฤติการณ์ในการกระทำความผิด หรือเป็นการปรับตามจำนวนเท่าของผลประโยชน์ที่ได้รับจากการกระทำความผิด เพื่อคุ้มครองความมั่นคงทางเศรษฐกิจ

หรือผลประโยชน์ของสาธารณะ การกำหนดบทลงโทษปรับที่หนัก เพื่อให้ผู้กระทำความผิดเด็ดขาด ไม่กล้าที่จะกระทำความผิด หรือไม่กระทำความผิดซ้ำอีก อันเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของทฤษฎีการลงโทษ เพื่อข่มขู่หรือยับยั้งอาชญากรรม (Deterrence)

4.2 วิเคราะห์ปัญหาความไม่สอดคล้องกันของโทษปรับในคดียาเสพติด

กฎหมายยาเสพติดของไทยมีการกำหนดความผิดและบทลงโทษในคดียาเสพติดไว้ในกฎหมายหลายฉบับ อาทิ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ความผิดเกี่ยวกับวัตถุออกฤทธิ์กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ความผิดเกี่ยวกับผู้สมคบกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดถูกกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ส่งผลให้การกำหนดความผิดและบทลงโทษ รวมถึงมาตรการทางกฎหมายในเรื่องต่างๆ ซึ่งรวมถึงมาตรการต่างๆที่ใช้ในเรื่องโทษปรับในคดียาเสพติดไม่เป็นไปในระบบเดียวกัน โดยที่พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ได้กำหนดมาตรการต่างๆ เพื่อใช้ในการดำเนินกรกับกลุ่มผู้ลักลอบค้ายาเสพติด เช่น มาตรการที่กำหนดการกำหนดให้ศาลต้องลงโทษจำคุกและปรับด้วยเสมอ หรือมาตรการเพิ่มโทษปรับกึ่งหนึ่งในกรณีกระทำความผิดซ้ำ เป็นต้น แต่มาตรการดังที่กล่าวมาเหล่านั้น ใช้บังคับได้แต่เฉพาะความผิดที่เกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 เท่านั้น หากเป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามกฎหมายอื่น เช่น การกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 หรือพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ก็ไม่สามารถนำหลักการดังกล่าวมาบังคับได้

พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ของประเทศไทย ถูกกำหนดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมมือกับประเทศภาคีอื่น ๆ ในการควบคุมการผลิต การขาย การนำเข้า การส่งออก การนำผ่านหรือการมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาททั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ มิให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของบุคคลและสังคมตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1971 (Convention on Psychotropic Substances, 1971) โดยวัตถุออกฤทธิ์ที่มีการลักลอบค้าหรือจำหน่ายนั้น มักเป็นยาเสพติดที่มีการแพร่ระบาดในสถานบันเทิง หรือที่เรียกกันว่า “Club Drug” ซึ่งผู้เสพยาวัตถุออกฤทธิ์ดังกล่าว จะมีความต้องการใช้วัตถุออกฤทธิ์เพื่อกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกสนุกสนาน หรือกระตุ้นความรู้สึกทางเพศ รวมทั้งที่มีการใช้วัตถุออกฤทธิ์ดังกล่าวเพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการประกอบอาชญากรรมประเภทอื่น เช่น การกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ หรือการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ โดยการแอบนำวัตถุออกฤทธิ์บางประเภท เช่น มีการใช้ยาอัลปราโซแลม (alprazolam) หรือที่

รู้จักกันว่า “ยาเสียวสาว” ซึ่งเป็นวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทในประเภท 2 ไปในทางที่ผิด เช่น นำไปใช้เป็นยานอนหลับอย่างแรงเพื่อล่วงละเมิดทางเพศ หรือการใช้ มิดาโซแลม (midazolam) ที่มีชื่อทางการค้าเป็นที่รู้จักว่า “dormicum®” ไปผสมกับเครื่องดื่ม ทำให้คนที่ได้รับสารออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทดังกล่าวเข้าสู่ร่างกายจะมีอาการง่วง ซึม หรือทำให้หมดสติไป และไม่สามารถควบคุมหรือดูแลตนเองได้ ทำให้ตกเป็นผู้เสียหายจากการกระทำผิดดังกล่าว จากสภาพปัญหาดังกล่าวนี้เอง ทำให้รัฐต้องมีการกำหนดมาตรการที่ใช้กับการลักลอบค้าวัตถุออกฤทธิ์เป็นพิษ เพื่อควบคุมการลักลอบค้าวัตถุออกฤทธิ์เช่นเดียวกับการควบคุมการลักลอบค้ายาเสพติดให้โทษ แม้ว่าวัตถุออกฤทธิ์จะมีการใช้ประโยชน์ในทางการแพทย์ก็ตาม เนื่องจากลักลอบค้าวัตถุออกฤทธิ์เป็นบ่อเกิดของอาชญากรรมประเภทอื่น ซึ่งเป็นภัยอันตรายต่อสังคมตั้งที่ได้กล่าวมาแล้ว แต่กฎหมายยาเสพติดของไทยกลับมีการกำหนดการควบคุมการลักลอบค้ายาเสพติดให้โทษ กับการลักลอบค้าวัตถุออกฤทธิ์ไว้ในกฎหมายต่างฉบับกัน ทำให้การบังคับใช้กฎหมายสองฉบับไม่สอดคล้องกัน

เมื่อได้ศึกษาถึงการกำหนดความผิดและบทลงโทษเกี่ยวกับวัตถุออกฤทธิ์ของประเทศฝรั่งเศสและเยอรมนีซึ่งเป็นประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Civil Law) เหมือนกับประเทศไทยแล้วพบว่า แม้ว่าจะมีการแบ่งแยกการควบคุมยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทออกจากกันตามข้อตกลงระหว่างประเทศ เพื่อประโยชน์ในการควบคุมการผลิต การนำเข้า การส่งออก การนำผ่าน วัตถุออกฤทธิ์ที่ใช้ประโยชน์ในทางการแพทย์ก็ตาม แต่ในส่วนของกฎหมายที่ใช้ในการควบคุมการลักลอบค้าวัตถุออกฤทธิ์หรือการใช้วัตถุออกฤทธิ์ในทางที่ผิดของประเทศในกลุ่มนี้ จะมีการกำหนดไว้ในกฎหมายยาเสพติด โดยไม่มีการแยกกว่าเป็นยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ อีกทั้งในกฎหมายยาเสพติดของประเทศฝรั่งเศส ยังได้มีการกำหนดฐานความผิดสำหรับผู้กระทำที่มีบทบาทนำหรือบทบาทสำคัญในองค์กรอาชญากรรม ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการลักลอบค้ายาเสพติดซึ่งรวมถึงวัตถุออกฤทธิ์ เป็นอีกหนึ่งข้อหาที่มีความแตกต่างกับความผิดทั่วไปเพื่อแบ่งระดับผู้เข้าไปเกี่ยวข้องกัยาเสพติด ทั้งนี้จะเป็นการพิจารณาถึงพฤติการณ์และความร้ายแรงในการกระทำความผิด รวมถึงการกำหนดอัตราโทษระหว่างการกระทำความผิดของผู้มีบทบาทรองกับการกระทำความผิดของผู้มีบทบาทนำในองค์กรอาชญากรรม ที่มีความเหมาะสมได้สัดส่วนกันกับการกระทำความผิด ดังที่ได้มีการวิเคราะห์ถึงปัญหาที่ผ่านมาแล้ว

กรณีนี้ จึงเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 แม้ว่าจะมีเจตนารมณ์ในการลงโทษผู้กระทำความผิดเช่นเดียวกัน แต่กฎหมายกลับมีมาตรการที่ใช้ในเรื่องโทษปรับแตกต่างกัน เนื่องจากการกำหนดความผิดและบทลงโทษเกี่ยวกับยาเสพติดได้กำหนดไว้แยกต่างหากจากกันเป็นกฎหมายคนละฉบับ

ทั้งที่เป็นสารเสพติดควบคุมเหมือนกัน ซึ่งแตกต่างจากกฎหมายของประเทศฝรั่งเศส และประเทศเยอรมนี ที่มีการแยกประเภทบัญญัติสารเสพติดควบคุม ออกเป็นยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท แต่ในส่วนของข้อกำหนดความผิดและบทลงโทษสำหรับผู้ลักลอบค้ายาเสพติดจะกำหนดไว้ในกฎหมายยาเสพติดฉบับเดียวกัน ทำให้การกำหนดโทษปรับในคดียาเสพติดของประเทศฝรั่งเศสและประเทศเยอรมนีเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ซึ่งเมื่อศึกษาแล้ว พบว่ากฎหมายยาเสพติดของไทยมีปัญหาความไม่สอดคล้องกันของโทษปรับในคดียาเสพติด ดังต่อไปนี้

4.2.1 ปัญหาความไม่สอดคล้องกรณีการกำหนดโทษจำคุกและปรับ ในกลุ่มผู้ลักลอบค้ายาเสพติด

ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดสามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้เสพและครอบครองเล็กน้อยกับกลุ่มผู้ลักลอบค้ายาเสพติด ซึ่งตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 จะกำหนดบทลงโทษที่ใช้กับกลุ่มผู้เสพและครอบครองเล็กน้อยให้ “จำคุกหรือปรับ” ส่วนกลุ่มผู้ลักลอบค้ายาเสพติดจะกำหนดให้ลงโทษ “จำคุกและปรับ” โดยในกลุ่มผู้เสพและครอบครองเล็กน้อย กฎหมายยาเสพติดของไทยได้กำหนดมาตรการที่ใช้ดูแลกลุ่มบุคคลเหล่านี้ โดยใช้มาตรการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดทั้งในระบบสมัครใจ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 94 หรือในระบบบังคับบำบัดตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 ส่วนกลุ่มผู้ลักลอบค้ายาเสพติดนั้นกฎหมายยาเสพติดของประเทศไทยได้กำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อใช้จัดการกับกลุ่มผู้กระทำความผิดดังกล่าวไว้ในพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ดำเนินการกับกลุ่ม “นายทุน” หรือ “ผู้ค้ารายใหญ่” ที่เป็นผู้รับผลประโยชน์โดยตรงจากการลักลอบค้ายาเสพติดและเป็นผู้อยู่เบื้องหลังขบวนการค้ายาเสพติด โดยกฎหมายฉบับนี้กำหนดให้ต้องตัดผลประโยชน์ตอบแทนอันมีที่มาจาก การลักลอบค้ายาเสพติดดังกล่าว เพื่อตัดแรงจูงใจในเรื่องของเงินตอบแทนหรือผลกำไรจากการกระทำความผิด โดยกำหนดมาตรการที่สำคัญ คือ มาตรการขยายเขตอำนาจศาล มาตรการสมคบ และมาตรการริบทรัพย์สิน

ความผิดฐานสมคบ เป็นความผิดที่ถูกกำหนดขึ้นเพื่อใช้กับกรณีที่ผู้กระทำความผิดตกลงร่วมกันที่จะกระทำการ ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือครอบครองเพื่อจำหน่ายยาเสพติด ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของผู้กระทำความผิดดังกล่าว ต้องการลักลอบค้ายาเสพติดเพื่อหวังผลประโยชน์ตอบแทนในด้านทรัพย์สิน ดังนั้น มาตรการที่ใช้กับผู้กระทำความผิดฐานสมคบ ควรเป็นมาตรการเดียวกับที่ใช้ในกลุ่มผู้ลักลอบค้ายาเสพติด ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 เพราะผู้กระทำความผิดมีเจตนาที่

จะลักลอบค้ายาเสพติดที่ต้องการผลประโยชน์ตอบแทนในทางทรัพย์สินเช่นเดียวกัน แต่เมื่อพิจารณา บทกำหนดโทษในความผิดฐานสมคบในพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิด เกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 มาตรา 8 วรรคหนึ่ง ได้กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้กระทำความผิด ฐานสมคบ ในกรณีที่มีความผิดยังไม่ได้กระทำให้ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกิน ห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ทั้ง ๆ ที่ผู้สมคบเป็นผู้ลักลอบค้ายาเสพติดดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น การใช้โทษปรับเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิดในกลุ่มนี้ควรจะเป็นไปแนวทางเดียวกันกับที่ใช้ใน พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 เพื่อจะลงโทษในทางทรัพย์สินกับบุคคลดังกล่าว โดยกฎหมายจะต้องกำหนดให้มีอัตราโทษจำคุกและปรับ

4.2.2 ปัญหาความไม่สอดคล้องกรณีการนำมาตรการที่กำหนดให้ศาลต้องลงโทษ ปรับด้วยเสมอมาบังคับใช้ในคดียาเสพติด

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดหลักเกณฑ์ที่ เกี่ยวข้องกับโทษปรับในคดียาเสพติดที่สำคัญขึ้นใหม่ โดยนำโทษปรับมาใช้ลงโทษในทางทรัพย์สิน แก่ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดโดยได้มีการเพิ่มเติมบทบัญญัติในมาตรา 100/1 วรรคแรก ซึ่งบัญญัติว่า “ความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ที่มีโทษจำคุกและปรับให้ศาลลงโทษจำคุกและปรับด้วยเสมอ โดยคำนึงถึงการลงโทษในทางทรัพย์สินเพื่อป้องปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ...” ซึ่งนับเป็นกฎหมายฉบับแรกที่มีการกำหนดเจตนารมณ์ของการลงโทษปรับในคดียาเสพติดไว้เป็น พิเศษสำหรับผู้กระทำความผิดในลักษณะที่เป็นผู้ลักลอบผลิตหรือค้ายาเสพติด เนื่องจากการกระทำ ความผิดในลักษณะนี้มีลักษณะร้ายแรง และผู้กระทำความผิดยังได้รับผลประโยชน์ตอบแทนทาง เศรษฐกิจด้วย อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติวัตถุประสงค์ที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ไม่มี บทบัญญัติที่กำหนดให้ศาลต้องลงโทษ “จำคุกและปรับ” ด้วยเสมอ เหมือนเช่นที่บัญญัติไว้ในมาตรา 100/1 วรรคแรก แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ดังนั้น ความผิดตามพระราชบัญญัติ วัตถุประสงค์ที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 แม้ว่าจะจะเป็นความผิดที่เกี่ยวข้องกับการลักลอบค้า วัตถุออกฤทธิ์ ที่กฎหมายกำหนดโทษไว้ให้จำคุกและปรับ ศาลอาจใช้ดุลยพินิจไม่ลงโทษปรับแก่จำเลย ก็ได้ ทั้งนี้เป็นไปตามหลักทั่วไปในประมวลกฎหมายอาญามาตรา 20 ทั้งที่ในความเป็นจริงผู้กระทำ ความผิดในกลุ่มนี้ไม่ว่าจะเป็นผู้ค้ารายใหญ่หรือผู้ค้ารายย่อย ต่างก็ได้รับผลประโยชน์ตอบแทนในด้าน ทรัพย์สินด้วยกันทั้งสิ้น จะแตกต่างกันก็เพียงผลประโยชน์ที่ได้รับ โดยในกลุ่มของผู้ค้ารายย่อย จะได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากส่วนต่างในการขายวัตถุออกฤทธิ์ ในขณะที่กลุ่มของผู้ค้ารายใหญ่ จะเป็นกลุ่มที่ได้รับผลประโยชน์โดยตรงจากมูลค่าที่เกิดขึ้นจากการค้ายาเสพติด ซึ่งควรจะลงโทษปรับ ด้วยเสมอเช่นกัน

4.2.3 ปัญหาความไม่สอดคล้องกรณีการลงโทษปรับน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำในคดี

ยาเสพติด

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 100/1 วรรคสอง “...ถ้าศาลเห็นว่าการกระทำความผิดของผู้ใด เมื่อได้พิเคราะห์ถึงความร้ายแรงของการกระทำความผิด ฐานะของผู้กระทำความผิด และพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องประกอบแล้ว กรณีมีเหตุอันสมควรเป็นการเฉพาะราย ศาลจะลงโทษปรับน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นก็ได้” บทบัญญัตินี้เป็นกรณีที่ทำให้ศาลใช้ดุลยพินิจในการลงโทษปรับแก่จำเลยให้เหมาะสมกับพฤติการณ์ความร้ายแรงของการกระทำความผิด รวมถึงฐานะของผู้กระทำความผิดด้วย อย่างไรก็ตาม ศาลสามารถใช้ดุลยพินิจในการลดโทษได้เฉพาะโทษปรับเท่านั้น โทษอย่างอื่นศาลไม่อาจใช้ดุลยพินิจในการลดโทษได้ โดยการลงโทษปรับนี้ ศาลจะลงโทษปรับน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้ แต่ศาลยังคงต้องลงโทษปรับแก่จำเลยอยู่ จะไม่ลงโทษปรับเลยไม่ได้ ประกอบกับมาตรา 100/1 วรรคแรก แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 กำหนดให้ความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ที่มีโทษจำคุกและปรับให้ศาลลงโทษจำคุกและปรับด้วยเสมอ ดังนั้น ศาลจึงยังคงต้องลงโทษปรับแก่จำเลยด้วย

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงบทลงโทษที่กำหนดในพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 แล้วจะพบว่า บทลงโทษที่ใช้ดำเนินการกับกลุ่มผู้ลักลอบค้าวัตถุออกฤทธิ์ส่วนใหญ่แล้ว จะมีการกำหนดอัตราโทษขั้นต่ำไว้ในกฎหมาย เช่น ความผิดฐานขายวัตถุออกฤทธิ์ประเภท 1 ในมาตรา 89 ได้กำหนดให้ผู้กระทำความผิดจะต้องถูกจำคุกขั้นต่ำตั้งแต่ 5 ปี แต่ไม่เกิน 20 ปี และกำหนดให้ต้องปรับขั้นต่ำตั้งแต่ 100,000 แต่ไม่เกิน 400,000 บาท เป็นต้น แต่พระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ไม่มีบทบัญญัติที่กำหนดให้ศาลใช้ดุลยพินิจในการลงโทษปรับไว้เป็นพิเศษ ที่ให้ศาลลงโทษปรับน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้ เพื่อที่ศาลจะลงโทษทางทรัพย์สินแก่ผู้กระทำความผิดได้อย่างเหมาะสม เหมือนเช่นที่กำหนดในพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 100/1 วรรคสอง ทำให้การใช้ดุลยพินิจของศาลในการกำหนดโทษปรับสำหรับผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ยังขาดความยืดหยุ่น และอาจทำให้การใช้ดุลยพินิจของศาลในการลงโทษปรับไม่เหมาะสมกับพฤติการณ์ความร้ายแรงของการกระทำความผิด รวมถึงฐานะของผู้กระทำความผิดด้วย ทั้ง ๆ ที่การกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ก็เป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เช่นเดียวกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522

4.2.4 ปัญหาความไม่สอดคล้องกรณีการเพิ่มโทษเมื่อกระทำความผิดอีกในคดียาเสพติด

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ได้กำหนดหลักเกณฑ์การเพิ่มโทษในกรณี “กระทำความผิดอีก” ไว้ในมาตรา 97 โดยบัญญัติว่า “ผู้ใดต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกสำหรับความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ถ้ากระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้อีกในระหว่างที่ยังต้องรับโทษอยู่ หรือภายในเวลาห้าปีนับแต่วันพ้นโทษ หากศาลจะพิพากษาลงโทษครั้งหลังถึงจำคุก ให้เพิ่มโทษที่จะลงแก่ผู้นั้นอีกกึ่งหนึ่งของโทษที่ศาลกำหนดสำหรับความผิดครั้งหลัง” ซึ่งเป็นกรณีที่มีกฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะ จึงไม่นำหลักเกณฑ์การเพิ่มโทษเพราะเหตุ “กระทำความผิดอีก” ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 92 มาใช้บังคับ ซึ่งประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 92 บัญญัติว่า “ผู้ใดต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุก ถ้าและได้กระทำความผิดใด ๆ อีก ในระหว่างที่ยังจะต้องรับโทษอยู่ก็ดี ภายในเวลาห้าปี นับแต่วันพ้นโทษก็ดี หากศาลจะพิพากษาลงโทษครั้งหลัง ถึงจำคุกก็ให้เพิ่มโทษที่จะลงแก่ผู้นั้นหนึ่งในสามของโทษที่ศาลกำหนดสำหรับความผิดครั้งหลัง” โดยที่มาของการกำหนดให้เพิ่มโทษ “กึ่งหนึ่ง” นี้ กฎหมายยาเสพติดของไทยได้มีการกำหนดให้เพิ่มโทษ “กึ่งหนึ่ง” ตั้งแต่เมื่อปี พ.ศ. 2465 โดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พระพุทธศักราช 2465 มาตรา 26 บัญญัติว่า “ผู้ใดเคยต้องโทษเพราะทำความผิดต่อพระราชบัญญัตินี้มาครั้งหนึ่งแล้ว และเมื่อสิ้นกำหนดโทษ หรือได้พ้นโทษคราวแรกนั้นไปยังไม่ทันครบ 5 ปี กลับมาทำความผิดต่อพระราชบัญญัตินี้ขึ้นอีกเล่า ท่านว่าผู้นั้นมีความผิดฐานไม่เช็ดหลาย จะต้องลงอาญาตามที่พึงกำหนดโทษสำหรับความผิดครั้งที่ 2 แล้วและเพิ่มขึ้นอีกกึ่งหนึ่ง อนึ่งท่านบัญญัติว่าถ้าวางโทษปรับคำนวณตามค่าของยาไซรั หากเป็นการลงโทษฐานไม่เช็ดหลายท่านให้ปรับ 5 เท่าแห่งค่านั้น” จะเห็นได้ว่า การเพิ่มโทษปรับในกฎหมายยาเสพติดของไทย ได้เคยกำหนดให้ปรับเป็นจำนวน 5 เท่าแห่งค่ายาเสพติด ซึ่งในปัจจุบันไม่มีการกำหนดไว้ในลักษณะนี้

ความแตกต่างระหว่างการเพิ่มโทษ เพราะเหตุกระทำความผิดอีกตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 97 กับ การเพิ่มโทษเพราะเหตุกระทำความผิดอีกตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 92 คือ โทษที่จะเพิ่มขึ้นตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 จะเพิ่มโทษ “กึ่งหนึ่ง” ส่วนโทษที่จะเพิ่มตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 92 นั้น จะเพิ่มขึ้น “หนึ่งในสาม” ทำให้เห็นได้ว่า การเพิ่มโทษตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มีเจตนารมณ์พิเศษที่ต้องการเพิ่มโทษในกรณีกระทำความผิดอีกไว้สูงกว่าประมวลกฎหมายอาญา แต่การเพิ่มโทษ “กึ่งหนึ่ง” ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 กำหนดไว้เฉพาะกรณีการกระทำความผิดอีกตามฐานความผิดที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 เท่านั้น เนื่องจากกฎหมายบัญญัติว่า “...ผู้ใดต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกสำหรับความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ถ้ากระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้...” ดังนั้น หากข้อเท็จจริงปรากฏว่า คดีก่อนจำเลยต้องโทษเพราะได้

กระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ต่อมาเมื่อพ้นโทษยังไม่ครบ 5 ปี จำเลยไปกระทำความผิดโดยการลักลอบค้าวัตถุออกฤทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท กรณีนี้ไม่สามารถเพิ่มโทษปรับจำเลยกึ่งหนึ่งได้ หรือในกรณีที่จำเลยสมคบกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด โดยมีการตกลงกันที่จะผลิตยาบ้า (ยาเสพติดให้โทษประเภท 1) แต่ยังมีได้มีการลงมือการกระทำความผิด โดยเจ้าพนักงานได้ทำการสืบสวนจนพบการติดต่อกลงกระทำความผิดดังกล่าวและสามารถดำเนินคดีในข้อหาสมคบและศาลได้พิพากษาลงโทษจำเลย แต่ต่อมาเมื่อพ้นโทษยังไม่ครบห้าปี กลับกระทำความผิดโดยการจำหน่ายยาบ้า (ยาเสพติดให้โทษประเภท 1) เช่นนี้ เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 แล้ว ผู้เขียนมีความเห็นทางกฎหมายในกรณีดังกล่าวนี้ว่าไม่สามารถเพิ่มโทษได้ เพราะกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ว่า การกระทำความผิดในคดีก่อนจะต้องเป็นกรณีที่กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้ พ.ศ. 2522 เท่านั้น เมื่อความผิดครั้งก่อนจำเลยกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 กรณีนี้จึงไม่อาจเพิ่มโทษ “กึ่งหนึ่งได้”

สำหรับการเพิ่มโทษผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับวัตถุออกฤทธิ์ ไม่มีบทบัญญัติให้ต้องเพิ่มโทษผู้กระทำความผิด “กึ่งหนึ่ง” เหมือนเช่นที่กำหนดในพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ทำให้การเพิ่มโทษปรับในกรณีกระทำความผิดอีก ตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ต้องนำหลักเกณฑ์ทั่วไปในเรื่องการเพิ่มโทษกรณีกระทำความผิดอีกในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 92 มาปรับใช้ ซึ่งแม้ว่ากรณีจะเป็นการกระทำความผิดอีกที่เข้าหลักเกณฑ์ที่จะเพิ่มโทษปรับผู้กระทำความผิดได้ก็ตาม แต่ก็เพิ่มโทษปรับได้เพียงหนึ่งในสามของโทษปรับที่ศาลกำหนดสำหรับความผิดครั้งหลังเท่านั้น ทั้ง ๆ ที่การกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ก็เป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เช่นเดียวกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 การลงโทษก็ควรจะเป็นไปแนวทางเดียวกัน เมื่อพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มีเจตนารมณ์พิเศษที่ต้องการเพิ่มโทษในกรณีกระทำความผิดอีกให้สูงกว่าที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา ผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ที่กระทำความผิดอีก ก็ควรที่จะเพิ่มโทษอีก “กึ่งหนึ่ง” เช่นเดียวกันด้วย

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาถึงมาตรการในเรื่องการเพิ่มโทษในคดียาเสพติดที่กำหนดในพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 แล้วพบว่ากฎหมายฉบับนี้ได้มีวัตถุประสงค์ที่จะเพิ่มโทษกับผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ลักลอบค้ายาเสพติดไว้เป็นพิเศษ โดยกำหนดให้ผู้พยายามกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ต้องรับโทษเช่นเดียวกับผู้กระทำ

ความผิดสำเร็จ ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ซึ่งหากเป็นความผิดประเภทอื่นโดยทั่วไป ผู้พยายามกระทำความผิดจะรับโทษเพียงสองในสามส่วน ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 80 วรรคสอง แต่กฎหมายฉบับนี้กลับไม่มีบทบัญญัติที่ให้เพิ่มโทษผู้กระทำความผิดในกรณีที่เป็นการกระทำผิดอีก ในลักษณะเดียวกับที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ดังนั้น หากข้อเท็จจริงปรากฏว่า คดีก่อนจำเลยกระทำความผิดเกี่ยวกับวัตถุออกฤทธิ์ เช่น ขยายอัลปราโซแลมอันเป็นวัตถุออกฤทธิ์ประเภท 2 ตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 และถูกศาลพิพากษาลงโทษในการกระทำความผิดดังกล่าว ต่อมาเมื่อพ้นโทษแล้ว ยังไม่ครบ 5 ปี กลับมากระทำความผิดอีก โดยจำเลยสมคบกับผู้อื่นกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด โดยมีการตกลงกันที่จำหน่ายยาบ้า (ยาเสพติดให้โทษในประเภท 1) แต่ยังมีได้มีการลงมือการกระทำความผิด โดยเจ้าพนักงานได้ทำการสืบสวนจนพบการติดต่อตกลงกระทำความผิดดังกล่าว และสามารถดำเนินคดีในข้อหาสมคบ เช่นนี้ ผู้เขียนมีความเห็นทางกฎหมายในคดีก่อนจะตั้งเป็นกรณีที่กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 เท่านั้น เมื่อความผิดครั้งก่อนจำเลยกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 จึงไม่อาจเพิ่มโทษ “กึ่งหนึ่งได้” ทำให้การเพิ่มโทษปรับในกรณีกระทำความผิดอีกตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 จะต้องนำหลักเกณฑ์ทั่วไปในเรื่องการเพิ่มโทษกรณีกระทำความผิดอีกในประมวลกฎหมายอาญามาตรา 92 มาปรับใช้ ซึ่งแม้ว่ากรณีจะเป็นการกระทำผิดอีก ที่เข้าหลักเกณฑ์ที่จะเพิ่มโทษปรับผู้กระทำความผิดได้ก็ตาม แต่ก็เพิ่มโทษปรับได้เพียงหนึ่งในสามของโทษปรับที่ศาลกำหนดสำหรับความผิดครั้งหลังเท่านั้น ทั้งๆ ที่การกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 ก็เป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 การลงโทษก็ควรจะเป็นไปแนวทางเดียวกัน เมื่อพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มีเจตนารมณ์พิเศษที่ต้องการ เพิ่มโทษในกรณีกระทำความผิดอีกไว้สูงกว่าประมวลกฎหมายอาญา ผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 ที่กระทำความผิดอีก ก็ควรที่จะเพิ่มโทษอีก “กึ่งหนึ่ง” เช่นเดียวกัน

4.2.5 ปัญหาความไม่สอดคล้องกรณีการกำหนดอัตราโทษปรับในคดียาเสพติด

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 อัตราโทษปรับที่กำหนดไว้ในกฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดให้มีความแตกต่างระหว่าง กลุ่มผู้ลักลอบค้ายาเสพติดให้โทษที่เป็นผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้ส่งออก หรือผู้จำหน่ายรายใหญ่ กับ กลุ่มผู้เสพหรือผู้ครอบครองในปริมาณเล็กน้อย โดยในกลุ่มผู้ลักลอบค้ายาเสพติดมีอัตราส่วนโทษจำคุก 1 ปี ต่อโทษปรับ 100,000 บาท ส่วนกลุ่มผู้เสพหรือผู้ครอบครองในปริมาณเล็กน้อย กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดอัตราโทษจำคุก 1 ปี ต่อโทษปรับ 20,000 บาท โดยที่โทษปรับสูงสุดของกฎหมายฉบับนี้ คือ ปรับไม่เกิน 5,000,000 บาท และโทษปรับต่ำที่สุดคือ ปรับไม่เกิน 2,000 บาท

พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ได้มีการกำหนดฐานความผิดเกี่ยวกับวัตถุออกฤทธิ์ไว้ โดยแบ่งตามประเภทวัตถุออกฤทธิ์ ซึ่งฐานความผิดหลักประกอบด้วย ความผิดฐานผลิต ความผิดฐานนำเข้า - ส่งออก ความผิดฐานขาย ความผิดฐานครอบครองหรือใช้ประโยชน์ และความผิดฐานเสพ โดยมีอัตราส่วนของโทษเท่ากันทุกฐานความผิดคือ โทษจำคุก 1 ปี ต่อโทษปรับ 20,000 บาท โดยโทษปรับสูงสุดของกฎหมายฉบับนี้ คือ ปรับไม่เกิน 400,000 บาท และโทษปรับต่ำที่สุด คือ ปรับไม่เกิน 2,000 บาท

ส่วนความผิดฐานสมคบ ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 มีวัตถุประสงค์เพื่อปราบปรามกลุ่มผู้ลักลอบผลิตหรือค้ายาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์เท่านั้น มิได้กำหนดให้นำมาตรการนี้ไปใช้กับกลุ่มผู้เสพหรือผู้ครอบครองเพื่อเสพ โดยความผิดฐานสมคบนี้แม้ว่าจะอยู่เพียงแค่ขั้นตกลงใจที่จะกระทำความผิดก็เป็นความผิดแล้ว ซึ่งแตกต่างกับการกระทำความผิดอาญาทั่วไปที่ผู้กระทำจะต้องลงมือ หรือเตรียมการก่อนจึงจะเป็นความผิด โดยในส่วนของโทษปรับ กฎหมายฉบับนี้ได้มีการกำหนดอัตราโทษปรับไว้ในอัตราส่วนโทษจำคุก 1 ปี ต่อโทษปรับ 10,000 บาท

ในกรณีนี้จึงเห็นได้ว่า อัตราส่วนโทษจำคุกต่อโทษปรับในแต่ละกฎหมายมีอัตราส่วนแตกต่างกัน ไม่สอดคล้องไปแนวทางเดียวกัน กล่าวคือ อัตราส่วนโทษจำคุกต่อโทษปรับตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 สำหรับกลุ่มผู้ลักลอบค้ายาเสพติด กฎหมายกำหนดให้อัตราส่วนโทษจำคุกต่อโทษปรับ คือ อัตราโทษจำคุก 1 ปี ต่อโทษปรับ 100,000 บาท แต่อัตราส่วนโทษจำคุกต่อโทษปรับสำหรับกลุ่มผู้ลักลอบค้ายาเสพติด ตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 กฎหมายกำหนดอัตราส่วนโทษจำคุกต่อโทษปรับ คือ อัตราโทษจำคุก 1 ปี ต่อโทษปรับ 20,000 บาท ส่วนอัตราส่วนโทษจำคุกต่อโทษปรับในความผิดฐานสมคบตามพระราชบัญญัติ

มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ลักลอบค้า ยาเสพติด กฎหมายกำหนดอัตราส่วนโทษจำคุกต่อโทษปรับ คือ โทษจำคุก 1 ปี ต่อโทษปรับ 10,000 บาท ซึ่งจะเห็นได้ว่ากฎหมายทั้งสามฉบับนี้กำหนดอัตราโทษปรับต่ออัตราโทษจำคุกไม่สอดคล้องกันไป ในแนวทางเดียวกัน และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้กระทำความผิดที่เป็นเพียงผู้เสพหรือผู้ครอบครองใน ปริมาณเล็กน้อยตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 กลับมีอัตราโทษปรับที่สูงกว่า ผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ลักลอบค้ายาเสพติดตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ทั้ง ๆ ที่เป็นกฎหมายที่กำหนดมาตรการพิเศษต่างๆ เพื่อใช้กับ กลุ่มผู้ลักลอบค้ายาเสพติดโดยเฉพาะดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

4.3 วิเคราะห์ปัญหาการกำหนดโทษปรับเมื่อศาลลดโทษประหารชีวิตในคดียาเสพติด

ประเทศไทยยังคงเป็นประเทศที่มีการกำหนดโทษประหารชีวิตไว้ในคดียาเสพติด เช่นเดียวกับอีกหลายประเทศ เช่น สิงคโปร์ มาเลเซีย จีน เป็นต้น แม้ว่าในปัจจุบันจะมีการเรียกร้อง ให้มีการทบทวนให้มีการยกเลิกโทษประหารชีวิต เนื่องจากเห็นว่าขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชน แต่ใน ขณะเดียวกันก็มีการเรียกร้องจากคนในสังคม ให้มีการนำโทษประหารชีวิตมาบังคับใช้อย่างจริงจัง เพื่อให้บุคคลเกรงกลัวต่อโทษและไม่กล้าที่จะกระทำความผิด ซึ่งในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะไม่กล่าวถึง ความเหมาะสมของการกำหนดโทษประหารชีวิตในคดียาเสพติด แต่จะนำเสนอเฉพาะประเด็นปัญหา ของการบังคับใช้โทษปรับเมื่อศาลลดโทษประหารชีวิตในคดียาเสพติดเท่านั้น

โทษประหารชีวิตในคดียาเสพติดของไทย จะกำหนดไว้ในความผิดที่มีลักษณะเป็นภัย อย่างร้ายแรงต่อสังคม ที่มีลักษณะทำให้ยาเสพติดแพร่ระบาดไปในวงกว้าง หรือเป็นการกระทำต่อ หญิงหรือเด็ก ให้ต้องตกเป็นเหยื่อของยาเสพติดบางชนิดที่เมื่อได้รับเข้าสู่ร่างกายแล้ว ยากที่จะ บำบัดรักษาอาการติดยาเสพติดให้หายเป็นปกติ โดยในปัจจุบันกฎหมายยาเสพติดของไทยได้มีการ กำหนดโทษประหารชีวิตไว้ในพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 จำนวนสามฐานความผิด ได้แก่ ความผิดฐานผลิต นำเข้า ส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ตามมาตรา 65 วรรคสอง, ความผิดฐานจำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย ซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ตาม มาตรา 66 วรรคสาม และความผิดฐานใช้อุบายหลอกลวง เชื้อฉ้อ ใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจ ครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขู่ใจด้วยประการอื่นใด ให้หญิงหรือบุคคลซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะ เสพเฮโรอีน ตามมาตรา 93 วรรคห้า ซึ่งบทลงโทษตามกฎหมายสำหรับความผิดทั้งสามฐานที่กล่าวมานี้ เมื่อเป็นระวางโทษประหารชีวิต กฎหมายจะไม่กำหนดให้มีโทษปรับด้วย

ในระบบกฎหมายอาญาของประเทศไทย ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการเพิ่มโทษและลดโทษไว้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 54³ โดยกำหนดให้ศาลกำหนดโทษที่จะลงแก่จำเลยก่อนแล้วจึงเพิ่มโทษและหลังจากนั้นจึงลดโทษ ซึ่งกฎหมายที่กำหนดให้มีการลดโทษแก่ผู้กระทำความผิดนั้นมีบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78⁴ ซึ่งได้กำหนดให้มีการลดโทษแก่ผู้กระทำความผิดเมื่อมีเหตุบรรเทาโทษ โดยกำหนดให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจในการลดโทษให้แก่จำเลยได้ไม่เกินกึ่งหนึ่ง

กรณีศาลลดโทษประหารชีวิต กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดได้กำหนดวิธีการลดโทษดังกล่าวไว้เป็นพิเศษ จึงต้องกลับไปใช้หลักกฎหมายอาญาทั่วไปตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 52⁵ ดังนั้น เมื่อศาลลงโทษประหารชีวิตแก่จำเลย แต่มีเหตุลดโทษหรือเหตุบรรเทาโทษ ศาลสามารถลดโทษให้แก่จำเลย โดยศาลมีดุลพินิจที่จะกำหนดโทษที่จะลงแก่จำเลยเป็นจำคุกตลอดชีวิตหรือจำคุกตั้งแต่ 25 – 50 ปี ก็ได้ เช่นเดียวกัน ในกรณีที่ศาลลงโทษจำคุกตลอดชีวิต กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดได้กำหนดวิธีการลดโทษดังกล่าวไว้เป็นพิเศษ จึงต้องกลับไปใช้หลักกฎหมายอาญาทั่วไป

---

³ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 54 บัญญัติว่า “ในการคำนวณการเพิ่มโทษหรือลดโทษที่จะลงให้ศาลตั้งกำหนดที่จะลงแก่จำเลยเสียก่อนแล้ว จึงเพิ่มหรือลดถ้ามีทั้งการเพิ่ม และการลดโทษที่จะลง ให้เพิ่มก่อนแล้ว จึงลดจากผลที่เพิ่มแล้วนั้น ถ้าส่วนของการเพิ่มเท่ากับหรือมากกว่า ส่วนของการลดและศาล เห็นสมควรจะไม่เพิ่มไม่ลดก็ได้”

⁴ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏว่ามีเหตุบรรเทาโทษ ไม่ว่าจะได้มีการเพิ่มหรือการลดโทษตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นแล้วหรือไม่ถ้าศาลเห็นสมควร จะลดโทษไม่เกินกึ่งหนึ่งของโทษ ที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้นก็ได้

เหตุบรรเทาโทษนั้น ได้แก่ผู้กระทำความผิดเป็นผู้เฒ่าชราเบา ปัญญาตกอยู่ในความทุกข์อย่างสาหัส มีคุณความดีมาแต่ก่อน รู้สึก ความผิดและพยายามบรรเทาผลร้ายแห่งความผิดนั้น ลุแก่โทษต่อ เจ้าพนักงานหรือให้ความรู้แก่ศาล อันเป็นผลประโยชน์แก่การพิจารณา หรือเหตุอื่นที่ศาล เห็นว่ามีลักษณะทำนองเดียวกัน”

⁵ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 52 บัญญัติว่า “ในการลดโทษประหารชีวิต ไม่ว่าจะเป็นการลดมาตราส่วนโทษ หรือลดโทษที่จะลง ให้ลดดังต่อไปนี้

- (1) ถ้าจะลดหนึ่งสามให้ลดเป็นโทษจำคุกตลอดชีวิต
- (2) ถ้าจะลดกึ่งหนึ่ง ให้ลดเป็นโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือโทษจำคุกตั้งแต่ยี่สิบห้าปี ถึงห้าสิบปี”

ตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 53⁶ ดังนั้น เมื่อศาลลงโทษจำคุกตลอดชีวิตแก่จำเลย แต่มีเหตุลดโทษหรือเหตุบรรเทาโทษ ศาลสามารถลดโทษให้แก่จำเลยได้ โดยกฎหมายกำหนดให้ให้เปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิต เป็นโทษจำคุก 50 ปีแทน

สำหรับความผิดฐานจำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย ซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภท 1 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 66 วรรคสาม กฎหมายกำหนดให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษที่จะลงแก่จำเลยไว้สองประการ ประการที่หนึ่งคือ จำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่ 1,000,000 ถึง 5,000,000 บาท ประการที่สอง คือ ประหารชีวิตจำเลย ซึ่งหากศาลใช้ดุลพินิจลงโทษประหารชีวิตกับจำเลยแล้วก็จะไม่มีการกำหนดโทษปรับด้วย โดยในกรณีที่ศาลเลือกที่จะลงโทษประหารชีวิตกับจำเลย ซึ่งถือว่าเป็นอัตราโทษขั้นสูงสุดที่มีอัตราโทษรุนแรงกว่าโทษจำคุก หากมีเหตุลดโทษ หรือเหตุบรรเทาโทษ เมื่อศาลสามารถใช้ดุลพินิจลดโทษให้แก่จำเลย โดยกำหนดโทษที่จะลงแก่จำเลยเป็นจำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่ 25 – 50 ปี ก็ได้ ซึ่งในประเด็นนี้มีปัญหาว่าศาลจะกำหนดโทษปรับเพิ่มเติมภายหลังจากที่ศาลลดโทษประหารชีวิต เพื่อเป็นการลงโทษในทางทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดได้หรือไม่ ซึ่งในเรื่องดังกล่าวได้มีคำพิพากษาศาลฎีกาวางบรรทัดฐานเกี่ยวกับการลดโทษประหารชีวิตตามพระราชบัญญัติยาเสพติด พ.ศ. 2522 ไว้ ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6550/2549 ระหว่าง พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด โจทก์ นายอาบือ อะจอ กับพวก จำเลย ข้อเท็จจริงในคดีนี้สรุปความได้ว่า ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษาว่าจำเลยกระทำความผิดฐานจำหน่ายยาเสพติดให้โทษประเภท 1 (เมทแอมเฟตามีน) ให้ประหารชีวิต ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ มาตรา 66 วรรคสาม แต่มีเหตุบรรเทาโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 ลดโทษให้กึ่งหนึ่ง ศาลจึงเปลี่ยนจากโทษประหารชีวิต เป็นจำคุกตลอดชีวิต และศาลชั้นต้นได้กำหนดโทษปรับจำเลย 1,000,000 บาท เพิ่มเติมด้วย ในเรื่องนี้ศาลฎีกาได้วินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายในมาตรา 66 วรรคสาม และมาตรา 100/1 ว่า “บทกำหนดโทษตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 66 วรรคสาม มีระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งล้านบาทถึงห้าล้านบาท หรือประหารชีวิต ศาลล่างทั้งสองวางโทษจำเลยที่ 1 ในความผิดฐานจำหน่ายเมทแอมเฟตามีนให้ประหารชีวิต และลดโทษให้กึ่งหนึ่ง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 ประกอบด้วยมาตรา 52 คงลงโทษจำเลยที่ 1 ในความผิดฐานจำหน่าย

---

⁶ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 53 บัญญัติว่า “ในการลดโทษจำคุกตลอดชีวิตไม่ว่าจะเป็นการลดมาตราส่วนโทษหรือลดโทษที่จะลงให้เปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิต เป็นโทษจำคุกห้าสิบปี”

เมทแอมเฟตามีนให้จำคุกตลอดชีวิต และปรับ 1,000,000 บาทด้วยนั้นไม่ต้องด้วยบทบัญญัติของกฎหมาย พิพากษาแก้เป็นว่า ไม่วางโทษปรับจำเลยที่ 1 ในความผิดฐานนี้”

จากคำพิพากษาศาลฎีกาในเรื่องนี้จะเห็นได้ว่า แม้กฎหมายจะมีเจตนารมณ์ที่ต้องการลงโทษในทางทรัพย์สินกับจำเลยที่ เป็นผู้ลักลอบค้ายาเสพติด แต่หากศาลเลือกที่จะลงโทษประหารชีวิตแก่จำเลย ซึ่งเป็นโทษที่มีความร้ายแรงกว่าโทษจำคุกตลอดชีวิต เมื่อศาลได้ลดโทษให้กับจำเลยแล้ว ศาลจะกำหนดโทษปรับเพิ่มเติมอีกไม่ได้ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกรณีที่ศาลพิพากษาลงโทษจำคุกตลอดชีวิตกับกรณีที่ศาลพิพากษาลงโทษประหารชีวิตแล้วจะพบว่า ในกรณีที่ศาลลงโทษจำคุกตลอดชีวิตแม้ว่าศาลจะลดโทษให้แก่จำเลยเพราะมีเหตุบรรเทาโทษ จำเลยก็ยังคงจะต้องถูกลงโทษปรับด้วย ยกตัวอย่างเช่น ศาลพิพากษาลงโทษจำคุกตลอดชีวิตและปรับ 5,000,000 บาท เมื่อมีเหตุบรรเทาโทษ ศาลพิจารณาลดโทษให้กึ่งหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา 78 โดยเปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิตเป็นโทษจำคุกห้าสิบปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 53 ในคดีนี้จำเลยจะต้องโทษจำคุกห้าสิบปีและปรับ 2,500,000 บาท แต่ในกรณีที่ศาลพิพากษาลงโทษประหารชีวิต เมื่อมีเหตุบรรเทาโทษ ศาลพิจารณาลดโทษให้กึ่งหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา 78 โดยเปลี่ยนเป็นโทษประหารชีวิตเป็นโทษจำคุกห้าสิบปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 52 คดีนี้จำเลยจะได้รับโทษเพียงจำคุกห้าสิบปีเท่านั้น โดยไม่มีโทษปรับ ซึ่งจะเห็นได้ว่าจำเลยในคดีแรกเดิมได้รับโทษน้อยกว่าจำเลยในคดีที่สอง แต่เมื่อมีการลดโทษ จำเลยในคดีแรกกลับต้องรับโทษมากกว่าจำเลยในคดีที่สอง ซึ่งไม่น่าจะเกิดผลทางกฎหมายเช่นนี้

ปัญหาในกรณีดังกล่าวนี้เมื่อเปรียบเทียบกฎหมายยาเสพติดของประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศสและเยอรมนีแล้ว ไม่มีการกำหนดเรื่องดังกล่าวไว้ เนื่องจากประเทศดังกล่าวนี้ ไม่มีการกำหนดโทษประหารชีวิตไว้ในกฎหมายยาเสพติด

4.4 วิเคราะห์ปัญหาการบังคับโทษปรับในคดียาเสพติด

4.4.1 ปัญหาผู้ต้องโทษปรับขอผ่อนชำระค่าปรับ

เมื่อศาลมีคำพิพากษาว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดและกำหนดโทษปรับที่จะใช้กับจำเลยแล้ว ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 245 กำหนดว่า “...เมื่อคดีถึงที่สุดแล้ว ให้บังคับคดีโดยไม่ชักช้า...” แต่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 188 กำหนดว่า “คำพิพากษาหรือคำสั่งมีผลตั้งแต่วันที่ได้อ่านในศาลโดยเปิดเผยเป็นต้นไป” ดังนั้น แม้ว่าจะมีการอุทธรณ์หรือฎีกาคำพิพากษาในเรื่องนั้นก็ตาม ก็ไม่เป็นเหตุให้ต้องชะลอการบังคับโทษปรับไว้ก่อน เมื่อครบกำหนด 30 วันที่กำหนดให้ผู้ต้องโทษปรับต้องนำเงินค่าปรับมาชำระต่อศาลแล้ว หากจำเลย

ไม่ยอมนำเงินค่าปรับตามที่กำหนดไว้ในคำพิพากษามาชำระต่อศาล ก็สามารถดำเนินการบังคับโทษปรับแก่จำเลยได้ ส่วนกรณีที่ต้องโทษปรับมิได้มีเจตนาที่จะไม่ชำระค่าปรับ แต่หากยังไม่มีทรัพย์สินเพียงพอในการชำระค่าปรับ ก็ไม่มีกฎหมายสนับสนุนให้สามารถผ่อนชำระค่าปรับได้

เมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายอาเสพติดของประเทศไทย กับประเทศสหรัฐอเมริกาแล้ว จะพบว่า ใน U.S. Code Title 18 Section 3752 (d) ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องผู้ต้องโทษปรับขอผ่อนชำระค่าปรับไว้ว่า เมื่อศาลมีคำพิพากษาให้ลงโทษปรับ จำเลยมีหน้าที่จะต้องชำระแก่ศาลในทันที เว้นแต่เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลอาจกำหนดวันชำระหรือกำหนดให้ผ่อนชำระค่าปรับเป็นงวดได้ โดยหากศาลกำหนดให้ผ่อนชำระเป็นงวด จำนวนเงินในแต่ละงวดทุกเดือนจะต้องเท่ากัน ตามระยะเวลาที่ศาลกำหนด เว้นแต่ศาลจะกำหนดเป็นอย่างอื่น และในกรณีที่ศาลจะอนุญาตให้ผู้ต้องโทษผ่อนชำระค่าปรับเป็นงวดนั้น จะต้องมีการกำหนดให้จำเลยมีหน้าที่ต้องแจ้งให้ศาลทราบถึงความเปลี่ยนแปลงของสถานะทางการเงินของตน ซึ่งหากศาลได้รับการแจ้งดังกล่าวเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลอาจปรับเปลี่ยนตารางการผ่อนชำระค่าปรับ หรืออาจกำหนดให้ชำระค่าปรับเต็มจำนวนโดยทันทีก็ได้ ทั้งนี้ตามศาลเห็นสมควร

ใน U.S. Code Title 18 Section 3573 ยังได้กำหนดว่า ในกรณีที่จำเลยไม่อาจชำระค่าปรับได้หลังจากที่ได้ใช้ความพยายามอย่างเต็มที่แล้ว โดยศาลอาจกระทำการยกหนี้ให้ทั้งหมดหรือแต่บางส่วนของค่าปรับที่ยังมิได้ชำระต่อศาล รวมทั้งดอกเบี้ยและเบี้ยปรับ หรือมีคำสั่งเลื่อนการชำระค่าปรับออกไป หรือขยายเวลาจากที่กำหนดหรือจากตารางการผ่อนชำระที่ศาลกำหนดไว้ที่แรก แต่ถ้าจำเลยมีเจตนาไม่ชำระค่าปรับ U.S. Code Title 18 Section 3615 กำหนดให้มีคำสั่งให้ชำระค่าปรับเพิ่มเติมโดยกำหนดค่าปรับได้ไม่เกินสองเท่าของจำนวนค่าปรับที่ยังคงค้างชำระอยู่ หรือไม่เกิน 10,000 ดอลลาร์ หรือศาลอาจลงโทษจำคุกจำเลย แต่ทั้งนี้ไม่เกิน 1 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในประเทศอังกฤษนั้น การลงโทษปรับแก่ผู้กระทำความผิดศาลจะต้องคำนึงถึงรายได้ที่แท้จริง สภาพแวดล้อมแห่งข้อหา ประวัติการกระทำความผิด และความสามารถในการชำระค่าปรับของผู้ต้องโทษปรับประกอบกันด้วย เมื่อศาลลงโทษปรับแล้ว โดยหลักผู้ต้องโทษปรับต้องนำเงินมาชำระต่อศาลทันที หากไม่ได้ชำระต่อศาลในทันที ศาลมีดุลพินิจกำหนดเวลาให้ชำระค่าปรับได้ตามที่เห็นสมควร ในกรณีที่ศาลอนุญาตให้ผ่อนชำระค่าปรับ โดยทั่วไปศาลจะให้ผ่อนชำระได้ภายในกำหนด 12 เดือน แต่มีบางคดีที่ศาลอนุญาตให้ผ่อนชำระค่าปรับเกินกว่า 1 ปีได้ แต่หากพิจารณาว่าจะให้ผ่อนได้นานถึง 2 หรือ 3 ปี จะต้องเป็นกรณีที่เป็นความผิดร้ายแรง ซึ่งต้องโทษปรับเป็นจำนวนมาก

ในประเทศเยอรมนี ศาลยังมีอำนาจในการใช้ดุลพินิจกำหนดระยะเวลาในการชำระค่าปรับได้ ถ้าผู้กระทำความผิดไม่สามารถชำระค่าปรับได้ทันที ทั้งนี้ต้องเนื่องมาจากประวัติส่วนตัว และสถานะทางการเงินของผู้กระทำความผิด หรือศาลอาจกำหนดให้ชำระค่าปรับเป็นงวด ๆ ได้ และศาลก็มีอำนาจที่จะเพิกถอนสิทธิในการชำระค่าปรับเป็นรายงวดนั้น หากผู้กระทำความผิด ไม่สามารถชำระค่าปรับรายงวดได้ตรงเวลา ตามที่กำหนดใน GERMAN CRIMINAL CODE Section 42

กรณีนี้ จึงเห็นได้ว่า ในกรณีที่ผู้ต้องโทษปรับไม่สามารถชำระค่าปรับ กฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ และประเทศเยอรมนี กำหนดให้ศาลมีดุลพินิจที่จะกำหนดให้ผ่อนชำระค่าปรับเป็นงวด ๆ ได้ โดยเหตุผลที่ศาลจะอนุญาตให้ผ่อนชำระค่าปรับได้นั้นประเทศเยอรมนีได้กำหนดเงื่อนไขในการที่จะอนุญาตของศาลไว้ด้วยว่าจะต้องมีสาเหตุมาจากประวัติส่วนตัว และสถานะทางการเงินของผู้กระทำความผิด และเมื่อศาลอนุญาตให้ผ่อนชำระค่าปรับได้แล้ว หากข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไป ศาลสามารถแก้ไขกำหนดระยะเวลาการผ่อนชำระค่าปรับดังกล่าวได้

เมื่อกฎหมายกำหนดให้สามารถผ่อนชำระค่าปรับ หรือกำหนดค่าปรับเป็นงวด ๆ จะส่งผลให้การลงโทษปรับบรรลุวัตถุประสงค์ของการลงโทษมากยิ่งขึ้น กล่าวคือ ในกรณีที่จำเลยขอผ่อนชำระค่าปรับ แสดงว่าแท้จริงแล้วจำเลยยังคงมีเจตนาที่จะชำระค่าปรับ แต่ที่ขอผ่อนชำระเนื่องจากอาจไม่มีทรัพย์สินเพียงพอที่จะชำระหนี้ จำเลยจึงขอผ่อนผันเวลาในการชำระหนี้ออกไป ด้วยเหตุดังกล่าวหากภายหลังจำเลยนำเงินมาชำระค่าปรับตามที่ผ่อนผัน ก็ย่อมทำให้การลงโทษปรับบรรลุวัตถุประสงค์ในการลงโทษ ที่มุ่งจะลงโทษในทางทรัพย์สินกับผู้กระทำความผิด และการที่ศาลกำหนดค่าปรับเป็นงวด ๆ ก็ส่งผลให้กรณีที่ผู้ต้องโทษที่มีรายได้จากทรัพย์สินแต่รายได้ดังกล่าวได้มาเป็นงวด ๆ เช่น จำเลยมีรายได้จากค่าเช่าทรัพย์สิน รัฐก็จะสามารถได้เงินจากผู้ต้องโทษปรับได้ โดยที่ไม่ต้องสิ้นเปลืองทรัพยากรของรัฐ เช่น งบประมาณในการไปยึดอายัดทรัพย์สินของผู้ต้องโทษปรับ

ในปัจจุบัน กฎหมายของประเทศไทยไม่มีบทบัญญัติโดยตรงที่กำหนดให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจในการอนุญาตให้ผ่อนชำระค่าปรับ หรือกำหนดเงื่อนไขในการชำระค่าปรับเป็นงวดได้ ส่งผลให้ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดมีทรัพย์สินไม่เพียงพอในการชำระค่าปรับ ก็จะต้องถูกดำเนินการยึดทรัพย์สินหรืออายัดทรัพย์สินใช้แทนค่าปรับ หรือกักขังแทนค่าปรับ แต่หากผู้กระทำความผิดไม่มีทรัพย์สินให้ยึดหรืออายัด ก็ต้องถูกกักขังแทนค่าปรับ สุดท้ายก็ไม่อาจดำเนินการกับทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดได้ ซึ่งก็ไม่ใช่ไปตามวัตถุประสงค์ของการลงโทษปรับ

ดังนั้น หากกฎหมายไทยบัญญัติให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจในการผ่อนชำระค่าปรับ หรือ กำหนดค่าปรับเป็นงวดได้ ก็จะเปิดโอกาสให้ผู้ต้องโทษปรับที่ไม่มีทรัพย์สิน หรือมีทรัพย์สินแต่ไม่เพียงพอที่จะชำระค่าปรับได้ทั้งหมด ซึ่งไม่มีเจตนาหลีกเลี่ยงการชำระค่าปรับสามารถยื่นคำร้องขอผ่อนชำระค่าปรับหรือขอชำระค่าปรับเป็นงวดได้ และถึงแม้ว่ารัฐจะไม่ได้ค่าปรับเป็นเงินก้อนจากผู้กระทำความผิดในคราวเดียว แต่ท้ายที่สุดเมื่อผู้ต้องโทษปรับผ่อนชำระค่าปรับครบถ้วน รัฐก็จะได้รับค่าปรับเต็มตามจำนวนที่กำหนดในคำพิพากษา บรรลุวัตถุประสงค์ของการลงโทษที่มุ่งประสงค์ลงโทษในทางทรัพย์สิน ทั้งยังเป็นส่งเสริมให้ผู้กระทำความผิดได้มีโอกาสสำนึกในความผิดของตน โดยพยายาม ขวนขวายหาทรัพย์สินมาชำระค่าปรับให้ครบถ้วน และยังเป็นหนทางหนึ่งในการป้องกันการหลีกเลี่ยงไม่ชำระค่าปรับโดยยอมที่จะถูกกักขังแทนค่าปรับ และในท้ายที่สุดรัฐยังจะได้รับประโยชน์ที่จะไม่ต้องสิ้นเปลืองงบประมาณแผ่นดินที่จะต้องนำมาใช้ในการบังคับโทษปรับ รวมถึงค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการกักขังแทนค่าปรับอีกด้วย แต่สิทธิในการขอผ่อนชำระค่าปรับนี้ไม่ควรจะมีการกำหนดในกลุ่มของ “ผู้ค้ารายใหญ่” ซึ่งเป็นกลุ่มที่ได้รับผลประโยชน์แท้จริงจากการลักลอบค้ายาเสพติด

4.4.2 ปัญหาการกักขังแทนค่าปรับ

เมื่อการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ต้องโทษปรับในคดีอาชญากรรมติดตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาชญากรรม พ.ศ. 2550 มาตรา 21 ไม่สามารถกระทำได้นี้เนื่องจากผู้ต้องโทษปรับไม่มีทรัพย์สินที่จะยึดหรืออายัดมาบังคับชำระค่าปรับ พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาชญากรรม พ.ศ. 2550 ไม่ได้กำหนดมาตรการในการบังคับโทษปรับในกรณีผู้ต้องโทษปรับไม่มีทรัพย์สินที่จะยึดหรืออายัดมาชำระค่าปรับไว้เป็นพิเศษ จึงต้องใช้มาตรการบังคับโทษปรับในลำดับต่อมา คือ การกักขังแทนค่าปรับ

การกักขังแทนค่าปรับ เป็นมาตรการสุดท้ายตามกฎหมายไทยในการบังคับให้ผู้ต้องโทษปรับชำระค่าปรับ ซึ่งในปัจจุบันการคิดคำนวณอัตราการกักขังแทนค่าปรับเป็นไปตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 30 ที่มีการแก้ไขปรับปรุงในปี พ.ศ. 2559 โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 25) พ.ศ. 2559 ที่บัญญัติว่า “ในการกักขังแทนค่าปรับ ให้ถืออัตราห้าร้อยบาทต่อหนึ่งวัน และไม่ว่าในกรณีความผิดกระหนงดียวหรือหลายกระหนง ห้ามกักขังเกินกำหนดหนึ่งปี เว้นแต่ในกรณีที่ศาลพิพากษาให้ปรับตั้งแต่สองแสนบาทขึ้นไป ศาลจะสั่งให้กักขังแทนค่าปรับเป็นระยะเวลาเกินกว่าหนึ่งปีแต่ไม่เกินสองปีก็ได้...” ดังนั้น เมื่อคำนวณจากระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดให้กักขังแทนค่าปรับได้สูงสุด คือ 2 ปี กับอัตราการกักขังแทนค่าปรับที่กำหนดไว้ 500 บาท ต่อ 1 วันแล้ว จะพบว่าเงินที่คำนวณได้จากการกักขังแทนค่าปรับสูงสุดมีเพียง 365,000 บาท เท่านั้น ทำให้ในคดีอาชญากรรมซึ่งมีอัตราโทษปรับสูง จำเลยมักหลีกเลี่ยงไม่ชำระค่าปรับโดยยอมกักขังแทน

ค่าปรับมากกว่า ทำให้ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของการลงโทษปรับในคดีอาชญากรรมที่มุ่งประสงค์จะลงโทษในทางทรัพย์สิน

เมื่อเปรียบเทียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกักขังแทนค่าปรับของประเทศอังกฤษแล้วพบว่า Powers of Criminal Courts (Sentencing) Act 2000 Part VI Section 139 (4) ได้มีการกำหนดอัตราการลงโทษจำคุกหรือกักขังแทนค่าปรับไว้ เป็นลำดับขั้นตามอัตราโทษปรับที่ศาลกำหนด มีทั้งสิ้นจำนวน 12 ลำดับ ซึ่งการลงโทษจำคุกหรือกักขังแทนค่าปรับมีอัตราโทษต่ำสุดเพียง 7 วัน ในกรณีที่โทษปรับ ไม่เกิน 200 ปอนด์ และมีอัตราโทษสูงสุดถึง 10 ปี ในกรณีที่โทษปรับเกิน 1,000,000 ปอนด์ ในขณะที่กฎหมายของประเทศไทย กำหนดให้สามารถกักขังแทนค่าปรับได้สูงสุดได้เพียง 2 ปี ในกรณีที่โทษปรับสูงกว่า 200,000 บาท เท่านั้น นอกจากนี้ หากผู้ต้องโทษปรับละเลยหรือหลีกเลี่ยงไม่ชำระค่าปรับ กฎหมายของประเทศไทย ยังกำหนดให้ผู้พิพากษามีอำนาจที่จะสั่งให้ผู้ต้องโทษปรับทำงานบริการโดยไม่จ่ายค่าตอบแทน (Unpaid work requirement) ตาม Criminal Justice Act 2003 Section 199 หรือสั่งห้ามออกนอกสถานที่ (Curfew requirement) แทนการชำระค่าปรับ ตาม Criminal Justice Act 2003 Section 204 ได้อีกด้วย

4.4.3 ปัญหาการทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ

สิทธิของผู้ต้องโทษปรับประการหนึ่ง คือ สิทธิในการขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ ซึ่งสิทธิดังกล่าวประมวลกฎหมายอาญา ได้มีการบัญญัติรับรองขึ้นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2545 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ต้องโทษปรับที่ไม่มีเงินชำระค่าปรับ สามารถยื่นคำร้องขออนุญาตทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับต่อศาลได้ ซึ่งการทำงานบริการสังคมหรือทำงานบริการสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับนี้ ช่วยให้ผู้ต้องโทษปรับไม่ต้องสูญเสียอิสรภาพโดยการต้องถูกกักขังแทนค่าปรับ อีกทั้งรัฐยังได้ประโยชน์ที่จะไม่ต้องรับภาระในการดูแลผู้ต้องกักขังแทนค่าปรับอีกด้วย

การขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับนั้น แต่เดิมกฎหมายได้กำหนดหลักเกณฑ์ที่สำคัญข้อหนึ่งที่จะทำให้ผู้ต้องโทษปรับที่ไม่มีเงินชำระค่าปรับมีสิทธิขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับได้ คือ จำนวนค่าปรับจะต้องไม่เกิน 80,000 บาท ซึ่งโดยทั่วไปแล้วการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดจะมีอัตราโทษปรับที่สูงกว่าความผิดโดยทั่วไป ทำให้ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่ศาลลงโทษปรับสูงกว่า 80,000 บาท เมื่อไม่มีเงินชำระค่าปรับ และไม่มีทรัพย์สินที่จะให้ยึดมาชำระค่าปรับ ผู้ต้องโทษปรับก็ไม่เข้าหลักเกณฑ์ที่จะขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์ได้ แต่เมื่อได้มีการปรับปรุงแก้ไข

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 30/1 วรรคหนึ่ง โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 25) พ.ศ. 2559 หลักเกณฑ์ดังกล่าวนี้ได้ถูกยกเลิกไป โดยกฎหมายยกเลิกการกำหนดจำนวนเงินค่าปรับขั้นสูงที่จะขอทำงานบริการสาธารณะประโยชน์ได้ ดังนั้น ผู้ต้องโทษปรับในคดีอาชญากรรมก็สามารถขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณะประโยชน์แทนค่าปรับได้ มีข้อสังเกตว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 30/1 ได้กำหนดหลักการใหม่ โดยเพิ่มอำนาจให้กับศาลในการใช้ดุลพินิจออกคำสั่งให้ผู้ต้องโทษปรับทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณะประโยชน์แทนค่าปรับเองได้ แม้ว่าผู้ต้องโทษปรับมิได้ร้องขอ แต่ทั้งนี้ภายใต้ความยินยอมของบุคคลดังกล่าว

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสิทธิในการขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานบริการสาธารณะประโยชน์แทนค่าปรับนี้ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดไม่ได้มีการบัญญัติไว้เป็นพิเศษ จึงต้องใช้นำหลักเกณฑ์ในเรื่องการขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณะประโยชน์แทนค่าปรับไปใช้ด้วย ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 17 อย่างไรก็ตาม แนวทางปฏิบัติของผู้พิพากษาที่จะใช้ดุลพินิจในการอนุญาตให้ทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณะประโยชน์แทนค่าปรับนั้น เป็นไปตามระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมว่าด้วยการกำหนดจำนวนชั่วโมงที่ถือเป็นการทำงานหนึ่งวัน และแนวปฏิบัติในการให้ทำงานบริการสังคมหรือสาธารณะประโยชน์แทนค่าปรับและเปลี่ยนสถานที่กักขัง พ.ศ. 2546 โดยระเบียบฉบับนี้ได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติของผู้พิพากษาที่จะใช้ดุลพินิจในการอนุญาตให้ทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณะประโยชน์แทนค่าปรับไว้ว่า ความผิดที่กฎหมายมุ่งประสงค์จะลงโทษทางทรัพย์สินต่อผู้กระทำความผิด เพื่อมิให้ผู้นั้นได้รับประโยชน์จากการกระทำความผิด เช่น ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เป็นความผิดที่ไม่ควรอนุญาตให้ทำงานแทนค่าปรับ ดังนั้น ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดไม่อาจทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณะประโยชน์แทนค่าปรับ

เมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายของประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกาแล้ว พบว่า ในกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา นอกจากโทษปรับแล้ว ประเทศสหรัฐอเมริกายังมีมาตรการทำงานบริการสังคม (community service) แทนการลงโทษปรับซึ่งเป็นทางเลือกแทนการลงโทษปรับในกฎหมายประเทศสหรัฐอเมริกา โดยกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติควบคุมอาชญากรรม (Comprehensive Crime Control Act of 1984) โดยสาระสำคัญของกฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดให้ศาลมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขการทำงานบริการสังคมได้ นอกจากนี้ ยังกำหนดให้การทำงานบริการสังคมเป็นทางเลือกแทนการลงโทษปรับไว้ด้วย ศาลมีอำนาจสั่งเงื่อนไขให้ผู้ถูกคุมประพฤติทำงานบริการสังคมแทนการลงโทษจำคุกได้ และรูปแบบการทำงานบริการสังคมยังได้ถูกพัฒนาให้ใช้แทนโทษปรับได้ด้วย ซึ่งกำหนดไว้ในบทบัญญัติหัวข้อที่ 18 มาตรา 3563 (a) (2) โดยกำหนดให้ศาลสามารถกำหนดเงื่อนไขคุมประพฤติอย่างน้อยหนึ่งในสาม ได้แก่ ค่าปรับ (Fine) การทำงาน

ทดแทนความผิด (Restitution) หรือการทำงานบริการสังคม (Community Service) ศาลจะมีคำสั่งอย่างหนึ่งอย่างใดนั้นต้องอยู่ในดุลยพินิจของศาลที่กำหนดเงื่อนไข โดยพิจารณาจากความเหมาะสมของผู้กระทำความผิดเป็นกรณีๆไป

ส่วนในประเทศอังกฤษนั้น นอกจากการจำคุกหรือกักขังแทนค่าปรับแล้ว หากผู้ต้องโทษปรับละเลยหรือหลีกเลี่ยงไม่ชำระค่าปรับ ศาล Magistrates Courts และศาล Crown Court มีอำนาจที่จะสั่งให้ทำงานบริการโดยไม่จ่ายค่าตอบแทน (Unpaid work requirement) หรือสั่งห้ามออกนอกสถานที่ (Curfew requirement) แทนการชำระค่าปรับได้ โดยหลักเกณฑ์ในการคำนวณเวลาที่ทำงานบริการโดยไม่จ่ายค่าตอบแทน และจำนวนวันที่ถูกสั่งห้ามออกนอกสถานที่แทนการชำระค่าปรับนั้น กฎหมายกำหนดไว้เป็นลำดับตามอัตราของโทษปรับ

แม้ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดไม่อาจทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับได้ตามระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมว่าด้วยการกำหนดจำนวนชั่วโมงที่ถือเป็นการทำงานหนึ่งวัน และแนวปฏิบัติในการให้ทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ และเปลี่ยนสถานที่กักขัง พ.ศ. 2546 ก็ตาม โดยสาเหตุที่กำหนดไว้เช่นนั้น เนื่องจากเห็นว่าความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เป็นความผิดที่กฎหมายมุ่งประสงค์จะลงโทษทางทรัพย์สินต่อผู้กระทำความผิด เพื่อมิให้ผู้นั้นได้รับประโยชน์จากการกระทำความผิด แต่หากสุดท้ายไม่อาจดำเนินการกับทรัพย์สินต่อผู้กระทำความผิดได้ ผู้กระทำความผิดก็จะถูกกักขังแทนค่าปรับ ซึ่งก็ไม่ใช่วิธีการลงโทษทางทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย ในทางกลับกัน การทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ สามารถคิดคำนวณค่าแรงที่ผู้กระทำความผิดทำงานเป็นเงินได้ ซึ่งรัฐไม่จำเป็นต้องจ่ายค่าแรงหรือค่าตอบแทนในการทำงานให้กับผู้กระทำความผิด ต่างกับการกักขังแทนค่าปรับ ซึ่งผู้กระทำความผิดไม่ได้ทำประโยชน์ใด ๆ ทั้งรัฐจะต้องสิ้นเปลืองงบประมาณแผ่นดินในการกักขังแทนค่าปรับอีกด้วย ดังนั้น ในคดียาเสพติดหากทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับได้ น่าจะบรรลุมรรษผลของการลงโทษปรับได้มากกว่าการกักขังแทนค่าปรับ อย่างไรก็ตาม เมื่อความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เป็นความผิดที่กฎหมายมุ่งประสงค์จะลงโทษทางทรัพย์สินต่อผู้กระทำความผิด ซึ่งกฎหมายได้กำหนดอัตราโทษปรับไว้สูงกว่าความผิดอาญาทั่วไป ดังนั้น การทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ ก็ควรที่จะกำหนดระยะเวลาทำงานให้นานกว่าการกระทำความผิดอาญาทั่วไป และควรกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานป.ป.ส. มีอำนาจแถลงต่อศาลว่า ผู้กระทำความผิดไม่มีทรัพย์สินอื่นที่จะชำระได้ และให้ศาลใช้ดุลยพินิจในการกำหนดให้ผู้กระทำความผิดทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์ได้ โดยความยินยอมของผู้กระทำความผิด อย่างไรก็ตาม การทำงานบริการสังคมหรือทำงาน

สาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ ซึ่งจะนำมาใช้ในคดีอาญาเสพติดนั้น เห็นว่าควรนำมาใช้เฉพาะกับผู้เสพ หรือผู้ค้ารายย่อยเท่านั้น ส่วนผู้ค้ารายใหญ่ ไม่ควรให้สิทธิทำงานบริการสังคมหรือทำงาน สาธารณประโยชน์ เนื่องจากเป็นนักโทษรายสำคัญ และความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นความผิด ร้ายแรง บุคคลดังกล่าวควรต้องได้รับการลงโทษอย่างรุนแรงและเด็ดขาด

4.4.4 ปัญหาหน่วยงานที่บังคับโทษปรับในคดีอาญาเสพติด

ในปี พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ได้มีการแก้ไขปรับปรุง บทบัญญัติในหมวด 12 บทกำหนดโทษ โดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 โดยการเพิ่มมาตรา 100/1 ซึ่งเป็นหลักการใหม่ที่ใช้บังคับเกี่ยวกับเรื่องการลงโทษปรับในคดีอาญาเสพติด ให้โทษโดยกำหนดว่า ความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ที่มีโทษจำคุกและปรับ ให้ศาลลงโทษจำคุก และปรับด้วยเสมอ โดยคำนึงถึงการลงโทษในทางทรัพย์สินเพื่อป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับ ยาเสพติดให้โทษ จึงเป็นกรณีที่กฎหมายได้กำหนดเจตนารมณ์ในเรื่องวัตถุประสงค์ในการลงโทษตาม กฎหมายฉบับนี้ไว้เป็นพิเศษ โดยแสดงให้เห็นว่าการลงโทษปรับตามกฎหมายฉบับนี้มุ่งที่จะลงโทษ ในทางทรัพย์สินจากการกระทำความผิดในลักษณะที่เป็นผู้ลักลอบค้ายาเสพติดที่ได้รับประโยชน์ในทาง ทรัพย์สิน แต่ในทางปฏิบัติก่อนปี พ.ศ. 2550 เมื่อศาลได้มีคำพิพากษาแล้ว หากผู้ต้องโทษไม่ชำระ ค่าปรับ การบังคับโทษปรับก็จะเป็นไปตามคำพิพากษาที่กำหนดว่า “...หากจำเลยไม่ชำระค่าปรับก็ให้ กักขังแทนค่าปรับ...” ทำให้ในทางปฏิบัติที่ผ่านมาก่อนปี พ.ศ. 2550 ไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง ในการบังคับยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับ ทำให้การใช้โทษปรับไม่บรรลุวัตถุประสงค์ในการลงโทษดังกล่าว เนื่องจากไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงในการบังคับโทษปรับทั้งในคดีอาญาทั่วไปและในคดี ยาเสพติด

จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2550 กฎหมายได้กำหนดกลไกและหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง ในการบังคับโทษปรับในคดีอาญาเสพติด ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการลงโทษในคดีอาญาเสพติด โดยพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาญา พ.ศ. 2550 มาตรา 21 ได้กำหนดหน่วยงานและบทบาท หน้าที่ความรับผิดชอบในการบังคับโทษปรับให้เป็นไปตามคำพิพากษาในคดีอาญาเสพติด ต่อมาในปี พ.ศ. 2559 ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์และวิธีการบังคับโทษปรับในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 29/1 ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับหลักเกณฑ์ที่กำหนดประมวลกฎหมายอาญา และพระราชบัญญัติ วิธีพิจารณาคดีอาญา พ.ศ. 2550 พบว่า มีความแตกต่างกัน ดังนี้

1. ประมวลกฎหมายหมายอาญากำหนดให้ศาลมีอำนาจออกหมายบังคับคดีได้ โดยไม่ต้องมีการดำเนินการขอออกหมายบังคับคดีโดยพนักงานอัยการ แต่ในพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. 2550 ต้องมีการขอออกหมายบังคับคดีโดยพนักงานอัยการ

2. ประมวลกฎหมายหมายอาญาไม่ได้กำหนดให้องค์กรหนึ่งองค์กรใดเป็นเจ้าของนี้ตามคำพิพากษา แต่ในพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. 2550 กำหนดให้สำนักงาน ป.ป.ส. เป็นเจ้าของนี้ตามคำพิพากษา แต่ยังคงกำหนดให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม เช่นเดียวกัน

3. ประมวลกฎหมายหมายอาญากำหนดให้เจ้าพนักงานศาลที่ได้รับแต่งตั้งและพนักงานอัยการเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการบังคับคดี รวมตลอดถึงการตรวจสอบหาทรัพย์สินของผู้ต้องโทษปรับ แต่ในพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. 2550 กำหนดให้สำนักงาน ป.ป.ส. เป็นเจ้าของนี้ตามคำพิพากษา

4. ประมวลกฎหมายหมายอาญากำหนดห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐเรียกค่าฤชาธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายจากผู้ดำเนินการบังคับคดี แต่ในพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. 2550 ไม่ได้มีการกำหนดไว้ แม้คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ 11) ได้พิจารณาและมีความเห็นทางกฎหมาย⁷ ว่า การบังคับโทษปรับในคดีอาญาไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายใดๆ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 252

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ต้องโทษแทนค่าปรับในคดีอาญา พ.ศ. 2550 ได้มีการกำหนดไว้เป็นการเฉพาะในพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. 2550 จึงไม่นำหลักหลักเกณฑ์และวิธีการบังคับโทษปรับในเรื่องการยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 29/1 มาใช้บังคับตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 17⁸

⁷ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, “บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง เสร็จที่ 259/2555 เรื่อง การเรียกค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในการบังคับคดีอันเนื่องมาจากโทษปรับในคดีอาญา,” มีนาคม 2555. (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่)

⁸ มาตรา 17 แห่งประมวลกฎหมายอาญา “บทบัญญัติในภาค 1 แห่งประมวลกฎหมายนี้ให้ใช้ในกรณีแห่งความผิดตามกฎหมายอื่นด้วย เว้นแต่กฎหมายนั้น ๆ จะได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น”

สำนักงาน ป.ป.ส. ได้มีการดำเนินการบังคับโทษปรับในคดียาเสพติดในฐานะเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. 2550 มารยะหนึ่งแล้ว พบว่าการยึดหรืออายัดทรัพย์สินแทนค่าปรับในคดียาเสพติดมีปัญหาในทางปฏิบัติ เนื่องจากในขั้นตอนการดำเนินการขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดี ยึดหรืออายัดทรัพย์สิน สำนักงาน ป.ป.ส. ในฐานะเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา จะต้องไปดำเนินการตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีของกรมบังคับคดี เพื่อดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน ซึ่งเจ้าพนักงานบังคับคดีของกรมบังคับคดีมีภารกิจหลักในการบังคับคดีแพ่งที่มีเป็นจำนวนมากอยู่แล้ว โดยจากรายงานสถิติการบังคับคดีแพ่งประจำปีงบประมาณ 2558⁹ (ตุลาคม 2557 – กันยายน 2558) พบว่ามีคดีที่ยังคงค้างอยู่ถึง 225,831 คดี คดีค้างเพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ 2557¹⁰ (ตุลาคม 2556 – กันยายน 2557) จำนวน 2,632 คดี นอกจากนี้กรมบังคับคดียังต้องจัดสรรกำลังข้าราชการส่วนหนึ่งเพื่อดำเนินการในฐานะเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 ทำให้ที่ผ่านมาพบปัญหาข้อขัดข้อง คือ กรมบังคับคดีไม่มีเจ้าพนักงานบังคับคดีเพียงพอในการที่สำนักงาน ป.ป.ส. ร้องขอให้ไปอายัดหรืออายัดทรัพย์สิน นอกจากนี้ ในขั้นตอนดังกล่าวกฎหมายยังกำหนดให้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาจะต้องเป็นผู้นำเจ้าพนักงานบังคับคดีไปยึดหรืออายัดทรัพย์สิน ทำให้การยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ต้องโทษปรับ จะต้องมียุติบัตรของ สำนักงาน ป.ป.ส. ไปในขั้นตอนการนำยึดหรืออายัดทรัพย์สินดังกล่าวด้วย ทำให้การดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินเพื่อมาบังคับโทษปรับนั้น ล่าช้าไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และอาจส่งผลให้มีการโอนจำหน่าย ยักย้าย ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สินดังกล่าวไปเสียก่อนได้

ทั้งนี้ เมื่อทำการศึกษาเปรียบเทียบเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการในการบังคับโทษปรับในประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ ประเทศฝรั่งเศส และประเทศเยอรมนีแล้ว พบว่า กฎหมายของประเทศต่าง ๆ มิได้กำหนดให้มีเจ้าหน้าที่เพื่อบังคับโทษปรับในคดียาเสพติดไว้เป็นการเฉพาะ ดังนั้น การบังคับโทษปรับจึงกระทำโดยผู้มีอำนาจหน้าที่ในการบังคับโทษปรับในคดีอาญาปกติ ซึ่งแต่ละประเทศมีการกำหนดองค์กรหรือผู้มีอำนาจหน้าที่ในการบังคับโทษปรับต่างกัน โดยประเทศสหรัฐอเมริกา U.S. Code Title 18 Section 3612 กำหนดให้พนักงานอัยการ (The Attorney General) เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการบังคับโทษปรับ ประเทศอังกฤษกำหนดให้การบังคับโทษปรับเป็นหน้าที่ของศาล Magistrate ส่วนประเทศฝรั่งเศสการบังคับโทษปรับเป็นหน้าที่ของพนักงานอัยการ (le ministère publique) ในขณะที่ประเทศเยอรมนี Strafprozeßordnung (StPO) Section 451 กำหนดให้การบังคับโทษปรับเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในการบังคับคดี (die Vollstreckungsbehörde)

⁹ <http://www.led.go.th/Policy/pdf/131058-01.pdf>

¹⁰ <http://www.led.go.th/Policy/pdf/201157-1.pdf>

เมื่อเปรียบเทียบการยึดหรืออายัดทรัพย์สินในคดีอาญาเสพติดกรณีตามพระราชบัญญัติ
มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 แล้ว สำนักงาน ป.ป.ส.
จะเป็นผู้ดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน เก็บรักษาทรัพย์สิน และขายทอดตลาดทรัพย์สินด้วยตนเอง
ซึ่งการดำเนินการกับทรัพย์สินในคดีอาญาเสพติดสามารถดำเนินการได้ 2 กรณี คือ การดำเนินการกับ
ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความ
ผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 และการดำเนินการกับทรัพย์สิน เพื่อบังคับโทษปรับตาม
พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาญาเสพติด พ.ศ. 2550 โดยสำนักงาน ป.ป.ส.จะเป็นผู้ตรวจสอบหา
ทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดทั้งสองกรณี แต่ในการบังคับโทษปรับสำนักงาน ป.ป.ส. กลับต้องเป็น
เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษานำชี้ทรัพย์สินโดยให้เจ้าพนักงานบังคับคดี เป็นผู้ดำเนินการยึดหรืออายัด
ทรัพย์สินดังกล่าว ทั้งๆที่ สำนักงาน ป.ป.ส. มีศักยภาพเพียงพอที่จะดำเนินการดังกล่าวเองได้
ซึ่งจะเกิดความรวดเร็วในการดำเนินการมากกว่า อีกทั้ง การบังคับโทษปรับเป็นการบังคับคดีอาญา
ซึ่งจะต้องดำเนินการโดยรัฐ เจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ส. ก็เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐเช่นเดียวกับ
เจ้าพนักงานบังคับคดี ดังนั้น หากสำนักงาน ป.ป.ส. ดำเนินการยึดหรืออายัด การเก็บรักษา และขาย
ทอดตลาดทรัพย์สินเอง น่าจะเกิดประสิทธิภาพมากกว่า

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

ประเทศไทยมีกฎหมายยาเสพติดครั้งแรกตั้งแต่เมื่อครั้งกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี โดยมีการพัฒนาเรื่อยมาตามยุคสมัยจนถึงปัจจุบัน ประเทศไทยได้ร่วมเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ (United Nation) ซึ่งได้มีการกำหนดกติการะหว่างประเทศที่เกี่ยวกับยาเสพติดจำนวน 3 ฉบับ ได้แก่ อนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1961 และพิธีสารแก้ไข ค.ศ. 1972, อนุสัญญาว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1971 และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 อันเป็นที่มาของกฎหมายยาเสพติดของประเทศไทยในปัจจุบัน ซึ่งสามารถแบ่งเป็นกฎหมายสารบัญญัติและกฎหมายวิธีสบัญญัติ ดังต่อไปนี้

1. กฎหมายสารบัญญัติ ประกอบด้วยกฎหมายที่เกี่ยวข้องจำนวน 3 ฉบับ ได้แก่

1.1 พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 เป็นกฎหมายหลักที่ใช้ในการควบคุมยาเสพติดให้โทษโดยแบ่งยาเสพติดให้โทษออกเป็น 5 ประเภท และกำหนดฐานความผิดตามประเภทยาเสพติดให้โทษ ซึ่งฐานความผิดหลักประกอบด้วย ความผิดฐานผลิต ความผิดฐานนำเข้า ส่งออก ความผิดฐานจำหน่าย ความผิดฐานครอบครอง เพื่อจำหน่าย ความผิดฐานครอบครอง และความผิดฐานเสพ ส่วนบทลงโทษที่กฎหมายฉบับนี้กำหนดไว้ มี 4 ประเภท ได้แก่ โทษประหารชีวิต โทษจำคุก โทษปรับและโทษริบทรัพย์สิน โทษหลักที่ใช้ในกฎหมายฉบับนี้ ได้แก่ โทษจำคุก ซึ่งกำหนดบทลงโทษจำคุกให้ลดหลั่นกันตามความร้ายแรงของการกระทำความผิดทำให้มีความแตกต่างกันระหว่าง กลุ่มผู้ลักลอบค้ายาเสพติดที่ เป็นผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้ส่งออก หรือผู้จำหน่ายรายใหญ่ กับ กลุ่มผู้เสพ หรือผู้ครอบครองในปริมาณเล็กน้อย โดยอัตราโทษจำคุกสูงสุด คือ จำคุกตลอดชีวิต และมีการกำหนดอัตราโทษจำคุกไว้ต่ำสุด คือ จำคุกไม่เกิน 1 เดือน ในความผิดฐานเสพกระท่อม

1.2 พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 เป็นกฎหมายที่แบ่งวัตถุที่ออกฤทธิ์ออกเป็น 4 ประเภท โดยกำหนดให้แต่ละประเภทมีการควบคุมที่ลดหลั่นกันตามระดับความรุนแรงและความจำเป็นทางการแพทย์ กฎหมายฉบับนี้ได้มีการกำหนดฐานความผิดเกี่ยวกับวัตถุออกฤทธิ์ไว้ โดยแบ่งตามประเภทวัตถุออกฤทธิ์ ซึ่งฐานความผิดหลักประกอบด้วย ความผิดฐานผลิต ความผิดฐานนำเข้า - ส่งออก ความผิดฐานขาย ความผิดฐานครอบครองหรือใช้

ประโยชน์ และความผิดฐานเสพ ส่วนบทลงโทษที่กฎหมายฉบับนี้กำหนดไว้มี 3 ประเภท ได้แก่ โทษจำคุก โทษปรับ และโทษริบทรัพย์ โทษหลักที่ใช้ในกฎหมายฉบับนี้ ได้แก่ โทษจำคุก โดยมีการกำหนดบทลงโทษจำคุกให้ลดหลั่นกันตามความร้ายแรงของการกระทำความผิดให้มีความแตกต่างกันระหว่าง กลุ่มผู้ลักลอบค้าวัตถุออกฤทธิ์ที่เป็นผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้ส่งออก หรือผู้จำหน่ายรายใหญ่ กับ กลุ่มผู้เสพ หรือผู้ครอบครองในปริมาณเล็กน้อย โดยอัตราโทษจำคุกสูงสุด คือ จำคุกตลอดชีวิต และมีการกำหนดอัตราโทษจำคุกไว้ต่ำสุด คือ จำคุกไม่เกิน 3 เดือน

1.3 พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 เป็นกฎหมายยาเสพติดฉบับแรกที่น่าแนวคิดในการตัดแหล่งเงินทุนที่ใช้ในการกระทำความผิดมากำหนดเป็นกฎหมาย โดยกำหนดให้มีมาตรการริบทรัพย์สินที่เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ทั้งยังมีการกำหนดให้ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นความผิดสากล และที่สำคัญกฎหมายฉบับนี้ได้มีการกำหนดความผิดฐานสมคบ เพื่อใช้ในการดำเนินการกับกลุ่มนายทุนผู้อยู่เบื้องหลังในการลักลอบค้ายาเสพติด กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดอัตราโทษสำหรับความผิดฐานสมคบไว้ในมาตรา 8 โดยกำหนดไว้ 2 กรณี คือ กรณีความผิดตามที่ได้มีการตกลงสมคบกันนั้นยังมีได้กระทำการ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และกรณีที่ได้มีการกระทำความผิดตามที่ได้มีการตกลงสมคบกันนั้น ต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำความผิดนั้น โดยในส่วนของโทษปรับนั้น กฎหมายฉบับนี้ได้มีการกำหนดอัตราโทษปรับไว้ในอัตราโทษจำคุก 1 ปี ต่อโทษปรับ 10,000 บาท

2. กฎหมายวิธีสบัญญัติ ได้แก่ พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาชญา พ.ศ. 2550 ซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์การสืบสวนสอบสวนโดยการใช้เทคนิคการสืบสวนสอบสวนพิเศษ และกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับวิธีพิจารณาในศาลชั้นต้น การอุทธรณ์ ฎีกาและอายุความ รวมทั้งกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับชำระค่าปรับตามคำพิพากษา เพื่อให้ศาลพิจารณาพิพากษา และบังคับโทษคดีอาชญาพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ส่วนโทษปรับในคดีอาชญาพติดตามกฎหมายต่างประเทศ ซึ่งแบ่งเป็นโทษปรับในคดีอาชญาพติดของประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายจารีตประเพณี (Common Law) ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศอังกฤษ และโทษปรับในคดีอาชญาพติดของประเทศที่ใช้ระบบประมวลกฎหมาย (Civil Law) ได้แก่ ประเทศฝรั่งเศส และประเทศเยอรมนี พบว่า กฎหมายยาเสพติดของประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายจารีตประเพณี (Common Law) แม้ว่าจะมีการบัญญัติความผิดและบทลงโทษไว้ในกฎหมายหลายฉบับ แต่ในการบังคับใช้โทษปรับในประเทศเหล่านี้ ศาลจะมีแนวทางการใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษที่เรียกว่า “แนวทางในการปรับบทลงโทษ” (Sentencing Guideline) ที่ได้

มีการกำหนดโดยองค์กรหนึ่ง ที่มีผู้แทนของสาขาวิชาชีพเข้าไปกำหนดแนวทางหรือข้อเสนอแนะในการกำหนดบทลงโทษตามหลักวิชาที่เกี่ยวข้อง เช่น อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา หรือด้านสาธารณสุข เป็นต้น ทำให้การใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษของศาลประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายจารีตประเพณี (Common Law) จะมีขั้นตอนและวิธีการในการกำหนดบทลงโทษที่ชัดเจน เป็นลำดับขั้นตอน โดยขั้นตอนแรกจะเป็นการนำพฤติการณ์ในการกระทำความผิดของจำเลยมาพิจารณาว่ามีบทบาทนำหรือบทบาทสำคัญ หรือเป็นเพียงบทบาทรอง ในขบวนการค้ายาเสพติดแล้ว ต่อมาจึงพิจารณาถึงเหตุผลโทษหรือเหตุบรรเทาโทษต่าง ๆ ส่งผลให้การบังคับใช้โทษปรับในคดียาเสพติดของประเทศในกลุ่มนี้ มีความเหมาะสมได้สัดส่วนกับการกระทำความผิด เพราะการใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษของศาลจะต้องคำนึงพฤติการณ์และความร้ายแรงในการกระทำความผิด เช่นเดียวกับโทษปรับในคดียาเสพติดของประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Civil Law) ที่แม้ว่าจะไม่ได้มีการกำหนด “แนวทางในการปรับบทลงโทษ” (Sentencing Guideline) ก็ตาม แต่การกำหนดความผิดและบทลงโทษเกี่ยวกับยาเสพติดของประเทศในกลุ่มนี้ จะมีการแบ่งแยกการควบคุมยาเสพติดให้โทษและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทตามข้อกำหนดของอนุสัญญาสหประชาชาติที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ในด้านการควบคุมสารเสพติด และประโยชน์ทางการแพทย์ ส่วนกฎหมายที่ใช้ในการควบคุมการลักลอบค้ายาเสพติดหรือการใช้ยาเสพติดในทางที่ผิดของประเทศในกลุ่มนี้ จะมีการกำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา โดยไม่มีการแยกว่าเป็นยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ รวมทั้งได้มีการกำหนดฐานความผิดสำหรับผู้กระทำที่มีบทบาทนำหรือบทบาทสำคัญในองค์กรอาชญากรรม ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการลักลอบค้ายาเสพติดเป็นอีกหนึ่งข้อหาที่มีความแตกต่างกับความผิดทั่วไป เพื่อแบ่งระดับผู้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด กล่าวคือ ในประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศอังกฤษ ซึ่งเป็นประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายจารีตประเพณี (Common Law) จะมีการกำหนดความผิดฐานสมคบ (Conspiracy) โดยผู้สมคบจะต้องรับโทษเช่นเดียวกับโทษที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดสำเร็จนั้น แต่ในส่วนของประเทศฝรั่งเศส และประเทศเยอรมนี ซึ่งเป็นประเทศที่ใช้กฎหมายลายลักษณ์อักษร (Civil Law) จะไม่มีการบัญญัติความผิดฐานสมคบไว้ แต่จะมีการกำหนดฐานความผิดสำหรับผู้กระทำ ความผิดที่มีบทบาทนำหรือบทบาทสำคัญในองค์กรอาชญากรรม ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการลักลอบค้ายาเสพติด โดยจะมีอัตราโทษที่สูงกว่าผู้ลักลอบค้ายาเสพติดทั่วไป ซึ่งการกำหนดโทษจะพิจารณาถึงพฤติการณ์และความร้ายแรงในการกระทำความผิด รวมถึงการกำหนดอัตราโทษระหว่างการกระทำ ความผิดของผู้มีบทบาทรอง กับ การกระทำความผิดของผู้มีบทบาทนำในองค์กรอาชญากรรม ที่มีความเหมาะสมได้สัดส่วนกันกับการกระทำความผิด โดยในส่วนของโทษปรับนั้น มีข้อสังเกตว่ากฎหมายของประเทศฝรั่งเศสจะเป็นการกำหนดในอัตราโทษปรับขั้นสูงเท่ากันทุกฐานความผิด โดยไม่มีการกำหนดอัตราโทษปรับขั้นต่ำไว้ ทั้งนี้ เพื่อเปิดช่องให้ศาลสามารถดุลพินิจเพิ่มเติมที่ในการพิจารณากำหนดโทษปรับที่จะใช้สำหรับผู้กระทำความผิดตามพฤติการณ์และความร้ายแรง

สำหรับกฎหมายวิธีสบัญญัติ ประเทศสหรัฐอเมริกา U.S. Code Title 18 Section 3752 (d) ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องผู้ต้องโทษปรับขอผ่อนชำระค่าปรับไว้ว่า เมื่อศาลมีคำพิพากษาให้ลงโทษปรับ จำเลยมีหน้าที่ที่จะต้องชำระแก่ศาลในทันที เว้นแต่เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลอาจกำหนดวันชำระหรือกำหนดให้ผ่อนชำระค่าปรับเป็นงวดได้ โดยหากศาลกำหนดให้ผ่อนชำระเป็นงวด จำนวนเงินในแต่ละงวดทุกเดือนจะต้องเท่ากัน ตามระยะเวลาที่ศาลกำหนด เว้นแต่ศาลจะกำหนดเป็นอย่างอื่น และในกรณีที่ศาลจะอนุญาตให้ผู้ต้องโทษผ่อนชำระค่าปรับเป็นงวดนั้น จะต้องมีการขอกำหนดให้จำเลยมีหน้าที่ต้องแจ้งให้ศาลทราบถึงเปลี่ยนแปลงของสถานะทางการเงินของตน ซึ่งหากศาลได้รับการแจ้งดังกล่าวเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลอาจปรับเปลี่ยนตารางการผ่อนชำระค่าปรับ หรืออาจกำหนดให้ชำระค่าปรับเต็มจำนวนโดยทันทีก็ได้ ทั้งนี้ตามศาลเห็นสมควร และใน U.S. Code Title 18 Section 3573 ยังได้กำหนดว่า ในกรณีที่จำเลยไม่อาจชำระค่าปรับได้ หลังจากที่ได้อาศัยความพยายามอย่างเต็มที่แล้ว โดยศาลอาจกระทำการยกหนี้ให้ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน ของค่าปรับที่ยังมิได้ชำระต่อศาล รวมทั้งดอกเบี้ยและเบี้ยปรับหรือมีคำสั่งเลื่อนการชำระค่าปรับออกไป หรือขยายเวลาจากที่กำหนดหรือจากตารางการผ่อนชำระที่ศาลกำหนดไว้ที่แรกแต่ถ้าจำเลยมีเจตนาไม่ชำระค่าปรับ U.S. Code Title 18 Section 3615 กำหนดให้มีคำสั่งให้ชำระค่าปรับเพิ่มเติมโดยกำหนดค่าปรับได้ไม่เกินสองเท่าของจำนวนค่าปรับที่ยังคงค้างชำระอยู่ หรือไม่เกิน 10,000 ดอลลาร์ หรือศาลอาจลงโทษจำคุกจำเลย แต่ทั้งนี้ไม่เกิน 1 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ ส่วนในประเทศอังกฤษ การลงโทษปรับแก่ผู้กระทำความผิดศาลจะต้องคำนึงถึงรายได้ที่แท้จริง สภาพแวดล้อมแห่งข้อหา ประวัติการกระทำความผิด และความสามารถในการชำระค่าปรับของผู้ต้องโทษปรับประกอบกันด้วย เมื่อศาลลงโทษปรับแล้ว โดยหลักผู้ต้องโทษปรับต้องนำเงินมาชำระต่อศาลทันที หากไม่ได้ชำระต่อศาลในทันที ศาลมีดุลพินิจกำหนดเวลาให้ชำระค่าปรับได้ตามที่เห็นสมควร ในกรณีที่ศาลอนุญาตให้ผ่อนชำระค่าปรับ โดยทั่วไปศาลจะให้ผ่อนชำระได้ภายในกำหนด 12 เดือน แต่มีบางคดีที่ศาลอนุญาตให้ผ่อนชำระค่าปรับเกินกว่า 1 ปีได้ แต่หากพิจารณาว่าจะให้ผ่อนได้นานถึง 2 หรือ 3 ปี จะต้องเป็นกรณีที่เป็นความผิดร้ายแรง ซึ่งต้องโทษปรับเป็นจำนวนมาก และในประเทศเยอรมนี ศาลยังมีอำนาจในการใช้ดุลพินิจกำหนดระยะเวลาในการชำระค่าปรับได้ ถ้าผู้กระทำความผิดไม่สามารถชำระค่าปรับได้ทันที ทั้งนี้ ต้องเนื่องมาจากประวัติส่วนตัวและสถานะทางการเงินของผู้กระทำความผิด หรือศาลอาจกำหนดให้ชำระค่าปรับเป็นงวด ๆ ได้ และศาลก็มีอำนาจที่จะเพิกถอนสิทธิในการชำระค่าปรับเป็นรายงวดนั้น หากผู้กระทำความผิด ไม่สามารถชำระค่าปรับรายงวดได้ตรงเวลา ตามที่กำหนดใน GERMAN CRIMINAL CODE Section 42 เห็นได้ว่า ในกรณีที่ผู้ต้องโทษปรับไม่สามารถชำระค่าปรับ กฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ และประเทศเยอรมนี กำหนดให้ศาลมีดุลพินิจที่จะกำหนดให้ผ่อนชำระค่าปรับเป็นงวด ๆ ได้ โดยเหตุผลที่ศาลจะอนุญาตให้ผ่อนชำระค่าปรับได้นั้นประเทศเยอรมนีได้กำหนดเงื่อนไขในการที่จะ

อนุญาตของศาลไว้ด้วยว่าจะต้องมีสาเหตุมาจากประวัติส่วนตัวและสถานะทางการเงินของผู้กระทำความผิด และเมื่อศาลอนุญาตให้ผ่อนชำระค่าปรับได้แล้วหากข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไป ศาลสามารถแก้ไขกำหนดระยะเวลาการผ่อนชำระค่าปรับดังกล่าวได้

สำหรับเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการในการบังคับโทษปรับในต่างประเทศนั้น กฎหมายของต่างประเทศ มิได้กำหนดให้มีเจ้าหน้าที่เพื่อบังคับโทษปรับในคดีอาชญากรรมไว้เป็นการเฉพาะ ดังนั้นการบังคับโทษปรับจึงกระทำโดยผู้มีอำนาจหน้าที่ในการบังคับโทษปรับในคดีอาญาปกติ ซึ่งแต่ละประเทศมีการกำหนดองค์กรหรือผู้มีอำนาจหน้าที่ในการบังคับโทษปรับต่างกัน โดยประเทศสหรัฐอเมริกา U.S. Code Title 18 Section 3612 กำหนดให้พนักงานอัยการ (The Attorney General) เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการบังคับโทษปรับ ประเทศอังกฤษกำหนดให้การบังคับโทษปรับเป็นหน้าที่ของศาล Magistrate ส่วนประเทศฝรั่งเศสการบังคับโทษปรับเป็นหน้าที่ของพนักงานอัยการ (le ministère public) ในขณะที่ประเทศเยอรมนี Strafprozeßordnung (StPO) Section 451 กำหนดให้การบังคับโทษปรับเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในการบังคับคดี (die Vollstreckungsbehörde)

การกักขังแทนค่าปรับของประเทศอังกฤษ Powers of Criminal Courts (Sentencing) Act 2000 Part VI Section 139 (4) ได้มีการกำหนดอัตราการลงโทษจำคุกหรือกักขังแทนค่าปรับไว้เป็นลำดับขั้นตามอัตราโทษปรับที่ศาลกำหนด มีทั้งสิ้นจำนวน 12 ลำดับ ซึ่งการลงโทษจำคุกหรือกักขังแทนค่าปรับมีอัตราโทษต่ำสุดเพียง 7 วัน ในกรณีที่โทษปรับไม่เกิน 200 ปอนด์ และมีอัตราโทษสูงสุดถึง 10 ปี ในกรณีที่โทษปรับเกิน 1,000,000 ปอนด์ ในขณะที่กฎหมายของประเทศไทยกำหนดให้สามารถกักขังแทนค่าปรับได้สูงสุดได้เพียง 2 ปี ในกรณีที่มีโทษปรับสูงกว่า 200,000 บาท เท่านั้น นอกจากนี้ หากผู้ต้องโทษปรับละเอียดหรือหลีกเลี่ยงไม่ชำระค่าปรับ กฎหมายของประเทศไทย ยังกำหนดให้ผู้พิพากษามีอำนาจที่จะสั่งให้ผู้ต้องโทษปรับทำงานบริการโดยไม่จ่ายค่าตอบแทน (Unpaid work requirement) ตาม Criminal Justice Act 2003 Section 199 หรือสั่งห้ามออกนอกสถานที่ (Curfew requirement) แทนการชำระค่าปรับ ตาม Criminal Justice Act 2003 Section 204 ได้อีกด้วย

การทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ ในกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา นอกจากโทษปรับแล้ว ประเทศสหรัฐอเมริกายังมีมาตรการทำงานบริการสังคม (community service) แทนการลงโทษปรับ โดยกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติควบคุมอาชญากรรม (Comprehensive Crime Control Act of 1984) โดยสาระสำคัญของกฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดให้ศาลมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขการทำงานบริการสังคมได้ นอกจากนี้ ยังกำหนดให้การทำงานบริการสังคมเป็นทางเลือกแทนการลงโทษปรับไว้ด้วย ซึ่งกำหนดไว้ในบทบัญญัติหัวข้อที่ 18 มาตรา 3563 (a) (2)

โดยกำหนดให้ศาลสามารถกำหนดเงื่อนไขคุมประพฤติอย่างน้อยหนึ่งในสาม ได้แก่ ชำระค่าปรับ (Fine) การทำงานทดแทนความผิด (Restitution) หรือการทำงานบริการสังคม (Community Service) ศาลจะมีคำสั่งอย่างหนึ่งอย่างใดนั้นต้องอยู่ในดุลยพินิจของศาลที่กำหนดเงื่อนไข โดยพิจารณาจากความเหมาะสมของผู้กระทำความผิดเป็นกรณีๆ ไป ส่วนในประเทศอังกฤษนั้น นอกจากการจำคุกหรือกักขังแทนค่าปรับแล้ว หากผู้ต้องโทษปรับละเลยหรือหลีกเลี่ยงไม่ชำระค่าปรับ ศาล Magistrates Courts และศาล Crown court มีอำนาจที่จะสั่งให้ทำงานบริการโดยไม่จ่ายค่าตอบแทน (Unpaid work requirement) หรือสั่งห้ามออกนอกสถานที่ (Curfew requirement) แทนการชำระค่าปรับได้ โดยหลักเกณฑ์ในการคำนวณเวลาที่ทำงานบริการโดยไม่จ่ายค่าตอบแทน และจำนวนวันที่ถูกสั่งห้ามออกนอกสถานที่ แทนการชำระค่าปรับนั้น กฎหมายกำหนดไว้เป็นลำดับตามอัตราของโทษปรับ

แม้ประเทศไทยจะมีกฎหมายยาเสพติดเป็นไปตามมาตรฐานสากลก็ตาม แต่ก็ยังเกิดปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายบางประการโดยเฉพาะปัญหาโทษปรับในคดียาเสพติดพิจารณาได้ ดังนี้

ปัญหาความไม่ได้สัดส่วนของโทษปรับในคดียาเสพติด

สถิติข้อมูลของนักโทษในคดียาเสพติดของประเทศไทย ผู้กระทำความผิดส่วนใหญ่เป็นเพียง “ผู้ค้ารายย่อย” หรือ “มือชน” แต่เมื่อบุคคลเหล่านี้ถูกจับกุมและดำเนินคดีแล้วจะต้องได้รับโทษหนัก เนื่องจากกฎหมายได้กำหนดอัตราโทษไว้สูงเพื่อที่จะเป็นการปราบปรามผู้ลักลอบค้ายาเสพติด ซึ่งเมื่อได้ทำการศึกษาถึงบทกำหนดความผิดและบทลงโทษที่ใช้ในคดียาเสพติดของไทยแล้วพบสาเหตุของปัญหาความไม่ได้สัดส่วนของโทษปรับในคดียาเสพติด ดังต่อไปนี้

1. บทลงโทษที่ใช้ในคดียาเสพติดของไทยในปัจจุบัน เป็นการกำหนดจากลักษณะของการกระทำและปริมาณยาเสพติดของกลางเป็นสำคัญ โดยไม่ได้พิจารณาจากบทบาทหรือพฤติการณ์ในการกระทำความผิด ซึ่งหากปริมาณยาเสพติดมีเป็นจำนวนมากจนเข้าบทสันนิษฐานเพื่อจำหน่ายตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว ก็จะต้องถือว่าผู้กระทำความผิดมีเจตนากระทำ “เพื่อจำหน่าย” ซึ่งเป็นบทสันนิษฐานเด็ดขาด คู่ความในคดีรวมถึงศาลไม่สามารถวินิจฉัยข้อเท็จจริงให้แตกต่างไปจากที่กฎหมายกำหนดได้

2. บทลงโทษที่ใช้ในคดียาเสพติดของไทยในปัจจุบัน บางข้อกำหนดอัตราโทษไว้เพียงสถานเดียว ทำให้ศาลไม่มีดุลพินิจในการกำหนดโทษให้มีความเหมาะสมกับสภาพการกระทำความผิดของจำเลย

3. กฎหมายยาเสพติดของไทยมิได้มีการกำหนดบทนิยามเพื่อแบ่งแยกระหว่าง “ผู้ค้ารายใหญ่” กับ “ผู้ค้ารายย่อย” ก็ส่งผลให้การบังคับใช้กฎหมายในปัจจุบันยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เนื่องจากผู้ปฏิบัติยังขาดความชัดเจน ทั้งในส่วนของข้อกำหนดนโยบาย หรือเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย

จากที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่า กฎหมายยาเสพติดของไทยไม่มีการแบ่งแยกความผิดและบทลงโทษสำหรับ “ผู้ค้ารายใหญ่” และ “ผู้ค้ารายย่อย” ที่จะต้องพิจารณาถึงบทบาทดังกล่าวจากพฤติการณ์ และบทบาทในการกระทำความผิด ต่างกับกฎหมายต่างประเทศที่กำหนดให้ต้องนำบทบาท และพฤติการณ์ของผู้กระทำความผิดประกอบการพิจารณาในการกำหนดอัตราโทษด้วย โดยในส่วนของ “ผู้ค้ารายใหญ่” ควรได้รับโทษปรับในอัตราที่สูงกว่าการกระทำความผิดอย่างอื่น เนื่องจากผู้กระทำความผิดหวังผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการกระทำความผิด ซึ่งการกำหนดโทษปรับสำหรับ “ผู้ค้ารายใหญ่” นี้จะต้องเป็นการกำหนดในลักษณะที่มีการกำหนดอัตราโทษขั้นต่ำแต่ไม่มีการกำหนดอัตราโทษขั้นสูง เพื่อให้ศาลใช้ดุลพินิจในการลงโทษตามบทบาท และพฤติการณ์ในการกระทำความผิด หรือเป็นการปรับตามจำนวนเท่าของผลประโยชน์ที่ได้รับจากการกระทำความผิด เพื่อคุ้มครองความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือผลประโยชน์ของสาธารณะ

ปัญหาความไม่สอดคล้องกันของโทษปรับในคดียาเสพติด

ปัญหาความไม่สอดคล้องกรณีการกำหนดโทษจำคุกและปรับ ในกลุ่มผู้ลักลอบค้ายาเสพติด

ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดสามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้เสพและครอบครองเล็กน้อยกับกลุ่มผู้ลักลอบค้ายาเสพติด ซึ่งตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 จะกำหนดบทลงโทษที่ใช้กับกลุ่มผู้เสพและครอบครองเล็กน้อยให้ “จำคุกหรือปรับ” ส่วนกลุ่มผู้ลักลอบค้ายาเสพติดจะกำหนดให้ลงโทษ “จำคุกและปรับ” สำหรับมาตรการที่ใช้กับผู้กระทำความผิดฐานสมคบ ควรเป็นมาตรการเดียวกับที่ใช้ในกลุ่มผู้ลักลอบค้ายาเสพติด ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 เพราะผู้กระทำความผิดมีเจตนาที่จะลักลอบค้ายาเสพติดที่ต้องการผลประโยชน์ตอบแทนในทางทรัพย์สินเช่นเดียวกัน แต่เมื่อพิจารณาบทกำหนดโทษในความผิดฐานสมคบในพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 มาตรา 8 วรรคหนึ่ง ได้กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้กระทำความผิดฐานสมคบ ในกรณีที่ความผิดยังไม่ได้กระทำให้ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกิน

ห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ทั้ง ๆ ที่ผู้สมคบเป็นกลุ่มผู้ลักลอบค้ายาเสพติด การใช้โทษปรับเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิดในกลุ่มนี้ควรจะเป็นไปแนวทางเดียวกันกับที่ใช้ในพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 เพื่อจะลงโทษในทางทรัพย์สินกับบุคคลดังกล่าว โดยกฎหมายจะต้องกำหนดให้มีอัตราโทษจำคุกและปรับ

ปัญหาความไม่สอดคล้องกรณีการนำมาตรการที่กำหนดให้ศาลต้องลงโทษปรับด้วยเสมอมาบังคับใช้ในคดียาเสพติด

พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ไม่มีบทบัญญัติที่กำหนดให้ศาลต้องลงโทษ “จำคุกและปรับ” ด้วยเสมอ เหมือนเช่นที่บัญญัติไว้ในมาตรา 100/1 วรรคแรก แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ดังนั้น ความผิดตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 แม้ว่าจะเป็นความผิดที่เกี่ยวข้องกับการลักลอบค้าวัตถุออกฤทธิ์ที่กฎหมายกำหนดโทษไว้ให้จำคุกและปรับ ศาลอาจใช้ดุลยพินิจไม่ลงโทษปรับแก่จำเลยก็ได้ ทั้งนี้เป็นไปตามหลักทั่วไปในประมวลกฎหมายอาญามาตรา 20 ทั้งที่ในความเป็นจริงผู้กระทำความผิดในกลุ่มนี้ ก็ได้รับผลประโยชน์ตอบแทนในด้านทรัพย์สินเหมือนกัน จึงควรจะลงโทษปรับด้วยเสมอเช่นกัน

ปัญหาความไม่สอดคล้องกรณีการลงโทษปรับน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำในคดียาเสพติด

บทลงโทษที่ใช้ดำเนินการกับกลุ่มผู้ลักลอบค้าวัตถุออกฤทธิ์ส่วนใหญ่แล้ว มีการกำหนดอัตราโทษขั้นต่ำไว้ในกฎหมาย แต่พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ไม่มีบทบัญญัติที่กำหนดให้ศาลใช้ดุลยพินิจในการลงโทษปรับไว้เป็นพิเศษ ที่ให้ศาลสามารถลงโทษปรับน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้ สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้ เพื่อที่ศาลจะลงโทษทางทรัพย์สินแก่ผู้กระทำความผิดได้อย่างเหมาะสม เหมือนเช่นที่กำหนดในพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 100/1 วรรคสอง ทำให้การใช้ดุลยพินิจของศาลในการกำหนดโทษปรับสำหรับผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ยังขาดความยืดหยุ่น และอาจทำให้การใช้ดุลยพินิจของศาลในการลงโทษปรับ ไม่เหมาะสมกับพฤติการณ์ความร้ายแรงของการกระทำความผิด รวมถึงฐานะของผู้กระทำความผิดด้วย ทั้ง ๆ ที่การกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ก็เป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เช่นเดียวกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522

ปัญหาความไม่สอดคล้องกรณีการเพิ่มโทษเมื่อกระทำความผิดอีกในคดียาเสพติด

การเพิ่มโทษ “กึ่งหนึ่ง” ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 กำหนดไว้เฉพาะกรณีการกระทำความผิดอีก ตามฐานความผิดที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 เท่านั้น ดังนั้น หากในคดีก่อนจำเลยต้องโทษ เพราะได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 หรือพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 กรณีนี้ไม่สามารถเพิ่มโทษ “กึ่งหนึ่ง” ได้ เพราะกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ว่าการกระทำความผิดในคดีก่อนจะต้องเป็นกรณีที่กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 เท่านั้น

สำหรับการเพิ่มโทษผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 หรือพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ไม่มีบทบัญญัติให้ต้องเพิ่มโทษผู้กระทำความผิด “กึ่งหนึ่ง” เหมือนเช่นที่กำหนดในพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ทำให้การเพิ่มโทษปรับในกรณีกระทำความผิดอีก ต้องนำหลักเกณฑ์ทั่วไปในเรื่องการเพิ่มโทษกรณีกระทำความผิดอีกในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 92 มาปรับใช้ ทั้ง ๆ ที่การกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 หรือพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ก็เป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เช่นเดียวกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 การลงโทษก็ควรจะเป็นไปแนวทางเดียวกัน เมื่อพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มีเจตนารมณ์พิเศษที่ต้องการเพิ่มโทษในกรณีกระทำความผิดอีกให้สูงกว่าที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา ผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 หรือพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ที่กระทำความผิดอีก ก็ควรที่จะเพิ่มโทษอีก “กึ่งหนึ่ง” เช่นเดียวกันด้วย

ปัญหาความไม่สอดคล้องกรณีการกำหนดอัตราโทษปรับในคดียาเสพติด

อัตราส่วนโทษจำคุกต่อโทษปรับในกฎหมายยาเสพติดแต่ละฉบับ มีอัตราส่วนแตกต่างกัน ไม่สอดคล้องไปแนวทางเดียวกัน กล่าวคือ อัตราส่วนโทษจำคุกต่อโทษปรับตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 สำหรับกลุ่มผู้ลักลอบค้ายาเสพติด กฎหมายกำหนดให้อัตราส่วนโทษจำคุกต่อโทษปรับ คือ อัตราโทษจำคุก 1 ปี ต่อโทษปรับ 100,000 บาท แต่อัตราส่วนโทษจำคุกต่อโทษปรับสำหรับกลุ่มผู้ลักลอบค้ายาเสพติด ตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท

พ.ศ. 2518 กฎหมายกำหนดอัตราส่วนโทษจำคุกต่อโทษปรับ คือ อัตราโทษจำคุก 1 ปี ต่อโทษปรับ 20,000 บาท ส่วนอัตราส่วนโทษจำคุกต่อโทษปรับในความผิดฐานสมคบตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ลักลอบค้ายาเสพติด กฎหมายกำหนดอัตราส่วนโทษจำคุกต่อโทษปรับ คือ โทษจำคุก 1 ปี ต่อโทษปรับ 10,000 บาท ซึ่งจะเห็นได้ว่ากฎหมายทั้งสามฉบับนี้กำหนดอัตราโทษปรับต่ออัตราโทษจำคุกไม่สอดคล้องกันไปในแนวทางเดียวกัน และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้กระทำความผิดที่เป็นเพียงผู้เสพหรือผู้ครอบครองในปริมาณเล็กน้อยตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 กลับมีอัตราโทษปรับที่สูงกว่าผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ลักลอบค้ายาเสพติดตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ทั้ง ๆ ที่เป็นกฎหมายที่กำหนดมาตรการพิเศษต่างๆ เพื่อใช้กับกลุ่มผู้ลักลอบค้ายาเสพติดโดยเฉพาะ

ปัญหาการกำหนดโทษปรับเมื่อศาลลดโทษประหารชีวิตในคดียาเสพติด

กฎหมายยาเสพติดของไทยได้มีการกำหนดโทษประหารชีวิตไว้ในพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 65 วรรคสอง, มาตรา 66 วรรคสาม และมาตรา 93 วรรคห้า เมื่อเป็นระวางโทษประหารชีวิต กฎหมายจะไม่มีกำหนดให้มีโทษปรับด้วย ซึ่งในกรณีที่ศาลลดโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิตในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ไม่ได้กำหนดวิธีการลดโทษดังกล่าวไว้เป็นพิเศษ จึงต้องกลับไปใช้หลักกฎหมายอาญาทั่วไป ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 52 สำหรับโทษประหารชีวิต และตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 53 สำหรับโทษจำคุกตลอดชีวิต ดังนั้น เมื่อศาลลงโทษประหารชีวิตแก่จำเลย แต่มีเหตุลดโทษ หรือเหตุบรรเทาโทษ ศาลสามารถลดโทษให้แก่จำเลยได้ ซึ่งหากศาลใช้ดุลพินิจลดโทษประหารชีวิตกับจำเลยแล้วก็จะไม่มีการกำหนดโทษปรับด้วย ในทางกลับกันหากศาลลงโทษจำคุกตลอดชีวิตและปรับจำเลย แม้ศาลจะลดโทษให้แก่จำเลย ในส่วนของโทษปรับก็ยังคงจะต้องมีการกำหนดอยู่ ซึ่งทำให้กลายเป็นว่าหากศาลพิพากษาลงโทษประหารชีวิต ซึ่งเป็นโทษที่หนักกว่า และลดโทษให้แก่จำเลยแล้ว จำเลยจะไม่ต้องถูกลงโทษปรับด้วย คงมีแต่โทษจำคุกเท่านั้น แต่หากศาลพิพากษาจำคุกตลอดชีวิต แม้ว่าศาลจะลดโทษให้แก่จำเลย จำเลยก็จะต้องถูกลงโทษปรับด้วยเสมอ ซึ่งไม่น่าจะเกิดผลเช่นนี้

ปัญหาการบังคับโทษปรับในคดียาเสพติด

ปัญหาผู้ต้องโทษปรับขอผ่อนชำระค่าปรับ

ในปัจจุบัน กฎหมายของประเทศไทยไม่มีบทบัญญัติเปิดช่องให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจในการอนุญาตให้ผ่อนชำระค่าปรับ หรือกำหนดเงื่อนไขในการชำระค่าปรับเป็นงวดได้ ซึ่งต่างจาก

ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ และประเทศเยอรมนี ที่กำหนดให้ศาลมีดุลพินิจให้ผู้ต้องโทษปรับผ่อนชำระค่าปรับหรือชำระค่าปรับเป็นงวดได้ ส่งผลให้ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดมีทรัพย์สินไม่เพียงพอในการชำระค่าปรับ ก็จะต้องถูกดำเนินการ ยึดทรัพย์สินหรืออายัดทรัพย์สินใช้แทนค่าปรับหรือกักขังแทนค่าปรับ แต่หากผู้กระทำความผิดไม่มีทรัพย์สินให้ยึดหรืออายัด ก็ต้องถูกกักขังแทนค่าปรับ สุดท้ายก็ไม่อาจดำเนินการกับทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดได้ ซึ่งก็ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการลงโทษปรับ ดังนั้น หากกฎหมายไทยบัญญัติให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจในการผ่อนชำระค่าปรับ หรือกำหนดค่าปรับเป็นงวดได้ ก็จะเปิดโอกาสให้ผู้ต้องโทษปรับที่ไม่มีทรัพย์สินหรือมีทรัพย์สินแต่ไม่เพียงพอที่จะชำระค่าปรับได้ทั้งหมด สามารถยื่นคำร้องขอผ่อนชำระค่าปรับหรือขอชำระค่าปรับเป็นงวดได้ ซึ่งบรรลุวัตถุประสงค์ของการลงโทษที่มุ่งประสงค์ลงโทษในทางทรัพย์สิน ทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้ผู้กระทำความผิดได้มีโอกาสสำนึกในความผิดของตนโดยพยายามขวนขวายหาทรัพย์สินมาชำระค่าปรับให้ครบถ้วน และเป็นวิธีการหนึ่งในการป้องกันการหลีกเลี่ยงไม่ชำระค่าปรับโดยยอมที่จะถูกกักขังแทนค่าปรับ

ปัญหาการกักขังแทนค่าปรับ

พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาญาเสพตติ พ.ศ. 2550 ไม่ได้กำหนดมาตรการในการบังคับโทษปรับในกรณีที่ผู้ต้องโทษปรับไม่มีทรัพย์สินที่จะยึดหรืออายัดมาชำระค่าปรับไว้เป็นพิเศษ จึงต้องใช้หลักทั่วไปในประมวลกฎหมาย การกักขังแทนค่าปรับ เป็นมาตรการสุดท้ายตามกฎหมายไทยในการบังคับให้ผู้ต้องโทษปรับชำระค่าปรับ ซึ่งการคิดคำนวณอัตราการกักขังแทนค่าปรับ ให้ถืออัตรา 500 บาทต่อ 1 วัน เป็นไปตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 30 ดังนั้น เมื่อคำนวณจากระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดให้กักขังแทนค่าปรับได้สูงสุด คือ 2 ปี กับอัตราการกักขังแทนค่าปรับที่กำหนดไว้ 500 บาทต่อ 1 วัน จะพบว่าเงินที่คำนวณได้จากการกักขังแทนค่าปรับสูงสุดมีเพียง 365,000 บาท เท่านั้น ทำให้ในคดีอาญาเสพตติซึ่งมีอัตราโทษปรับสูง ผู้ต้องโทษปรับมักหลีกเลี่ยงไม่ชำระค่าปรับโดยยอมกักขังแทนค่าปรับมากกว่า ทำให้ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของการลงโทษปรับในคดีอาญาเสพตติที่มุ่งประสงค์จะลงโทษในทางทรัพย์สิน

ปัญหาการทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ

สิทธิของผู้ต้องโทษปรับประการหนึ่ง คือ สิทธิในการขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ ซึ่งสิทธิดังกล่าวประมวลกฎหมายอาญา ได้มีการบัญญัติรับรองขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ต้องโทษปรับที่ไม่มีเงินชำระค่าปรับ สามารถยื่นคำร้องขออนุญาตทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับต่อศาลได้ ซึ่งการทำงานบริการสังคมหรือทำงาน

บริการสาธารณสุขประโยชน์แทนค่าปรับนี้ ช่วยให้ผู้ที่ต้องโทษปรับไม่ต้องสูญเสียอิสรภาพโดยการต้องถูกกักขังแทนค่าปรับ อีกทั้งรัฐยังได้ประโยชน์ที่จะไม่ต้องรับภาระในการดูแลผู้ต้องกักขังแทนค่าปรับอีกด้วย ทั้งนี้เป็นไปตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 30/1 มาตรา 30/2 และมาตรา 30/3 ซึ่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาศึษาเสพตติ พ.ศ. 2550 ไม่ได้มีการบัญญัติสิทธิในการขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานบริการสาธารณสุขประโยชน์แทนค่าปรับไว้เป็นพิเศษ จึงต้องใช้นำหลักเกณฑ์ในประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับ อย่างไรก็ตาม แนวทางปฏิบัติของผู้พิพากษาที่จะใช้ดุลพินิจในการอนุญาตให้ทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณสุขประโยชน์แทนค่าปรับนั้น เป็นไปตามระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมว่าด้วยการกำหนดจำนวนชั่วโมงที่ถือเป็นการทำงานหนึ่งวัน และแนวปฏิบัติในการให้ทำงานบริการสังคมหรือสาธารณสุขประโยชน์แทนค่าปรับและเปลี่ยนสถานที่กักขัง พ.ศ. 2546 ได้กำหนดว่า ความผิดที่กฎหมายมุ่งประสงค์จะลงโทษทางทรัพย์สินต่อผู้กระทำความผิด เพื่อมิให้ผู้นั้นได้รับประโยชน์จากการกระทำ ความผิด เช่น ความผิดเกี่ยวกับยาเสพตติ เป็นความผิดที่ไม่ควรอนุญาตให้ทำงานแทนค่าปรับ ดังนั้น ความผิดเกี่ยวกับยาเสพตติ จึงไม่อาจทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณสุขประโยชน์แทนค่าปรับได้

แม้ความผิดเกี่ยวกับยาเสพตติไม่อาจทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณสุขประโยชน์แทนค่าปรับได้ตามระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมว่าด้วยการกำหนดจำนวนชั่วโมงที่ถือเป็นการทำงานหนึ่งวัน และแนวปฏิบัติในการให้ทำงานบริการสังคมหรือสาธารณสุขประโยชน์แทนค่าปรับและเปลี่ยนสถานที่กักขัง พ.ศ. 2546 ก็ตาม โดยสาเหตุที่กำหนดไว้เช่นนั้น เนื่องมาจากเห็นว่าความผิดเกี่ยวกับยาเสพตติ เป็นความผิดที่กฎหมายมุ่งประสงค์จะลงโทษทางทรัพย์สินต่อผู้กระทำความผิด เพื่อมิให้ผู้นั้นได้รับประโยชน์จากการกระทำ ความผิด แต่หากสุดท้ายไม่อาจดำเนินการกับทรัพย์สินต่อผู้กระทำความผิดได้ ผู้กระทำความผิดก็จะถูกกักขังแทนค่าปรับ ซึ่งก็ไม่ใช่วิธีการลงโทษทางทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย ในทางกลับกัน การทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณสุขประโยชน์แทนค่าปรับ สามารถคิดคำนวณค่าแรงที่ผู้กระทำความผิดทำงานเป็นเงินได้ ซึ่งรัฐไม่จำเป็นต้องจ่ายค่าแรงหรือค่าตอบแทนในการทำงานให้กับผู้กระทำความผิด ต่างกับการกักขังแทนค่าปรับ ซึ่งผู้กระทำความผิดไม่ได้ทำประโยชน์ใด ๆ ทั้งรัฐจะต้องสิ้นเปลืองงบประมาณแผ่นดินในการกักขังแทนค่าปรับอีกด้วย ดังนั้น ในคดียาเสพตติหากทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณสุขประโยชน์แทนค่าปรับได้ น่าจะบรรลุมูลค่าของการทำงานปรับได้มากกว่าการกักขังแทนค่าปรับ อย่างไรก็ตาม เมื่อความผิดเกี่ยวกับยาเสพตติ เป็นความผิดที่กฎหมายมุ่งประสงค์จะลงโทษทางทรัพย์สินต่อผู้กระทำความผิด ซึ่งกฎหมายได้กำหนดอัตราโทษปรับไว้สูงกว่าความผิดอาญาทั่วไป ดังนั้น การทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณสุขประโยชน์แทนค่าปรับ ก็ควรที่จะกำหนดระยะเวลาทำงานให้นานกว่าการกระทำ ความผิดอาญาทั่วไป และควรกำหนดให้อำนาจเจ้าหน้าที่ สำนักงาน ป.ป.ส. แกลงต่อศาลว่า ผู้กระทำความผิดไม่มีทรัพย์สินอื่นที่จะชำระได้ และให้ศาลใช้ดุลพินิจในการกำหนดให้ผู้กระทำความผิดทำงาน

บริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์ได้ โดยความยินยอมของผู้กระทำความผิด อย่างไรก็ตาม การทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ ซึ่งจะนำมาใช้ในคดีอาญาเสพติดนั้น เห็นว่าควรนำมาใช้เฉพาะกับผู้เสพ หรือผู้ค้ารายย่อยเท่านั้น ส่วนผู้ค้ารายใหญ่ ไม่ควรให้สิทธิทำงาน บริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์ เนื่องจากเป็นนักโทษรายสำคัญ และความผิดเกี่ยวกับยา เสพติดเป็นความผิดร้ายแรง บุคคลดังกล่าวควรต้องได้รับการลงโทษอย่างรุนแรงและเด็ดขาด

ปัญหาหน่วยงานที่บังคับโทษปรับในคดีอาญาเสพติด

สำนักงาน ป.ป.ส. ได้มีการดำเนินการบังคับโทษปรับในคดีอาญาเสพติดในฐานะเจ้าหนี้ ตามคำพิพากษา ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาญาเสพติด พ.ศ. 2550 มาระยะหนึ่งแล้ว พบว่า การยึดหรืออายัดทรัพย์สินแทนค่าปรับในคดีอาญาเสพติดมีปัญหาในทางปฏิบัติ เนื่องจากในขั้นตอนการ ดำเนินการขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดี ยึดหรืออายัดทรัพย์สิน สำนักงาน ป.ป.ส. ในฐานะเจ้าหนี้ตาม คำพิพากษา จะต้องไปดำเนินการตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีของกรมบังคับคดีเพื่อดำเนินการยึดหรือ อายัดทรัพย์สิน ซึ่งเจ้าพนักงานบังคับคดีของกรมบังคับคดีมีภารกิจหลักในการบังคับคดีแพ่งที่มีเป็น จำนวนมากอยู่แล้ว นอกจากนี้กรมบังคับคดียังต้องจัดสรรกำลังข้าราชการส่วนหนึ่งเพื่อดำเนินการใน ในฐานะเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 ทำให้ที่ผ่านมาไม่มี เจ้าพนักงานบังคับคดีเพียงพอที่จะไปยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามคำร้องขอของสำนักงาน ป.ป.ส. ทำให้การดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินเพื่อมาบังคับโทษปรับนั้น ล่าช้าไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และอาจส่งผลให้มีการโอน จำหน่าย ยักย้าย ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สินดังกล่าวไปเสียก่อนได้ เมื่อเปรียบเทียบกับ การยึดหรืออายัดทรัพย์สินในคดีอาญาเสพติดกรณีตามพระราชบัญญัติมาตรการใน การปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 แล้ว สำนักงาน ป.ป.ส. จะเป็น ผู้ดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน เก็บรักษาทรัพย์สิน และขายทอดตลาดทรัพย์สินด้วยตนเอง แต่ในการบังคับโทษปรับสำนักงาน ป.ป.ส. กลับต้องเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษานำทรัพย์สินโดยให้ เจ้าพนักงานบังคับคดี เป็นผู้ดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินดังกล่าว ทั้งๆที่ สำนักงาน ป.ป.ส. มีศักยภาพเพียงพอที่จะดำเนินการดังกล่าวเองได้ ซึ่งจะเกิดความรวดเร็วในการดำเนินการมากกว่า อีกทั้ง การบังคับโทษปรับเป็นการบังคับคดีอาญา ซึ่งจะต้องดำเนินการโดยรัฐ เจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ส. ก็เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐเช่นเดียวกับเจ้าพนักงานบังคับคดี ดังนั้น หากสำนักงาน ป.ป.ส. ดำเนินการ ยึดหรืออายัด การเก็บรักษา และขายทอดตลาดทรัพย์สินเอง น่าจะมีประสิทธิภาพมากกว่า

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา และวิเคราะห์ถึงปัญหาการใช้โทษปรับในคดียาเสพติด ผู้เขียนขอเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว ดังนี้

1. ปัญหาความไม่ได้สัดส่วนของโทษปรับในคดียาเสพติด ผู้เขียนเห็นว่า ควรมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย โดยกำหนดนิยามของผู้ค้ายาเสพติดรายใหญ่ และผู้ค้ายาเสพติดรายย่อย ให้มีความชัดเจน เพื่อกำหนดอัตราโทษที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงบทบาทและพฤติการณ์ในการกระทำความผิด สำหรับกลุ่มผู้ค้ารายใหญ่เห็นควรให้มีการกำหนดโทษปรับตามจำนวนเท่าผลประโยชน์ที่ได้รับจากการกระทำความผิด โดยกำหนดอัตราโทษขั้นต่ำไว้ เพื่อให้ผู้กระทำความผิดชนิดหลายไม่กล้าที่จะกระทำความผิด หรือไม่กระทำความผิดซ้ำอีก ส่วนกลุ่มผู้ค้ายาเสพติดรายย่อยควรกำหนดโทษปรับเฉพาะอัตราโทษขั้นสูง ไม่มีอัตราโทษขั้นต่ำ เพื่อให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจ พิจารณาถึงความร้ายแรงของการกระทำความผิด ฐานะของผู้กระทำความผิด และพฤติการณ์อื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดบทลงโทษที่จะใช้กับผู้กระทำความผิดได้อย่างเหมาะสม อันจะส่งผลให้การใช้โทษปรับในคดียาเสพติดของไทย สอดคล้องกับหลักมนุษยธรรมและได้สัดส่วนกับการกระทำความผิด

2. ปัญหาความไม่สอดคล้องกันของโทษปรับในคดียาเสพติด ผู้เขียนเห็นว่า ควรปรับปรุงแก้ไขบทกำหนดความผิดและบทลงโทษในคดียาเสพติดให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกันไปแนวทางเดียวกัน ดังนี้

2.1 ปัญหาความไม่สอดคล้องกรณีการกำหนดโทษจำคุกและปรับ ในกลุ่มผู้ลักลอบค้ายาเสพติด ผู้เขียนเห็นว่า บทลงโทษสำหรับผู้ลักลอบค้ายาเสพติดไม่ว่าจะเป็นผู้ค้ารายใหญ่ หรือผู้ค้ารายย่อย ต้องกำหนดโทษจำคุกและปรับ โดยเฉพาะความผิดฐานสมคบ ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ลักลอบค้ายาเสพติด เห็นควรแก้ไขกฎหมายให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษจำคุกและปรับ เช่นเดียวกับผู้ลักลอบค้ายาเสพติดอื่น เพื่อเป็นการลงโทษทางทรัพย์สินกับผู้กระทำความผิด

2.2 ปัญหาความไม่สอดคล้องกรณีการนำมาตรการที่กำหนดให้ศาลต้องลงโทษปรับด้วยเสมอมาบังคับใช้ในคดียาเสพติด ผู้เขียนเห็นว่า ในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ถ้าผู้กระทำความผิดต้องโทษจำคุกและปรับ ให้นำหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา 100/1 วรรคแรก แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาใช้กับทุกกรณี กล่าวคือ กำหนดให้ศาลต้องลงโทษ “จำคุกและปรับ” ด้วยเสมอ

2.3 ปัญหาความไม่สอดคล้องกรณีการลงโทษปรับน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำในคดี ยาเสพติด ผู้เขียนเห็นว่า ในความผิดเกี่ยวกับการลักลอบค้าวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ควรกำหนดให้ศาลสามารถลงโทษปรับน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้ สำหรับความผิดนั้น เพียงใดก็ได้ เพื่อที่ศาลจะลงโทษทางทรัพย์สินแก่ผู้กระทำความผิดได้อย่างเหมาะสม เช่นเดียวกับ ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบค้ายาเสพติดให้โทษ ซึ่งบัญญัติหลักเกณฑ์ไว้ในมาตรา 100/1 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522

2.4 ปัญหาความไม่สอดคล้องกรณีการเพิ่มโทษเมื่อกระทำความผิดอีกในคดี ยาเสพติด ผู้เขียนเห็นว่า หากในคดีก่อนจำเลยต้องโทษ เพราะได้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ไม่ว่าจะจะเป็นความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ความผิดเกี่ยวกับวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท หรือ ความผิดฐานสมคบ และจำเลยกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดอีกไม่ว่ากรณีใดก็ตาม ภายใน กำหนดเวลา 5 ปี นับแต่วันพ้นโทษ ให้เพิ่มโทษ “กึ่งหนึ่ง” ของโทษที่ศาลจะกำหนดสำหรับความผิด ในครั้งหลัง เพื่อให้จำเลยเข็ดหลาบ และป้องกันมิให้กลับมากระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดอีก

2.5 ปัญหาความไม่สอดคล้องกรณีการกำหนดอัตราโทษปรับในคดียาเสพติด ผู้เขียนเห็นว่า ควรแก้ไขอัตราส่วนโทษจำคุกต่อโทษปรับในกฎหมายยาเสพติด ให้สอดคล้องกันไป แนวทางเดียวกัน อีกทั้งอัตราโทษปรับสำหรับกลุ่มผู้ลักลอบค้ายาเสพติด ควรมีอัตราโทษปรับที่สูงกว่า กลุ่มผู้เสพหรือผู้ครอบครองในปริมาณเล็กน้อย

สำหรับปัญหาความไม่สอดคล้องกันของโทษปรับในคดียาเสพติด นอกจาก ปรับปรุงแก้ไขบทกำหนดความผิดและบทลงโทษในคดียาเสพติดดังกล่าวแล้ว เห็นควรบัญญัติกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดไว้ในกฎหมายฉบับเดียวกัน เพื่อให้กฎหมายยาเสพติดมีความสอดคล้อง เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

3. ปัญหาการกำหนดโทษปรับเมื่อศาลลดโทษประหารชีวิตในคดียาเสพติด ผู้เขียนเห็นว่า ควรปรับปรุงแก้ไขกฎหมายยาเสพติดให้ศาลสามารถลงโทษปรับผู้กระทำความผิดได้ ในกรณีที่ศาล ลดโทษประหารชีวิตในคดียาเสพติดแก่จำเลย กล่าวคือ การลดโทษประหารชีวิตในคดียาเสพติด ไม่ว่าจะเป็นการลดมาตราส่วนโทษหรือลดโทษที่จะลง ให้ลดดังต่อไปนี้

(1) ถ้าจะลดหนึ่งในสาม ให้ลดเป็นโทษจำคุกตลอดชีวิตและปรับตามจำนวนเท่า ผลประโยชน์ที่ได้รับจากการกระทำความผิด โดยมีการกำหนดอัตราโทษขั้นต่ำไว้

(2) ถ้าจะลดกึ่งหนึ่ง ให้ลดเป็นโทษจำคุกตลอดชีวิตและปรับตามจำนวนเท่าผลประโยชน์ที่ได้รับจากการกระทำความผิด โดยมีการกำหนดอัตราโทษขั้นต่ำไว้ หรือโทษจำคุกตั้งแต่ยี่สิบห้าปีถึงห้าสิบปีและปรับตามจำนวนเท่าผลประโยชน์ที่ได้รับจากการกระทำความผิด โดยมีการกำหนดอัตราโทษขั้นต่ำไว้

4. ปัญหาการบังคับโทษปรับในคดีอาญา

4.1 ปัญหาผู้ต้องโทษปรับขอผ่อนชำระค่าปรับ ผู้เขียนเห็นว่า ควรปรับปรุงแก้ไขกฎหมายอาญา โดยกำหนดให้ผู้ต้องโทษปรับในคดีอาญาที่ไม่มีเงิน หรือมีเงินแต่ไม่เพียงพอที่จะชำระค่าปรับได้ทั้งหมด ซึ่งไม่มีเจตนาหลีกเลี่ยงการชำระค่าปรับ มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลขอผ่อนชำระค่าปรับ หรือขอชำระค่าปรับเป็นงวดได้ เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโทษปรับที่ต้องการลงโทษทางทรัพย์สิน อีกทั้ง ยังส่งผลให้รัฐสามารถรับชำระเงินค่าปรับจากผู้กระทำความผิดได้ โดยที่ไม่ต้องสิ้นเปลืองทรัพยากรและงบประมาณแผ่นดิน เพื่อดำเนินการยึดอายัดทรัพย์สินของผู้ต้องโทษปรับ หรือกักขังแทนค่าปรับ

4.2 ปัญหาการกักขังแทนค่าปรับ ผู้เขียนเห็นว่า ควรมีการปรับปรุงแก้ไขระยะเวลาการกักขังแทนค่าปรับในคดีอาญา โดยเฉพาะกลุ่มผู้ค้ารายใหญ่ ให้สามารถกักขังแทนค่าปรับได้เกินกว่า 2 ปี เพื่อให้การบังคับชำระค่าปรับมีประสิทธิภาพบังคับสูงขึ้น หรือกักขังแทนค่าปรับจนกว่าจะชำระค่าปรับครบถ้วน

4.3 ปัญหาการทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ ผู้เขียนเห็นว่า ควรปรับปรุงแก้ไขกฎหมายอาญา โดยกำหนดให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ต้องโทษปรับที่เป็นกลุ่มผู้ค้ารายย่อยทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับได้ ภายใต้ความยินยอมของผู้ต้องโทษปรับ โดยกำหนดระยะเวลาทำงานให้นานกว่าความผิดอาญาทั่วไป และกำหนดให้สำนักงาน ป.ป.ส. มีอำนาจแถลงต่อศาลว่า ผู้ต้องโทษปรับไม่มีทรัพย์สินอื่นที่จะชำระค่าปรับได้ เพื่อให้ศาลใช้ดุลยพินิจกำหนดให้ผู้ต้องโทษปรับทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับได้ ไม่ว่าในเวลาใดๆ จนกว่าจะชำระค่าปรับครบถ้วน

4.4 ปัญหาหน่วยงานที่บังคับโทษปรับในคดีอาญา ผู้เขียนเห็นว่าควรปรับปรุงแก้ไขให้ศาลเป็นผู้ออกหมายบังคับคดีเพื่อยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินของผู้นั้น เพื่อใช้ค่าปรับ ในกรณีที่ผู้ต้องโทษปรับไม่ชำระค่าปรับภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา โดยมีต้องให้อัยการเป็นผู้ขอให้ออกหมายบังคับคดี เพื่อให้เป็นไปในแนวทางเดียวกับที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 29/1 และปรับปรุงบทบัญญัติในส่วนของกระทำการยึดหรืออายัด การเก็บรักษา

รวมตลอดถึงการขายทอดตลาดทรัพย์สิน โดยกำหนดให้สำนักงาน ป.ป.ส. เป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการยึดหรืออายัด การเก็บรักษา และขายทอดตลาดทรัพย์สินโดยไม่ต้องไปร้องขอให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินต่อเจ้าพนักงานบังคับคดี ของกรมบังคับคดี เพื่อให้การบังคับโทษปรับเป็นไปด้วยความรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังเป็นการประหยัดทรัพยากรบุคคลภาครัฐในการปฏิบัติงานด้วย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

"กฎหมายภาษีเงินเพิ่มเติม ร.ศ. 109."

ก้องเกียรติ อภัยวงศ์. องค์การอาชญากรรมข้ามชาติ: ผลกระทบที่เกิดจากองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ
ในประเทศไทย.

กองนิติการ สำนักงาน ป.ป.ส. กระทรวงยุติธรรม. คู่มือการดำเนินคดีข้อหาสมคบ และสนับสนุนหรือ
ช่วยเหลือ ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ไร่ไทย เพรส จำกัด, 2547.

กิติชาติ บุญสอน. "ตำนานภาษีเงิน." 2557.

โกมน ภทรภิมย์. "โทษปรับ." วารสารอัยการ 163 (กันยายน 2534): 163.

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. "รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการพัฒนามาตรการ
ยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับและมาตรการกักขังแทนค่าปรับตามประมวลกฎหมายอาญา เสนอ
สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม." (2551): 75.

จรัญ ภักดีธนากุล. กฎหมายลักษณะพยานหลักฐาน. กรุงเทพมหานคร: หจก.จรัสราชการพิมพ์, 2551.

เชษฐภัทร พรหมชนะ. "การนำมาตรการอื่นมาใช้บังคับนอกเหนือจากการกักขังแทนค่าปรับ."

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารนิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546.

ณรงค์ ใจหาญ. คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาคหนึ่ง ว่าด้วยโทษและวิธีการเพื่อความปลอดภัย.

กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์มิตรนราการพิมพ์, 2543.

ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ. หลักกฎหมายอาญา ภาคทั่วไป. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2546.

"ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ".

"ประมวลกฎหมายอาญา ".

ปิยนตร ไส้เลิศ. "บทนิยามและการจัดแบ่งประเภทสารเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยสารเสพติด."

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารนิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2554.

"พระราชบัญญัติเลิกสูบฝิ่นกั้นฝิ่นซื้อฝิ่นขายฝิ่นโดยเด็ดขาดในกาลกำหนด จ.ศ. 1181."

"พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ".

"พระราชบัญญัติห้ามสูบฝิ่นกั้นฝิ่นซื้อฝิ่นขายฝิ่น จ.ศ. 1173."

พลาดิษฐ์ สิทธิธัญกิจ. การปฏิรูปเมืองสยาม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์กึ่งดอมอร์นิง, 2547.

พิชยนต์ นิพาสพงษ์. "โทษปรับโดยกำหนดตามวันและรายได้ (Day Fine)." วิทยานิพนธ์ปริญญา

มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542.

- พิรุฬห์ ไตศุกุลวรรณ. "การลงโทษปรับทางอาญา." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.
- "ระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมว่าด้วยการกำหนดจำนวนชั่วโมงที่ถือเป็นการทำงานหนึ่งวัน และแนวปฏิบัติในการให้ทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับและเปลี่ยนสถานที่กักขัง พ.ศ. 2546 ".
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2555 เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554. กรุงเทพมหานคร: บริษัทศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์ จำกัด (มหาชน), 2556.
- วารภรณ์ ศิริสัจจวัฒน์. "โทษปรับ: ศึกษากรณีระบบวันปรับ." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- วีรพล ปานะบุตร. "โทษปรับในสวีเดน." วารสารอัยการ 14 (กุมภาพันธ์ 2522): 27.
- วีระพงษ์ บุญโญภาส. อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ *Economic Crime*. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด บี.เจ.เพลท โพรเซ็สเซออร์, 2544.
- วีระพงษ์ บุญโญภาส. อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ *Economic Crime* กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2552.
- ศักดิ์ชัย เลิศพานิชพันธุ์. รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษากฎหมายอาญาเสพติดในต่างประเทศ: ศึกษาเฉพาะกรณีประเทศญี่ปุ่น ฝรั่งเศส สวิตเซอร์แลนด์ เยอรมัน โปรตุเกส อังกฤษและสหรัฐอเมริกา เสนอสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม 2556.
- สกุรัตน์ ทิพย์บุญทรัพย์. "การบังคับคดีอาญา : ศึกษาการบังคับโทษปรับ." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2552.
- สถาบันปริทัศน์ พนมยงค์. กฎหมายตราสามดวง ฉบับพิมพ์มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง แก้ไขปรับปรุงใหม่ เล่ม 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สุภาพใจ, 2548.
- สถาบันวิทยบริการ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กฎหมายในรัชกาลที่ 5 เล่ม 1. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถาบันวิทยบริการ, 2553.
- สมพร พรหมหิตาธร. "โทษปรับ." อัยการนิเทศ 31 (2512): 443.
- ส่วนบังคับโทษปรับ สำนักตรวจสอบทรัพย์สินคดีอาญาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส. คู่มือการบังคับโทษปรับ คดีอาญาเสพติด ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาญาเสพติด พ.ศ. 2550 และกฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้อง. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน ป.ป.ส., 2558.
- สำนักกิจการในพระดำริพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม. หนึ่งศตวรรษแห่งการควบคุมยาเสพติดระหว่างประเทศ. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงยุติธรรม, 2558.

- สำนักงาน ป.ป.ส. กระทรวงยุติธรรม. ความรู้เรื่องกฎหมายยาเสพติด. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ราไทย เพรส จำกัด, 2546.
- . รวมอนุสัญญาสหประชาชาติเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด *United Nations Conventions on Drugs Control*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน ป.ป.ส., 2546.
- สำนักงาน ป.ป.ส. สำนักนายกรัฐมนตรื. การยึด อาัยต์ และริบทรัพย์สินคดียาเสพติด. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2544.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. กฎหมายไทย (*Thai Law*): เล่ม 31 อาหารและยา สิ่งเสพติด วัตถุอันตราย และวัตถุมีพิษ. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ชวนพิมพ์ 50 จำกัด, 2555.
- . กฎหมายไทย (*Thai Law*): เล่ม 32 สิ่งเสพติด วัตถุอันตราย และวัตถุมีพิษ. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ชวนพิมพ์ 50 จำกัด, 2555.
- . "บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสรีที่ 259/2555 เรื่อง การเรียก ค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในการบังคับคดีอันเนื่องมาจากโทษปรับในคดียาเสพติด." 2555.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด. ความรู้และแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด. กรุงเทพมหานคร: บริษัท บางกอกเทคโนโลยีส์แอนด์เซอร์วิส จำกัด, 2552.
- สำนักงานศาลยุติธรรม. "หนังสือที่ ศย 016/51255 เรื่อง ข้อหาหรือเกี่ยวกับการบังคับโทษปรับตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. 2550." 2553.
- สำนักตรวจสอบทรัพย์สินคดียาเสพติด และกองนิติการ สำนักงาน ป.ป.ส. สำนักนายกรัฐมนตรื. การยึด อาัยต์ และริบทรัพย์สินคดียาเสพติด ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2544.
- สุวรรณ ทองเนื้อแข็ง. "การบังคับโทษปรับ." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- หยุด แสงอุทัย. กฎหมายอาญา ภาค 1. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2544.
- อุททิศ แสนโกศิก. กฎหมายอาญา ภาค 1. ศูนย์บริการเอกสารและวิชาการ กรมอัยการ, 2525.
- อุทัย อาทิวา. "โทษในกฎหมายอาญาฝรั่งเศส ", 2558.
- ภาษาอังกฤษ
- Addiction, European Monitoring Centre for Drugs and Drug. "Country Legal Profiles." 2558.
- "Betäubungsmittelgesetz (Btmg) ".
- "Code De La Santé Publique ".

"Convention on the Rights of the Child 1989 ".

"Criminal Justice Act 1982 ".

"Criminal Justice Act 2003 ".

"Criminal Law Act 1977 ".

"Customs and Excise Management Act 1979 ".

Grebing, Gerhardt. *The Fine in Comparative Law: A Survey of 21 Countries*

Cambridge: Institute of Criminology, 1982.

"Le Code Pénal ".

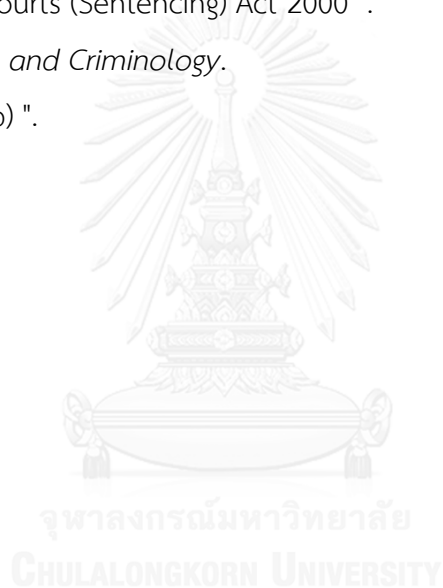
"Misuse of Drugs Act 1971 ".

"Powers of Criminal Courts (Sentencing) Act 2000 ".

Reid, Sue Titus. *Crime and Criminology*.

"Strafgesetzbuch (Stgb) ".

"U.S. Code Title 21 ".

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายประกาญจน์ ชอบไพบูลย์ เกิดเมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2526 สำเร็จการศึกษา ระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 จากโรงเรียนสายน้ำทิพย์ ระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 จากโรงเรียน ภ.ป.ร. ราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนเตรียมทหาร วิทยาศาสตร์บัณฑิต เกียรตินิยมอันดับ 2 จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นิติศาสตร์บัณฑิต จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง เนติบัณฑิตไทย จากสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา รับราชการครั้งแรกเมื่อปี 2552 ในตำแหน่ง นิติกรปฏิบัติการ สำนักกฎหมาย สำนักงาน ป.ป.ส. ปัจจุบันรับราชการในตำแหน่ง นิติกรชำนาญการ กองกฎหมาย สำนักงาน ป.ป.ส. กระทรวงยุติธรรม

